

לאומי | דוחות כספיים 30.06.2020

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות < מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך: www.magna.isa.gov.il

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 ביוני 2020
תוכן העניינים

עמוד

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

5	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
7	מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון והנהלה

ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

8	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
13	שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים
14	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
23	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
36	מגזרי פעילות - גישת הנהלה
41	מגזרי פעילות פיקוחיים
44	חברות מוחזקות עיקריות

ג. סקירת הסיכונים

45	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
46	סיכוני אשראי
72	סיכוני שוק
78	סיכון נזילות
79	סיכונים תפעוליים
80	סיכונים אחרים

ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

85	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
87	בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
88	דירקטוריון

89

Certification הצהרה

דוחות כספיים

92	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
93	דוח רווח והפסד מאוחד
94	דוח מאוחד על הרווח הכולל
95	מאזן מאוחד
96	דוח על השינויים בהון מאוחד
102	דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
105	פירוט הביאורים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

א. ממשל תאגידי

230	שינויים בדירקטוריון
230	המבקרת הפנימית

ב. פרטים נוספים

230	השליטה בבנק
231	מינויים ופרישות
231	מבנה ארגוני
232	הסכמים מהותיים
233	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
239	דירוג אשראי

ג. נספחים

240	שיעורי הכנסה והוצאה
247	מילון מונחים
257	אינדקס

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הכללים שישומו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2019. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוח השנתי של 2019](#).

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

להלן מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	2019	2019	2020	2019		2020
	9.8	11.4	2.6	10.6	7.7	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ^(א)
	0.76	0.87	0.18	0.80	0.52	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לנכסים ממוצעים ^{(ב)(ה)}
	123	125	133	125	133	יחס כיסוי נזילות
	3.02	3.20	2.41	3.20	2.74	יחס הכנסות ^(ב) לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}
	56.8	53.1	57.7	53.3	46.3	יחס יעילות
	1.92	2.00	1.71	2.15	1.60	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}
	0.70	0.71	0.66	0.71	0.58	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}
	33.9	35.3	39.5	35.1	33.9	שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים הכנסות ריבית נטו, ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית (NIM) ^(א)
	2.14	2.23	1.93	2.38	1.81	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים הממוצעים בנייהול הקבוצה ^{(ב)(ג)(ד)}
	0.91	0.99	0.75	0.97	0.91	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים הממוצעים בנייהול הקבוצה ^{(ג)(ד)}
	0.52	0.52	0.43	0.52	0.42	סך כל הנכסים הממוצעים בנייהול הקבוצה ^{(ג)(ד)}

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
	2019	2020	
11.88	11.64	11.49	יחס הון עצמי רובד 1
7.34	7.13	6.71	יחס מינוף
15.67	15.07	15.71	ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(א)
7.5	7.6	7.0	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק למאזן

להלן מדדי איכות אשראי עיקריים (ב-%)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2019	2020	2019	
0.22	0.19	1.19	0.41	1.19	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
0.20	0.23	1.00	0.31	0.95	מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
1.16	1.19	1.60	1.19	1.60	שיעורי יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
1.23	1.25	1.28	1.25	1.28	שיעור אשראי לציבור פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
(0.24)	(0.09)	(0.13)	(0.07)	(0.06)	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור

- (א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
- (ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (ג) על בסיס שנתי.
- (ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.
- (ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים.

להלן נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2019	2020	2019	2020	
במיליוני ש"ח					
3,522	2,015	462	923	694	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
8,841	4,586	4,290	2,466	2,121	הכנסות ריבית, נטו
609	270	1,735	288	875	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5,081	2,749	1,727	1,194	1,481	הכנסות שאינן מריבית
3,225	1,626	1,669	817	776	מזה: עמלות
7,908	3,896	3,472	1,950	1,669	סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות
4,325	2,261	1,846	1,125	911	מזה: משכורות והוצאות נלוות
<u>רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק (בשקלים חדשים):</u>					
2.37	1.35	0.32	0.62	0.48	רווח נקי בסיסי ומדולל

להלן נתונים עיקריים מהמאזן

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
2019	2019	2020	
במיליוני ש"ח			
469,134	468,536	517,650	סך כל הנכסים
76,213	83,605	102,911	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
84,949	80,763	98,672	ניירות ערך
282,478	277,634	284,415	אשראי לציבור, נטו
433,260	432,283	481,057	סך כל התחייבויות
373,644	374,007	416,956	מזה: פיקדונות הציבור
6,176	4,939	6,659	פיקדונות מבנקים
19,958	19,981	19,519	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
35,406	35,795	36,132	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
<u>נתונים נוספים:</u>			
25.1	25.3	17.3	מחיר למניה (בשקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2019	2020	2019	2020	
95.38	54.22	-	24.95	-	דיבידנד למניה (באגורות)

מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשיע" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי וודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים התפתחויות עיקריות במשק¹

רקע כללי

המחצית הראשונה של שנת 2020 התאפיינה בהתפשטות נגיף הקורונה, אשר החלה בחודש ינואר 2020, והחלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של 2020. נכון למועד פרסום הדוח, למעלה מ-100 אלף אנשים נדבקו בישראל ולמעלה מ-800 איש נפטרו. מרבית הממשלות בעולם פעלו בדרך של הטלת סגר, הפסקת חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. במהלך הרבעון השני הוחל בפתיחת המשקים וחזרה מדורגת לפעילות ובראשית הרבעון השלישי עלתה התחלואה בקרב מדינות רבות, בכללן ישראל. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם פעלו במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית, מעבר להורדות הריבית.

המשק העולמי

ב-24 ביוני, 2020, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את תחזיותיה לשנת 2020 כאשר היא מדגישה כי "קיימת אי וודאות גבוהה מהרגיל סביב התחזית". תחזית זו, מתבססת על תרחיש מרכזי לפיו גם בכלכלות עם ירידה בשיעורי ההדבקה, בהמשך השנה ישמר ריחוק חברתי ותמשך הפגיעה בהיצע בעקבות הסגר במהלך שני הרבעונים הראשונים של השנה ויפגע הפריון בעסקים ששרדו. כמו כן, התחזית מניחה שההקלה הנרחבת בתנאים הפיננסיים תשמר. לפי התחזית, תוצר המשק העולמי צפוי להצטמצם בכ-4.9% בשנת 2020 (לעומת צמיחה בקצב של כ-2.9% בשנת 2019, דהיינו פער שלילי של כ-8% תוצר) תוך התאוששות לקצב צמיחה של כ-5.4% בשנת 2021. באשר למשקים המובילים, היקף הנזק משמעותי יותר: בארה"ב ובפרט באזור האירו בהם צפויים קצבי צמיחה שליליים, של כ-8.0% ו-10.2%, בהתאמה. משמעות הדבר, פערים שליליים, מול קצבי הצמיחה ב-2019 וכן מול התחזיות ל-2020 טרום המשבר, של כ-10% טו 11%.

צמיחה עולמית/שיעור שינוי ריאלי

מקור: IMF – World economic outlook/ June 2020

2019	2020	
2.9%	(4.9)%	עולם
2.3%	(8.0)%	ארה"ב
1.3%	(10.2)%	אזור האירו
0.7%	(5.8)%	יפן
1.4%	(10.2)%	בריטניה
6.1%	1.0%	סין
4.2%	(4.5)%	הודו

מגפת הקורונה הביאה את הבנקים המרכזיים הגדולים בעולם ליישם מדיניות מוניטרית מרחיבה מאוד, כולל שימוש בכלים מגוונים מעבר לכלי הריבית, התומכים בשוקי ההון והכספים. הבנק המרכזי של ארה"ב, לדוגמה, הוריד את הריבית לטווח של 0.00%-0.25% ופעל באמצעים שונים להרחבה כמותית. בכל המשקים המובילים, הריבית מצויה ברמה אפסית, בחלקם היא אף שלילית ונראה כי לא תעלה בעת הקרובה. גם הריבית לטווח ארוך מצויה ברמות נמוכות מאד ובחלק מהמשקים היא אף ברמה שלילית.

הצמיחה במשק הישראלי

משבר הקורונה החל להשפיע לשלילה על צמיחת המשק הישראלי כבר ברבעון הראשון של 2020, בו נרשמה צמיחה שלילית של כ-6.8% במונחים שנתיים בהשוואה לרבעון הרביעי בשנת 2019. השבתת המשק ופתיחתו במהלך הרבעון השני של השנה הביאו לירידה חדה נוספת בפעילות אשר הסתכמה בכ-28.7%, במונחים שנתיים, ביחס לרבעון הראשון, כאשר בענפים מסוימים, למשל, בתחום התיירות והתרבות, הפעילות הייתה חלקית ועם התגברות התחלואה בראשית הרבעון השלישי של השנה היא הושבתה שוב. שוק העבודה הושפע באופן מיידי מהמשבר ולמעלה ממיליון עובדים ועובדות, המהווים יותר מרבע מסך כל המועסקים, נעדרו מעבודתם - רובם הוצאו לחופשה ללא תשלום כאשר גם בראשית הרבעון השלישי מאות אלפי עובדים טרם הוחזרו לעבודתם.

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך, IMF.

החזרה לשגרת פעילות, גם אם שונה מהמוכר (לפחות עד מציאת חיסון לנגיף) תושפע מהחלטות שיתקבלו בארץ ובעולם לבלימת ההתפשטות הנגיף והתנהלות הציבור. בנק ישראל העריך, בתחזית מה-24 באוגוסט, 2020, כי התוצר צפוי לקטון ב-4.5% ב-2020, לאחר קצב צמיחה של כ-3.5% בשנת 2019. זאת, בהנחה של תרחיש אופטימי, לפיו ישראל חוזרת החל מספטמבר 2020 לתוואי של הרחבת היקף הפעילות הכלכלית כך שבסוף השנה רמת אי הפעילות של המשק יורדת ומתייצבת בשיעור של כ-8%-7%, רמה אשר נמשכת עד מציאת חיסון. לפי תרחיש זה, השליטה במגיפה מאפשרת רמה גבוהה יחסית של פעילות כלכלית, כך שב-2021 הצמיחה צפויה להיות יחסית גבוהה - כ-6.0%, אך עדיין רמת הפעילות הכלכלית הממוצעת תהיה נמוכה בכ-5% ביחס למגמה טרם המשבר. בנק ישראל הציג גם תרחיש פסימי לפיו התוצר ב-2020 צפוי להתכווץ ב-7%. זאת בהנחה שישראל חווה גלי תחלואה שיובילו לגלי צמצום פעילות כל כמה חודשים, עד מציאת חיסון.

תקציב המדינה ומימון

במחצית הראשונה של השנה הסתכם הגירעון בתקציב המדינה בכ-58.2 מיליארד ש"ח לעומת גירעון של כ-22.0 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנים עשר החודשים שהסתיימו ביוני 2020, הסתכם הגירעון בכ-88.4 מיליארד ש"ח (6.4% תוצר). בחודש מרס החלו להתבטא השפעות משבר הקורונה על התקציב, בעיקר בתחום ההכנסות ממיסים אשר ירדו באופן משמעותי. על רקע העובדה שמאז ראשית השנה, פעלה הממשלה ללא מסגרת תקציב מאושרת, התאפשר לה להוציא 1/12 מתקציב 2019 בכל חודש, מצב אשר הגביל את יכולת ההרחבה התקציבית הנדרשת בעת הנוכחית. לנוכח משבר הקורונה, נדרשה הממשלה להוציא סכומים ניכרים ולפיכך אושר ב-7 באפריל, 2020, תיקון לחוק ו-1 ביוני, 2020, תיקון נוסף לחוק באמצעות הוראת שעה, המאפשרים לממשלה להגדיל את ההוצאה מעבר למגבלת התקציב שתוארה לעיל וזאת לצורך מימון ההתמודדות עם המשבר ולמטרה זו בלבד.

מאז חודש מרס 2020, החליטה הממשלה על שורה של צעדים בהיקף כולל העולה על כ-100 מיליארד ש"ח כדי לסייע למשק להתמודד עם המשבר כמפורט בהמשך.

הגדלת היקף ההוצאות לצורך התמודדות עם צרכי המשק והירידה החדה הצפויה בהכנסות המדינה כתוצאה מירידת הפעילות הכלכלית, צפויה להביא להגדלת הגירעון באופן משמעותי. על פי תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל מה-24 באוגוסט, 2020, הגירעון בתקציב צפוי להסתכם בשנת 2020 בכ-13.2 אחוזי תוצר לפי התרחיש האופטימי וכ-14.6 אחוזי תוצר לפי התרחיש הפסימי.

לצורך גיוון מקורות המימון של הגירעון, גייסה הממשלה בחודשים מרס ואפריל, 2020, כ-10 מיליארד דולר בהנפקות אג"ח לטווח ארוך שביצעה בחו"ל. זאת בהמשך לכ-3 מיליארד דולר אשר גויסו בהנפקת אג"ח שהייתה בחודש ינואר 2020.

סחר חוץ

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בחודשים ינואר-יוני, 2020, בכ-9.2 מיליארד דולר, בהשוואה לגירעון של כ-10.7 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בגירעון המסחרי מקורה בצמצום משמעותי יותר ביבוא לעומת הירידה ביצוא. זאת, על רקע משבר הקורונה. עם זאת, כאשר מנטרלים רכיבים תנודתיים כמו אוניות, מטוסים, יהלומים וחומרי אנרגיה, הגירעון התרחב בכ-0.4 מיליארד דולר בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בששת החודשים הראשונים של השנה, פחת השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-0.3% וביחס לאירו הוא פחת בשיעור של כ-0.1%. במהלך חודש מרס 2020, נרשמה מידת תנודתיות גבוהה בשוק המט"ח ושערו של השקל פחת והגיע עד ל-3.862 ב-17 במרס. פעילות בנק ישראל, המתוארת בהמשך, פעלה למיתון התנודתיות והתחזקות השקל.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש יוני 2020, על כ-147.3 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-126.0 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2019. הגידול הניכר ביתרות מקורו ברבעון השני של השנה והוא מוסבר בעיקר בשערוך היתרות, ספיגת אשראי דולרי, העברות הממשלה מחו"ל ורכישות מט"ח בהיקף של כ-10.8 מיליארד דולר.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") ירד במחצית הראשונה של השנה, ב-0.8%, ואילו בשנה שהסתיימה ביוני 2020, הסתכמה ירידתו בכ-1.1%, שיעור המצוי מתחת לגבול התחתון של יעד יציבות המחירים (1%-3%) אותו קבעה הממשלה. משבר הקורונה צמצם את יכולת איסוף הנתונים השגרתית של הלמ"ס מאז חודש מרס ובמהלך הרבעון השני של השנה, מצב שהצריך שימוש בכלים שונים לצורך השלמת הנתונים החסרים.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") ירד בחודשים ינואר-יוני 2020, ב-0.7%.

במהלך הרבעון הראשון של השנה לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא עמדה על 0.25%. לאור עוצמת הפגיעה בפעילות הכלכלית בישראל, החליטה הוועדה המוניתרית ב-6 באפריל, 2020, על הורדת הריבית מ-0.25% ל-0.1%, שיעור אשר לא השתנה מאז.

בהחלטת הוועדה מיום 24 באוגוסט, 2020, היא ציינה כי "לאור עוצמת הפגיעה של המשבר בפעילות הכלכלית, הוועדה ממשיכה להפעיל מגוון כלים כדי להעמיק את מידת ההרחבה של המדיניות המוניתרית ולהבטיח את המשך פעילותם התקינה של השווקים הפיננסיים. הוועדה תרחיב את השימוש בכלים הקיימים, ולמתן את הפגיעה הכלכלית שנוצרה כתוצאה מהמשבר".

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה ירד בששת החודשים הראשונים של השנה ב-17.4% לאחר שעלה בשנת 2019 בכ-17.8%. עיקר ירידות השערים היה בחודש מרס 2020 עם החרפת משבר הקורונה בעולם ובארץ אשר השפיע לשלילה על שוקי ההון בעולם כולו. ברבעון השני עלה המדד בכ-4.4%, בהשפעת עליות שערים בחודש אפריל 2020, עם ראשיתן של הקלות בסגר בעקבות האטה בהתפשטות הנגיף. בחודשים מאי ויוני נרשמו ירידות שערים בעקבות נתונים שליליים על מצב המשק ושינוי לרעה במצב התחלואה.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה במחצית הראשונה של השנה בשיעור של כ-57.3% בהשוואה לממוצע 2019 והסתכם בכ-2,045 מיליארד ש"ח.

שוק אגרות החוב הממשלתיות התאפיין בחודשים ינואר-יוני בעליות שערים קלות, כאשר ברבעון הראשון של השנה, נרשמו ירידות שערים בפרט בחודש מרס, עם החרפת משבר הקורונה ורצון הציבור לממש נכסים פיננסיים בהיקף ניכר. ברבעון השני נרשמה התאוששות ועליות שערים. מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלה בתקופת הדוח בשיעור של כ-0.9% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות עלה בשיעור של כ-1.9%.

במדד אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, נרשמו במחצית הראשונה של השנה ירידות שערים חדות של כ-6.3%, בעיקר ברבעון הראשון, לאור החשש מהשפעת המשבר על מצב החברות. ברבעון השני נרשמה התאוששות והמדד עלה.

תכניות הסיוע של ממשלת ישראל

משבר הקורונה, שגרם לפגיעה כלכלית קשה ומהירה במשקי הבית ובעסקים, הביא את ממשלת ישראל להחליט בחודש מרס 2020, על שורה של צעדים בהיקף כולל של כ-80 מיליארד ש"ח, אשר הורחבו בחודש מאי לכ-100 מיליארד ש"ח, לצורך התמודדות עם המשבר. התכנית כללה בעיקר קרנות הלוואה בערבות מדינה ותמיכה בעצמאים.

בחודש יולי החליטה הממשלה על רשת ביטחון לשכירים, עצמאיים ועסקים עד יוני 2021 שעקרונותיה המרכזיים הם מתן וודאות לשנה הקרובה ומהירות בהעברת הכסף לחשבון. להערכת נגיד בנק ישראל, עלותה התקציבית הפוטנציאלית של התכנית מסתכמת בעשרות מיליארדי שקלים. בנוסף, ב-29 ביולי אישרה הכנסת את תכנית הסיוע הכלכלי במסגרתה מרבית תושבי ישראל יקבלו מענקים בהיקף מצטבר של יותר מ-6 מיליארד ש"ח.

תכנית מוניתרית של בנק ישראל

בנק ישראל, פעל החל מחודש מרס 2020, באמצעות שורה של צעדי מדיניות, מעבר להורדת הריבית ל-0.1%, כדי לתמוך בשוקי ההון, לסייע בתמסורת המדיניות המוניתרית ולהקל על לקוחות המערכת הבנקאית, העסקים והצרכנים. בין שאר הפעולות ניתן למנות:

1. פעילות בשוק הפתוח כולל רכישה בשוק המשני של אג"ח ממשלתיות מסוגים שונים ולתקופות שונות לפדיון ב-50 מיליארד ש"ח, על מנת לוודא ששוק האג"ח הממשלתי מתפקד כיאית ומתוך מטרה להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות הפיננסית.
2. ביצוע עסקות ריפוי עם אג"ח ממשלתי וכן עם אג"ח תאגידיות בדירוג AA ומעלה, כבטוחות, מול מוסדות פיננסיים.
3. הקלות רגולטוריות שונות לטובת מתן שירותים לציבור.
4. הפעלת כלי נזילות נוסף בשווקים הפיננסיים, בהיקף של עד 15 מיליארד דולר, אשר נועד לספק נזילות דולרית לבנקים המקומיים. נכון למועד פרסום הדוח, בנק ישראל חדל לגלגל את העסקאות שביצע.
5. הפחתת דרישות ההון מהבנקים המסחריים בנקודת אחוז.
6. הנחייה לדירקטוריונים של הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד והרכישה העצמית של מניות בעת הזו.
7. בנק ישראל מציע לבנקים תכנית של הלוואות בריבית קבועה לטווח של 3 שנים בגובה של 0.1% לצורך הגדלת היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים ללא מגבלה על גובה ההלוואות, כשבכוונתו להפעיל אותה עד להודעה חדשה.

8. תכנית לרכישת אג"ח קונצרני בשוק המשני. בנק ישראל ירכוש אג"ח בהיקף של 15 מיליארד ש"ח על בסיס סמן רחב של ניירות ערך. הסמן כולל אך ורק חברות בדירוג A- ומעלה, ואינו כולל אג"ח של חברות זרות, אג"ח בעלות מרכיב הוני ואג"ח שלא צמודות לשקל ואינן בריבית קבועה.

צעדים אלה של בנק ישראל תמכו בהגברת היציבות בשווקים הפיננסיים ובכך הקלו על הבנק לסייע ללקוחותיו, הן במגזר העסקי והן במגזר משקי הבית.

השפעת משבר הקורונה

המחצית הראשונה של שנת 2020 התאפיינה בהתפשטות נגיף הקורונה, אשר החלה בחודש ינואר 2020, והחלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של 2020. מרבית הממשלות פעלו בדרך של הטלת סגר זמני, הפסקת חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם פעלו במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית, מעבר להורדות הריבית.

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית הינן משמעותיות, תוך כדי ירידה ניכרת של התוצר הגלובלי השנה, ובהתאם לכך תתכן השפעה מהותית על עסקי הבנק לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי של לווים וקשיי נזילות של לווים, בין היתר על רקע עלייה בשיעורי האבטלה וההאטה בפעילות הכלכלית.

לצד האמור, האיץ המשבר את הפעילות בדיגיטל. במחצית הראשונה של 2020 חלה ירידה משמעותית של 45% במופע הקהל בסניפי החטיבה הבנקאית לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וזאת לצד גידול משמעותי בשיעור הלקוחות שביצעו פעולות בערוצי הדיגיטל בתקופה זו.

על מנת לתת מענה לצרכים הנוכחיים ולאפשר המשכיות עסקית תומכת עסקים, יחידות מרכזיות בלאומי עברו לתצורת עבודה חדשה המשלבת עבודה מהבית, פיצול פיזי של יחידות אורגניות, ובוצעו התאמות בתהליכי העבודה והבקרה. במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים. מאחר ומדובר בתצורת עבודה דינמית המשתנה מעת לעת מתקיים תהליך שוטף לבחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה והתאמתם לסובלנות הסיכון.

בהתאם להערכה סובייקטיבית, כתוצאה מהמשבר ואי הבהירות ביחס להתפתחות התחלואה, צעדי הסגירה במשק והמדיניות הכלכלית עלתה רמת החומרה של הסיכון המערכתי העולמי והסיכון המערכתי המקומי ברבעון השני לשנת 2020 ל"גבוהה". רמת חומרת סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים ובטחונות עלתה ברבעון השני לשנת 2020, ל"בינונית-גבוהה". הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחיש קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים.

בעקבות משבר הקורונה החליט הפיקוח על הבנקים (במכתב המפקחת על הבנקים מתאריך 29 במרס 2020), להפחית בדרישות הלימות ההון הרגולטורי המזערי. בעקבות זאת, דירקטוריון הבנק החליט ביום 16 באפריל 2020 לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5% וכי הבנק יפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכניות הרכישה העצמית של מניות הבנק.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, לרבות סמכויות האשראי, במסגרת זו מתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון והתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר. בעקבות המשבר גדלו ההוצאות להפסדי אשראי והסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 1,735 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. הפרשה להפסדי אשראי של הבנק מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל ברבעון זה בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות חריג.

לפרטים נוספים ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנדותיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשווקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. ברבעון השני של השנה התנדותיות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנדותיות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך. במהלך הרבעון הראשון ובעיקר בסופו, חל גידול משמעותי ביתרת פיקדונות הציבור של לקוחות קמעונאיים ופיקדונות עסקיים במטבעי ישראל, חלקו נובע מהסטת כספים משוק ההון, אשר תרם לגידול יחס ה-LCR (Liquidity Coverage Ratio) הממוצע ברבעון השני. לכל אורך התקופה הנסקרת יחס LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית.

במהלך חודש מרס, עם התגברות המשבר, חלה התייקרות של עלויות המימון בשוק המט"ח המקומי לצד ירידה חדה ברמת הנזילות של השוק. בנק ישראל החל להתערב בשוק המט"ח ולספק נזילות דולרית למערכת הבנקאית בישראל באמצעות עסקות החלף (Fx Swap) לתקופות קצרות. פעילות זו נועדה לאפשר למערכת הבנקאית להמשיך ולספק מענה לצורכי הגידור המטבעי של המשקיעים המוסדיים שהלכו וגדלו עם התפתחות המשבר. ברבעון השני, לאור השיפור ברמת הנזילות במט"ח, בנק ישראל צימצם את היקף התערבותו בשוק.

מתחילת 2020 הבנק מנהל את החשיפה לשינויים בריבית על בסיס שווי הוגן, תוך התחשבות בחשיפות הריבית בגין ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי נכסי התכנית. במהלך התקופה הנסקרת ועם התפתחות המשבר בשוקי ההון, חלו שינויים מהותיים בחשיפת השווי לשינויים בריבית בעיקר בשל התנודות במרווחי סיכון האשראי הסחיר, אשר גרמו לשינויים בשווי תיקי הנוסטרו ושווי ההתחייבויות הפנסיוניות.

במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמו הכנסות מימון שאינן מריבית בסך של 30 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) וקרן הון חיובית מניירות ערך בסך של 597 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) לאור העלייה המשמעותית בשווי ניירות הערך אשר חלה במהלך הרבעון השני.

כמו כן, יצוין כי נרשם קיטון בקרן ההון השלילית בגין זכויות עובדים במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 597 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) בעיקר על רקע עליית שיעור ריבית ההיוון לעומת דצמבר 2019.

יובהר כי קיים חוסר וודאות לגבי ההשלכות של התמשכות מגפת הקורונה והשפעתם על שוקי ההון בארץ ובעולם.

במהלך חודש מרס 2020 הוריד הבנק המרכזי של ארה"ב את שיעור הריבית משיעור של 1.75%-1.50% לשיעור של 0.25%-0.00%. במהלך חודש אפריל 2020 הוריד בנק ישראל את שיעור ריבית בנק ישראל משיעור של 0.25% לשיעור של 0.1%. הורדות אלו שבוצעו על רקע משבר הקורונה צפויות לפגוע בהכנסות המימון של הבנק.

הבנק מקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד ובחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות והאסטרטגיה שלו, ככל שיידרש.

לא חלו שינויים נוספים בחומרת גורמי הסיכון, מעבר לאמור לעיל, ביחס [לטבלה שפורסמה בדוח הדיסקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

התוצאות במחצית הראשונה של שנת 2020 (להלן - "התקופה המדווחת"), הושפעו מהותית לרעה מההשפעות הישירות והעקיפות הנובעות מהתפשטות נגיף הקורונה, לרבות התפרצות הגל השני בחודשים האחרונים וחוסר הוודאות לגבי משכו של המשבר והשפעותיו העתידיות. כתוצאה מהאמור, ומחוסר הוודאות כלפי העתיד, גדלה משמעותית בתקופה המדווחת ההוצאה להפסדי אשראי. יצוין כי הרוב המכריע של הגידול בהוצאה להפסדי אשראי הינו על רקע גידול בהפרשה הקבוצתית, כדי לתת מענה להתפתחויות עתידיות שליליות במצבם הכלכלי של הלווים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן - "הרווח הנקי") בתקופה המדווחת הסתכם לסך של כ-462 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-2,015 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי לרבעון השני הסתכם לסך של כ-694 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-923 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה להון בתקופה המדווחת עמדה על שיעור של כ-2.6% בהשוואה לכ-11.4% במחצית הראשונה אשתקד (10.2% בנטרום השפעת מכירת לאומי קארד אשתקד). התשואה להון ברבעון השני עמדה על שיעור של כ-7.7% בהשוואה לשיעור של כ-10.6% ברבעון המקביל אשתקד.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 30 ביוני 2020 על שיעור של 11.49%. יחס ההון הכולל ליום 30 ביוני 2020 עמד על שיעור של 15.71%.

הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת ירדו בכ-296 מיליון ש"ח, קיטון בשיעור של כ-6.5%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות הריבית נטו נובע בעיקר מהמדד השלילי בתקופה המדווחת בשיעור של (0.7%) בהשוואה למדד חיובי בשיעור של 1.2% בתקופה המקבילה אשתקד ומירידת ריבית בנק ישראל וריבית הפד. ירידה זו קוזזה בחלקה מהגידול ביתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי למחצית הראשונה של שנת 2020 משקפות שיעור הוצאה של כ-1.19% מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לעומת שיעור הוצאה של כ-0.19% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול המשמעותי בשיעור ההוצאה להפסדי אשראי נובע מהשפעת השינויים בסביבה המקרו כלכלית על רקע התפרצות גל שני משמעותי בישראל, המעמיק את ההשפעה של המשבר הכלכלי ואת אי הוודאות לגבי השלכותיו על הכלכלה הישראלית והעולמית. עיקר הגידול בתקופה המדווחת מתבטא בהפרשה הקבוצתית המהווה כ-84% מסך הגידול. הגידול בהפרשה הקבוצתית הינו, כאמור, על רקע החמרה באינדיקטורים הכלכליים העומדים בבסיס חישוב ההפרשה, וזאת כדי לתת מענה לגידול האפשרי בהפרשה הפרטנית ברבעונים הבאים, ולהתפתחות שלילית אפשרית בימי הפיגור, על רקע אי הוודאות הקיימת בנוגע למשכו של המשבר והשפעותיו העתידיות.

לפרטים נוספים ראה פרק [סיכוני אשראי](#) להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית בתקופה המדווחת הסתכמו לסך של כ-30 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-998 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (684 מיליון ש"ח ללא השפעת מכירת לאומי קארד אשתקד). ברבעון השני של השנה נרשמו בסעיף זה הכנסות בסך של 690 מיליון ש"ח שקיזזו את ההפסדים שנרשמו בסעיף זה ברבעון הראשון של השנה.

בהקשר זה יצוין כי ברבעון השני של השנה התנודתיות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנודתיות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

העמלות התפעוליות והאחרות עלו בכ-43 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול מקורו בעמלות מניירות ערך ובעמלות המרה, על רקע עלייה במחזורי העסקאות ובביקוש למט"ח, בעיקר ברבעון הראשון של השנה עם התפרצות נגיף הקורונה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות ירדו בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד בסך של כ-424 מיליון ש"ח, קיטון בשיעור של 10.9%.

עיקר הירידה הינה בהוצאות השכר והנלוות אשר ירדו בשיעור של 18.4% בעיקר על רקע הפרשות למענקים, בהתחשב בתוצאות הכספיות.

חלקו של התאגיד בחברות כלולות לאחר מס בתקופה המדווחת הסתכם בהפסדים של כ-13 מיליון ש"ח, כתוצאה מהפרשה לירידת ערך בניו השקעה בחברה כלולה שנרשמה ברבעון הראשון של השנה.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בתקופה המדווחת הסתכם לכ-0.32 ש"ח לעומת 1.35 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דיבידנד ורכישה עצמית - בהמשך להנחיות בנק ישראל החליט דירקטוריון הבנק בחודש אפריל 2020 להפסיק בשלב זה את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע הרכישה העצמית של מניות הבנק.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

להלן השינוי ברווח הנקי ברבעון שני של 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
		2019	2020	
השינוי	במיליוני ש"ח			
באחוזים	במיליוני ש"ח			
(14.0)	(345)	2,466	2,121	הכנסות ריבית, נטו
+	587	288	875	הוצאות בגין הפסדי אשראי
24.0	287	1,194	1,481	הכנסות שאינן מריבית
(14.4)	(281)	1,950	1,669	הוצאות תפעוליות ואחרות
(25.6)	(364)	1,422	1,058	רווח לפני מיסים
(28.1)	(140)	499	359	הפרשה למס
(24.3)	(224)	923	699	רווח לאחר מס
(90.0)	(9)	10	1	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
(40.0)	(4)	10	6	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(24.8)	(229)	923	694	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		10.6	7.7	תשואה להון (באחוזים)
		0.62	0.48	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

להלן השינוי ברווח הנקי במחצית הראשונה של 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד

		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
		2019	2020	
השינוי	במיליוני ש"ח			
באחוזים	במיליוני ש"ח			
(6.5)	(296)	4,586	4,290	הכנסות ריבית, נטו
+	1,465	270	1,735	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(37.2)	(1,022)	2,749	1,727	הכנסות שאינן מריבית
(10.9)	(424)	3,896	3,472	הוצאות תפעוליות ואחרות
(74.4)	(2,359)	3,169	810	רווח לפני מיסים
(71.4)	(800)	1,120	320	הפרשה למס
(76.1)	(1,559)	2,049	490	רווח לאחר מס
7.1	1	(14)	(13)	חלק הבנק בהפסדי חברות כלולות
(25.0)	(5)	20	15	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(77.1)	(1,553)	2,015	462	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		11.4	2.6	תשואה להון (באחוזים)
		1.35	0.32	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים

		2019			2020	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
במיליוני ש"ח						
הכנסות ריבית, נטו	2,120	2,466	2,092	2,163	2,169	2,121
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(18)	288	181	158	860	875
הכנסות שאינן מריבית	1,555	1,194	1,132	1,200	246	1,481
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,946	1,950	1,936	2,076	1,803	1,669
רווח (הפסד) לפני מיסים	1,747	1,422	1,107	1,129	(248)	1,058
הפרשה (הטבה) למס	621	499	324	386	(39)	359
רווח (הפסד) לאחר מס	1,126	923	783	743	(209)	699
חלק הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות	(24)	10	(8)	7	(14)	1
בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	10	10	10	8	9	6
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,092	923	765	742	(232)	694
תשואה להון (באחוזים)	12.7	10.6	8.7	8.7	(2.6)	7.7
רווח (הפסד) בסיסי למניה (בשקלים חדשים)	0.73	0.62	0.52	0.51	(0.16)	0.48

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות הריבית, נטו של קבוצת לאומי הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-4,290 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,586 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 6.45%. הכנסות הריבית נטו ברבעון השני של השנה הסתכמו לסך של 2,121 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,466 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 14%.

הכנסות הריבית נטו במחצית הראשונה של השנה הושפעו לרעה מהמדד השלילי בסך של כ-135 מיליון ש"ח בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד התוצאות הושפעו לטובה מהמדד בסך של כ-210 מיליון ש"ח.

הכנסות הריבית ברבעון השני של השנה הושפעו לרעה מהמדד השלילי בסך של כ-37 מיליון ש"ח בעוד שברבעון המקביל אשתקד התוצאות הושפעו לטובה מהמדד בסך של כ-259 מיליון ש"ח.

בנוסף להשפעה השלילית בגין הפרשי המדד כמתואר לעיל, הושפעו הכנסות הריבית נטו לרעה מירידת הריבית. השפעות אלו קוזזו בחלקן בנידול ביתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית.

היחס של הכנסות ריבית, נטו לבין היתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית (התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית) במחצית הראשונה של השנה הינו 1.93% לעומת 2.23% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בתקופה המדווחת הינו 1.80% לעומת פער של 1.93% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על פערי הריבית בחלוקה למגזרים:

במגזר המדדי פער הריבית בתקופה המדווחת עמד על שיעור של 0.99% לעומת 1.03% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המט"ח פער הריבית 0.80% לעומת 0.92% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית 2.09% לעומת 2.19% בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
		2019	2020	
באחוזים	השניוני במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח
+	330	(54)	279	הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי
+	1,135	321	1,456	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
+	1,465	270	1,735	סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי
מזה:				
+	1,173	181	1,354	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
+	123	15	138	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
+	168	74	242	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	1	-	1	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
+	1,465	270	1,735	סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי
יחסים באחוזים:				
+	0.23	(0.04)	0.19	שיעור ההוצאה (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
+	1.00	0.19	1.19	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
44.44	(0.04)	(0.09)	(0.13)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
5.19	(0.41)	(7.90)	(8.31)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(א) על בסיס שנתי.

התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי רבעונים

		2019			2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
(124)	73	68	42	104	175	הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי
106	215	113	116	756	700	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
(18)	288	181	158	860	875	סך כל הוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי
מזה:						
(22)	203	146	127	739	615	הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(9)	24	(1)	8	31	107	הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיוור
14	60	38	22	87	155	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(1)	1	(2)	1	3	(2)	הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
(18)	288	181	158	860	875	סך כל הוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי
יחסים באחוזים:						
(0.18)	0.10	0.10	0.06	0.14	0.24	שיעור הוצאה (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
(0.03)	0.41	0.26	0.22	1.20	1.19	שיעור הוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
(0.02)	(0.07)	(0.08)	(0.06)	(0.07)	(0.06)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(1.87)	(6.05)	(7.30)	(4.90)	(4.96)	(4.06)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(א) על בסיס שנתי.

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#).

בעקבות משבר הקורונה גדלו הוצאות להפסדי אשראי בעיקר בגין האשראי המסחרי שכולל בתוכו את האשראי לעסקים קטנים וזעירים, אשראי לעסקים בינוניים ועסקים גדולים. מתוך גידול של 1,735 מיליון ש"ח, סך של 1,456 מיליון ש"ח הינו גידול בהפרשה הקבוצתית על רקע החמרה באינדיקטורים הכלכליים העומדים בבסיס חישוב ההפרשה, וזאת כדי לתת מענה לגידול האפשרי בהפרשה הפרטנית ברבעונים הבאים, ולהתפתחות שלילית אפשרית בימי הפיגור, על רקע אי הוודאות הקיימת.

הכנסות שאינן מריבית

		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
		2019	2020
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
30	(97.0)	998	(968)
עמלות		1,669	43
28	(77.6)	125	(97)
סך הכל		1,727	(1,022)

התפתחות הכנסות שאינן מריבית לפי רבעונים

2019					2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
665	333	305	383	(660)	690	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
809	817	800	799	893	776	עמלות
81	44	27	18	13	15	הכנסות אחרות
1,555	1,194	1,132	1,200	246	1,481	סך הכל

לאור ההפסדים משוק ההון ברבעון הראשון של השנה, משקל הכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) במחצית הראשונה של השנה עמד על שיעור של 28.7% לעומת 37.5% בתקופה המקבילה אשתקד ו-36.5% בכל שנת 2019.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				
2019		2020		
השינוי	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
-	(605)	292	(313)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
+	186	34	220	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו
-	(202)	120	(82)	רווחים (הפסדים) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר, נטו ^(א)
-	(386)	384	(2)	רווחים (הפסדים) ממכירת מניות של חברות מוחזקות, נטו ^(ב)
33.0	34	103	137	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר
7.7	5	65	70	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)
(97.0)	(968)	998	30	סך הכל

- (א) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.
 (ב) בששת החודשים הראשונים בשנת 2019 כולל רווח ממכירת לאומי קארד בסך של 314 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) ורווח ממכירת סופר-פארם בסך של 72 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס).
 (ג) בששת החודשים הראשונים בשנת 2019 כולל רווח ממכירת מניות שב"א בסך של 50 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס).

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית לפי רבעונים

2019					2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
219	73	285	132	(527)	214	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
2	32	118	39	134	86	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו
60	60	(27)	92	(206)	124	רווחים (הפסדים) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר, נטו
314	70	(97)	-	(2)	-	רווחים (הפסדים) ממכירת מניות של חברות מוחזקות, נטו
-	-	15	-	-	-	רווחים בגין הלוואות שנמכרו, נטו
25	78	(53)	98	(26)	163	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר
45	20	64	22	(33)	103	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)
665	333	305	383	(660)	690	סך הכל

- (א) רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.

להלן פירוט העמלות

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				
		2019	2020	
השינוי	במיליוני ש"ח			
באחוזים				
				ניהול חשבון
(5.8)	(20)	347	327	
17.9	57	318	375	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
4.5	7	156	163	כרטיסי אשראי
(18.0)	(18)	100	82	טיפול באשראי
(6.8)	(10)	146	136	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
22.0	40	182	222	הפרשי המרה
(5.4)	(12)	223	211	עמלות מעסקי מימון
(0.6)	(1)	154	153	עמלות אחרות
2.6	43	1,626	1,669	סך כל העמלות

להלן פירוט העמלות לפי רבעונים

2019						2020
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
						במיליוני ש"ח
175	172	172	171	172	155	ניהול חשבון
160	158	163	156	198	177	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
71	85	74	80	85	78	כרטיסי אשראי
55	45	44	53	43	39	טיפול באשראי
70	76	76	74	72	64	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
91	91	91	88	137	85	הפרשי המרה
109	114	103	105	108	103	עמלות מעסקי מימון
78	76	77	72	78	75	עמלות אחרות
809	817	800	799	893	776	סך כל העמלות

הגידול בעמלות במחצית הראשונה של השנה בהשוואה לאשתקד מקורו בעמלות מניירות ערך ובעמלות המרה, על רקע עלייה במחזורי העסקאות ובביקוש למט"ח, בעיקר ברבעון הראשון של השנה עם התפרצות נגיף הקורונה. גידולים אלו קוזזו בירידה בעמלות ניהול חשבון, ובעמלות טיפול באשראי, בין היתר, על רקע ירידה בפעילות ברבעון השני בשל הקורונה.

להלן פירוט ההכנסות האחרות

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				
		2019	2020	
השינוי	במיליוני ש"ח			
באחוזים				
				רווחים מיעודה לפיצויים
(94.1)	(16)	17	1	
(75.0)	(81)	108	27	הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד
(77.6)	(97)	125	28	סך הכל

להלן פירוט ההכנסות האחרות לפי רבעונים

		2019			2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
8	9	3	2	(3)	4	רווחים (הפסדים) מיעודה לפיצויים
73	35	24	16	16	11	הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד
81	44	27	18	13	15	סך הכל

הוצאות תפעוליות ואחרות

		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
		2019	2020		
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
(18.4)	(415)	2,261	1,846	משכורות והוצאות נלוות	
23.1	68	295	363	פחת והפחתות	
(8.4)	(38)	450	412	הוצאות אחזקת בניינים וציוד	
(4.4)	(39)	890	851	הוצאות אחרות	
(10.9)	(424)	3,896	3,472	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	

הוצאות תפעוליות ואחרות לפי רבעונים

		2019			2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
1,136	1,125	1,043	1,021	935	911	משכורות והוצאות נלוות
148	147	152	153	180	183	פחת והפחתות
227	223	227	244	228	184	הוצאות אחזקת בניינים וציוד
435	455	514	658	460	391	הוצאות אחרות
1,946	1,950	1,936	2,076	1,803	1,669	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות במחצית הראשונה של שנת 2020 מהוות 57.7% מסך כל ההכנסות לעומת 53.1% בתקופה המקבילה אשתקד ו-56.8% בכל שנת 2019. בנטרול הרווח ממכירת לאומי קארד 55.5%-ו-58.1% ליוני ודצמבר 2019 בהתאמה.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 1.35% מסך כל המאזן, לעומת 1.67% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 1.69% בכל שנת 2019.

הוצאות השכר ירדו בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד בעיקר על רקע הפרשות למענקים.

הוצאות שכר

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	2020	2019	השינוי
	במיליוני ש"ח		
שכר ונלוות	1,679	2,090	(411)
הוצאות פנסייה, פיצויים ופרישה	167	171	(4)
סך הכל הוצאות שכר	1,846	2,261	(415)
			באחוזים (19.7)
			(2.3)
			(18.4)

הוצאות שכר לפי רבעונים

2020						2019					
רבעון שני		רבעון ראשון		רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח											
823		856		926		953		1,035		1,055	
88		79		95		90		90		81	
911		935		1,021		1,043		1,125		1,136	
שכר ונלוות											
הוצאות פנסייה, פיצויים ופרישה											
סך הכל הוצאות שכר											

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

הרווח הכולל לתקופה המדווחת הסתכם לסך של 1,273 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 1,346 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הפער בין הרווח הכולל לתקופה לרווח הנקי מקורו בעיקר בהתאמות להתחייבויות לעובדים על רקע עליית שיעור ההיוון בסך של 597 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתוספת התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של כ-597 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). התאמות אלה נזקפות ישירות לרווח כולל אחר ובתקופות מאוחרות יותר נזקפות לרווח והפסד.

יובהר כי בתקופה הנוכחית קיימת תנודתיות משמעותית בשוקי ההון בארץ ובעולם בעקבות התמשכות מגפת הקורונה, כך שהתנודתיות בשווי השוק של הנכסים הפיננסיים עלולה להימשך.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 ו-2019

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק		רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק		רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים		התאמות בגין הצגת אגרות חוב (2018 - נירות ערך) מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות בגין הצגת אגרות חוב (2018 - נירות ערך) מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות בגין הצגת אגרות חוב (2018 - נירות ערך) מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק
38	(126)	-	(6)	(2,280)	(2,374)	(33)	(2,341)
188	(21)	-	-	(654)	(487)	-	(487)
226	(147)	-	(6)	(2,934)	(2,861)	(33)	(2,828)
208	(155)	29	(16)	(1,988)	(1,922)	(18)	(1,904)
809	(39)	3	3	(1,566)	(790)	(10)	(780)
1,017	(194)	32	(13)	(3,554)	(2,712)	(28)	(2,684)

ראה הערות בעמוד הבא.

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 ו-2019

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2018	(317)	(73)	-	(9)	(1,763)	(2,162)	(2,132)
שינוי נטו במהלך התקופה	570	(74)	-	3	(1,194)	(695)	(688)
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ^(א)	(27)	-	-	-	-	(27)	(27)
מכירת מניות של חברה מאוחדת ^(ה)	-	-	-	-	23	23	19
יתרה ליום 30 ביוני 2019	226	(147)	-	(6)	(2,934)	(2,861)	(2,828)
2019	624	(199)	(2)	(13)	(3,948)	(3,538)	(3,495)
שינוי נטו במהלך התקופה	393	5	34	-	394	826	811
יתרה ליום 30 ביוני 2020	1,017	(194)	32	(13)	(3,554)	(2,712)	(2,684)

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2018	(317)	(73)	(9)	-	(1,763)	(2,162)	(2,132)
שינוי נטו במהלך השנה	968	(126)	(4)	(2)	(2,208)	(1,372)	(1,355)
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ^(א)	(27)	-	-	-	-	(27)	(27)
מכירת מניות של חברה מאוחדת ^(ה)	-	-	-	-	23	23	19
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	624	(199)	(13)	(2)	(3,948)	(3,538)	(3,495)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) ההתאמות בגין הטבות לעובדים כוללות את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.

(ד) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.1 כדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

(ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה [ביאור 136 כדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 ביוני 2020 ב-517.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-469.1 מיליארד ש"ח לסוף 2019 - גידול של 10.3%, ובהשוואה ליוני 2019 גידול של 10.5%.

ערך הנכסים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה הינו כ-113.2 מיליארד ש"ח, כ-21.9% מסך הנכסים. במחצית הראשונה של 2020 פחת השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-0.3%, פחת ביחס לאירו ב-0.1% ויוסף ביחס לליש"ט ב-6.7%. השפעת השינויים בשערי החליפין במחצית הראשונה של השנה על המאזן של הקבוצה היתה זניחה.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,608 מיליארד ש"ח ב-30 ביוני 2020, בהשוואה לסך של כ-1,621 מיליארד ש"ח בסוף 2019.

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

	31 בדצמבר		30 ביוני	
	השינוי	2019	2019	2020
	מדיצמבר 2019	2019	מיוני 2019	2020
	באחוזים		במיליוני ש"ח	
סך כל המאזן	10.5	469,134	517,650	
מזומנים ופיקדונות בבנקים	23.1	76,213	102,911	
ניירות ערך	22.2	84,949	98,672	
אשראי לציבור, נטו	2.4	282,478	284,415	
בניינים וציוד	(1.0)	3,043	2,910	
פיקדונות הציבור	11.5	373,644	416,956	
פיקדונות מבנקים	34.8	6,176	6,659	
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	(2.3)	19,958	19,519	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	0.9	35,406	36,132	

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים

	31 בדצמבר		30 ביוני	
	השינוי	2019	2019	2020
	מדיצמבר 2019	2019	מיוני 2019	2020
	באחוזים		במיליוני ש"ח	
אשראי תעודות, נטו	(50.4)	727	626	
ערבויות להבטחת אשראי, נטו	(3.9)	5,219	4,892	
ערבויות לרוכשי דירות, נטו	(0.3)	21,230	20,144	
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו	(0.7)	16,099	16,185	
מכשירים נגזרים ^(א)	(4.8)	763,365	771,135	
אופציות מכל הסוגים	(58.4)	218,622	210,825	

(א) כולל עסקאות "פורוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי.

למידע נוסף ראה [ביאור 11](#).

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי, הסתכם ב-30 ביוני 2020 לסך של כ-284.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-277.6 מיליארד ש"ח ליום 30 ביוני 2019, גידול בשיעור של כ-2.4% ובהשוואה לסך של כ-282.5 מיליארד ש"ח בסוף 2019, גידול בשיעור של כ-0.7%.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים ב-30 ביוני 2020 ב-19,766 מיליון ש"ח בהשוואה ל-18,141 מיליון ש"ח בסוף 2019, והמגלמים גם הם סיכוני אשראי.

משבר הקורונה

עם פרוץ משבר הקורונה, הבנק נערך באמצעים שונים לתת שירות ללקוחותיו, גם במסגרת עבודה מהבית. במשך כל התקופה, ניתן שירות רציף לכלל הלקוחות. כמו כן, בוצעו התאמות למוצרים הבנקאיים בהתאם למאפייני התקופה הייחודיים.

החשש של הלקוחות, בעיקר ביחס לאשראי המסחרי, מהשלכות המשבר וחוסר הוודאות באשר לעיתוי וקצב החזרה לשגרה, הביאו רבים מן הלקוחות לבקש אשראי או דחיית חלויות. הבנק העמיד אשראים במסגרת הקרן בערבות מדינה להלוואות לעסקים, נתן אפשרות להקפאת תשלומים (גרייס) בהלוואות משכנתא וכן אפשרות לדחיית פירעונות לתקופה מוגבלת בהלוואות ללקוחות הפרטיים והמסחריים. עד לסמוך לתאריך פרסום הדוח הכספי העמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות מדינה להלוואות לעסקים כ-4.5 מיליארד ש"ח.

כמו כן, הבנק המשיך לקיים קשר רציף עם לקוחותיו בכדי ללוות אותם בתקופה זו בצורה מיטבית.

למידע נוסף בנוגע להשפעת משבר הקורונה ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

הרבעון השני התאפיין בחזרה מסוימת לשגרה, אך עדיין לא לשגרה מלאה במגזר העסקי. בשל קיטון הפעילות במשק, חלה ירידה בביקוש לאשראי במגזר העסקי. לאור המשבר המתמשך, פעילות המגזר העסקי מחייבת המשך מעקב ובקרה צמודים אחר ההתפתחויות.

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים

השינוי ללא השפעת הפרשי שער	31 בדצמבר		30 ביוני		
	השינוי	2019	2020	2020	
	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
2.7	2.7	2,275	83,954	86,229	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
(5.9)	(5.9)	(1,610)	27,398	25,788	אנשים פרטיים - אחר
4.1	4.0	2,483	62,187	64,670	בינוי ונדל"ן
1.7	1.5	425	28,212	28,637	מסחרי
0.2	0.1	24	20,134	20,158	תעשייה
(2.7)	(2.7)	(1,660)	60,593	58,933	אחר
0.8	0.7	1,937	282,478	284,415	סך הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות

31 בדצמבר		30 ביוני		2020		2019	
מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני
במיליוני ש"ח							
1,878	138	2,016	1997	253	2,250	477	25
סיכון אשראי פגום, נטו							
2,425	363	2,788	2,106	271	2,377	477	25
סיכון אשראי נחות, נטו							
4,780	526	5,306	4,436	632	5,068	4,780	526
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, נטו							
סך הכל							

31 בדצמבר		30 ביוני	
מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני
במיליוני ש"ח			
5,393	4,920	1,580	1,460
סיכון אשראי בעייתי מסחרי			
6,973	6,380	1,667	1,312
סיכון אשראי בעייתי קמעונאי			
סך הכל			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי			
אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי			

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכוני אשראי וכיבוד 13](#).

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 4.2.1](#).

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-30 ביוני 2020 הסתכמו ב-98.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-84.9 מיליארד ש"ח בסוף 2019, גידול של 16.2%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לארבע קטגוריות: ניירות ערך למסחר, מניות שאינן למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

סיווג נייר ערך הנרכש על ידי הבנק לתיק ניירות ערך למסחר, לאגרות חוב זמינות למכירה, למניות שאינן למסחר או לתיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון מתבצע במועד רכישתו ונעשה בהתאם לכוונת הבנק לשימוש בנייר. ניירות שנרכשים לצורכי מסחר (או במטרה לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר), לצורכי עשיית שוק או במסגרת חדר עסקאות, מסווגים לתיק ניירות ערך למסחר. ניירות הנרכשים במסגרת ניהול הנכסים וההתייבבות של הבנק מסווגים בתיק הזמין למכירה או כמניות שאינן למסחר (החל מיום 1 בינואר 2019). אגרות חוב הנרכשות על מנת להחזיקן עד לפדיון מסווגות בתיק המוחזק לפדיון.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בניכוי המס המתייחס. החל מיום 1 בינואר 2019 מניות שאינן למסחר שיש להן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית ברווח והפסד ונקרא "רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר". ככל מקרה שבו קיימת ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לרווח והפסד. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי עלות מופחתת.

במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמה קרן הון חיובית מניירות ערך בסך של 597 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) לאור עלייה משמעותית בשווי ניירות הערך אשר חלה במהלך הרבעון השני.

יובהר כי בתקופה הנוכחית קיימת תנודתיות משמעותית בשוקי ההון בארץ ובעולם בעקבות התמשכות מגפת הקורונה, כך שהתנודתיות בשווי השוק של הנכסים הפיננסיים עלולה להימשך.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד

31 בדצמבר 2019				30 ביוני 2020			
אגרות חוב		אגרות חוב		אגרות חוב		אגרות חוב	
ניירות ערך למסחר ^(ב)	מניות לא למסחר ^(א)	מחזקות לפדיון למכירה ^(א)	מחזקות לפדיון	ניירות ערך למסחר ^(ב)	מניות לא למסחר ^(א)	מחזקות לפדיון למכירה ^(א)	מחזקות לפדיון
במיליוני ש"ח							
אגרות חוב							
38,927	2,715	33,132	3,080	48,168	7,924	36,234	4,010
18,334	213	18,121	-	19,419	262	19,157	-
101	101	-	-	594	527	67	-
9,798	201	9,597	-	9,651	163	9,488	-
9,445	154	7,748	1,543	10,036	124	7,604	2,308
193	53	140	-	248	49	199	-
4,439	87	3,530	822	6,764	71	5,746	947
3,712	-	3,712		3,792	19	3,773	
84,949	3,524	3,712	72,268	5,445	98,672	9,139	3,773
						78,495	7,265
סך כל ניירות הערך							

- (א) כולל רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 2,063 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2019 - 1,090 מיליון ש"ח).
 (ב) כולל רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 51 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2019 - 25 מיליון ש"ח).
 (ג) מזה: ממשלת ארה"ב בסך 12,097 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2019 - 12,690 מיליון ש"ח).
 (ד) מרבית אגרות החוב של מוסדות פיננסיים זרים הינם מסוג supranational או עם גיבוי מדינות.

ליום 30 ביוני 2020 כ-79.5% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה, כ-9.3% כתיק למסחר, כ-3.8% כמניות שאינן למסחר וכ-7.4% כתיק לפדיון. כ-3.8% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 15.א](#).

התיק הזמין למכירה

1. במחצית הראשונה של 2020 היה גידול ברווח כולל אחר בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך 597 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לגידול בסך של 863 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.

2. במחצית הראשונה של 2020 נזקפו לרווח והפסד רווחים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 220 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים נטו בסך 34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של אגרות חוב המחזקות בתיק הזמין למכירה ליום 30 ביוני 2020 מסתכמת בסכום חיובי של 1,017 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), לעומת סכום חיובי של 624 מיליון ש"ח בסוף 2019. סכומים אלה מייצגים רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

ב-30 ביוני 2020, בתיק למסחר יש כ-9.1 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 3.5 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב-31 בדצמבר 2019. נכון ל-30 ביוני 2020 התיק למסחר מהווה כ-9.3% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 4.1% ב-31 בדצמבר 2019.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו במחצית הראשונה של 2020 בדוח רווח והפסד רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך של 67 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 63 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 ביוני 2020 בכ-3,792 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 2,397 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 1,395 מיליון ש"ח. החל מינואר 2019, שינויים בשווי ההוגן של מניות וקרנות שאינן למסחר שטרם מומשו יוכרו באופן שוטף ישירות בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר.

מסך כל ההשקעה 3,773 מיליון ש"ח מסווגים בתיק שאינו למסחר ו-19 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 ביוני 2020 על סך של 521 מיליון ש"ח.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות באגרות חוב מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינים משכנתאות), שכולו מדורג בדרוג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-10.0 מיליארד ש"ח (כ-2.9 מיליארד דולר) ל-30 ביוני 2020 לעומת 9.4 מיליארד ש"ח בסוף 2019. מתוך התיק הנ"ל ל-30 ביוני 2020 כ-7.6 מיליארד ש"ח (כ-2.2 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות באגרות חוב מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 ביוני 2020 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-5.7 מיליארד ש"ח. 93.30% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה עליית הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-115 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים, מסתכם בכ-419 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-3.09 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של 1.9 מיליארד ש"ח, מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-4.6 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

ב. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 ביוני 2020 כ-44.8 מיליארד ש"ח (12.9 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 41.7 מיליארד ש"ח (12.0 מיליארד דולר) הינן מאגרות החוב המסווגות בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 99.01% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכוני אנשי](#).

ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה יתרת עליית הערך המצטברת בהון העצמי בגין אגרות חוב שאינם מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-1,044 מיליון ש"ח (שהם 687 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 86.48% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 ביוני 2020 הסתכם ב-0.6 מיליארד ש"ח (0.2 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לרווח והפסד.

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 ביוני 2020 בכ-43.0 מיליארד ש"ח, מזה סך של 42.1 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-31.6% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.3 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.3 מיליארד ש"ח כולל קרן הון חובית בסך של 2 מיליון ש"ח. כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות הציבור

פיקדונות הציבור בקבוצה הסתכמו ב-30 ביוני 2020 בכ-417 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-374 מיליארד ש"ח ליום 30 ביוני 2019, גידול בשיעור של כ-11.5%, ובהשוואה לסך של כ-373.6 מיליארד ש"ח בסוף 2019, גידול של 11.6%.

הגידול הינו בין היתר על רקע מעבר של כספים משוק ההון לפיקדונות על רקע התנודות בשווקים עקב נגיף הקורונה, וגידול בפיקדונות של גופים מוסדיים.

להלן התפתחות בירת הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בקבוצת לאומי

		31 בדצמבר		30 ביוני	
		2019		2020	
		השינוי			
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
תיקי ניירות ערך ^(א)		815,120	(59,610)	755,510	(7.3)
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול: ^{(א)(ב)}					
קרנות נאמנות		56,280	(13,970)	42,310	(24.8)
קופות גמל ופנסיה		150,291	6,733	157,024	4.5
קרנות השתלמות		130,336	5,505	135,841	4.2

- (א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעול ומשמורת.
 (ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.
 (ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעול, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-30 ביוני 2020 בכ-19.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-20.0 מיליארד ש"ח בסוף 2019, קיטון בשיעור של 2.2% ובהשוואה ליוני 2019 קיטון של 2.3%.

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 25 במאי 2018 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות לניירות ערך. ביום 18 במאי 2020 החליטה הרשות לניירות ערך להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף עד ליום 24 במאי 2021.

ביום 29 בינואר 2020, הנפיק הבנק סך של 750 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים סדרה לאומי \$ 2031. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל-אביב.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 עומדים לפדיון בתשלום אחד, לאחר 11 שנים ממועד הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם לאחר 6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לתנאים מסוימים.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.275% לשנה, עד ליום 29 בינואר 2026, אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה בכתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031, כך שמאותו מועד, הריבית השנתית תהיה שווה לסכום של תשואת אג"ח ממשלת ארה"ב ל-5 שנים במועד שינוי הריבית, ומרווח בשיעור של 1.631%, כמפורט במסמכי ההנפקה.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בכורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה (מתורגם לדולר ארה"ב לפי השער באותו מועד), או על פי שער הרצפה שנקבע (3.6048 דולר ארה"ב, כפוף להתאמות), כגובה מביניהם.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 כשירים להכלל בהון רובד 2 החל ממועדי הנפקתם.

על פי דוח הצעת מדף מיום 2 ביוני 2020 הנפיק הבנק ביום 4 ביוני 2020 סך של כ-2.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 181. אגרות החוב עומדות לפדיון בתשלום אחד ביום 5 בספטמבר 2023 ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 1% והצמודות למדד המחירים לצרכן, אשר תשלום אחת לשנה ביום 5 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2023 כולל. אגרות חוב סדרה 181 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 17 בפברואר 2020, דיווח מידי מיום 19 במאי 2020 ודיווחים מידיים מיום 4 ביוני 2020.

ביום 30 ביוני 2020 נפרעו אגרות חוב סדרה 177 של הבנק בערך נקוב של כ-5.3 מיליארד ש"ח. אגרות חוב אלה לא היוו חלק מההון הפיקוחי של הבנק.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 8 ביולי 2020.

פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 8 ביולי 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון סדרות 300 ו-301 אשר הונפקו לציבור באוגוסט 2009. בהתאם לכך, ביום 10 באוגוסט 2020 נפדו שטרי ההון בסכום כולל של כ-2.1 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה בסדרה 300). שטרי ההון נכללו באופן חלקי בהון הפיקוחי של הבנק ליום 30 ביוני 2020, בהתאם להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, כמפורט בפרק [הון והלימות הון](#).

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 8 ביולי 2020, דיווח מידי מיום 16 ביולי 2020 ודיווח מידי מיום 11 באוגוסט 2020.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 ביוני 2020 ב-36,132 מיליון ש"ח, לעומת 35,406 מיליון ש"ח בסוף 2019, גידול של 1.1%. העלייה נובעת בעיקר מהרווח לתקופה, העלייה בקרן הון בגין אגרות חוב זמינות למכירה ומירידה בהתחייבויות בגין הטבות לעובדים על רקע עליית ריבית ההיוון במהלך התקופה.

יחס הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך מאזן ב-30 ביוני 2020 הינו 7.0% בהשוואה ל-7.5% ב-31 בדצמבר 2019.

הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים.

מבנה הלימות ההון^(א)

31 בדצמבר		30 ביוני	
2019	2019	2020	2020
במיליוני ש"ח			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
37,603	36,644	37,475	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
11,987	10,794	13,735	הון רובד 2, לאחר ניכויים
49,590	47,438	51,210	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
288,340	286,328	296,428	סיכון אשראי
5,008	5,223	6,890	סיכויי שוק
23,116	23,212	22,715	סיכון תפעולי
316,464	314,763	326,033	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.88%	11.64%	11.49%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.67%	15.07%	15.71%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

(א) למידע נוסף בגין מבנה הלימות ההון ראה [ביאור פא](#).

יחס הון עצמי רובד 1 ב-30 ביוני 2020 הינו 11.49%, ירידה של כ-0.39% לעומת 31 בדצמבר 2019.

הירידה ביחס הון עצמי רובד 1 נובעת, בעיקר, מהגידול בנכסי סיכון אשראי ונכסי סיכון שוק במהלך התקופה המדווחת.

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (להלן בפרק זה: "ההוראות"). הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.

2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תכניות התייעלות תפעולית וכן מאופן חישוב ריבית ההיוון שמשמשת לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים, כמפורט בהמשך.

הון רובד 1 נוסף, מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה.

הון רובד 2

הון רובד 2 כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, כמפורט בהוראות, כך שהסכום המוכר בגינם בפועל הינו הנמוך מבין סכומם המופחת של המכשירים עצמם ותקרת הכרה המתבססת על יתרת מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 ביום 31 בדצמבר 2013 אשר מופחתת בתחילת כל שנה ב-10% עד ליום 1 בינואר 2022. בשנת 2020 תקרת ההכרה הינה 20%.

מכשירי הון המונפקים מתחילת שנת 2014 נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. לצורך הכללתם בהון הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

למידע בנוגע להנפקות כתבי התחייבויות נדחים שהנפיק הבנק בשנת 2020 והכשירים להיכלל בהון רובד 2 ראה פרק [אגרות חוב](#), [שטרי הון](#) ו**כתבי התחייבויות נדחים**.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", כפי שהיתה בתוקף עד ליום 1 במרס 2020, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5% וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. דרישה זו חלה על לאומי.

כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיור" התאגיד הבנקאי נדרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ואת יעד ההון הכולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. השפעת דרישה זו לתקופת הדיווח עומדת על כ-0.25% ביחס ההון.

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון - חישוב דרישות להון מזערי ולתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף

ביום 1 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות ולעדכון הוראה מספר 218 בנושא יחס המינוף. בהתאם לחוזר, ההוראות תוקנו כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% (חלף 20% על פי ההוראות טרם החוזר), מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-10%, ביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-13.5% וביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. תוקף החוזר מיום פרסומו. לתיקון ההוראות אין השפעה על דרישות ההון המזערי של לאומי.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250

ביום 29 במרס 2020 פרסם מכתב המפקחת על הבנקים בנושא "חלוקת רווחים בעקבות משבר הקורונה" (להלן: מכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020). במכתב הודיעה המפקחת על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים, וזאת בעקבות משבר הקורונה ובמסגרת מכלול הצעדים שנקטו על ידי בנק ישראל בעקבות המשבר. כמו כן, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד והתכנית לרכישה עצמית של מניות, על רקע משבר הקורונה ואי הוודאות, מתוך ציפייה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מההקלה לא ישמשו לצורך חלוקת דיבידנדים או ביצוע רכישה עצמית של מניות.

ביום 31 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250) (להלן: הוראת השעה), על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל. בין יתר הוראות החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא "מדידה והלימות הון", כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% וביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5% (חלף 10%-13.5% בהתאמה, עובר לחוזר). הוראה זו חלה על לאומי.

תוקף הוראת השעה הוא עד ה-30 בספטמבר 2020, ורשאי המפקח, באישור הנגיד, להאריכה לתקופה נוספת שלא תעלה על שישה חודשים (להלן: תום תוקף ההוראה). תוקף ההקלה ביעדי ההון יהיה עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה, ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

בהתאם, יעדי ההון המזעריים החלים על לאומי ליום 30 ביוני 2020 הינם יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% ויחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5%.

ביום 27 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר, במטרה לסייע ולהפחית את השפעות המשבר על נוטלי המשכנתאות, נקבע בהוראת השעה כי בגין הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר (החל מיום 19 במרס 2020 ועד תום תוקף ההוראה), לא תחול דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% מיתרת הלוואה, הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור.

בהתאם להוראת השעה, ובתוספת דרישת ההון בגין יתרת הלוואות לדיור, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 ביוני 2020 הינן 9.25% ליחס הון עצמי רובד 1 ו-12.75% ליחס הון הכולל.

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרחישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחיש קיצון.

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה הפיקוח על הבנקים על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%.

לאור האמור במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020 ובהוראת השעה, ובהתאם להפחתה בדרישות הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה, כמפורט לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5%.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 16 באפריל 2020 (אסמכתא: 034294-01-2020).

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 6 במרס 2019 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

כאמור לעיל, במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית, על רקע משבר הקורונה. בהמשך לאמור במכתב, ולאור הוראת השעה (הוראה מספר 250), שפורסמה ביום 31 במרס 2020, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 16 באפריל 2020 (אסמכתא: 034294-01-2020).

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
24 במאי 2018	19 ביוני 2018	19.18	292
14 באוגוסט 2018	6 בספטמבר 2018	23.96	361
12 בנובמבר 2018	10 בדצמבר 2018	25.08	375
6 במרס 2019	3 באפריל 2019	18.40	275
26 במאי 2019	23 ביוני 2019	29.27	437
13 באוגוסט 2019	8 בספטמבר 2019	24.95	369
26 בנובמבר 2019	22 בדצמבר 2019	20.87	306
26 בפברואר 2020	23 במרס 2020	20.29	297

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 26 בפברואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 700 מיליון ש"ח, החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 26 בפברואר 2021. תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל על פי ייפוי כוח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה תבוצע בשלושה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם יהיה בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א'", "שלב ב'" ו-"שלב ג'"). ביצוע שלב א' יחל ביום 1 במרס 2020, ויסתיים במוקדם מבין (א) יום 3 במאי 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב א', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ב', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ב' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ב'. במקרה כזה, יסתיים שלב ב' במוקדם מבין: (א) יום 2 באוגוסט 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב ב', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ג', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ג' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ג'. במקרה כזה, יסתיים שלב ג' במוקדם מבין: (א) יום 26 בפברואר 2021; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 700 מיליון ש"ח, בניכוי סך הרכישות שבוצעו בפועל במסגרת שלב א' ושלב ב'. אם לאחר סיום שלב א' או שלב ב', תתקבל החלטה שלא לבצע את שלב ב' או שלב ג', לפי העניין, יפרסם על כך הבנק דיווח מיידי.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332, התקבל ביום 25 בפברואר 2020, בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רובד 1 של 10.9% לפחות.

ביום 2 באפריל 2020 הסתיים שלב א' שבמהלכו נרכשו 13,488,021 מניות בסך של 250 מיליון ש"ח. נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 71,824,258 מניות רדומות.

כאמור לעיל, בעקבות מכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, בו התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית, על רקע משבר הקורונה, ולאור הוראת השעה (הוראה מספר 250), מיום 31 במרס 2020, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 16 באפריל 2020 (אסמכתא: 034294-01-2020).

התאמות להון עצמי רובד 1

מדידת ההתייבובות בני זכויות עובדים

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתייבובות הינה בהתאם לריביות שוק וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו יוצרת בהון הפיקוחי של הבנק.

ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016.

ביום 13 בינואר 2020 התקבל אישור בנק ישראל להארכת תוקף האישור עד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 (כולל).

שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדוטיות בהון הפיקוחי של הבנק הנובעת משינויים בריבית להיוון.

למידע נוסף בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים](#).

הקלה בגין תכניות התייעלות תפעולית

בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". על פי מכתב זה, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית על ההון הפיקוחי על פני חמש שנים בקו ישר.

ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שעלותה הסתכמה בכ-438 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 ביוני 2020 מיוחסים להון הפיקוחי 80% מעלויות תכנית זו.

ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן". המכתב האריך את תוקף ההקלה בגין התייעלות בכך אדם עד לסוף יוני 2018.

ביולי 2017, אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות נוספת שעלותה הסתכמה בכ-204 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 ביוני 2020 מיוחסים להון הפיקוחי 60% מעלויות תכנית זו.

בספטמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב על הארכת תוקף שני המכתבים בשנה וחצי נוספות, עד ליום 31 בדצמבר 2019, במטרה לאפשר יישום של תכניות התייעלות נוספות.

ביום 29 ביולי 2019 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2019-2022. כתוצאה מכך חל גידול חד פעמי בהתחייבות האקטוארית של הבנק בסך של כ-526 מיליון ש"ח לפני מס (כ-346 מיליון ש"ח אחרי מס).

במסגרת ההבנות הנוגעות להסכם הקיבוצי, אישר דירקטוריון הבנק יציאה בתכנית פרישה מרצון. עלות התכנית הסתכמה בכ-167 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 ביוני 2020 מיוחסים להון הפיקוחי 20% מעלויות תכנית זו.

בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב על הארכת תוקף שני המכתבים בשנתיים נוספות, עד ליום 31 בדצמבר 2021, במטרה לאפשר גיבוש תכניות התייעלות נוספות.

שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

במהלך חודש דצמבר 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת של "באזל 3" להלימות ההון. במסגרת עדכונים אלה ואשר מקבלים לעיתים את הכינוי "באזל 4", נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. בין היתר, נקבעו שינויים באופן החישוב של דרישות ההון על פי הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי, נקבעה גישה סטנדרטית אחידה לגבי הסיכון התפעולי וכן נקבעו שינויים במסגרת מדידת סיכונים השוק. שינויים אלה היו אמורים להיכנס לתוקף באופן מדורג החל מה-1 בינואר 2022 ועד 1 בינואר 2027. במרס 2020 פורסמה הודעה מטעם הגוף המפקח על ועדת באזל, שלפיה היישום של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון הכוללת, יידחה בשנה ויחל ב-1 בינואר 2023, ויסתיים ב-1 בינואר 2028. בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה על ידי הפיקוח על הבנקים בישראל.

באפריל 2019 הודיע הפיקוח על הבנקים על הכוונה להתחיל ליישם הנחיות של ועדת באזל משנת 2014 בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי" (SA-CCR), בתאריך 1 ביוני 2021 או שנה לאחר תאריך היישום בפועל באיחוד האירופי, המאוחר מביניהם. ביום 23 באפריל 2020 פורסם מכתב מהפיקוח על הבנקים בנושא "הבהרות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם אירוע הקורונה", ובמסגרתו נקבע, בין היתר, כי הבנקים רשאים להפסיק זמנית את היערכותם לטיסה בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR)". ביום 22 ביולי 2020 פורסם מכתב הבהרות נוסף ובו נקבע כי הבנקים מתבקשים לחדש את היערכותם ליישום טיוטת ההוראה, שטרם נקבע מועד ליישומה.

דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות

ביום 1 ביולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות" המאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות. הנחיות החוזר מיושמות מיום 1 בינואר 2020. השפעת התקן נכון ליום 30 ביוני 2020 היא קטן של כ-0.04% ביחס הון עצמי רוברד 1.

למידע נוסף בגין תקן החכירות ראה [ביאור 1](#).

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים לסוף יוני 2020 בכ-326.0 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1% בנכסי הסיכון (כ-3.3 מיליארד ש"ח), יקטין את יחס הון עצמי רוברד 1 ב-0.11% ואת יחס ההון הכולל ב-0.16%.
- רווח שייצבר או שינוי בקרן ההון - הון עצמי רוברד 1 של לאומי לסוף יוני 2020 מסתכם בכ-37.5 מיליארד ש"ח. ההון הכולל מסתכם בכ-51.2 מיליארד ש"ח. כל צבירת רווח נקי ו/או תנועה חיובית בקרן ההון בהיקף של 1 מיליארד ש"ח, תשפר את יחס הון עצמי רוברד 1 ואת יחס ההון הכולל ב-0.31%.
- התחייבויות בדבר זכויות עובדים - ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של 0.08% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, השפעה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל, לרבעון השוטף.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

יחס מינוף

יחס המינוף מחושב באחוזים ומוגדר כמדידת ההון הרגולטורי מחולק במדידת החשיפה. ההון הרגולטורי לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוברד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, בהתאם להתאמות פיקוחיות לעניין חישוב ההון. מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. יחס המינוף הינו מדד משלים ליחס ההון ומהווה מגבלה נוספת על רמת המינוף של המגזר הבנקאי.

יחס המינוף עשוי להיות מושפע מהשינויים בהון הרגולטורי של הבנק. בין היתר, בחישוב יחס המינוף הובאה בחשבון השפעה של יישום תכניות ההתייעלות והתאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

	30 ביוני		31 בדצמבר
	2019	2019	2019
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
הון רוברד 1	37,475	36,644	37,603
סך החשיפות	558,261	514,063	512,173
יחס מינוף	6.71%	7.13%	7.34%
יחס מינוף	6.00%	6.00%	6.00%
יחס מינוף מזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים			

למידע נוסף בנושא הלימות הון ומינוף ראה [ביאור 9](#).

יחס המינוף ב-30 ביוני 2020 הינו 6.71%, ירידה של כ-0.63% לעומת 31 בדצמבר 2019.

הירידה ביחס המינוף נובעת, בין היתר, מגידול משמעותי בהיקף המאזן, בעיקר כתוצאה מגידול של כ-27 מיליארד ש"ח במזומנים ופיקדונות בבנקים וכ-14 מיליארד ש"ח בניירות ערך.

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

למידע נוסף בדבר קווי עסקים בגישת הנהלה ראה פרק [מגזרי פעילות בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020												
בנק	קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך
										בנות בארץ	בנות בחו"ל	הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:												
מחיצוניים	258	275	488	1,021	270	256	203	112	-	21	238	2,121
בינמגזרי	179	(5)	(221)	(47)	6	(91)	(32)	164	6	2	(8)	-
הכנסות ריבית נטו	437	270	267	974	276	165	171	276	6	23	230	2,121
הכנסות שאינן מריבית	321	108	6	435	96	50	76	715	3	44	62	1,481
סך כל ההכנסות	758	378	273	1,409	372	215	247	991	9	67	292	3,602
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	170	266	108	544	134	104	57	(9)	(17)	3	59	875
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	622	233	58	913	158	56	30	92	206	38	176	1,669
רווח (הפסד) לפני מס	(34)	(121)	107	(48)	80	55	160	908	(180)	26	57	1,058
הפרשה (הטבה) למס	(11)	(41)	36	(16)	28	18	55	310	(44)	(3)	11	359
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	(23)	(80)	71	(32)	52	37	105	598	(136)	30	40	694

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	וכנקאות פרטית	קמעותאות, פרימיום
במיליוני ש"ח												
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:												
2,466	298	16	8	(101)	245	279	249	1,472	1,036	313	123	מחיצוניים
-	(10)	6	(3)	476	(88)	(117)	74	(338)	(782)	18	426	בינמגורי
2,466	288	22	5	375	157	162	323	1,134	254	331	549	הכנסות ריבית נטו
1,194	69	114	83	249	81	50	106	442	1	115	326	הכנסות שאינן מריבית
3,660	357	136	88	624	238	212	429	1,576	255	446	875	סך כל ההכנסות
288	25	1	(1)	(17)	29	30	45	176	15	84	77	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,950	191	48	278	103	31	68	183	1,048	72	282	694	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,422	141	87	(189)	538	178	114	201	352	168	80	104	רווח (הפסד) לפני מס
499	28	24	(25)	184	61	39	69	119	57	27	35	הפרשה (הטבה) למס
923	103	72	(164)	355	117	75	132	233	111	53	69	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	ריבית נטו:
4,290	501	70	-	307	395	448	522	2,047	885	584	578	מחיצוניים
-	(17)	8	9	123	(61)	(125)	59	4	(353)	(4)	361	בינמגזרי
4,290	484	78	9	430	334	323	581	2,051	532	580	939	הכנסות ריבית נטו
1,727	133	52	1	139	156	112	211	923	11	230	682	הכנסות שאינן מריבית
6,017	617	130	10	569	490	435	792	2,974	543	810	1,621	סך כל ההכנסות
1,735	106	8	(24)	(4)	94	442	256	857	144	424	289	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,472	385	88	414	184	60	112	300	1,929	120	494	1,315	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
810	126	34	(380)	389	336	(119)	236	188	279	(108)	17	רווח (הפסד) לפני מס
320	27	2	(61)	133	115	(41)	81	64	95	(37)	6	הפרשה (הטבה) למס
462	84	19	(319)	256	221	(78)	155	124	184	(71)	11	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 ביוני 2020												
284,415	23,173	940	4,998	5,295	27,633	39,869	42,371	140,136	87,733	24,387	28,016	אשראי לציבור, נטו
416,956	24,089	-	4	82,050	7,233	22,022	61,070	220,488	-	44,331	176,157	פיקדונות הציבור
1,090,685	17,104	313,423	15,372	532,251	1,559	9,825	21,656	179,495	-	15,233	164,262	נכסים בניהול

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית	במיליוני ש"ח
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:												
4,586	582	31	2	79	433	496	482	2,481	1,483	634	364	מחיצוניים
-	(24)	8	(3)	399	(126)	(173)	152	(233)	(988)	31	724	בינמגזרי
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו												
4,586	558	39	(1)	478	307	323	634	2,248	495	665	1,088	הכנסות שאינן מריבית
2,749	139	191	470	594	159	104	209	883	3	234	646	סך כל ההכנסות
7,335	697	230	469	1,072	466	427	843	3,131	498	899	1,734	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
270	22	4	(1)	(36)	11	(72)	82	260	6	146	108	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,896	423	106	547	180	64	140	381	2,055	142	539	1,374	רווח (הפסד) לפני מס
3,169	252	120	(77)	928	391	359	380	816	350	214	252	הפרשה למס
1,120	52	34	52	317	134	123	130	278	119	73	86	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,015	180	71	(129)	612	257	236	250	538	231	141	166	
יתרות ליום 30 ביוני 2019												
277,634	23,854	769	5,741	5,605	25,586	37,868	39,449	138,762	83,595	25,653	29,514	אשראי לציבור, נטו
374,007	24,234	-	374	78,696	6,536	16,836	51,501	195,830	-	37,879	157,951	פיקדונות הציבור
1,073,552	17,293	282,525	21,170	509,730	1,660	21,415	23,754	196,005	-	17,670	178,335	נכסים בניהול

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019												
בנק	קמעונאות, פרמיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:												
מחיצוניים	927	1,271	2,311	4,509	972	888	821	522	1	81	1,047	8,841
בינמגזרי	1,224	43	(1,294)	(27)	305	(255)	(194)	192	3	12	(36)	-
הכנסות ריבית נטו	2,151	1,314	1,017	4,482	1,277	633	627	714	4	93	1,011	8,841
הכנסות שאינן מריבית	1,294	454	3	1,751	413	205	323	1,366	420	324	279	5,081
סך כל ההכנסות	3,445	1,768	1,020	6,233	1,690	838	950	2,080	424	417	1,290	13,922
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	231	329	7	567	80	(124)	71	(37)	(13)	7	58	609
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,870	1,097	278	4,245	721	350	133	371	1,059	204	825	7,908
רווח (הפסד) לפני מס	344	342	735	1,421	889	612	746	1,746	(622)	206	407	5,405
הפרשה (הטבה) למס	118	117	251	486	304	209	255	597	(141)	48	72	1,830
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	226	225	484	935	585	403	491	1,151	(481)	141	297	3,522
יתרות ליום 31 בדצמבר 2019												
אשראי לציבור, נטו	29,192	25,110	85,390	139,692	40,661	37,696	26,387	8,358	5,760	958	22,966	282,478
פיקדונות הציבור	156,934	39,125	-	196,059	53,313	20,632	6,940	74,326	10	-	22,364	373,644
נכסים בניהול	186,261	18,175	-	204,436	24,183	21,766	2,294	547,613	20,734	313,901	17,100	1,152,027

מגזרי פעילות פיקוחיים

לגבי תיאור מגזרי הפעילות העיקריים ראה פרק [מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020										
פעילות ישראל	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	פעילות חו"ל	סך הכל
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו	561	15	471	171	345	10	320	(2)	230	2,121
הכנסות שאינן מריבית	238	35	185	67	126	51	707	8	64	1,481
סך כל ההכנסות	799	50	656	238	471	61	1,027	6	294	3,602
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	225	-	322	57	226	(7)	(6)	-	58	875
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	611	17	359	102	91	56	76	181	176	1,669
רווח (הפסד) לפני מס	(37)	33	(25)	79	154	12	957	(175)	60	1,058
הפרשה (הטבה) למס	(18)	12	(5)	31	62	3	351	(88)	11	359
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	(19)	21	(20)	48	92	9	607	(87)	43	694

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019										
פעילות ישראל	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	פעילות חו"ל	סך הכל
הכנסות ריבית נטו	636	29	579	218	392	60	261	2	289	2,466
הכנסות שאינן מריבית	241	33	193	77	139	50	363	29	69	1,194
סך כל ההכנסות	877	62	772	295	531	110	624	31	358	3,660
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	77	-	111	16	64	2	(5)	-	23	288
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	774	22	416	126	107	65	59	190	191	1,950
רווח (הפסד) לפני מס	26	40	245	153	360	43	570	(159)	144	1,422
הפרשה (הטבה) למס	12	13	85	53	111	15	236	(55)	29	499
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	14	27	160	100	249	28	344	(104)	105	923

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020										
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח										
4,290	484	(6)	477	50	689	369	1,020	37	1,170	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
1,727	132	8	77	125	265	150	392	74	504	הכנסות שאינן מריבית
6,017	616	2	554	175	954	519	1,412	111	1,674	סך כל ההכנסות
1,735	105	-	1	(2)	606	158	524	-	343	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,472	385	360	149	112	186	209	751	40	1,280	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
810	126	(358)	404	65	162	152	137	71	51	רווח (הפסד) לפני מס
320	27	(114)	178	23	64	56	49	25	12	הפרשה (הטבה) למס
462	84	(244)	213	42	98	96	88	46	39	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 30 ביוני 2020										
289,048	23,507	-	-	1,037	72,169	29,406	63,266	289	99,374	אשראי לציבור, ברוטו
416,956	24,089	-	-	74,774	59,298	43,775	71,429	26,324	117,267	פיקדונות הציבור
1,090,685	17,104	-	41,865	797,757	59,214	22,529	53,086	38,914	60,216	נכסים בניהול
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019										
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח										
4,586	559	2	283	108	743	434	1,114	64	1,279	הכנסות ריבית נטו
2,749	139	420	727	92	283	153	379	72	484	הכנסות שאינן מריבית
7,335	698	422	1,010	200	1,026	587	1,493	136	1,763	סך כל ההכנסות
270	22	-	(21)	(4)	(9)	16	184	-	82	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,896	423	362	150	124	209	257	805	51	1,515	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,169	253	60	881	80	826	314	504	85	166	רווח לפני מס
1,120	51	24	356	28	283	112	178	30	58	הפרשה למס
2,015	182	36	511	52	543	202	326	55	108	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 30 ביוני 2019										
280,988	24,157	-	-	1,946	67,775	28,251	61,564	332	96,963	אשראי לציבור, ברוטו
374,007	24,234	-	-	72,438	50,052	38,958	57,962	23,769	106,594	פיקדונות הציבור
1,073,552	17,295	-	62,197	734,155	71,749	26,180	50,556	43,713	67,707	נכסים בניהול

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019										
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	מס
במיליוני ש"ח										
8,841	1,011	5	448	174	1,457	864	2,199	115	2,568	הכנסות ריבית נטו
5,081	279	369	1,541	170	559	306	760	145	952	הכנסות שאינן מריבית
13,922	1,290	374	1,989	344	2,016	1,170	2,959	260	3,520	סך כל ההכנסות
609	58	-	(30)	(6)	27	31	372	-	157	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,908	825	813	273	253	497	502	1,581	100	3,064	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,405	407	(439)	1,746	97	1,492	637	1,006	160	299	רווח (הפסד) לפני מס
1,830	72	(216)	661	36	536	229	360	57	95	הפרשה (הטבה) למס
3,522	297	(223)	1,070	61	956	408	646	103	204	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019										
285,806	23,219	-	-	3,399	67,167	29,578	62,727	346	99,370	אשראי לציבור, ברוטו
373,644	22,364	-	-	68,329	53,531	40,919	57,988	23,717	106,796	פיקדונות הציבור
1,152,027	17,100	-	45,377	819,923	75,156	26,786	52,402	46,867	68,416	נכסים בניהול

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-30 ביוני 2020 בכ-11.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-12.0 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2019 והתרומה של החברות המוחזקות במחצית הראשונה של 2020 לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך 34 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 154 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-30 ביוני 2020 ב-8,100 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,062 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2019. התרומה של החברות המאוחדות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה במחצית הראשונה של 2020 ברווח בסך 19 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 70 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

ביום 17 באפריל 2018 הושלמה העסקה בין הבנק להרמטיק למכירת 75% ממניות החברה לנאמנות. להשלמת העסקה לא היתה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות.

ביום 29 ביוני 2020 מימש הבנק את אופציית המכר שניתנה לו במסגרת עסקת המכירה ומכר להרמטיק את יתרת החזקותיו (בשיעור של 25%) בחברה לנאמנות. עם מימוש האופציה כאמור, הבנק אינו מחזיק עוד במניות החברה. למימוש האופציה כאמור אין השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים מיום 17 באפריל 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-039355) ומיום 29 ביוני 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-060400).

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בשלוחות בחו"ל ב-30 ביוני 2020 הסתכם ב-3,723 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,874 מיליון ש"ח בסוף 2019.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה במחצית הראשונה של 2020 הסתכמה ברווח בסך 15 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 83 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה [ביאור 10](#).

בנק לאומי ארה"ב

ביום 9 במרס 2020 בוצעה חלוקת דיבידנד בסך של 73 מיליון דולר. חלקו היחסי של בנק לאומי מכח החזקותיו ב-BLC, הינו כ-62 מיליון דולר.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019 ובדוח על הסיכונים לשנת 2019](#) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

הפעילות העסקית של הבנק כרוכה בניהול סיכונים פיננסיים ושיאנים פיננסיים. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכונים אשראי שהינם אינטגרליים בעיסוק הליבה של הבנק וכן סיכונים שוק ונזילות. לצד ניהול הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים אשר ניהולם הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים וסייבר, סיכון רגולציה, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים, סיכון סביבתי, סיכון הבנקאות ההוגנת (conduct) וסיכון מאקרו-כלכלי.

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בלאומי הינה שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרים גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת ניהול הסיכונים כוללת מנגנונים לזיהוי סיכונים ואמידתם, הגדרת מבנה ארגוני ותחומי אחריות לניהולם לרבות מנגנוני בקרה ודיווח נאותים.

בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית הינן משמעותיות ביותר ומלוות בירידה ניכרת של התוצר הגלובלי השנה ובהתאם לכך תתכן גם השפעה מהותית על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי של לווים וקשיי נזילות של לווים על רקע שיעורי האבטלה וההאטה בפעילות הכלכלית.

בהתאם להערכה סובייקטיבית, כתוצאה מהמשבר ואי הבהירות ביחס להתפתחות התחלואה, צעדי הסגירה במשק והמדיניות הכלכלית עלתה רמת החומרה של הסיכון המערכתי העולמי והסיכון המערכתי המקומי ברבעון השני לשנת 2020 ל"גבוהה". רמת חומרת סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים ובטחונות עלתה ברבעון השני לשנת 2020, ל"בינונית-גבוהה". התפרצות הנגיף מהווה סיכון מאקרו כלכלי גלובלי משמעותי. משבר הקורונה, הצפוי להביא בשנת 2020 לפגיעה הגדולה ביותר בצמיחה העולמית מאז מלחמת העולם השנייה, ובהיקף גדול במידה ניכרת מאשר במשבר הפיננסי הגלובלי, יותיר כלכלות רבות ברחבי העולם עם חובות ריבוניים גדולים מאוד, התפתחות אשר עלולה להוות סיכון עתידי למידת היציבות בשווקים הפיננסיים. מדובר בפגיעה מהותית בפעילות העסקית של ענפים רגישים כמו תיירות, תעופה, פנאי, בידור, שירותי אוכל ועוד וכן השפעות עקיפות משמעותיות על מכלול רחב של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים. הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק ומקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד תוך בחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

לא חלו שינויים נוספים בחומרת גורמי הסיכון ביחס [לטבלה שפורסמה בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019](#).

סיכוני אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במסגרת ניהול סיכונים אשראי מנטר הבנק את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של ההפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים, כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, הלוואות לדיר, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי ממונף.

במהלך התקופה המדווחת בוצעו התאמות בניהול סיכון האשראי ואושרו הוראות שעה למדיניות האשראי. לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי.

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית הינן משמעותיות ומלוות בירידה ניכרת של התוצר הגלובלי השנה ובהתאם לכך תתכן גם השפעה מהותית על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי של לווים וקשיי נזילות של לווים על רקע עלייה בשיעורי האבטלה והאטה בפעילות הכלכלית.

פעילות ענפי המשק השונים לא הושפעה באופן זהה מהמשבר. קיימים תחומים במעגל הפגיעה הראשון בהם נגרמה פגיעה משמעותית דוגמת: תירות, תעופה, תרבות ובידור ושירותי אוכל, וכן השפעות עקיפות משמעותיות על מכלול רחב של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים. כמו כן, על רקע ההתפרצות המחודשת של הנגיף והיעדר תרופה/חיסון בטווח הנראה לעין, עולה אי הוודאות הנובעת מהשפעה של סגרים נוספים על ענפי המשק השונים. גם בקרב משקי הבית קיימת אי וודאות כלכלית לאור הגידול המשמעותי בשיעור מבקשי התעסוקה. במידה שגל ההדבקה הנוכחי יצבור תאוצה ובעקבותיו ההגבלות, הפגיעה בקרב שיעור הבלתי מועסקים ומשקי הבית צפויה להיות גבוהה אף יותר.

עם זאת, לאור אופיו המתמשך של המשבר טרם ניתן לאמוד את עוצמת הפגיעה בתיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, לרבות סמכויות האשראי. ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

בעקבות המשבר גדלו ההוצאות להפסדי אשראי והסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 1,735 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, כמפורט להלן:

ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל ברבעון זה בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות חריג.

תהליך ההפרשה כולל שלושה שלבים מרכזיים, אשר הותאמו לנסיבות המשבר:

1. זיהוי ואיתור לווים בעלי אינדיקטורים שליליים, לרבות לווים אשר נפגעו ממשבר הקורונה, או פועלים בענפי משק אשר חשופים יותר להשפעות השליליות של המשבר.
2. ביצוע הוצאות להפסדי אשראי המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הפרטנית (Individual). מאחר שהשפעות המשבר עדיין לא ניכרות במישור הפרטני, משקל משמעותי מיוחס בתהליך ההפרשה במחצית הראשונה של השנה למישור הקבוצתי, כדלקמן.

3.

ביצוע הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית (Collective). במסגרת זו, התבסס הבנק על המידע הקיים בידיו, כגון: היקף המחיקות, פרופיל הסיכון של ענף המשק, סיווג החוב, תאבון הסיכון, תנאי הכלכלה וכיו"ב. במחצית הראשונה של השנה הושם דגש על השינוי במאפייני הסיכון של ענפי המשק השונים ובהערכות הכלכליות, בעיקר ביחס לשיעור האבטלה והצמיחה. החמרה בכל אחד מפרמטרים אלה צפויה להביא להגדלת ההפרשה להפסדי אשראי. במסגרת זו הובאו בחשבון שיעור אבטלה ממוצע צפוי בשנת 2020 של כ-7% וצמיחה שלילית בשנת 2020 בשיעור של כ-8%. זאת ועוד, בתקופה המדווחת שולבה בתהליך גיבוש אומדני ההפרשה בחינה של מצב הלקוחות אשר נפגעו מהמשבר במישור, או הפועלים בענפי משק אשר חשופים יותר להשפעות השליליות של המשבר, ונאמדה האפשרות שלקוחות אלה יחוו הידרדרות במצבם הכספי עד כדי סיווגים בסיווג בעייתי. במסגרת זו חושבו מספר תרחישים המייצגים נסיבות ומצבים אשר לדעת הבנק הינם במנעד הסבירות, להם יוחסו משקלות לצורך כימות האומדן הטוב ביותר. יודגש כי בעטייה של אי הוודאות הרבה האופפת את הנסיבות הנוכחיות - ובהתאם - הקושי הקיים בזיהוי, הכרה ומדידה של הפסדי האשראי, אומדן הפסדי האשראי בצל המשבר הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה קשה עד מאד לקבוע את סבירותן. קושי זה מתגבר על רקע פעולות למיתון השפעות המשבר אשר עשויות לטשטש את השלכותיו על סיכון האשראי של הלקוחות, כגון דחיות תשלומים ותכניות הסיוע הממשלתי.

נוכח ההשתנות התכופה בתנאים הכלכליים והמשקיים, הבנק בחן מחדש את הפרמטרים המרכזיים בתהליך ההפרשה וביצע את העדכונים שנמצאו מתאימים. עם זאת, שינויים בהערכות, באומדנים ובתחזיות יכולים להשפיע באופן משמעותי על ההפרשה להפסדי אשראי.

הערכות ותחזיות כלכליות ואחרות באשר למשך המשבר וחומרתו עלולות להשתנות באופן תכוף ומשמעותי, ולפיכך נתונות בחוסר וודאות גבוה. משכך, קשה להעריך או לצפות כיצד ישתנה מצב הלקוחות והתנהגותם.

קשה להעריך כיצד שינויים פוטנציאליים במשתנה כלשהו עלולים להשפיע על ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה, הואיל והבנק התחשב במנעד רחב של גורמים, מדדים ואינדיקטורים בתהליך גיבוש האומדן. ייתכן ששינויים במשתנים אלה לא יחולו באותו שיעור, או לא יהיו עקביים בהשפעתם על הרכיבים השונים של תיק האשראי. יתר על כן, שינויים עתידיים באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יכולים לנבוע מגורמים שונים ומגוונים, כגון שינויים ביתרות האשראי, תמהיל האשראי הענפי, איכות הלוואים, מחיקות, סיווגים חשבונאיים וכיוצא באלה.

למרות האמור לעיל, על מנת להמחיש את רגישות ההפרשה וכדי לבחון את ההשפעה האלטרנטיבית של הנחות והערכות אחרות, השתמש הבנק בתרחישים השונים אשר גובשו לצורך בסיס האומדן, והשווה אותם ליתרת ההפרשה שהוכרה במועד המאזן וכומתה על בסיס הקצאת משקלות לתרחישים אלה. במסגרת זו, הניח הבנק שבתרחיש אופטימי היקף הלקוחות החשופים למשבר אשר יחוו הידרדרות שתביא להחמרת סיווגם ו/או שיעור ההפרשה בגינם יהיה נמוך יותר ביחס לאומדנים בתרחיש הבסיס, נסיבות שעשויות להיות מלוות ברמת אבטלה נמוכה מזו ששימשה בתרחיש הבסיס לצד צמיחה חיובית בתוצר שתהיה אף גבוהה מרמתה טרום המשבר. מאידך, הניח הבנק באופן אלטרנטיבי כי בתרחיש פסימי היקף הלקוחות החשופים למשבר אשר יחוו ההידרדרות שתביא להחמרת סיווגם ו/או שיעור ההפרשה בגינם יהיה גבוה יותר ביחס לאומדנים בתרחיש הבסיס, נסיבות שעלולות להיות מלוות ברמת אבטלה אשר תעלה בשנה הקרובה לכיוון שיעור דו ספרתי ממוצע, לצד צמיחה בתוצר הנמוכה ביחס לזו ששימשה בתרחיש הבסיס. הבנק השווה את תוצאות שני התרחישים האלטרנטיביים המתוארים לעיל ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי שהוכרה בדוחותיו הכספיים ליום 30 ביוני 2020. מבלי להתחשב בהשפעות של קיזוז או קורלציה, ההשפעה של האמור לעיל, באופן היפותטי, עשויה להביא להקטנת ההפרשה להפסדי אשראי בכ-520 מיליון ש"ח, או עלולה להביא להגדלתה בכ-350 מיליון ש"ח. יודגש כי טווח זה יכול להיות רחב אף יותר, ככל שהנחות העומדות בבסיסו ישתנו.

ניתוח זה הינו סובייקטיבי במידה גבוהה ואינו מיועד, או מתיימר, להעריך שינויים עתידיים בהפרשה להפסדי אשראי מסיבות רבות, ביניהן:

- השפעות השינויים עלולות שלא להתנהג באופן ליניארי
- קיימים קשרי גומלין, אשר עשויים להיות מהותיים, בין השינויים
- המשבר השפיע על תחומים רבים במהירות, בעוצמה ובדפוס שלא נראו באחרונה בהיסטוריה, ולכן חוסר הוודאות מעיב על כל תהליך אמידה
- שינויים משמעותיים בחומרת המשבר ובמשכו, ההשפעות של תמיכה ממשלתית, התפתחויות במישור הבריאותי ומהירות ההתאוששות יכולים להשפיע באופן משמעותי על אומדני ההפרשה, ללא קשר לרגישויות שהומחשו לעיל.

הבנק סבור שהאומדן הקיים הינו נאות במועד הדיווח. הואיל ושיקול דעת משמעותי הופעל במסגרת ניתוח זה, ייתכן שאחרים אשר יבצעו ניתוחים דומים יגיעו למסקנות שונות.

יובהר כי חוסר הוודאות לגבי אופן התפתחות המשבר והשלכותיו על הכלכלה הריאלית עדיין גבוהים, כך שההפרשה יכול ותשתנה - תגדל או תקטן - בעתיד בסכומים מהותיים בהתאם להתפתחויות ובעטיו של חוסר הוודאות כמתואר לעיל.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

כחלק ממאמציו של הבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו להתמודד עם אתגרי התקופה ולצלוח את המשבר העמיד הבנק אשראי ללקוחותיו באמצעות הקרנות בערכות מדינה לאשראי לעסקים ואישר בקשות לשינוי בתנאי הלוואות של לקוחות משקי הבית ולקוחות עסקיים שנקלעו למשבר זמני.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור. בנוסף, הבנק אימץ את המתווה האחד שגובש על ידי בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 אשר עודכן ביום 13 ביולי 2020 לדחיית תשלומי הלוואות. בהתאם לנוסח ההנחיות והמתווה הנ"ל פועל הבנק לאישור בקשות של אנשים פרטיים ולקוחות עסקיים לשינוי בתנאי הלוואותיהם בעיקר באמצעות דחיית תשלומים.

דחיית התשלומים ניתנה ללווים שערכ המשבר שילמו את הלוואות כסדרן ושנקלעו למשבר זמני עקב נגיף הקורונה, כשלהערכת הבנק צפוי כי יצלחו את המשבר.

בהתייחס לאשראי צרכני ולאשראי עסקי, החלק הארי של הדחיות נכון למועד הדוח הוא עד 3 חודשים, ונעשה בהארכת תקופת הלוואה במנגנון של דחיית תשלום הקרן. התהליך לווה בהגדרת מתווה סמכויות ייעודי. הרוב המכריע של מבקשי הדחיות נענה בחיוב.

בהלוואות לדיור מרבית דחיות התשלומים ניתנו במתכונת של גרייס מלא (קרן וריבית), כאשר התשלומים הנדחים, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה, נפרסו על יתרת תקופת המשכנתא. כ-64% מהלקוחות חזרו לשלם את המשכנתא כרגיל. נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות, 10% בלבד מסך המשכנתאות עדיין בסטטוס של הקפאת תשלומים.

בהתאם למתווה בנק ישראל נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש.

למידע נוסף ופירוט לגבי התפתחויות שחלו בתיק האשראי ומדדים איכותיים המאפיינים את התיק ניתן לראות בהמשך פרק זה וכן [בדוח על הסיכונים](#).

פרטים בדבר יתרת החובות^(א), לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 30 ביוני 2020, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי בעקבות הדחיה

ליום 30 ביוני 2020			
מזה:			
יתרת האשראי בגינו נדחו תשלומים	יתרת האשראי כפיגור של 30 ימים או יותר ^(ב)	יתרת האשראי שסווג כבעייתי	יתרת התשלומים שנדחו בפועל
במיליוני ש"ח			
6,268	31	338	588
9,954	1	73	466
20,535	3	107	367
4,071	27	98	299
40,828	62	616	1,720

(א) כולל יתרות שתקופת הדחיה בגינן הסתיימה.

(ב) חלק מהחובות כפיגור 30 ימים או יותר, סווגו כבעייתיים.

הערות:

1. סוג הלקוח מבוסס על מגזרי פעילות - גישת הנהלה.
2. עד סמוך לפרסום הדוח הכספי, יתרת האשראי בגינו נדחו תשלומים הסתכמה בכ-43.5 מיליארד ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל הסתכמה בכ-2.2 מיליארד ש"ח.

מידע בדבר יתרת התשלומים שנדחו בפועל החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 30 ביוני 2020 לפי תקופת הדחיה

ליום 30 ביוני 2020					
יתרת התשלומים שנדחו בפועל	עסקי ומסחרי	עסקים קטנים	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	אנשים פרטיים - אחר	
במיליוני ש"ח					
1,384	466	414	272	232	חובות לגביהם בוצעה דחיה מצטברת של עד 3 חודשים
285	-	128	90	67	חובות לגביהם בוצעה דחיה מצטברת של יותר מ-3 חודשים ועד 6 חודשים
51	-	46	5	-	חובות לגביהם בוצעה דחיה מצטברת של יותר מ-6 חודשים
1,720	466	588	367	299	סך הכל

בנפרד מהמתווה הנ"ל, החל מחודש אוגוסט הבנק יאפשר בתנאים מסוימים, ללקוחות אשר שילמו את הלוואות הדיור שלהם כסידור, לקבל דחיה של תשלום קרן הלוואה (גרייס חלקי) לתקופה של עד שנתיים.

הלוואות בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, הבנק חתם על הסכם עם המדינה להעמדת הלוואות בערבות מדינה במסגרת "קרן קורונה", שייעודה סיוע לעסקים (קטנים, בינוניים וגדולים), שנקלעו לקשיים תזרימיים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. תנאי הלוואות נקבעו על ידי משרד האוצר והם אחידים לכל סוגי הלוואים.

כספי הקרן מיועדים להעמדת הלוואות למימון פערי תזרים לעסקים.

קיימים שלושה מסלולי הלוואה - מסלול כללי, מסלול מוגבר ומסלול לעסקים גדולים:

- מסלול כללי - סכום הלוואה מקסימלי עד 24% מהמחזור השנתי, אך לא יותר מ-20 מיליון ש"ח
- מסלול מוגבר (החל מ-21 ביוני 2020) - סכום הלוואה מקסימלי עד 24% מהמחזור השנתי, אך לא יותר מ-10 מיליון ש"ח
- עסקים גדולים - סכום הלוואה מקסימלי עד 8% מהמכירות, ולא יותר מ-100 מיליון ש"ח, הנמוך מבניהם. בחברות היי טק: 8% מהמחזור או 8% מסך ההוצאות, למעט הוצאות מימון, לפי הגבוה מבין השניים, אך לא יותר מ-100 מיליון ש"ח.

תקופת האשראי: שנה עד 5 שנים, דחיית תשלומי הקרן עד 6 חודשים בהלוואות עד שנתיים.

בהלוואות מעל שנתיים ניתן לתת גרייס של 12 חודשים.

במסלול הכללי והמוגבר בשנה הראשונה הריבית על הגרייס משולמת על ידי המדינה.

בטחונות לקוח: עד 5% מגובה הלוואה המאושרת.

הסיכון באשראי זה מגודר על ידי המדינה על פי השיעורים הספציפיים הבאים: עד 85% באשראי ספציפי ולא יותר מ-15% לכלל התיק במסלול הכללי. עד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק במסלול המוגבר (מיועד לעסקים שנפגעו באופן משמעותי ממשבר הקורונה, לפי מבחנים שקבע משרד האוצר). במסלול לעסקים גדולים עד 75% בהלוואה הבודדת ולא יותר מ-12% לכלל התיק במסלול לעסקים גדולים.

מידע בדבר אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה ליום 30 ביוני 2020

סיווג לקוח	סכום האשראי שניתן במיליוני ש"ח
עסקים קטנים	1,839
עסקי ומסחרי	1,831
סך הכל	3,670

הערות:

1. סיווג הלקוחות מבוסס על מגזרי פעילות - גישת הנהלה.
2. עד סמוך לפרסום הדוח העמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה הלוואות לעסקים בסך של כ-4.5 מיליארד ש"ח. בנוסף אישר הבנק הלוואות בסך של כ-0.3 מיליארד ש"ח שטרם נמשכו על ידי הלקוחות.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים

30 ביוני 2020			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי:^(א)			
193,052	85,498	24,361	302,911
סיכון אשראי מאזני			
85,335	2,721	17,423	105,479
סיכון אשראי חוץ מאזני			
278,387	88,219	41,784	408,390
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
4,251	431	1,561	6,243
א. לא בעייתי			
4,742	905	658	6,305
ב. סך הכל בעייתי ^(ב)			
1,960	879	238	3,077
השגחה מיוחדת			
577	-	88	665
נחות			
2,205	26	332	2,563
פגום			
8,993	1,336	2,219	12,548
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,010	-	32	1,042
סיכון אשראי חוץ מאזני			
10,003	1,336	2,251	13,590
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
185	879	70	1,134
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)			
288,390	89,555	44,035	421,980
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
2,003	-	262	2,265
א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית			
8	-	-	8
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראי שסולקו			
2,011	-	262	2,273
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.78%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

30 ביוני 2019			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי:^(א)			
188,131	81,514	25,562	295,207
סיכון אשראי מאזני			
86,385	2,216	16,815	105,416
סיכון אשראי חוץ מאזני			
274,516	83,730	42,377	400,623
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
1,968	457	1,740	4,165
א. לא בעייתי			
4,744	879	576	6,199
ב. סך הכל בעייתי ^(ב)			
2,258	850	199	3,307
השגחה מיוחדת			
308	-	68	376
נחות			
2,178	29	309	2,516
פגום			
6,712	1,336	2,316	10,364
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,078	-	25	1,103
סיכון אשראי חוץ מאזני			
7,790	1,336	2,341	11,467
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
107	850	51	1,008
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)			
282,306	85,066	44,718	412,090
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
1,885	-	264	2,149
א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית			
9	-	-	9
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראי שסולקו			
1,894	-	264	2,158
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.76%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

31 בדצמבר 2019			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי:^(א)			
189,787	83,117	25,740	298,644
סיכון אשראי מאזני			
84,484	2,573	16,748	103,805
סיכון אשראי חוץ מאזני			
274,271	85,690	42,488	402,449
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
1,973	472	1,684	4,129
א. לא בעייתי			
4,175	830	613	5,618
ב. סך הכל בעייתי ^(ב)			
1,524	830	229	2,583
השגחה מיוחדת			
426	-	73	499
נחות			
2,225	-	311	2,536
פגום			
6,148	1,302	2,297	9,747
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
865	-	19	884
סיכון אשראי חוץ מאזני			
7,013	1,302	2,316	10,631
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
92	830	58	980
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)			
281,284	86,992	44,804	413,080
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
1,910	-	234	2,144
א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית			
8	-	-	8
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראי שסולקו			
1,918	-	234	2,152
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.75%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

תנועה ביתרת פגומים

תנועה בחובות פגומים בגין אשראי לציבור

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020				
במיליוני ש"ח				
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	
2,220	-	311	2,531	יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה
818	26	126	970	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה
(13)	-	-	(13)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(274)	-	(34)	(308)	חובות פגומים שנמחקו
(541)	-	(71)	(612)	חובות פגומים שנפרעו
(9)	-	-	(9)	התאמה מתרגום דוחות כספיים
2,201	26	332	2,559	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019				
במיליוני ש"ח				
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	
2,380	31	340	2,751	יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה
742	-	78	820	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה
(25)	-	(1)	(26)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(311)	-	(40)	(351)	חובות פגומים שנמחקו
(583)	-	(68)	(651)	חובות פגומים שנפרעו
(34)	(2)	-	(36)	התאמה מתרגום דוחות כספיים
2,169	29	309	2,507	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020				
במיליוני ש"ח				
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	
729	-	290	1,019	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה
498	-	98	596	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
-	-	-	-	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב
(51)	-	(29)	(80)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(297)	-	(71)	(368)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
879	-	288	1,167	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה

מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019			
במיליוני ש"ח			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
1,318	8	319	1,645
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה			
170	-	69	239
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה			
-	-	-	-
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב			
(60)	-	(29)	(89)
חובות בארגון מחדש שנמחקו			
(537)	-	(64)	(601)
חובות בארגון מחדש שנפרעו			
(14)	(1)	-	(15)
התאמה מתרגום דוחות כספיים			
877	7	295	1,179
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה			

גילוי, הערכה, סיווג וכללי הפרשה להפסדי אשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים של הוראות אלו ממועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה הפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לניסיון העבר, ניתוח מצבם של הלווים הנבחנו באופן פרטני, וכן בהתאם לתחזיות כלכליות והערכות לגבי השווקים והסקטורים העסקיים השונים.

תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
במיליוני ש"ח			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
372	-	167	539
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת התקופה			
267	-	-	267
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
(274)	-	(34)	(308)
מחיקות חשבונאיות			
122	-	65	187
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
-	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים			
487	-	198	685
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה			

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019			
במיליוני ש"ח			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
459	4	150	613
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת התקופה			
(12)	-	(34)	(46)
הכנסות בגין הפסדי אשראי			
(311)	-	(40)	(351)
מחיקות חשבונאיות			
252	-	74	326
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
(1)	-	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים			
387	4	150	541
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה			

למידע נוסף בנוגע לאופן קביעת שיטורי הפרשה קבוצתית ראה פרק [מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים](#).
למידע נוסף בנוגע להפרשות ראה [ביאור 6](#).

להלן פירוט מדדי סיכון האשראי

31 בדצמבר		30 ביוני	
2019	2019	2020	
באחוזים			
0.89	0.89	0.89	
0.34	0.36	0.39	
1.54	1.72	1.65	
0.22	0.19	1.19	
(0.24)	(0.09)	(0.13)	
1.16	1.19	1.60	
131.49	133.79	181.05	
94.79	95.42	125.45	
(20.04)	(7.90)	(8.31)	

(א) על בסיס שנתי.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

30 ביוני 2020						
הפסדי אשראי ^(א)						
ייתרת	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי
להפסדי	נטו	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי ^(ה)	כולל ^(א)
אשראי			פגום	בעייתי ^(ד)		
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
(493)	64	153	341	620	25,652	26,737
תעשייה						
(448)	26	117	140	362	54,624	55,087
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(א)						
(335)	(5)	54	229	408	30,885	31,658
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן						
(729)	50	421	455	1,093	29,974	31,507
מסחר						
(197)	(15)	14	8	15	32,504	32,519
שרותים פיננסיים						
(857)	92	404	529	1,274	44,167	45,987
ענפים אחרים						
(3,059)	212	1,163	1,702	3,772	217,806	223,495
סך הכל מסחרי^(א)						
(602)	2	138	-	879	88,055	89,356
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור						
(798)	91	233	311	653	41,381	43,610
אנשים פרטיים - אחר						
(4,459)	305	1,534	2,013	5,304	347,242	356,461
סך הכל ציבור - פעילות בישראל						
(3)	-	1	-	-	53,386	53,387
בנקים בישראל וממשלות בישראל						
(4,462)	305	1,535	2,013	5,304	400,628	409,848
בנין פעילות לווים בחו"ל						
(603)	80	200	782	1,669	61,148	65,519
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל						
-	-	-	29	29	56,091	56,120
בנקים וממשלות בחו"ל						
(603)	80	200	811	1,698	117,239	121,639
סך הכל פעילות בחו"ל						
(5,065)	385	1,735	2,824	7,002	517,867	531,487
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל						

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 304,830,114,287, 14,796,2694, 94,880 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,841 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 ביוני 2019						
הפסדי אשראי ^(א)						
מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
סיכון	דירוג	ביצוע	אשראי	סיכון	מחיקות	יחידות
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
כולל ^(א)	אשראי ^(ה)	אשראי ^(ד)	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
תעשייה	25,533	24,733	796	427	62	131
בנינו ונדל"ן - בינוי ^(א)	50,453	49,770	487	132	23	7
בנינו ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	30,268	29,727	540	435	(5)	(23)
מסחר	30,702	29,639	996	553	113	56
שרותים פיננסיים	33,321	33,304	16	5	(48)	(7)
ענפים אחרים	45,959	44,490	1,256	345	(24)	(16)
סך הכל מסחרי^(א)	216,236	211,663	4,091	1,897	121	148
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	84,628	83,322	850	-	15	12
אנשים פרטיים - אחר	44,199	41,871	589	310	75	68
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	345,063	336,856	5,530	2,207	211	228
בנקים בישראל וממשלות בישראל	41,654	41,654	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	386,717	378,510	5,530	2,207	211	228
בנין פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	67,027	63,767	1,566	528	59	37
בנקים וממשלות בחו"ל	47,234	47,232	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	114,261	110,999	1,566	528	59	37
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	500,978	489,509	7,096	2,735	270	265

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בנין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 291,580, 118,149, 11,100, 2,963, 77,186 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בנין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בנין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,513 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2019

הפסדי אשראי ^(א)						
ייתרת	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי
להפסדי	נטו	בנין הפסדי	אשראי	אשראי	ביצוע	אשראי
אשראי		אשראי	פגום	בעייתי ^(ד)	אשראי ^(ה)	כולל ^(א)
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
(409)	189	89	388	640	24,029	24,938
תעשייה						
(356)	24	29	118	294	52,222	52,689
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ו)						
(273)	(37)	(128)	331	436	30,401	30,837
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן						
(357)	210	235	433	776	29,343	30,151
מסחר						
(168)	12	(6)	5	18	33,848	33,866
שרותים פיננסיים						
(543)	37	48	366	1,047	44,057	45,177
ענפים אחרים						
(2,106)	435	267	1,641	3,211	213,900	217,658
סך הכל מסחרי^(ז)						
(466)	29	22	-	830	85,491	86,786
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור						
(656)	111	135	311	629	42,077	44,393
אנשים פרטיים - אחר						
(3,228)	575	424	1,952	4,670	341,468	348,837
סך הכל ציבור - פעילות בישראל						
(2)	-	(1)	-	-	43,616	43,616
בנקים בישראל וממשלות בישראל						
(3,230)	575	423	1,952	4,670	385,084	392,453
סך הכל פעילות בישראל						
בנין פעילות לווים בחו"ל						
(486)	92	186	919	1,710	60,981	64,243
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל						
-	-	-	-	-	47,688	47,688
בנקים וממשלות בחו"ל						
(486)	92	186	919	1,710	108,669	111,931
סך הכל פעילות בחו"ל						
(3,716)	667	609	2,871	6,380	493,753	504,384
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל						

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בנין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 298,888,111,819,10,970,1,470,81,237 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בנין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בנין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות כפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,902 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום הפעילות שבו לבנק חשיפת האשראי הגדולה ביותר מבין ענפי המשק העסקיים. בדומה לענפי המשק האחרים, מוגדרים במדיניות האשראי מתודולוגיות ופרמטרים פנימיים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

האשראי לענף הנדל"ן תואם את תיאבון הסיכון של הבנק לאור רמת הסיכון והתמחור הכולם. בשל כך ומתוך רצון להמשיך ולהיות דומיננטיים במימון ענף הנדל"ן הבנק פועל לניצול מיטבי ואפקטיבי של המגבלות הפנימיות והרגולטוריות בנושא.

המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק תוך ניטור המגמות בנתונים המאקרו כלכליים במשק וניטור התפתחות מאפייני הסיכון של סגמנט זה בבנק.

בנוסף, מנותח הסיכון לתחום הנדל"ן במסגרת תרחיש קיצון מערכתי שהבנק בוחן. במסגרת זו הפסדי האשראי מפולחים לפי ענפי המשנה ובחנים אל מול תיאבון הסיכון.

בנוסף למגבלה הרגולטורית ובמטרה לנהל באופן אפקטיבי את התמהיל הפנימי של סיכון האשראי, מקפיד הבנק על פיזור גיאוגרפי בין הפרויקטים בהתייחס לביקושים הצפויים וכן על פיזור בין ענפי הפעילות השונים.

בהמשך לפוליסות דומות שנרכשו בעבר, נרכשה בדצמבר 2019 פוליסת ביטוח חדשה לתיק ערבויות מכוח חוק מכר (דירות) ולהתחייבות להוצאת ערבויות אלה ממבטחי משנה בינלאומיים, בעלי דירוג אשראי בינלאומי גבוה. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט הערבויות, והכל על פי תנאי הפוליסה. רכישת הביטוח מאפשרת להפחית את ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבויות תוך שימוש בפוליסה "כמפחיתת סיכון אשראי" (ההפחתה הינה בהתאם לדירוג מבטחי המשנה). הביטוח הינו בגין פרויקטים שיחלו עד ליום 31 בדצמבר 2020.

ביום 12 בינואר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בנושא מגבלת חבות ענפית. העדכון מאפשר לבנקים להעמיד אשראי נוסף בהיקף של 4% מתיק האשראי למימון פרויקטים תשתיתיים אשר נכללים במסגרת ענף "עבודות הנדסה אזרחית", מעבר לאשראי בהיקף של 20% לשאר תחומי הבינוי והנדל"ן.

השפעת משבר הקורונה

ככלל ההערכה היא כי ענף "הבנייה למגורים" יפגע פחות מענפים אחרים ורוב החברות אשר נכנסו "חזקות" למשבר, לאחר עשור של גאות בתחום, יעברו אותו בצורה טובה יחסית לחברות הפעילות בענפי משק אחרים. יחד עם זאת צפויה השפעה משמעותית על שוק המניבים, משרדים ומסחר גדול וההערכה היא כי שיעורי התפוסה ירדו.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בענף באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר. ביום 15 במרס 2020 במסגרת ההקלות הרגולטוריות ושירותים לציבור, שניתנו למערכת הבנקאית על רקע התפשטות נגיף הקורונה, קבע בנק ישראל שבנקים יוכלו להגדיל את האשראי לענף הבינוי והנדל"ן, כך שסך האשראי (בניכוי תשתיות לאומיות) יעלה משיעור של 20% ל-22% מסך כל תיק האשראי של הבנק (סך המגבלה, כולל תשתיות, תעמוד על 24%). תוקף ההוראה מסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן - מועד תום תוקף ההוראה). עם זאת, כדי לאפשר לבנק לחזור לשיעור של 20%, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור במועד תום תוקף ההוראה.

נכון ליום 30 ביוני 2020 הבנק עומד במגבלות הרגולטוריות הקבועות בהוראה.

למידע נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח על הסיכונים וכדוח הדיסקרטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

קבוצת לווים¹

הקבוצה מקיימת תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי היא ממלאת אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ביום 1 באוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה הנ"ל. על פי התיקון, חשיפה של בנק ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי" לא תעלה על 15% מהון התאגיד הבנקאי, וזאת בדומה למגבלה החלה על חשיפה ל"קבוצת לווים בנקאית". הוראה זו תכנס לתוקף באופן מדורג בתוך 3 שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי האשראי מהתאגיד הבנקאי.

ביום 27 באוקטובר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון נוסף להוראה הנ"ל. העדכון קובע כי חבות נטו של לווה העוסק בפעילות ספקולטיבית ושאינו לווה מפוקח, תוגבל לשיעור של 10% מהון התאגיד הבנקאי (חלף מגבלה של 15%). מגבלה זו תחול גם על החבות המצטברת של לווים כאמור השייכים לקבוצת לווים העוסקים בפעילות ספקולטיבית (זאת חלף מגבלת קבוצת לווים רגילה של 25%).

תחולת ההוראה לבנק העומד במגבלות הינה ביום פרסומה. בנק שאינו עומד במגבלות נדרש לצמצם את החריגה של החשיפה בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 ביולי 2020.

נכון ליום 30 ביוני 2020, הבנק עומד במגבלות הקבועות בהוראה.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 ביוני 2020		
חשיפה ^{(א)(ב)}		
מאזנית	חוץ מאזנית ^(א)	סך הכל
במיליוני ש"ח		
ארה"ב	29,368	35,651
בריטניה	18,651	26,191
צרפת	4,067	5,969
שוויץ	1,389	3,123
גרמניה	3,556	5,017
אחרות	21,918	24,125
סך הכל החשיפה למדינות זרות	78,949	100,076
מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)	1,135	1,373
מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)	1,029	1,784
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)	804	1,027

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

חשיפה למדינות זרות (המשך)

30 ביוני 2019			
חשיפה ^{(א)(ב)}			
מאזנית	חוץ מאזנית ^(ג)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
24,143	6,396	30,539	ארה"ב
16,086	12,428	28,514	בריטניה
2,783	1,661	4,444	צרפת
1,793	1,620	3,413	שווייץ
4,724	1,323	6,047	גרמניה
16,322	2,143	18,465	אחרות
65,851	25,571	91,422	סך הכל החשיפה למדינות זרות
1,007	149	1,156	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)
1,472	956	2,428	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)
222	37	259	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)
31 בדצמבר 2019			
חשיפה ^{(א)(ב)}			
מאזנית	חוץ מאזנית ^(ג)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
29,086	6,771	35,857	ארה"ב
13,232	8,660	21,892	בריטניה
3,604	1,756	5,360	צרפת
1,070	1,762	2,832	שווייץ
5,486	1,356	6,842	גרמניה
17,484	2,069	19,553	אחרות
69,962	22,374	92,336	סך הכל החשיפה למדינות זרות
1,108	206	1,314	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)
1,412	827	2,239	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)
406	150	556	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)

(א) החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.

(ב) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים ולפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.

(ד) החשיפה למדינות ה-GIPS כוללת את המדינות: יוון, איטליה, פורטוגל וספרד.

(ה) החשיפה למדינות ה-LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

(ו) חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר). הסכום מתייחס ל-11 מדינות (ב-30 ביוני 2019 מתייחס ל-11 מדינות, ב-31 בדצמבר 2019 מתייחס ל-13 מדינות).

חלק ב' - לימים 30 ביוני 2020, 30 ביוני 2019 ו-31 בדצמבר 2019, אין חשיפה מאזנית מצרפית למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, חברות החזקה בנקאיות, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים פיננסיים אחרים.

הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שמולם יש חשיפות אשראי קבוצתיות.

השפעת משבר הקורונה

במהלך הרבעון הראשון על רקע ההשלכות המהותיות של אירוע נגיף הקורונה והתנודתיות הגבוהה בשווקים הפיננסיים חל גידול במרווחי האשראי של כלל המוסדות הפיננסיים המקומיים והזרים שאליהם חשוף הבנק. במקביל לתנודתיות בשווקים והחששות ממיתון עולמי החלו הבנקים המרכזים בעולם במהלכים במטרה לתמוך במערכות הפיננסיות בעולם ובכלל זה צעדים כגון: הקלה בדרישות ההון, הקלה ביישום רפורמות חשבונאיות, מתן כלי נזילות לבנקים ועוד.

ברבעון השני חל צמצום משמעותי במרווחי האשראי של הבנקים ומוסדות פיננסיים זרים אליהם חשוף הבנק.

הבנק המשיך את הניטור אחר מוסדות פיננסיים זרים זאת כחלק מאופן ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים והתאים את החשיפה בהתאם לשינויים אותם זיהה בסביבת הסיכון. ניהול זה מביא בחשבון בין היתר:

- יחסים פיננסיים שונים כגון יחסי ההון, יחסי הנזילות ועוד כפי שמפורסמים על ידי הבנקים.
- הערכת השוק כפי שמשקפת בשווי השוק של מניותיהם ובסיכון כפי שנאמד בעזרת נגזרי האשראי (CDS) ומרווחי האג"ח שלהם.
- הדירוג על פי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות.
- חוסנה הפיננסי של המדינה בה נמצא מרכז פעילותו של הבנק.
- הצעדים שנקטה המדינה במטרה לתמוך במערכת הפיננסית שלה ובכלכלתה.
- מגבלות כמותיות על היקף החשיפה לבנק בודד ולמדינה.

עיקר החשיפה לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים הינה בדירוגי השקעה. הבנק אינו סבור כי בנקים ומוסדות פיננסיים אלו נמצאים ברמת סיכון גבוהה.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(*)

ליום 30 ביוני 2020			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(*)			
23,795	731	23,064	AAA עד AA-
6,890	697	6,193	A+ עד A-
776	230	546	BBB+ עד BBB-
181	6	175	BB+ עד B-
-	-	-	נמוך מ: B-
161	-	161	ללא דרוג
31,803	1,664	30,139	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשראי בעייתי

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א) (המשך)

ליום 30 ביוני 2019			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ב)	סיכון אשראי מאזני נוכחי ^(ב)	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(א)			
19,595	786	18,809	AA- עד AAA
5,068	539	4,529	A- עד A+
395	100	295	BBB- עד BBB+
45	8	37	B- עד BB+
-	-	-	נמוך מ: B-
167	-	167	ללא דרוג
25,270	1,433	23,837	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשראי בעייתי

ליום 31 בדצמבר 2019			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ב)	סיכון אשראי מאזני נוכחי ^(ב)	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(א)			
19,343	762	18,581	AA- עד AAA
4,996	470	4,526	A- עד A+
451	231	220	BBB- עד BBB+
171	11	160	B- עד BB+
-	-	-	נמוך מ: B-
148	-	148	ללא דרוג
25,109	1,474	23,635	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשראי בעייתי

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, דיילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
 (ב) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים (שווי הוגן של נגזרים) והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 ביוני 2020 בשווי של 645 מיליון ש"ח (ב-30 ביוני 2019 - 497 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2019 - 527 מיליון ש"ח).
 (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
 (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנות Moody's ו-S&P בלבד לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי.

הערות:

- חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).
- חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודיילרים/ברוקרים (מקומיים זרים) ראה [ביאור 11](#).

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכוני אשראי

ההתפתחויות שחלו במשק בשנים האחרונות (סביבת ריבית נמוכה, ביצועי מחיר למשתכן ועלייה מתונה במחירי הדיור) הביאו לגידול משמעותי בהיקף האשראי לדיור בישראל, הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה. תיק הלוואות לדיור מנוטר באופן שוטף תוך ניתוח המגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון. בכלל זה מבוצע מעקב אחר התפלגות האשראי לפי בסיסי הצמדה, יכולת החזר חודשי, ריבית, שיעור מימון ודירוג אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק. הבנק מקפיד על מדיניות חיתום מאוזנת הלוקחת בחשבון את יכולת החזר של הלווה, בסיס הצמדה והריבית, שיעור המימון ועוד, זאת תוך עמידה בכל דרישות הפיקוח על הבנקים. במסגרת העמדת הלוואות לדיור, מעמיד הבנק גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה. מימון במסגרת קבוצת רכישה נותן מענה לביקושי שוק של התארגנויות פרטיות, בעלי קרקע היסטוריים וכיו"ב. מהיבט הסיכון, המימון ניתן לאוכלוסיות שונות, בפיקוח גיאוגרפי, ולאחר שכל לווה עובר בדיקת יכולת סילוק הלוואה.

במהלך התקופה המדווחת חל גידול בהעמדות אשראי חדש ("ביצועים") בקשר עם ביקושים לאשראי לדיור בישראל, הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

שיעור השינוי	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	
ב-%	במיליוני ש"ח		
15.9	6,605	7,653	מכספי הבנק
(6.2)	79	74	מכספי האוצר
15.6	6,684	7,727	סך כל הלוואות חדשות
35.2	1,167	1,578	הלוואות שמוחזרו
18.5	7,851	9,305	סך כל ביצועים

השפעת משבר הקורונה

כתוצאה ממשבר הקורונה, בקרב משקי הבית קיימת אי וודאות כלכלית לאור הגידול המשמעותי בשיעור מבקשי התעסוקה. במידה שגל ההדבקה הנוכחי יצבור תאוצה ובעקבותיו ההגבלות, הפגיעה בקרב שיעור הבלתי מועסקים ומשקי הבית צפויה להיות גבוהה אף יותר. מניסיון עבר, לפרמטר זה עלולה להיות השפעה שלילית על תיק האשראי לדיור.

לאור אופיו המתמשך של המשבר טרם ניתן לאמוד את עוצמת הפגיעה בתיק הלוואות לדיור של הבנק. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון והתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

כחלק ממאמציו של הבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו לצלוח את תקופת המשבר יישם הבנק את הנחיות בנק ישראל.

ביום 15 במרס 2020 פרסם בנק ישראל מספר הקלות רגולטוריות ובהן: הקלה במגבלות על הלוואות למשקי בית לכל מטרה במשכון דירה. הבנק אימץ הקלה זו בכדי לסייע ללקוחותיו לאחר שהשתכנע כי הלקוחות הללו יוכלו לצלוח את המשבר.

הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור.

ביום 27 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל הוראת שעה על פיה הבנקים רשאים להעמיד לרוכשי הדירות משכנתא בהתבסס על הכנסתם טרם היציאה לחל"ת ובהתקיים מספר תנאים. אישור זה צפוי לסייע ללקוחות הבנק לקבל משכנתא בתקופה של יציאה לחל"ת או ירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה.

כמו כן, הבנק אימץ את המתווה האחיד שגובש על ידי בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 ושעודכן ביום 13 ביולי 2020 לדחיית תשלומי הלוואות.

ביום 13 ביולי 2020 הודיע בנק ישראל על הרחבת המתווה המקיף לדחיית תשלומי הלוואות, לפיו לקוחות שכבר קיבלו דחיה של תשלומי המשכנתא, יוכלו לדחות את התשלומים עד לסוף שנת 2020, גם אם הדחיה עולה על 6 חודשים. לקוחות שטרם דחו את תשלומי המשכנתא יבקשו לעשות זאת, יוכלו לדחות את התשלומים לתקופה של 6 חודשים. התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי משכנתא הארכה עד לתאריך 30 באוקטובר 2020. הבנק פועל בהתאם לנוסח ההנחיות והמתווה המעודכן לאישור בקשות של לווים לשינוי בתנאי הלוואותיהם.

בהתאם לנוסח ההנחיות והמתווים הנ"ל פעל הבנק לאישור בקשות של אנשים פרטיים לשינוי בתנאי המשכנתא שקבלו מהבנק. החל מחודש אוגוסט 2020 הבנק יאפשר בתנאים מסוימים ללקוחות אשר שלמו את הלוואות הדיור שלהם כסדרן, לקבל דחיה של תשלום קרן ההלוואה (גרייס חלקי) לתקופה של עד שנתיים.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

	יתרת תיק האשראי	
	שיעור השינוי	במיליוני ש"ח
31 בדצמבר 2018	3.8	79,944
31 בדצמבר 2019	4.8	83,746
30 ביוני 2020	2.8	86,033

בשנים 2018 ו-2019 חל גידול בהיקף האשראי לדיור. הגידול נמשך גם במחצית הראשונה של שנת 2020, בין היתר על רקע ההתעוררות בשוק הנדל"ן כתוצאה מהבשלת פרויקטים של מחיר למשתכן.

במסגרת הניטור אחר מוקדי הסיכון בתיק ההלוואות לדיור נערך מעקב גם על מאפייני התיק ומאפייני האשראי החדש, וביניהם על התפלגות האשראי החדש לפי שיעורי מימון (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד בעת העמדת מסגרת האשראי) ויחס החזר (יחס החזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין החזר החודשי).

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו לפי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך כל תיק האשראי במיליוני ש"ח	מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר מט"ח	
	ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית משתנה	
	שיעור מתיק	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק	יתרה במיליוני ש"ח
79,944	41.3	33,038	15.8	18,503	1.2	959
83,746	41.0	34,311	16.1	19,012	0.9	732
86,033	40.9	35,165	16.0	19,153	0.8	674

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצועי האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משנתה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חייה הלוואה):

2018		2019			2020		
ממוצע שנת	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
שיעור מביצוע באחוזים							
17.1	19.7	22.0	20.3	20.3	18.8	16.7	קבועה - צמודה
17.2	20.4	19.0	19.4	18.1	18.7	18.5	משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה
-	-	-	-	0.1	-	-	משתנה עד 5 שנים - צמודה
28.1	23.2	23.2	24.4	26.5	29.1	28.0	קבועה - לא צמודה
5.3	3.7	3.0	3.3	2.9	2.8	3.3	משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה
32.0	33.0	32.6	32.3	31.9	30.6	33.4	משתנה עד 5 שנים - לא צמודה
0.3	-	0.2	0.3	0.2	-	0.1	משתנה - מט"ח

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה בתקופה המדווחת עמד על 55.1% בדומה לכ-55.0% במהלך שנת 2019 ושנת 2018. הנתונים מתייחסים לכל מסלולי הריבית המשתנה ומגזרי ההצמדה השונים לרבות הלוואות בהן הריבית משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה. בנטרול הלוואות בהן שיעור הריבית המשתנה, משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה, אשר הוראת המפקח מחריגה אותה מהגדרת הלוואות בריבית משתנה, שיעור האשראי לדיור בריבית משתנה שהועמד בתקופה המדווחת עמד על 32.6% בדומה ל-32.5% בשנת 2019.

נתונים המתייחסים לאשראי חדש לדיור בישראל

במהלך התקופה המדווחת הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של 3.3 מיליארד ש"ח מכספי הבנק.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק במחצית ראשונה לשנת 2020 היתה 781 אלפי ש"ח, לעומת 728 אלפי ש"ח בשנת 2019 ו-732 אלפי ש"ח בשנת 2018.

להלן יתרת תיק הלוואות לדיור והיתרות מעל 90 יום פיגור בישראל

שיעור הסכום בפיגור	סכום בפיגור	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	
1.07	862	80,417	31 בדצמבר 2018
0.99	830	84,212	31 בדצמבר 2019
1.01	879	86,635	30 ביוני 2020

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020, הכוללת את הפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיור הינה 602 מיליון ש"ח המהווה 0.70% מיתרת האשראי לדיור, לעומת יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2019, בסך של 466 מיליון ש"ח המהווה 0.56% מיתרת האשראי לדיור.

התפתחות ביתרות אשראי חדש שניתן בישראל בשיעור מימון מעל 60%

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

2018	2019			2020			שיעור מימון
	ממוצע ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
							באחוזים ^(א)
17.4	16.9	18.0	17.9	16.0	18.7	19.9	מעל 60 ועד 70 כולל
15.5	16.4	19.2	17.4	16.8	19.4	18.2	מעל 70 ועד 75 כולל
0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	מעל 75

(א) מסך האשראי החדש שהעמיד הבנק.

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 ביוני 2020 עומד על 45.1% בדומה לשנת 2019. יחס זה מחושב בהתבסס על שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

יחס ההחזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי. שיעור ההלוואות שהועמדו במחצית הראשונה של שנת 2020 בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי עמד על 0.3% מסך העמדות האשראי החדשות, לעומת 0.5% בשנת 2019.

חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 329.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור במחצית הראשונה של שנת 2020, בהן מועדי הפירעון על פי חוזה הלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בממוצע על כ-38% מסך האשראי החדש שהועמד, גבוה במעט מהשיעור הממוצע במהלך השנים 2019 ו-2018.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

האשראי הפרטי, אשר יכולת ההחזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משק הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לווים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

במטרה להתמודד עם היקפי האשראי הפרטי ועם מוטת השליטה הרחבה הנדרשת לניהולו, וכן במטרה ליישם ממשל תאגידי נאות, הורחבו וחוזקו בשנים האחרונות מספר פונקציות, הן בחטיבה הבנקאית המהווה קו הגנה ראשון, והן בחטיבה לניהול סיכונים המהווה קו הגנה שני.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך מרכזי בהתוויית תיאכון הסיכון ובהכוונת הניהול השוטף של פעילות זאת.

לאור העלייה שחלה בשנים האחרונות ברמת המינוף של משקי הבית בישראל, בנוסף להקפדה על תהליכי החיתום, הניהול והבקרה ברמת הלווה הבודד, הורחב והוגבר גם הניטור השוטף אחר האשראי הפרטי ברמה האגרטיבית, בין השאר על בסיס סט מדדים פנימי.

השפעת משבר הקורונה

כתוצאה ממשבר הקורונה, בקרב משקי הבית קיימת אי וודאות כלכלית לאור הגידול המשמעותי בשיעור מבקשי התעסוקה. במידה שגל ההדבקה הנוכחי יצבור תאוצה ובעקבותיו ההגבלות, הפגיעה בקרב שיעור הבלתי מועסקים ומשקי הבית צפויה להיות גבוהה אף יותר. מניסיון עבר, לפרמטר זה עלולה להיות השפעה שלילית על תיק האשראי לאנשים פרטיים.

לאור אופיו המתמשך של המשבר טרם ניתן לאמוד את עוצמת הפגיעה בתיק האשראי לאנשים פרטיים של הבנק.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, לרבות סמכויות האשראי. ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

כחלק ממאמציו של הבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו לצלוח את תקופת המשבר יישם הבנק את הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור וכמו כן אימץ את המתווה האחד שגובש על ידי בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 ושעודכן ביום 13 ביולי 2020 לדחיית תשלומי הלוואות.

ביום 13 ביולי 2020 הודיע בנק ישראל על הרחבת המתווה המקיף לדחיית תשלומי הלוואות, לפיו בהלוואות צרכניות עד 100 אלף ש"ח לקוחות יוכלו לדחות הלוואות אלה לתקופה של עד 6 חודשים (לבחירת הלקוח) ללא שיקול דעת הבנק, בשונה מהמתווה הקודם בו הדחיה הייתה לשלושה חודשים. התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות הוארכה עד לתאריך 30 באוקטובר 2020.

הבנק פועל בהתאם לנוסח ההנחיות והמתווה המעודכן הנ"ל לאישור בקשות של אנשים פרטיים לשינוי בתנאי הלוואותיהם.

הלן התפתחות יתרות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיר)

יתרת סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח	
31 בדצמבר 2018	44,407
31 בדצמבר 2019	44,387
30 ביוני 2020	43,599

הלן התפלגות של סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי התקופה הנותרת לפירעון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיר)

31 בדצמבר 2019		30 ביוני 2020		
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	
18.6	5,158	17.1	4,466	עד שנה
18.0	4,992	18.4	4,816	מעל שנה עד 3 שנים
37.8	10,464	37.4	9,789	מעל 3 שנים עד 5 שנים
14.9	4,117	14.4	3,764	מעל 5 שנים עד 7 שנים
1.4	385	4.0	1,054	מעל 7 שנים
9.3	2,561	8.7	2,291	ללא תקופת פירעון ^(א)
100.0	27,677	100.0	26,180	סך הכל

(א) יתרה זאת כוללת יתרות חובה בחשבונות עובר ושב ויתרות אשראי בפיגור.

להלן התפלגות סיכון האשׂראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גודל החבות ללווה בודד (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

גודל סיכון האשׂראי באלפי ש"ח		30 ביוני 2020		31 בדצמבר 2019	
מ-	עד	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
-	25	5,282	12.1	5,155	11.6
25	50	6,588	15.1	6,526	14.7
50	75	6,063	13.9	5,939	13.4
75	100	5,263	12.1	5,226	11.8
100	150	7,653	17.6	7,758	17.5
150	200	5,285	12.1	5,480	12.3
200	300	4,269	9.8	4,637	10.4
מעל 300		3,196	7.3	3,666	8.3
סך הכל סיכון אשׂראי כולל		43,599	100.0	44,387	100.0

להלן התפלגות סיכון האשׂראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי מוצרי אשׂראי עיקריים (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

30 ביוני 2020		31 בדצמבר 2019	
במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
5,411	12.4	6,454	14.5
1,196	2.7	1,368	3.1
19,573	44.9	19,855	44.7
26,180	60.0	27,677	62.3
6,785	15.6	6,564	14.8
10,375	23.8	9,971	22.5
259	0.6	175	0.4
17,419	40.0	16,710	37.7
43,599	100.0	44,387	100.0

להלן התפלגות סיכון האשׂראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

30 ביוני 2020				
לא צמוד	צמוד	מט"ח	האשׂראי המאזני	סך הכל סיכון האשׂראי
במיליוני ש"ח				שיעור מהתיק ב-%
24,774	40	35	24,849	94.9
1,297	25	9	1,331	5.1
26,071	65	44	26,180	100.0

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור) (המשך)

31 בדצמבר 2019				
סיכון האשראי המאזני	שיעור מהתיק	מט"ח	צמוד	לא צמוד
		במיליוני ש"ח		
ב-%				
26,302	95.0	60	41	26,201
1,375	5.0	20	29	1,326
27,677	100.0	80	70	27,527

להלן יתרות תיק הנכסים הפיננסיים של האנשים הפרטיים בבנק בעלי סיכון אשראי כולל (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2020
במיליוני ש"ח	
83,167	92,449
56,885	46,764
140,052	139,213
34,227	33,859

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גובה ההכנסה הקבועה^(א) לחשבון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2019		30 ביוני 2020	
ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח
6.7	1,852	7.8	2,043
3.5	964	5.1	1,329
28.8	7,959	30.2	7,892
35.5	9,831	35.5	9,305
29.0	8,035	26.5	6,940
100.0	27,677	100.0	26,180

(א) הכנסה קבועה לחשבון (לפי תעודת זהות) כוללת את הזיכויים הקבועים בחשבון לקוח ובכלל זה משכורת, העברות מבנק/מחשבון אחר, הפקדות מזומן ושיקים ועוד. ההכנסה הקבועה החודשית מחושבת על בסיס ממוצע ההכנסה במשך מספר חודשים רצופים, ובנטרול זיכויים חריגים.

(ב) חשבונות לפירעון אשראי הינם חשבונות שהפעילות היחידה המבוצעת בהם הינה פירעון הלוואה בלבד, בעוד שטיקר פעילותו השוטפת של הלקוח מרוכזת בבנק אחר.

כאמור לעיל, מדיניות האשראי של הבנק לאנשים פרטיים מבוססת על יכולת שירות החוב של הלווה מתוך ההכנסות. בהלימה לכך, למעלה מ-90% מהאשראי המאזני הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה.

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיוור)

31 בדצמבר	30 ביוני	
2019	2020	
במיליוני ש"ח		
27,065	25,544	אשראי לא בעייתי
302	325	אשראי בעייתי לא פגום
310	311	אשראי בעייתי פגום
27,677	26,180	סך הכל סיכון אשראי מאזני
2.2%	2.4%	שיעור סיכון האשראי הבעייתי מסך סיכון אשראי מאזני לאנשים פרטיים
111	91	מחיקות חשבונאיות, נטו
641	715	יתרת הפרשה להפסדי אשראי

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#) ובפרק החשיפה לסיכונים, סיכוני אשראי סעיף [סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק](#).

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממונף. הבנק פועל על פי עקרונות ייחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

למידע נוסף ראה [דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים אשר לכל אחד מהם יתרת אשראי בסכום המהווה לפחות 0.5% מהון רוברד 1 של הבנק

31 בדצמבר			30 ביוני						
2019			2019			2020			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח									
-	-	-	232	101	131	-	-	-	ענף משק
520	200	320	783	287	496	520	200	320	כרייה וחציבה
606	222	384	981	40	941	453	8	445	תעשייה וחרושת
348	2	346	726	2	724	344	2	342	מסחר
247	-	247	251	-	251	224	-	224	תחבורה ואחסנה
80	-	80	81	-	81	72	-	72	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
361	-	361	-	-	-	345	-	345	בינוי ונדל"ן
2,162	424	1,738	3,054	430	2,624	1,958	210	1,748	אספקת מים, שירותי ביו, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור
									סך הכל

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי ברמת מחירים בשווקים, שינוי בשיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית וכן על עסקי הבנק עלולות להיות מהותיות.

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנדויות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשווקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. ברבעון השני של השנה התנדויות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנדויות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך. על רקע המשבר, הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים. כמו כן, הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות ומקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד תוך בחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגיית ניהול סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תיאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה. תיאבון הסיכון בא לידי ביטוי במגבלות שנקבעו.

במסגרת המדיניות לניהול סיכוני השוק נקבעו מגבלות דירקטוריון לכל גורם סיכון שוק מהותי. כמו כן, נקבעו מגבלות ברמת מנהלת סיכונים ראשית ומגבלות נוספות משלימות למגבלות אלו. מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים, כגון: שיעורי הריבית, אינפלציה, שערי חליפין, מרווחי אשראי סחיר ומחירי מניות.

ברבעון הרביעי 2019 אישר הדירקטוריון את הכללת חשיפות הריבית בגין ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי נכסי תכנית בניהול התיק הבנקאי ומעבר לניהול החשיפות על בסיס שווי הון, ללא שינוי בתאבון הסיכון. המדידה החדשה נכנסה לתוקף בשנת 2020.

החשיפות לסיכוני שוק מנהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה וכן בהתאם לרגולציה המקומית והסביבה העסקית בה הן פועלות. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים: התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקות נגזרים בפעילות הסחירה שאינם, בהכרח, לצרכי גידור. הפעילות למסחר מתבצעת בדסקים ייעודיים. הגדרת התיק הבנקאי כוללת את העסקות אשר אינן כוללות בתיק למסחר.

במטרה לפקח ולבקר אחר יישום מדיניות ניהול סיכוני השוק, מקבל הדירקטוריון לפחות אחת לרבעון דיווח על עיקרי החשיפות לסיכוני שוק אל מול המגבלות שהוקצו, הצפת הסיכונים המרכזיים לפי קווי פעילות, מוצרים ומוקדי סיכון של הקבוצה, ודיווח על אירועים חריגים.

חשיפה לסיכוני שוק הנובעים מההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים מחושב כפי הוראות בנק ישראל על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

בשנת 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מבנק ישראל לפיו, עבור מדידת הלימות ההון, היוון ההתחייבויות לזכויות עובדים יבוצע על פי עקום ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות, כאמור, מעקום אג"ח ממשלת ישראל וממרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. אישור זה מיתן באופן משמעותי את התנודתיות של ההון הפיקוחי הנובעת משינויים בריבית ההיוון. תוקף האישור הוארך עד וכולל 31 בדצמבר 2024.

כנגד חלק מההתחייבות האקטוארית, קיימת השקעה ב"נכסי התכנית" שנועדה לשרת מחויבות זו, באמצעות השקעה בנכסים מגוונים ומפוזרים כדוגמת מניות ונכסי חוב. ההשקעה כפופה למגבלות רגולטוריות ומגבלות הנקבעות על ידי הקופות המנהלות את נכסי התכנית.

למידע כמותי אודות סיכוני שוק ראה פרק [סיכון שוק בדוח על הסיכונים](#).

סיכון הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית והוא נובע ממספר מקורות, כלהלן: סיכון תמחור מחדש (הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי התמחור מחדש של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות), סיכון עקום התשואה (תזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה), סיכון בסיס Basis Risk (מתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש) וסיכון אופציונליות (שינוי בעיתוי או בהיקף של תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק).

הבנק מנהל את סיכון הריבית והשפעתו על השווי, תחת הנחות שונות של שינויים בריבית, לרבות תרחישים של שינויים קיצוניים בריבית על בסיס תרחישים היסטוריים וסימולציות היפותטיות. בנוסף נעשה שימוש במודל האומד את השינוי בהכנסה המימונית הצפויה, כתוצאה משינויים בריבית ובמרווח העתידי ורגישות של ההון הפיקוחי, הכולל את ההשפעות על ההון וקרן ההון כתוצאה משינוי מידי בריבית. על מדדים אלה קיימות מגבלות ברמות היררכיה שונות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות על בסיס מודל סטטיסטי המנסה לחזות את הפירעונות המוקדמים כתלות בריבית. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות אלו בשנים האחרונות.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעלייה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים לשינויי ריבית, ולכן החישוב המבוצע נעשה מבלי לשנות את מבנה הנכסים וההתחייבויות.

מתחילת 2020 הבנק מנהל את החשיפה לשינויים בריבית על בסיס שווי הוגן, תוך התחשבות בחשיפות הריבית בגין ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי נכסי התכנית. במהלך התקופה הנסקרת ועם התפתחות המשבר בשוקי ההון, חלו שינויים מהותיים בחשיפת השווי לשינויים בריבית בעיקר בשל התנודות במרווחי סיכון האשראי הסחיר, אשר גרמו לשינויים בשווי תיקי הנוסטרו ובשווי ההתחייבויות הפנסיוניות.

במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמו הכנסות מימון שאינן מריבית בסך של 30 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) וקרן הון חיובית מניירות ערך בסך של 597 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס), לאור העלייה המשמעותית בשווי ניירות הערך אשר חלה במהלך הרבעון השני.

כמו כן, יצוין כי נרשם קיטון בקרן ההון השלילית בגין זכויות עובדים במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 597 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) בעיקר על רקע עליית שיעור ריבית ההיוון לעומת דצמבר 2019.

יובהר כי קיים חוסר וודאות לגבי ההשלכות של התמשכות מגפת הקורונה והשפעתם על שוקי ההון בארץ ובעולם.

במהלך חודש מרס 2020 הוריד הבנק המרכזי של ארה"ב את שיעור הריבית משיעור של 1.75%-1.50% לשיעור של 0.25%-0.00%. במהלך חודש אפריל 2020 הוריד בנק ישראל את שיעור ריבית בנק ישראל משיעור של 0.25% לשיעור של 0.1%. הורדות אלו שבוצעו על רקע משבר הקורונה צפויות לפגוע בהכנסות המימון של הבנק.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון הריבית בדוח על הסיכונים](#).

LIBOR

בחדש יולי 2017 הכריזה הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) כי תחדל לדרוש מבנקים בפאנל המיצוע של ה-LIBOR (ליבור) לצטט ריביות החל מסוף שנת 2021. בהתאם, אין להניח המשך פרסום שיעורי הליבור ממועד זה.

בעקבות ההודעה, גופים רגולטוריים שונים באנגליה, אירופה, יפן וארה"ב הקימו צוותי עבודה ייעודיים לצורך זיהוי ואימוץ עוגנים חדשים להחלפת ריביות הליבור עבור כל אחד מחמשת המטבעות (דולר ארה"ב, אירו, לירה שטרלינג, ין יפני, ופרנק שוויצרי). כמו כן מתבצעות התייעצויות של האיגוד הבינ"ל לנגזרים (ISDA) לצורך הגדרת פרמטרים סופיים לצורך עדכון בסיס הריבית ולביצוע התאמות במקרה של הפסקת פרסום הליבור (Fallback language). חלק מן החלופות המובילות מבוססות בשלב זה על ריביות שמשקפות ריבית נטולת סיכון (risk free), בניגוד לריביות הליבור המשקללות גם סיכון אשראי של הבנקים. בהתאם, עשוי המעבר לעוגני ריביות נטולות סיכון לחייב תוספת של מרווח הנגזר מן הסיכון. הפרמטרים לחישובו של אותו מרווח טרם הוגדרו ולכן אינם ידועים בשלב זה. נכון להיום, גובשו עוגנים לתקופות של יום אחד בלבד (overnight) ולא ברור עדיין, האם העוגנים החדשים יכללו מגוון רחב של תקופות מימון (כמו ריבית הליבור), כיצד יבוצע הפרסום של ריביות אלו, באילו מועדים ובאילו אמצעים וכיצד תבוצע המרה של שיעורי הריבית, ביחס לעסקאות קיימות על בסיס הליבור.

חלק מן הגופים הרגולטוריים כבר יצאו בהנחיות אופרטיביות כלפי שחקני השוק המקומיים, בדרישה להגביר את השימוש בבסיסי הריבית החדשים, מתוך כוונה לבסס שוק סחיר בבסיסי ריבית אלו.

הבנק הקים צוות בהובלת ראש חטיבת שוקי ההון לצורך היערכות לקראת השינוי הצפוי הנגזר מן האמור לעיל. במסגרת ההיערכות, הבנק מבצע מיפוי חשיפות ומוצרים רלוונטיים, ובחינת סיכונים הכרוכים בהחלפת ריביות הליבור, בחינת השינויים הנדרשים במערכות הבנק לצורך ביצוע המעבר לעוגנים החדשים ועוד.

הבנק שלח גילוי ללקוחות רלוונטיים לגבי הרפורמה, לצד פרסום קובץ שאלות ותשובות באתר הבנק (<https://www.leumi.co.il/Articles/46370>) במטרה ליידע את לקוחותיו בשינויים הצפויים. כחלק מאותה היערכות, הבנק בוחן קיומו של מנגנון, במסגרת הטפסים הסטנדרטיים השונים של הבנק, המתיר לבנק, בנסיבות מוגדרות מראש, לבצע החלפה של ריבית הליבור בעוגני ריבית חלופיים לאחר שתתגבש וודאות בשוקים הפיננסיים לגבי העוגנים החלופיים המקובלים ובכפוף להנחיות בנק ישראל, ומבצע עדכונים בטפסיו במידת הצורך.

למעבר לעוגנים חדשים עלולה להיות השפעה על השווי של מוצרים שונים, כגון: נגזרי ריבית, אגרות חוב, אשראים ועוד וכתוצאה מכך השפעה על רווחי התאגיד הבנקאי ועל חשיפותיו. בהתאם להערכות שביצע הבנק, לא קיימת לבנק חשיפה מאזנית מהותית בחוזים המתייחסים לליבור הנמשכים מעבר לשנת 2021. בבנק קיימת חשיפה לריבית הליבור במסגרת פעילות בעסקאות נגזרים המעוגנת, בין תחת הסכמי ISDA (שכאמור צפויים להיות מטופלים בהתאם להנחיות של ISDA) ובין תחת הסדרים אחרים שהחשיפה בגינם אינה מהותית. הבנק ממשיך לעקוב אחר פרסומים בחו"ל ובישראל ואחר הנחיות רגולטוריות בקשר לרפורמה.

השלכות חשבונאיות

להפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

- חשבונאות גידור - הבנק ידרש לבחון את השלכות השינוי על קשרי הגידור הקיימים, התייעוד שבוצע בגינם והרחבתו לצורך שילוב השינויים שבוצעו. כל זאת במסגרת אימוץ התקינה החשבונאית שתאפשר את ביצוע ההתאמות הנדרשות.
- הסכמי חוב (debt modification) - הסכמי חוב שלא כוללים התייחסות ל-fallback עשויים לחייב ביצוע תיקונים (modification) להסכמים אלו. הבנק ידרש לבחון האם תיקונים אלו יטופלו כגריעה של החוזים הקיימים והכרה לראשונה בחוזים החדשים כאשר ההפרש יוכר בדוח רווח והפסד או לחילופין כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים באמצעות עדכון שיעור הריבית האפקטיבית.
- שיעורי היוון - מעבר למדדי ריבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי היוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים, כגון: מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.
- מדרג השווי ההוגן - חלק ממדדי הריבית החלופיים (כדוגמת שיעור ה-SOFR) פורסמו לאחרונה, ועל כן לא קיים בהם שוק פעיל. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הריבית החלופיים הללו יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההוגן.

בהקשר זה יודגש כי, באוקטובר 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון תקינה ASU 2018-16 בדבר הוספת שיעור ה-SOFR לרשימת שיעורי ריבית העוגן (benchmark) בארה"ב הכשירים לשימוש למטרות גידור חשבונאי. ביום 22 במרס 2020 פרסם ה-FASB עדכון תקינה בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות העוגן על הדיווח הכספי, המהווה עדכון לנושא 848 בקודיפיקציה בדבר רפורמת ריביות העוגן.

הבנק נערך לביצוע השינוי באמצעות מיפוי חשיפות ומוצרים רלבנטיים ובחינת סיכונים הכרוכים בהחלפת ריביות הליבור כולל בחינת השינויים הנדרשים במערכות הבנק לצורך ביצוע המעבר לעוגנים החדשים.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות
שווי הוגן נטו מותאם^(א) של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 ביוני 2020		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	20,046	(2,474)
מזה: תיק בנקאי	12,789	(2,739)
	17,572	10,050

30 ביוני 2019		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	22,040	(590)
מזה: תיק בנקאי	17,206	(595)
	21,450	16,611

31 בדצמבר 2019		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	20,112	(1,526)
מזה: תיק בנקאי	18,416	(1,576)
	18,586	16,840

ראה הערות [בעמוד 77](#).

למידע נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15.A](#).

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מותאם^(*) על הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 ביוני 2020			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
שינויים מקבילים			
819	105	714	עלייה במקביל של 1%
949	134	815	מזה: תיק בנקאי
(1,237)	(97)	(1,140)	ירידה במקביל של 1%
(1,380)	(124)	(1,256)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים			
525	118	407	התלכה ⁽²⁾
(487)	(91)	(396)	השטחה ⁽¹⁾
-	(58)	58	עליית ריבית בטווח הקצר
41	111	(70)	ירידת ריבית בטווח הקצר
30 ביוני 2019			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
שינויים מקבילים			
1,679	334	1,345	עלייה במקביל של 1%
1,737	333	1,404	מזה: תיק בנקאי
(2,276)	(495)	(1,781)	ירידה במקביל של 1%
(2,297)	(462)	(1,835)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים			
509	91	418	התלכה ⁽²⁾
(385)	(144)	(241)	השטחה ⁽¹⁾
420	(2)	422	עליית ריבית בטווח הקצר
(469)	(9)	(460)	ירידת ריבית בטווח הקצר
31 בדצמבר 2019			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
שינויים מקבילים			
1,685	197	1,488	עלייה במקביל של 1%
1,693	192	1,501	מזה: תיק בנקאי
(2,283)	(280)	(2,003)	ירידה במקביל של 1%
(2,337)	(306)	(2,031)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים			
667	19	648	התלכה ⁽²⁾
(567)	(98)	(469)	השטחה ⁽¹⁾
267	(49)	316	עליית ריבית בטווח הקצר
(287)	53	(340)	ירידת ריבית בטווח הקצר

ראה הערות [בעמוד 77](#).

הערה: בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁷⁾

30 ביוני 2020			
במיליוני ש"ח			
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
שינויים מקבילים			
419	151	268	עלייה במקביל של 1%
618	350	268	מזה: תיק בנקאי
(403)	(135)	(268)	ירידה במקביל של 1%
(618)	(350)	(268)	מזה: תיק בנקאי
30 ביוני 2019			
במיליוני ש"ח			
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
שינויים מקבילים			
693	100	593	עלייה במקביל של 1%
768	175	593	מזה: תיק בנקאי
(729)	(136)	(593)	ירידה במקביל של 1%
(768)	(175)	(593)	מזה: תיק בנקאי
31 בדצמבר 2019			
במיליוני ש"ח			
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
שינויים מקבילים			
639	183	456	עלייה במקביל של 1%
665	209	456	מזה: תיק בנקאי
(591)	(135)	(456)	ירידה במקביל של 1%
(665)	(209)	(456)	מזה: תיק בנקאי

- (א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
- (ב) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
- (ג) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.
- (ד) חישוב החשיפה לירידת ריבית ב-1% מבוסס על הורדת שיעור הריבית על האשראי והפיקדונות בשיעור זה ומהווה אמת מידה בהתאם לסטנדרטים המקובלים והנחות שונות. ההפסד בפועל כתוצאה מירידה של הריבית ב-1% עלול להיות גבוה יותר, מאחר ואין וודאות לגבי היכולת להשית ריבית שלילית על הפיקדונות וחשבונות העו"ש, בעיקר של הלקוחות הקמעונאיים.
- * לאחר השפעות מקזזות.

סיכון שער חליפין

במהלך התקופה המדווחת ההשפעה של שינוי בשערי חליפין על הרווח אינה מהותית מאחר והבנק אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", המאמצת את המלצות ועדת באזל 3, לחישוב יחס מזערי לנזילות LCR (Liquidity Coverage Ratio), תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי.

החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות המזערי שהבנק והקבוצה נדרשים לעמוד בו הינו 100%.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

השפעת משבר הקורונה

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשווקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. ברבעון השני של השנה התנודתיות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנודתיות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך. במהלך הרבעון הראשון ובעיקר בסופו, חל גידול משמעותי ביתרת פיקדונות הציבור של לקוחות קמעונאיים ופיקדונות עסקיים, במטבע ישראלי, חלקו נובע מהסתת כספים משוק ההון, אשר תרם לגידול יחס ה-LCR (Liquidity Coverage Ratio) הממוצע ברבעון השני. לכל אורך התקופה הנסקרת יחס ה-LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית. במהלך חודש מרס, עם התגברות המשבר, חלה התייקרות של עלויות המימון בשוק המט"ח המקומי לצד ירידה חדה ברמת הנזילות של השוק. בנק ישראל החל להתערב בשוק המט"ח ולספק נזילות דולרית למערכת הבנקאית בישראל באמצעות עסקות החלף (Fx Swap) לתקופות קצרות. פעילות זו נועדה לאפשר למערכת הבנקאית להמשיך ולספק מענה לצורכי הגידור המטבעי של המשקיעים המוסדיים שהלכו וגדלו עם התפתחות המשבר. ברבעון השני, לאור השיפור ברמת הנזילות במט"ח, בנק ישראל צימצם את היקף התערבותו בשוק.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי (המודל הרגולטורי) מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
31 בדצמבר		30 ביולי	
2019	2019	2020	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
123	125	133	
יחס כיסוי הנזילות			
100	100	100	
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים			
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי			
121	123	131	
יחס כיסוי הנזילות			
100	100	100	
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים			

למידע נוסף ראה פרק סיכון נזילות [בדוח על הסיכונים וביאור 39](#)

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכונים המשכיות עסקית וסיכונים מעילות והונאות.

תפיסת ניהול הסיכון הינה בהלימה לאסטרטגית קבוצת לאומי, מהווה בסיס להגדרת סובלנות הסיכון, לאופן ניהול הסיכון והמשל התאגידי ולקביעת המיקוד והדגשים בתהליכי ניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשרת ניהול סיכונים מושכל וממוקד תוך תעדוף משימות ומשאבים.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים במבנה המשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול הסיכון התפעולי.

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית וכן על עסקי הבנק עלולות להיות מהותיות.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים כמו כן, הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות ומקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד תוך בחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיירש וזאת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית ומדיניות הבנק בנושא זה.

בוצעו התאמות בתהליכי עבודה והבקרה אשר נבחנו בשיתוף כלל הגורמים הרלבנטיים ובכללם: המשכיות עסקית, גורמים עסקיים, ניהול סיכונים, אבטחת מידע, ציות וייעוץ משפטי.

במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים.

יש לציין כי מאחר ומדובר בתצורת עבודה דינמית המשתנה מעת לעת מתקיים תהליך שוטף לבחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה והתאמתם לסובלנות הסיכון.

סיכון אבטחת מידע וסייבר

משבר הקורונה מוביל לעלייה משמעותית בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם בדגש על עלייה בניסיונות פשינג והנדסה חברתית. לאומי נוקט במספר רב של צעדים על מנת למזער את החשיפה לסיכונים אלו ובכלל זה: הקשחת מדיניות העבודה ברשת הבנק, צמצום הקישוריות לספקים וגופים חיצוניים בתקופת המשבר, הגבלת מדיניות תקשורת הנתונים הבינלאומית, הקשחת מדיניות הרשאות בעלי תפקידים בבנק בהתאמה לתפקידם בעת המשבר, התאמת הפתרונות הטכנולוגיים ותהליכי הניטור לרגישות התפקיד ומתווה העבודה מרחוק, העלאת המודעות וריענון הנחיות אבטחת מידע, הגברת הניטור לשם הסרת אתרים מתחזים, ומתן מענה לעלייה בניסיונות פשינג וגניבת זהויות בעיקר של לקוחות הבנק כמו גם לסוגי מתקפות שונים. לאומי ממשיך לעקוב אחר מגמות, איומים ותקיפות בעולם ובהתאם מחזק את מנגנוני הזהייה והמניעה.

סיכון טכנולוגיה

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ועובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים ניכרים.

משבר הקורונה מוביל לריבוי הפעילות בערוצים הדיגיטליים כמו גם לריבוי הפעילות בשוק ההון. לאור זאת, לאומי ממשיך לנקוט במספר צעדים פרואקטיביים על מנת למזער חשיפה פוטנציאלית לסיכונים המשכיות עסקית הנגזרת מהגידול בפעילויות אלו ולהמשיך לספק שירות הולם ללקוחותיו תוך חיזוק תשתיות ויישום פתרונות טכנולוגיים תומכים ועוד.

על מנת לתת מענה לצרכים הנוכחיים ולאפשר המשכיות עסקית תומכת עסקים, יחידות מרכזיות בלאומי עברו לתצורת עבודה חדשה המשלבת עבודה מהבית, פיצול פיזי של יחידות אורגניות. בוצעו התאמות בתהליכי עבודה והבקרה אשר נבחנו בשיתוף כלל הגורמים הרלוונטיים. במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים.

למידע נוסף אודות הסיכון התפעולי ופירוט מוקדי הסיכון העיקריים בסיכון התפעולי ראה פרק [סיכון תפעולי בדוח על הסיכונים לשנת 2019](#).

סיכונים אחרים

סיכון רגולציה

סיכון רגולציה הינו הסיכון לשינויים בחקיקה וברגולציה העלולים להשפיע על היקף ההכנסות וההוצאות של הקבוצה, ההון, תחומי הפעילות של הקבוצה או הסביבה העסקית בה היא פועלת.

קבוצת לאומי פועלת בסביבה רגולטורית מורכבת ורב תחומית. שינויים מהותיים ומתמשכים בתחומי רגולציה מגוונים מחייבים היערכות מתאימה ומתמשכת בפעילות הבנק.

בעת האחרונה, ובעיקר עד לתחילת אירוע נגיף הקורונה, הושם עיקר הדגש על הוראות בתחומים הבאים:

- קידום תחרות במגזר הפיננסי
במסגרת זו ניתן למנות את ההוראות הבאות: הקלות לבנקים חדשים, לרבות הליך רישוי מקל והקמה של לשכת שירותי מחשוב שתשרת בנקים חדשים; הקלות לחברות כרטיסי האשראי המופרדות לצורך ביסוסן כשחקן מרכזי בתחרות מול הבנקים; רפורמת הניוד בין בנקים שנועדה לאפשר מעבר קל ומהיר מבנק לבנק ובכלל זה העברת האחריות המלאה לניוד החשבון על הבנקים; חוק נתוני אשראי ומאגר נתוני אשראי המאפשר הצגת מידע לנותני אשראי שונים על מנת שיוכלו להציג ללקוחות הצעות ערך מיטביות; פתיחת אפשרות החיבור למערכות התשלומים לגורמים נוספים; המשך הסדרת הליכי רישוי לנותני שירותים פיננסיים מוסדרים; המלצות להגברת התחרות בתחום שירותי המסחר בניירות ערך (ברוקראז'); והוראה משלימה של הפיקוח על הבנקים הקובעת, כי על תאגיד בנקאי לאפשר ללקוח להגיש, באופן מקוון, בקשה להעברת תיק ניירות ערך לגוף פיננסי אחר, מבלי לחייבו להגיע אל סניף הבנק, וכי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לבקשת לקוח להעברת תיק ניירות הערך כאמור; קביעה כי תאגיד בנקאי גדול (אשר נדרש לדרישות הון גבוהות יותר) הינו תאגיד שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (חלף 20% עד כה); והקלות בנוגע לרישום נהנים ובעלי שליטה בחשבונות המנוהלים עבור נותני אשראי ופלטפורמות P2P במטרה להסיר חסם אשר הקשה על גופים אלה לפעול במערכת הפיננסית הישראלית ולהתחרות במערכת הבנקאית; וכן תזכיר חוק מתן שירות מידע פיננסי, התש"ף-2020, במסגרתו מוצע להסדיר את האפשרות של נותני שירותי מידע פיננסי לקבל, בהסכמת לקוח, גישה מקוונת למידע פיננסי אודותיו ממקורות מידע פיננסי שונים, לצורך מתן שירותים ובכלל זה: שירותי ריכוז מידע פיננסי; השוואת מחירים, עלויות או תשואות; העברת מידע לספקים פיננסיים לשם קבלת הצעות להתקשרות עבור הלקוח לשירותים פיננסיים שאותם הלקוח צורך או מבקש לצרוך (כלומר, הצעות מחיר מתחרות) או לשם סיוע בהתקשרות עמם; וכן ייעוץ בדבר התנהלות פיננסית.

• עידוד החדשנות

במסגרת זו ניתן למנות את ההוראות הבאות: מכתב הפיקוח בנוגע לעידוד חדשנות בבנקים ובסולקים (לרבות עידוד "ארגז חול רגולטורי"); מתן אפשרות להנפיק ערבויות בנקאיות במדיה דיגיטלית; רפורמת הבנקאות הפתוחה; היתר לפעילות הבנקים בתחום אפליקציות התשלומים לבתי עסק; המשך מתן הקלות לפתיחת חשבון מקוון; ואפשרות מתן ייפוי כוח מקוון למנהלי תיקים.

• יחסי בנק לקוח ו-CONDUCT

במסגרת זו ניתן למנות את ההוראות הבאות: חוק מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי (חוק 6 דקות); מהלך להורדת העמלות לעסקים קטנים וזעירים המחייב את הבנקים להעביר באופן יזום עסקים קטנים וזעירים למסלול עמלות מתאים; תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) בעניין דחיית מועדי הפירעון החודשי של הלוואה לדיור בנסיבות מיוחדות (לידה, מחלה, חופשת לידה, פטירה); חוק אשראי הוגן (לשעבר חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות) והוראת ניהול בנקאי "פישוט הסכמים ללקוח" המתייחסת ליישום של החוק ושמטרתה להקל על לקוחות להתמצא בהסכמי אשראי בנקאיים מורכבים; וכן חוק שירותי תשלום המחליף את חוק כרטיסי חיוב ומקנה הגנות צרכניות ביחס לאמצעי תשלום שונים.

• מניעת פשיעה פיננסית - איסור הלבנת הון, שוחד ושחיתות

לצד כל זאת נמשכת המגמה, שרואה בבנקים הגורם שאחראי למנוע את הפשיעה הכלכלית. בנקים נדרשים לנטר פעילות חשודה ולהגיש דיווחים לרשויות. הבנק מתמודד עם יישום ה-FATCA והתקן האחד של ה-OECD לאיסוף והחלפת מידע על חשבונות פיננסיים (ה-CRS), וזאת במקביל להמשך יישום מדיניות הכסף המוצהר ויישום החוק לצמצום השימוש במזומן.

• הגנת הפרטיות ואבטחת מידע

נושאים אלה מצויים על סדר היום בארץ ובעולם וצוברים תאוצה עם המעבר לדיגיטציה, למיקור חוץ ולשימוש בשירותי מחשוב ענן במערכת הפיננסית.

המגמות והשינויים הנ"ל משפיעים וצפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל. הבנק פועל לניטור ואיתור הוראות הרגולציה הרלוונטיות, כוחן את היערכותו לתנאי השוק המשתנים, להגברת התחרות והשקיפות, לכניסתם של שחקנים חדשים לתחומי הבנקאות הקלאסיים, להשוואת עלויות בין הבנק לגופים נוספים, לשימוש במאגרי המידע והנתונים של לקוחות הבנק על ידי גופים חוץ בנקאיים וכן למתן הצעות ערך מתאימות ללקוחות הבנק. במקביל, הרגולציה גורמת לשחיקה בהכנסות, לגידול בהוצאות הנדרשות לשם עמידה בהוראות הרגולציה, ולצורך בשיפור מתמיד ברמת השירות והחדשנות.

השפעת משבר הקורונה

על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בישראל ובעולם, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, במטרה לסייע למשקי הבית והעסקים לצלוח תקופה זו, תוך מתן גמישות עסקית נדרשת לתאגידים הבנקאיים.

הצעדים האמורים מתמקדים, בין היתר, בהמשכיות מתן השירותים הבנקאיים לציבור הרחב, בדגש על מעבר לערוצי הדיגיטל השונים, מתן שירותים ללא צורך בהגעה לסניפי הבנק וביצוע התאמות לעבודה מרחוק; במתן הקלות שונות לבנקים שייאפשרו את תפקודם התקין בכוח אדם חסר; ובדרישה כי הבנקים יירתמו לסייע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות.

הצעדים האמורים קצובים לתקופות שונות, בהתאם להערכות לגבי משך התמשכות אירוע נגיף הקורונה, והם מתעדכנים באופן דינאמי בהתאם לצרכי הלקוחות והבנק, והמצב במשק. הוראות הרגולציה האמורות הינן חלק מההשפעה הכוללת של האירוע על הבנק והקבוצה.

סיכון ציות

סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות החוק/הרגולציה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308 "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי" מגדירה את תחומי האחריות של הציות באופן פורמאלי וברמה הקבוצתית. ההוראה מפרטת את ההגדרה של הוראות ציות וקובעת כי "סיכון הציות" נגזר מחוקים, תקנות, הוראות רגולציה, נהלים פנימיים, כללי התנהגות ועמדות רשות. ההוראה קובעת כי נדרש להעריך את אפקטיביות ניהול סיכון הציות ולמצוא אמצעים למדידתו כאשר, כאמור, סיכון הציות נגזר ממכלול החקיקה הרלוונטית לפעילות הבנק.

על פי מדיניות הבנק, מנוהל סיכון הציות על בסיס קבוצתי. במסגרת זו, ננקטים צעדים שונים לפיקוח ובקרה על השלוחות וחברות הבנות לצורך מעקב על יישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית. נוכח משבר הקורונה, מתבצעות התאמות באופן ניהול סיכון הציות, תוך איתור סיכונים מתפתחים המאפיינים עיתות משבר.

א. ציות, איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

לצורך ניהול אפקטיבי של סיכוני הציות פועל בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומדת קצינת הציות הראשית (Chief Compliance Officer). קצינת הציות הראשית אחראית, בין היתר, למילוי החובות לפי הוראות החקיקה בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. קצינת הציות הראשית משמשת גם כממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וגם כ- Responsible Officer בתחום ה-FATCA.

מערך ציות ואכיפה כפוף ליועצת המשפטית הראשית.

שמירה על תרבות ציות נאותה, לרוחב הארגון, מחייבת קיומה של מסגרת בקרה ואכיפה אפקטיבית, אשר תעוגן בתהליכי העבודה ותאפשר עמידה במכלול הוראות הציות. לצורך כך, נקבעו תהליכי בקרה ואכיפה סדורים על מכלול תהליכי העבודה וסיכוני הציות הנגזרים מהם. מטרתה של מסגרת הבקרה והאכיפה הינה, בין היתר, לאתר פערים וחשיפות קיימים ופוטנציאלים לשם בחינת הצורך בעדכון תהליכי עבודה, נהלים, ביצוע הדרכות והטמעות. תהליכי הבקרה מתבססים, בין השאר, על ניתוח הוראות ציות, ממצאי הביקורת הפנימית והחיצונית, תלונות הציבור שימצאו רלוונטיות, הליכים משפטיים כנגד הבנק או בנקים אחרים היכולים להצביע על חשיפות ציות אפשריות, ניתוח מגמות ואירועים בארץ ובעולם.

המערך נמצא בקשר שוטף עם חברות הבנות בארץ ובחו"ל לצורך מעקב ליישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית.

בהתאם למגמות המתפתחות בעולם, מטפל הבנק במגוון נושאים בתחום ציות לרבות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור והיבטי מיסוי, לרבות FATCA ו-CRS.

בין היתר, מתמקד הבנק במוקדי סיכון בעולם טכנולוגי פיננסי (כגון: פינטק, P2P, קרנות גידור, נותני שירותים פיננסיים, מטבעות וירטואליים וכדומה) - ניהול סיכוני ציות ואיסור הלבנת הון בעולם טכנולוגי פיננסי מתפתח המאופיין בהיעדר פיקוח רגולטורי מוגדר לצד מורכבות מקצועית והיעדר פרקטיקות מובנות לתהליכי בקרה עקב חדשנותם של הנושאים.

ב. אכיפה מנהלית

חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 בא לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החקיקה בתחום דיני ניירות הערך. במסגרת חקיקה זו ניתן יהיה להטיל סנקציות שונות על תאגיד, שהפך את ההוראות הרלוונטיות וכן על עובדי התאגיד, לרבות נושאי המשרה.

קצינת הציות הראשית של הקבוצה משמשת גם כממונה על האכיפה, האחראית על יישום תכנית האכיפה הפנימית בתחום ניירות הערך וניהול השקעות אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק. בשנת 2019 בוצע הליך של תיקוף חוזר של תכנית האכיפה על ידי מומחה חיצוני.

ג. FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act, CRS – Common Reporting Standard ומדיניות כסף מוצהר

ביום 14 ביולי 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016 בנושא יישום הסכם FATCA שנחתם בין מדינת ישראל לארה"ב והסכמים לחילופי מידע בין מדינת ישראל למדינות אחרות לפי התקן לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים שפרסם ה-OECD.

תקנות מס הכנסה (יישום הסכם FATCA) התשע"ו-2016 פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016 ומכוחן נדרש הבנק לבצע הליכי זיהוי לקוחות ולהעביר מידע לרשות המיסים בישראל אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאים לצורך העברתו לרשות המיסים האמריקאית.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019 פורסמו ביום 6 בפברואר 2019, ומכוחן נדרש הבנק לבצע הליכים לזיהוי לקוחות תושבי מדינות זרות, ולדווח על לקוחות שזוהו כתושבי מדינות שישראל חתומה עמן על הסכמים לחילופי מידע לרשות המיסים בישראל לצורך העברת המידע לרשות המוסמכת במדינת התושבות שלהם.

הבנק מבצע את הדיווחים הנדרשים לרשות המיסים בישראל בהתאם להוראות החקיקה האמורה.

הבנק מיישם מדיניות כסף מוצהר תוך הקפדה כי לא ינהלו בבנק כספים שאינם מוצהרים לרשויות המס הרלוונטיות, בהקשר זה נערכו מהלכים רבים לאיתור זיהוי האוכלוסיות הרלוונטיות. במידת הצורך, נדרשים לקוחות להמציא הצהרות ואישורים שונים.

הבנק פועל במספר נדבכים על מנת לוודא ציות של קבוצת לאומי ויחידים בה להוראות החקיקה, בהם: מינוי קצינת הציות כממונה לנושא, אימוץ מדיניות ונהלי עבודה מתאימים, פיתוח כלים ממוכנים תומכים בתהליכי העבודה, גיבוש מנגנוני הדרכה והטמעה, בדיקה, בקרה ותפעול הנדרשים למילוי ההנחיות והנחיית החברות הבנות בקבוצה להיערכות מתאימה.

סיכון משפטי

הסיכון המשפטי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם או מהתחייבויות תלויות לרבות בגין תביעות ודרישות מהבנק. ההגדרה כוללת סיכונים הנובעים מחקיקה, תקנות, פסיקה והוראות רשויות, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי בהסכמים מספקים, ללא ייעוץ משפטי או על פי ייעוץ משפטי לקוי וכן כתוצאה מפרשנות לגבי זכויות הצדדים מכח הסכמים שבין הבנק לבין לקוחותיו.

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאוחדות ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאוחדות, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדינוי הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטורים והנחיות של המפקח על הבנקים, רשות ניירות ערך ורגולטורים אחרים להם כפופה פעילות הבנק. ההתקשרויות עם הלקוחות הינן, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאוחדות פועלים באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאוחדות מוגשות מעת לעת תלונות למפקח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק. לעת הזו, לא ניתן להעריך האם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רחבת של הפיקוח בעניין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות או אחרות כתוצאה מהליכים שכאלו, וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

למידע נוסף ראה [סיכון משפטי כדוח על הסיכונים לשנת 2019](#).

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הינו הסיכון לפגיעה באמון של בעלי עניין שונים (לקוחות, בעלי מניות, מחזיקי אג"ח וכו'), זאת כתוצאה מהתנהגות, פעולה, או הימנעות מפעולה של הקבוצה, נושאי משרה בקבוצה, העובדים או מעורבים אחרים. סיכון מוניטין מתייחס לתפיסותיהם של בעלי המניות, בעלי העניין, הציבור, מעצבי דעת הקהל והתקשורת, בין אם מתבססות על עובדות ובין אם אחרת. סיכון המוניטין הינו דינאמי ומשתנה בין נושאים שונים ואוכלוסיות שונות.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הוא סיכון עסקי אשר הפגיעה שלו מהותית ונוגעת במודל העסקי של הבנק או של אחד מקווי העסקים שלו. למעשה זהו סיכון שההשפעה המיידית שלו על הרווח יכולה להיות לא משמעותית בטווח המיידי, אך בטווח הבינוני או הארוך עלולה להיות משמעותית. סיכונים אסטרטגיים כוללים איומים אשר יכולים לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדף תגובה לשינויים מאקרו כלכליים, ענפיים, רגולטוריים, צרכניים או טכנולוגיים.

הסיכון האסטרטגי העיקרי נובע מכך שענף השירותים הפיננסיים עובר שינויים משמעותיים בתחום הדיגיטיזציה. פתיחת ענף הבנקאות לתחרות וכניסת שחקנים חדשים כדוגמת חברות הטכנולוגיה המבוססות (גוגל, אמזון, פייסבוק, אפל), חברות הפינטק, חברות הביטוח וחברות האשראי החוץ בנקאי, מחייבות התאמת המודל העסקי. בנוסף, החוק להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("חוק שטרומ") כולל בתוכו רכיבים העלולים להשפיע בצורה אסטרטגית על מפת התחרות בישראל. בבנק לאומי, התוצאה הישירה הינה המכירה של לאומי קארד. נושא אסטרטגי נוסף הינו הבנקאות הפתוחה.

משבר הקורונה משפיע מהותית על הסביבה שבה הבנק פועל מבחינה מאקרו כלכלית, ענפית, רגולטורית, צרכנית וטכנולוגית. במשבר שכזה עולה החשיבות של ניתוח נכון של משמעותיות המשבר, קבלת החלטות עסקיות ותפעוליות נכונות, יישום נאות של החלטות ותגובה מהירה ואפקטיבית לשינויים. בנק לאומי נערך בהתאם, גם באמצעות התאמת האסטרטגיה שלו.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

סיכון מודל

סיכון מודל הינו החשיפה להפסד או פגיעה במוניטין הבנק עקב קבלת החלטות שגויה, מבוססת מודל, כתוצאה משימוש במודל שגוי, טעויות ביישום המודל ו/או שימוש שגוי במודל.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק מורכב משני תחומים:

- סיכון סביבתי כתוצאה מעלויות הכרוכות ביישום הוראות רגולציה הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכון סביבתי הנ"ל באופן עקיף, בהיבטים השונים של פעילותו ובכלל זה במסגרת ניהול סיכון האשראי וזאת באם תחול הרעה במצבו הפיננסי של לווה, עקב צורך בביצוע השקעות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה או כתוצאה מירידת ערך של ביטחונות שמומשו, אך גם באופן ישיר במקרה בו הבנק יימצא אחראי באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש לשאת בעלויות של הסרת מפגע סביבתי או שיימצא אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי. כמו כן, יתכן סיכון מוניטין לבנק במקרה בו ייוחס לבנק קשר לגורם מפגע סביבתי, בין באופן ישיר כיוצר המפגע ובין באופן עקיף כמממן של המפגע.
- סיכון סביבתי שמקורו בשינויי אקלים ומפגעי טבע הקשורים אליהם, כגון: אירועי מזג אוויר קיצוניים, עליית מפלס פני הים וכו' וכתוצאה מתהליך מעבר לאנרגיה שאינה מזהמת. הבנק עלול להיפגע משינויים אלו באופן ישיר במתקניו, או באופן עקיף במסגרת סיכונים אשראי של לווה.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

סיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct)

סיכון הבנקאות ההוגנת הינו הסיכון שהתנהלות הבנק מול לקוחותיו תוביל, במעשה או במחדל, לתוצאה בלתי רצויה עבורם. זאת, ללא יכולת הלקוח לקחת מראש תוצאה זו בחשבון. בעקבות זאת עלולים להיגרם לבנק הפסדים הנובעים מתביעות משפטיות, מהטלת קנסות או מנזקי מוניטין.

הבנק מקפיד על התנהלות שקופה והוגנת במטרה להעניק ללקוחותיו שירותים ומוצרים בעלי ערך. עיקרון זה מקבל ביטוי בחזון הבנק - להוביל בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוח. כמו כן, תהליכי הייזום והמכירה כפופים לנהלים ולבקורות אשר מבטיחים התנהלות ראויה. תהליכים אלו נבחנים באופן שוטף, במטרה לשדרגם.

סיכון מאקרו-כלכלי

סיכון מאקרו-כלכלי הינו סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובע מתנאים מאקרו כלכליים לרבות צמיחה כלכלית, סביבת ריבית נמוכה, יחסי הכח הפוליטיים בעולם והשפעתם על הסחר הבינלאומי.

התפרצות נגיף הקורונה בחודש ינואר 2020, ומידת אי הוודאות הגדולה לגבי השפעותיו השונות, מהווה סיכון מאקרו כלכלי גלובלי משמעותי מאוד המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית. קיים קושי ניכר בהערכת ההתפתחויות הכלכליות העתידיות, זאת לנוכח מידת חוסר הוודאות המשמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו על מסלול החיים של מדינות העולם. על כן, השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית וכן על עסקי הבנק עלולות להיות מהותיות. משבר הקורונה, הצפוי להביא בשנת 2020 לפגיעה הגדולה ביותר בצמיחה העולמית מאז מלחמת העולם השנייה, ובהיקף גדול במידה ניכרת מאשר במשבר הפיננסי הגלובלי, יותיר כלכלות רבות ברחבי העולם עם חובות ריבוניים גדולים מאוד, התפתחות אשר עלולה להוות סיכון עתידי למידת היציבות בשווקים הפיננסיים. מדובר בפגיעה מהותית בפעילות העסקית של ענפים רגישים כמו תיירות, תעופה, פנאי, בידור, שירותי אוכל ועוד וכן השפעות עקיפות משמעותיות על מכלול רחב של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחיש קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים. כמו כן, מתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

למידע נוסף ראה [פרק סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט [בביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הנושאים החשבונאיים הקריטיים העיקריים שצינו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2019 הינם כדלהלן: הפרשה להפסדי אשראי וסוגי חובות בעייתיים, מכשירים נגזרים, ניירות ערך, התחייבויות לזכויות עובדים, התחייבויות בגין תביעות משפטיות, ומיסים על ההכנסה.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מבוססת על שיעורי ההפסד ההסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה לאשראי בעייתי ולאשראי לא בעייתי בטווח שנים מיום 1 בינואר 2011 ועד למועד הדיווח. בנוסף לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות, הבנק לוקח בחשבון התאמה בגין גורמים סביבתיים.

תהליך הערכה זה לקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי הפך מורכב במיוחד לאור התפרצות משבר הקורונה שהינו אירוע משמעותי ומתמשך המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית.

משבר הקורונה מלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו ועל רקע זה הגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. הגידול נובע בעיקר מהחמרה באינדיקטורים כלכליים העומדים בבסיס חישוב ההפרשה ובעיקר אלו המתייחסים לשיעור אבטלה ולסיכון הגלום בענפי המשק השונים ועל רקע "כריות ביטחון" שנלקחו בנוסף לאלו שהתווספו ברבעון הראשון.

לאור רמת אי הודאות הגבוהה בתקופה זו, תתכנה סטיות משמעותיות באומדנים שבוצעו לקביעת יתרת ההפרשה להפסדי אשראי כפי שמוצגת בדוחות הכספיים. אומדנים אלה יותאמו בהמשך וזאת בהתאם להתפתחויות במשק והשפעתן על רמת הסיכון הגלומה בתיק.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-4,268 מיליון ש"ח, גידול של 1,215 מיליון ש"ח בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2019.

לפרטים נוספים ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

התחייבויות לזכויות עובדים

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק כאשר לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 קיימות הפקדות שוטפות לפיצויים ותגמולים ולגביהם לבנק אין חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פיטורין. לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או לקבל פנסיה מהבנק, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים. הבנק מפקיד עבור עובדים אלה כספים לתגמולים ופיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה (להלן - "עודה").

הסכומים של ההתחייבויות לפנסיה מחושבים על פי מודלים אקטואריים. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים, של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל, לפיהם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

כמו כן החישובים האקטואריים לוקחים בחשבון את תחזית עליית השכר הריאלית על סמך ניסיון העבר שמשנתה בהתאם לגיל העובד.

המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: תוחלת חיים, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה, שיעורי עזיבה עם תנאים מועדפים, שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד'. על אף שהפרמטרים נקבעו בזירות ובמקצועיות ראוייה, שינוי בכל אחד מהפרמטרים האקטואריים או בכמה מהם ו/או בשיעור ההיוון ו/או בשיעור עליית השכר יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il.
ליום 30 ביוני 2020 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך 3,554 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, קיטון של 394 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס ביתרת הקרן השלילית בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2019.
יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 ביוני 2020 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") נמוכה בכ-1,681 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות המפקח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2020 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

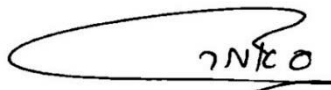
הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל של הבנק, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

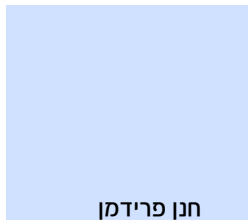
במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

בתקופה ינואר-יוני 2020 התקיימו 28 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-35 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 27 באוגוסט 2020, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 ביוני 2020 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך. דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

ד"ר סאמר חאג'י יחיא
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

27 באוגוסט 2020

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני חנן פרידמן מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמציגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 באוגוסט 2020

חנן פרידמן
מנהל כללי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני עומר זיו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמציגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 באוגוסט 2020

עומר זיו

סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני שלמה גולדפרב מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 באוגוסט 2020

שלמה גולדפרב

סגן מנהל כללי בכיר

חשבונאי ראשי

ראש חטיבת החשבונאות

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2020 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך והמידע הכספי ביניים התמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2019 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך בוקרו ונסקרו, בהתאמה על ידי סומך חייקין ורואה חשבון מבקר אחר אשר הדוחות שלהם עליהם מיום 26 בפברואר 2020, ו-13 באוגוסט 2019 כללו חוות דעת בלתי מסויגת ומסקנה בלתי מסויגת, בהתאמה.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הכספיים בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בריטמן אלמגור זהר ושות'
A Firm in the Deloitte Global
Network
רואי חשבון

סומך חייקין
שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG
של פירמות עצמאיות המאוגדות ב-KPMG
International ("KPMG international")
cooperative ישות שוויצרית
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

27 באוגוסט 2020

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2020	2019	2019
מבוקר			בלתי מבוקר			
			במיליוני ש"ח			
11,437	6,235	5,091	3,556	2,498	2	הכנסות ריבית
2,596	1,649	801	1,090	377	2	הוצאות ריבית
8,841	4,586	4,290	2,466	2,121	2	הכנסות ריבית, נטו
609	270	1,735	288	875	6, 13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8,232	4,316	2,555	2,178	1,246		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
						הכנסות שאינן מריבית
1,686	998	30	333	690	3א	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,225	1,626	1,669	817	776		עמלות
170	125	28	44	15		הכנסות אחרות
5,081	2,749	1,727	1,194	1,481		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
						הוצאות תפעוליות ואחרות
4,325	2,261	1,846	1,125	911		משכורות והוצאות נלוות
1,521	745	775	370	367		אחזקה ופחת בניינים וציוד
2,062	890	851	455	391		הוצאות אחרות
7,908	3,896	3,472	1,950	1,669		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,405	3,169	810	1,422	1,058		רווח לפני מיסים
1,830	1,120	320	499	359		הפרשה למיסים על הרווח
3,575	2,049	490	923	699		רווח לאחר מיסים
(15)	(14)	(13)	10	1		חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מיסים
						רווח נקי
3,560	2,035	477	933	700		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
38	20	15	10	6		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,522	2,015	462	923	694		המיוחס לבעלי מניות הבנק
						רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)
2.37	1.35	0.32	0.62	0.48	3ב	רווח נקי בסיסי ומדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

חנן פרידמן
מנהל כללי

ד"ר סאמר חאג' יחיא
יושב ראש הדירקטוריון

שלמה גולדפרב
סגן מנהל כללי בכיר
חשבונאי ראשי
ראש חטיבת החשבונאות

עומר זיו
סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 באוגוסט 2020

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר						
במיליוני ש"ח						
3,560	2,035	477	933	700	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
38	20	15	10	6	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
3,522	2,015	462	923	694	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים						
1,468	863	597	284	1,229	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו	
(65)	(36)	2	(6)	(19)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)	
(3)	-	52	-	7	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים	
(3,317)	(1,780)	597	(993)	(2,372)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)	
(5)	3	1	(2)	5	חלקו של הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות	
(1,922)	(950)	1,249	(717)	(1,150)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים	
573	278	(423)	230	360	השפעת המס המתייחס	
(1,349)	(672)	826	(487)	(790)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים	
(13)	(3)	15	-	(10)	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
(1,336)	(669)	811	(487)	(780)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים	
2,211	1,363	1,303	446	(90)	רווח (הפסד) כולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
25	17	30	10	(4)	בניכוי רווח (הפסד) כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
2,186	1,346	1,273	436	(86)	רווח (הפסד) כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם [ביאור 4](#) בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית מאזן מאוחד
ליום 30 ביוני 2020

31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2019	2020		
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח	ביאור	
נכסים				
76,213	^(ד) 83,605	102,911		מזומנים ופיקדונות בבנקים
84,949	80,763	98,672	5	ניירות ערך ^{(א)(ב)}
1,470	2,963	2,694		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
285,806	^(ד) 280,988	289,048	6, 13	אשראי לציבור
(3,328)	(3,354)	(4,633)	6, 13	הפרשה להפסדי אשראי
282,478	277,634	284,415		אשראי לציבור, נטו
744	734	739		אשראי לממשלות
765	690	748		השקעות בחברות כלולות
3,043	2,940	2,910		בניינים וציוד
16	16	16		מוניטין
10,970	11,099	14,796	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8,486	8,092	9,749		נכסים אחרים
469,134	468,536	517,650		סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
373,644	^(ד) 374,007	416,956	7	פיקדונות הציבור
6,176	^(ד) 4,939	6,659		פיקדונות מבנקים
315	437	230		פיקדונות מממשלות
476	954	1,285		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
19,958	19,981	19,519		אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
11,528	11,626	15,810	11	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
21,163	20,339	20,598		התחייבויות אחרות ^{(א)(ג)}
433,260	432,283	481,057		סך כל ההתחייבויות
35,406	35,795	36,132	9	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
468	458	461		זכויות שאינן מקנות שליטה
35,874	36,253	36,593		סך כל ההון
469,134	468,536	517,650		סך כל ההתחייבויות וההון

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 15.א](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 429 מיליון ש"ח (ביום 30 ביוני 2019 - 455 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2019 - 386 מיליון ש"ח).

(ד) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,041	211	53	יתרה ליום 31 במרס 2020
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
^(ג) -	(27)	-	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,041	184	53	יתרה ליום 30 ביוני 2020

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,082	1,093	51	יתרה ליום 31 במרס 2019
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
(6)	(138)	-	רכישה עצמית של מניות
7,076	955	51	יתרה ליום 30 ביוני 2019

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,456 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 ביוני 2019 - 3,968 מיליון ש"ח, מזה 844 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

(ג) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,305	(1,904)	30,844	36,245	464	36,709
-	-	694	694	6	700
-	(780)	-	(780)	(10)	(790)
(27)	-	-	(27)	-	(27)
-	-	-	-	1	1
7,278	(2,684)	31,538	36,132	461	36,593

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,226	(2,341)	30,055	35,940	481	36,421
-	-	923	923	10	933
-	(487)	-	(487)	-	(487)
-	-	-	-	(33)	(33)
-	-	(437)	(437)	-	(437)
(144)	-	-	(144)	-	(144)
8,082	(2,828)	30,541	35,795	458	36,253

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	פרמיה	הון מניות	
במיליוני ש"ח			
53	421	7,054	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
-	(237)	(13)	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
53	184	7,041	יתרה ליום 30 ביוני 2020

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	פרמיה	הון מניות	
במיליוני ש"ח			
58	1,087	7,081	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
-	-	-	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ^(ב)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
(7)	6	1	הנפקת מניות
-	(138)	(6)	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	מכירת מניות של חברה מאוחדת
51	955	7,076	יתרה ליום 30 ביוני 2019

- (א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.
(ב) כולל 5,456 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 ביוני 2019 - 3,968 מיליון ש"ח, מזה 844 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.
(ג) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,528	(3,495)	31,373	35,406	468	35,874
-	-	462	462	15	477
-	811	-	811	15	826
-	-	-	-	(39)	(39)
-	-	(297)	(297)	-	(297)
(250)	-	-	(250)	-	(250)
-	-	-	-	2	2
7,278	(2,684)	31,538	36,132	461	36,593

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,226	(2,132)	29,211	35,305	856	36,161
-	(27)	27	-	-	-
-	-	2,015	2,015	20	2,035
-	(669)	-	(669)	(7)	(676)
-	-	-	-	(33)	(33)
-	-	(712)	(712)	-	(712)
-	-	-	-	-	-
(144)	-	-	(144)	-	(144)
-	-	-	-	(378)	(378)
8,082	(2,828)	30,541	35,795	458	36,253

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	פרמיה	הון מניות במיליוני ש"ח	
58	1,087	7,081	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
-	-	-	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ^(א)
-	-	-	רווח נקי
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
(7)	6	1	הנפקת מניות
-	(672)	(28)	רכישה עצמית של מניות
2	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	מכירת מניות של חברה מאוחדת
53	421	7,054	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,610 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,400 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות. יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמנגלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

(ג) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרכות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים שנצברו ^(ב)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך כל הון המניות וקרנות ההון
36,161	856	35,305	29,211	(2,132)	8,226
-	-	-	27	(27)	-
3,560	38	3,522	3,522	-	-
(1,353)	(17)	(1,336)	-	(1,336)	-
(33)	(33)	-	-	-	-
(1,387)	-	(1,387)	(1,387)	-	-
-	-	-	-	-	-
(700)	-	(700)	-	-	(700)
4	2	2	-	-	2
(378)	(378)	-	-	-	-
35,874	468	35,406	31,373	(3,495)	7,528

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
3,560	2,035	477	933	700
רווח נקי לתקופה				
התאמות:				
47	22	19	(5)	(1) ^(א)
חלק הקבוצה בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים של חברות כלולות				
600	295	363	147	183
פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)				
609	270	1,735	288	875
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
(15)	-	-	-	-
רווח ממכירת תיקי אשראי				
(327)	(103)	(252)	(71)	(90)
רווחים, נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר				
(151)	^(ב) (65)	(70)	^(ב) (20)	(103)
רווח שמושם ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר				
(287)	(386)	-	(72)	-
רווח ממימוש השקעה בחברות מוחזקות				
(68)	(65)	-	^(ב) (20)	-
רווח ממימוש בניינים וציוד				
39	19	35	-	8
הפרשה לירידת ערך מניות שאינן למסחר				
2	-	33	-	-
הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה				
(56)	^(ב) (56)	53	^(ב) (14)	(127)
הפסדים (רווחים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר				
2	-	-	-	-
הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות				
(595)	(350)	(583)	(135)	(541)
מיסים נדחים - נטו				
(64)	129	(557)	^(ב) 93	22
שינוי בהתחייבות נטו בגין זכויות עובדים				
(146)	^(ב) (217)	89	^(ב) (144)	19
ריבית שהתקבלה (שטרם התקבלה) מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח זמין למכירה ואג"ח לפדיון				
(88)	57	(71)	47	(62)
ריבית שטרם שולמה (ששולמה) מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים				
730	552	826	271	145
השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים אחר, נטו				
59	3	4	-	2
שינוי נטו בכנסים שוטפים:				
1,775	1,648	(3,830)	(1,692)	10,099
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
3,390	1,157	(5,545)	924	3,388
ניירות ערך למסחר				
1,180	1,135	(1,187)	698	183
נכסים אחרים				
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:				
(718)	(662)	3,960	1,970	(9,132)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
3,326	3,795	563	^(ב) (397)	(546)
התחייבויות אחרות				
12,804	9,213	(3,938)	2,801	5,022
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת				

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

(ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2020	2019	2020
2019	2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים				
3,199	(2,719) ^(ב)	(2,268)	(285) ^(ב)	1,827
שינוי נטו באשראי לציבור				
(10,795)	(3,865) ^(ב)	(3,434)	(884) ^(ב)	8,494
שינוי נטו באשראי לממשלה				
38	48	5	(11)	(11)
שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
(213)	(1,706)	(1,224)	(2,017)	(329)
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון				
(2,048)	(843) ^(ב)	(2,473)	(200) ^(ב)	(912)
תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון				
647	56	657	52	254
רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר				
(83,884)	(47,356)	(66,850)	(24,761)	(36,484)
תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר				
41,423	25,494	42,427	14,962	20,718
תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר				
31,789	16,519	19,021	8,390	9,961
רכישת מניות בחברות כלולות				
(377)	(269)	(6)	(269)	(1)
תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות				
251	251	-	251	-
תמורה ממימוש השקעה בחברות בעבר (נספח ב')				
712	671	-	-	-
תמורה ממכירת תיקי אשראי				
915	(393) ^(ב)	4	(215) ^(ב)	-
רכישת בניינים וציוד				
(942)	(544)	(233)	(357)	(141)
תמורה ממימוש בניינים וציוד				
107	90	5	(24) ^(ב)	5
קופה מרכזית לתשלום פיצויים				
157	81	65	35	32
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה				
(19,021)	(8,261)	(14,304)	(4,855)	3,413
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים				
1,067	(201) ^(ב)	476	(475) ^(ב)	516
שינוי נטו בפיקדונות מממשלה				
5,609	(4,641) ^(ב)	43,287	(10,395) ^(ב)	(1,012)
שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
(367)	(253)	(87)	17	(81)
(65)	413	809	290	(3,130)
תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
3,152	3,152	4,986	-	2,393
פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
(958)	(1,026)	(5,354)	(1,017)	(5,342)
דיבידנד ששולם לבעלי המניות				
(1,387)	(712)	(297)	(712)	-
דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות				
(33)	(33)	(39)	(33)	-
רכישה עצמית של מניות				
(700)	(144)	(250)	(144)	(27)
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון				
6,318	5,837	43,531	9,271	(6,683)
גידול במזומנים ושווי מזומנים כולל מזומנים ושווי מזומנים המסווגים כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה^(א)				
101	6,789	25,289	7,217	1,752
בניכוי קיטון במזומנים ושווי מזומנים המסווגים כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה^(א)				
(3)	(3)	-	-	-
גידול במזומנים ושווה מזומנים				
104	6,792	25,289	7,217	1,752
יתרת מזומנים ושווה מזומנים לתחילת התקופה				
74,293	74,293	73,667	73,587	96,523
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים				
(730)	(552)	(826)	(271)	(145)
יתרת מזומנים ושווה מזומנים לסוף התקופה				
73,667	80,533	98,130	80,533	98,130

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

(ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2019	2020	2019	2020	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
11,143	5,663	5,862	2,801	3,009	ריבית שהתקבלה
(3,423)	(1,690)	(1,444)	(1,027)	(715)	ריבית ששולמה
64	22	13	12	1	דיבידנדים שהתקבלו
(2,498)	(1,059)	(385)	(606)	(141)	מיסים על הכנסה ששולמו

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

ביום 15 ביולי 2019 הוחלפו כ-139.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 201 בתמורה לכ-142 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, וכן הוחלפו כ-976.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה יד' בתמורה לכ-1,099 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, כך שבסך הכל הונפקו כ-1,241 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404. כתוצאה מההחלפה נרשם הפסד חשבונאי של כ-54 מיליון ש"ח.

ביום 1 בדצמבר 2019 סווגה יתרה של כ-746 מיליון ש"ח מתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון לתיק ניירות ערך זמינים למכירה.

נספח ב' - תמורה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר^(א):

נכסים והתחייבויות של חברות הבנות שאוחדו בעבר וזרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות הבנות שאוחדו בעבר ליום המכירה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2019	2020	2019	2020	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
20	3	-	-	-	מזומנים שנגרעו
15,398	14,322	-	-	-	נכסים (למעט מזומנים)
13,370	12,434	-	-	-	התחייבויות
2,048	1,891	-	-	-	נכסים והתחייבויות מזהים
378	378	-	-	-	נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,670	1,513	-	-	-	נכסים והתחייבויות שנגרעו
215	314	-	-	-	רווח הון ממימוש השקעה בחברות בנות שאוחדו בעבר
1,885	1,827	-	-	-	סך הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
1,153	1,153	-	-	-	בניכוי - תמורה שלא במזומן ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
732	674	-	-	-	תמורה שהתקבלה במזומן
20	3	-	-	-	בניכוי - מזומנים שנגרעו
712	671	-	-	-	זרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות בנות שיצאו מאיחוד

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 3.36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 וביאור 3.36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עמוד	פירוט הביאורים
107	1 עיקרי המדיניות החשבונאית
111	2 הכנסות והוצאות ריבית
112	א3 הכנסות מימון שאינן מריבית
114	ב3 רווח למניה רגילה
115	4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
120	5 ניירות ערך
135	6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
140	7 פיקדונות הציבור
141	8 זכויות עובדים
147	א9 הון
150	ב9 הלימות הון, מינוף ונזילות
155	10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
157	11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
169	א12 מגזרי פעילות פיקוחיים
180	ב12 מגזרי פעילות גישת ההנהלה
185	13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
206	14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
209	א15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
212	ב15 פריטים הנמדדים בשווי הוגן
219	ג15 שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
224	ד15 מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
227	16 נושאים שונים

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 30 ביוני 2020 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

הכללים החשבונאיים שישומו בעריכת דוחות ביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2019, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019 ולביאורים הנלווים אליהם. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 באוגוסט 2020.

2. שימוש באומדנים

בעת הכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ב. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים שישומו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2020 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות

ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות", המאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-02 ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה.

תמצית עיקרי השינויים הינה כדלקמן:

- א. עסקאות לחכירת נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים יוכרו במאזן גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית.
- ב. בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש שמשקף את זכותו של הבנק להשתמש בנכס החכור ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה.
- ג. עסקאות בהן התאגיד הבנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. נכסי סיכון בגין נכסי זכות שימוש (Right of Use) בגין חכירות תפעוליות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס הון מזערי.

בהתאם להוראות החדשות, עבור הסכמים שבהם הבנק הוא החוכר, במועד ההכרה לראשונה הכיר הבנק בהתחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית) ובמקביל הכיר בנכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

כמו כן, כמתאפשר בהוראות התקן, בחר הבנק ביישום ההקלות הבאות:

- להשתמש בהקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.
- להשתמש בהקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.
- להחיל את הוראות התקן על תיק חכירות בעל מאפיינים דומים (מבחינת הגודל והרכיב), בגינם הבנק צופה באופן סביר כי היישום של מודל החכירה לתיק לא יהיה שונה מהותית מיישום המודל עבור כל חכירה הכלולה בתיק בנפרד.

התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. כמו כן, הותאמה מתכונת הגילוי לדוחות הכספיים של בנקים בארה"ב.

ההוראות החדשות יישמו מיום 1 בינואר 2020 בדרך של יישום למפרע מתואם. כלומר מועד היישום לראשונה הינו מועד התחילה של התקן.

השפעת יישום ההוראות על המאזן היתה גידול של כ-1.2 מיליארד ש"ח ביתרת נכסי שימוש וביתרת ההתחייבות בגין חכירה. ליישום ההוראות לא היתה השפעה מהותית על הרווח והפסד.

כמו כן, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.04% וכ-0.07% בהתאמה ליום 1 בינואר 2020, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן, בשיעור של 100% והתאמת יתרות המיסים הנדחים המתייחסים.

2. עדכון תקינה 15-2018 בקודיפיקציה בדבר הטיפול בעלויות הטמעה (Implementation Cost) בהסדרים של שירותי מחשב ענן

ביום 29 באוגוסט 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון תקינה 15-2018 ASU המהווה עדכון לתת נושא 40-350 בקודיפיקציה בדבר תוכנות לשימוש עצמי.

בהתאם לעדכון עלויות שהתהוו לצורך הטמעה של הסדרים של שירותי מחשב ענן ידחו או ייקפו לרווח או הפסד באותו האופן שבו הן היו מטופלות בהתאם להוראות בדבר תוכנות לשימוש עצמי וזאת למרות שמדובר בחוזה שירות. בנוסף במסגרת העדכון נקבע שעלויות ההטמעה הנדחות יופחתו לרווח והפסד בהתאם לתקופה החוזית של ההסדר הכוללת תקופות הארכה אשר ודאי באופן סביר שימומשו על ידי הלקוח או שמימושן נשלט על ידי הספק. עלויות ההטמעה הנדחות יהיו כפופות להוראות בדבר ירידת ערך באופן זהה לנכסי תוכנה לשימוש עצמי.

העדכון יושם החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של מכאן ואילך.

ליישום העדכון לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכון תקינה 04-2017 בקודיפיקציה בדבר ירידת ערך במוניטין

בחודש ינואר 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 04-2017 אשר מהווה תיקון להוראות ASC 350 בנושא "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

בהתאם לתיקון לא נדרש עוד לחשב את שווי ההוגן של המוניטין ולהכיר בירידת ערך בגין הפער שבין השווי ההוגן לשווי בספרים. ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה. עם זאת, ההפסד מירידת הערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.

העדכון יושם החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של מכאן ואילך.

ליישום העדכון לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4.

דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה

ביום 21 באפריל 2020, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור" המאמץ הנחיות והקלות שניתנו על ידי רשויות הפיקוח בארה"ב, כדלקמן:

שינויים בתנאי הלוואות

ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם ושנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר מאירוע נגיף הקורונה באמצעות שינוי תנאי החובות כגון: דחיות במועדי תשלום, ויתורים על ריבית פיגורים והארכות של תקופות פירעון לא יגרם לסיווג חובות אלה כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי וזאת בהתקיים התנאים הבאים:

- השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה;
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמה התכנית לשינוי התנאים;
- השינוי הינו לזמן קצר (עד 6 חודשים).

לעניין זה, הובהר כי לווים נחשבים כלווים שאינם בפיגור אם הם נמצאים בפיגור של פחות מ-30 ימים ביחס לתנאים החוזיים במועד יישום תכנית השינויים. כמו כן, כאשר השינוי בתנאי החוב הביא לשינוי בתשלום שאינו לזמן קצר, החוב לא יסווג כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי אם הוא חודש בשיעור ריבית הזהה לשיעור הריבית שנקבע לחוב חדש בסיכון דומה.

הלוואות לדיוור אשר מטופלות לפי שיטת עומק הפיגור, כאשר הדחיה לזמן קצר כאמור בוצעה לחוב אשר לא היה חוב בעייתי לפני מועד הדחיה, ככלל, אינה מחייבת סיווג של חוב כחוב בארגון מחדש.

קביעת מצב הפיגור

הבנק אינו נדרש לסווג חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחיה בשל אירוע נגיף הקורונה, כחובות בפיגור בשל הדחיה. לגבי חובות שבוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה והיו בפיגור לפני הדחיה, יש לבצע הקפאה של ימי הפיגור למשך תקופת דחיית התשלום.

סיווג חובות בעייתיים, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית, ומחיקות חשבונאיות

במהלך התקופה במהלכה בוצעו הסדרים לזמן קצר, הלוואות אלה, ככלל, ידווחו כהלוואות צוברות למעט חובות אשר נצבר לגביהם מידע חדש בנוגע לירידה בסיכויי הפירעון אשר בגינם הבנק פעל בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג חובות בעייתיים ומחיקות חשבונאיות.

ביום 13 ביולי 2020, פרסם בנק ישראל הודעה לעיתונות בנוגע להרחבת המתווה המקיף לדחיית תשלומי הלוואות המאריך ומרחיב את המתווה הקודם.

להלן העדכון לפרטי המתווה:

אשראי צרכני, אשראי עסקי ומשכנתאות - התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות תוארך עד לתאריך 30 באוקטובר 2020.

משכנתאות - לקוחות שכבר קיבלו דחיה של תשלומי משכנתא יוכלו לדחות את התשלומים עד לסוף שנת 2020 גם אם הדחיה עולה על 6 חודשים. לקוחות שטרם דחו את תשלומי המשכנתא יוכלו לדחות את התשלומים לתקופה של 6 חודשים.

אשראי צרכני עד 100 אלף ש"ח - לקוחות יוכלו לדחות תשלומים בגין הלוואות אלה לתקופה של עד 6 חודשים ללא שיקול דעת הבנק בניגוד למתווה הקודם בו הדחיה הייתה לשלושה חודשים.

במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ובהמשך לאמור לעיל ביצע הבנק במהלך הרבעון החולף שינויים בתנאיהם של חובות וביניהם דחיה במועדי תשלום והארכות של תקופות לפירעון, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי בעקבות הדחיה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הפסקת השימוש בשיעור ריבית הליבור

בעקבות רפורמת ריביות העוגן, שיעורי ריבית בין בנקאיים - ה-LIBOR, יבוטלו ויוחלפו בשיעורי ריבית עוגן חלופיים שניתנים לצפייה או מבוססי עסקאות בפועל ואשר יהיו פחות רגישים למניפולציות וזאת החל מסוף 2021.

בהקשר זה פרסם באוקטובר 2018 המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון תקינה ASU 2018-16 בדבר הוספת שיעור ה-SOFR לרשימת שיעורי ריבית העוגן (benchmark) בארה"ב הכשירים לשימוש למטרות גידור חשבונאי.

ביום 22 במרס 2020 פרסם ה-FASB עדכון תקינה ASU 2020-04 בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות העוגן על הדיווח הכספי, המהווה עדכון לנושא 848 בקודיפיקציה בדבר רפורמת ריביות העוגן.

להפסקת השימוש בליבור כאמור והמעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

- חשבונאות גידור - הבנק יידרש לבחון את השלכות השינוי על קשרי הגידור הקיימים, התייעוד שבוצע בניגוד והרחבתו לצורך שילוב השינויים שבוצעו. כל זאת במסגרת אימוץ התקינה החשבונאית שתאפשר את ביצוע ההתאמות הנדרשות.
 - הסכמי חוב (debt modification) - הסכמי חוב שלא כוללים התייחסות ל-fallback עשויים לחייב ביצוע תיקונים (modification) להסכמים אלו. הבנק יידרש לבחון האם תיקונים אלו יטפלו כגריעה של החוזים הקיימים והכרה לראשונה בחוזים החדשים כאשר ההפרש יוכר בדוח רווח והפסד או לחילופין כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים באמצעות עדכון שיעור הריבית האפקטיבית.
 - שיעורי היוון - מעבר למדדי ריבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי היוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים, כגון: מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.
 - מדרג השווי ההוגן - חלק ממדדי הריבית החלופיים (כדוגמת שיעור ה-SOFR) פורסמו לאחרונה, ועל כן לא קיים בהם שוק פעיל. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הריבית החלופיים הללו יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההוגן.
- הבנק נערך לביצוע השינוי באמצעות מיפוי חשיפות ומוצרים רלבנטיים ובחינת סיכונים הכורכים בהחלפת ריביות הליבור כולל בחינת השינויים הנדרשים במערכות הבנק לצורך ביצוע המעבר לעוגנים החדשים.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
5,361	4,412	3,075	2,194
מאשראי לציבור			
17	14	9	6
מאשראי לממשלה			
75	51	39	19
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים			
92	49	46	16
מפיקדונות בבנקים			
1	4	-	-
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
689	561	387	263
מאגרות חוב ^(ב)			
6,235	5,091	3,556	2,498
סך הכל הכנסות ריבית			
ב. הוצאות ריבית^(א)			
(1,208)	(620)	(744)	(267)
על פיקדונות הציבור			
(1)	(1)	-	-
על פיקדונות הממשלה			
(10)	(8)	(7)	(2)
על פיקדונות מבנקים			
-	(1)	-	(1)
על פיקדונות מבנק ישראל			
(1)	(8)	-	(4)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר			
(429)	(163)	(339)	(103)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
(1,649)	(801)	(1,090)	(377)
סך הכל הוצאות ריבית			
4,586	4,290	2,466	2,121
סך הכנסות ריבית, נטו			
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית^(א)			
2	(19)	3	(11)
הכנסות ריבית			
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
83	90	46	49
מוחזקות לפדיון			
577	455	320	208
זמינות למכירה			
29	16	21	6
למסחר			
689	561	387	263
סך הכל כולל בהכנסות ריבית			

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.

(ב) כולל ריבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 36 מיליון ש"ח ובסך 77 ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (46 מיליון ש"ח ו-10 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאור צא - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר במיליוני ש"ח			
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים^(א)			
(970)	138	(282)	(604)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ^(ב)			
(970)	138	(282)	(604)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים			
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
45	255	38	88
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ג)			
(11)	(2)	(6)	(2)
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ג)			
-	(33)	-	-
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה ^(ג)			
34	220	32	86
סך הכל מהשקעה באג"ח			
1,262	(451)	355	818
א.3. הפרשי שער, נטו			
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
83	33	50	10
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר			
(19)	(35)	-	(8)
הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר			
(14)	(34)	(11)	(6)
הפסדים ממכירת מניות שאינן למסחר			
^(ד) 14	7	^(ד) 7	1
דיבידנד ממניות שאינן למסחר			
^(ד) 56	(53)	^(ד) 14	127
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר ^(ט)			
386	-	72	-
רווח ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(א)			
(2)	(2)	(2)	-
הפסד ממכירת מניות של חברות מוחזקות			
504	(84)	130	124
סך הכל מהשקעה במניות			
830	(177)	235	424
סך כל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
103	137	78	163
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר			
63	67	19	99
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ^(דיו)			
^(ד) 2	3	^(ד) 1	4
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ^(הזח)			
168	207	98	266
סך הכל מפעילויות מסחר^(ז)			
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון			
6	(142)	(45)	110
חשיפת ריבית			
147	336	154	121
חשיפת מטבע חוץ			
^(ז) 13	9	^(ז) (13)	33
חשיפה למניות			
2	4	2	2
חשיפה לסחורות ואחרים			
168	207	98	266
סך הכל			
998	30	333	690
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית			

[ראה הערות כעמוד הבא](#)

ביאור צא - הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

- (א) למעט השפעת יחסי גידור.
- (ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (ג) לא היו רווחים ממכירת מניות בשלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (רווח ממכירת מניות לאומי קארד בסך 314 מיליון ש"ח בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019, למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). [דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#), רווח ממכירת מניות סופר פארם בסך 72 מיליון ש"ח בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019).
- (ד) מזה חלק הרווחים בסך 44 מיליון ש"ח ובסך 52 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (רווחים בסך 27 מיליון ש"ח ובסך 33 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019).
- (ה) לא היו הפסדים, הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בשלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 ובשלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019.
- (ו) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (ז) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).
- (ח) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.
- (ט) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
- (י) סוג מחדש.

ביאור צב - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח (הפסד) הבסיסי למניה מתבסס על הרווח (הפסד) המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר			
רווח בסיסי			
(הפסד) רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)			
2,015	462	923	694
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
1,493,609	1,466,191	1,494,115	1,453,553
יתרה לתחילת התקופה ^(א)			
321	133	-	-
השפעה משוקללת של יחידות PSU ו-RSU שמומשו והנפקת מניות			
(571)	(7,644)	(1,136)	(646)
השפעה משוקללת בגין רכישה עצמית של מניות			
1,493,359	1,458,680	1,492,979	1,452,907
ממוצע משוקלל של מספר המניות			
1.35	0.32	0.62	0.48
(הפסד) רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)			

(א) יתרה לתחילת התקופה בניכוי רכישה עצמית של מניות עד ליום 31 בדצמבר 2018 ו-2019.

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, באופן הבא:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר			
רווח מדולל			
(הפסד) רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)			
2,015	462	923	694
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
1,493,359	1,458,680	1,492,979	1,452,907
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה			
377	60	193	-
השפעה משוקללת של יחידות PSU ו-RSU שטרם מומשו			
1,493,736	1,458,740	1,493,172	1,452,907
ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא			
1.35	0.32	0.62	0.48
(הפסד) רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)			

ג. הון המניות

ליום 30 ביוני 2020 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך השנים 2018-2020 הינו 1,452,896,006 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. (ליום 30 ביוני 2019 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך שנת 2018 ו-2019 הינו 1,488,159,865 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.).

ד. רכישה עצמית שהתרחשה לאחר מועד הדוח הכספי

מיום 1 ביולי 2020 ועד ליום 26 באוגוסט 2020 לא ביצע הבנק רכישה עצמית של מניות בנות 1 ש"ח ע.ג. מהונו המונפק של הבנק. לפרטים בנושא אישור המפקח על הבנקים לצורך ביצוע רכישה עצמית ראה [ביאור 9א](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 ו-2019 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות המיוחס שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות המיוחס שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	המאזני	רווחים (הפסדים), נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ^(א) , נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
(2,341)	(33)	(2,374)	(2,280)	(6)	-	(126)	38
(487)	-	(487)	(654)	-	-	(21)	188
(2,828)	(33)	(2,861)	(2,934)	(6)	-	(147)	226
(1,904)	(18)	(1,922)	(1,988)	(16)	29	(155)	208
(780)	(10)	(790)	(1,566)	3	3	(39)	809
(2,684)	(28)	(2,712)	(3,554)	(13)	32	(194)	1,017

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 ו-2019 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות המיוחס שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות המיוחס שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	המאזני	רווחים (הפסדים), נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ^(א) , נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
(2,132)	(30)	(2,162)	(1,763)	(9)	-	(73)	(317)
(688)	(7)	(695)	(1,194)	3	-	(74)	570
(27)	-	(27)	-	-	-	-	(27)
19	4	23	23	-	-	-	-
(2,828)	(33)	(2,861)	(2,934)	(6)	-	(147)	226
(3,495)	(43)	(3,538)	(3,948)	(13)	(2)	(199)	624
811	15	826	394	-	34	5	393
(2,684)	(28)	(2,712)	(3,554)	(13)	32	(194)	1,017

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
317	(73)	-	(9)	(1,763)	(2,162)	(30)	(2,132)
968	(126)	(2)	(4)	(2,208)	(1,372)	(17)	(1,355)
(27)	-	-	-	-	(27)	-	(27)
-	-	-	-	23	23	4	19
624	(199)	(2)	(13)	(3,948)	(3,538)	(43)	(3,495)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) התאמות בגין הטבות לעובדים הן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית, לרבות השפעת המעבר לקופה משלמת בגין פורשים.

(ד) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בכניסה בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

(ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה [ביאור 1.36. בדוחות הכספיים ליום 31 דצמבר 2018](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

ל שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר)					
2019			2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
1,315	(449)	866	316	(107)	209
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(86)	29	(57)	(32)	11	(21)
רווחים (הפסדים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
1,229	(420)	809	284	(96)	188
שינוי נטו במהלך התקופה התאמות מתרגום^(ב):					
(79)	-	(79)	(49)	-	(49)
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים ^(ג)					
60	(20)	40	43	(15)	28
(19)	(20)	(39)	(6)	(15)	(21)
שינוי נטו במהלך התקופה					
7	(4)	3	-	-	-
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
5	(2)	3	(2)	2	-
חלק הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
5	(2)	3	(2)	2	-
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים ^(ה) :					
(2,445)	831	(1,614)	(1,074)	367	(707)
רווח אקטוארי נטו					
73	(25)	48	81	(28)	53
הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ד)					
(2,372)	806	(1,566)	(993)	339	(654)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(1,150)	360	(790)	(717)	230	(487)
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(9)	(1)	(10)	4	(4)	-
סך כל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(1,141)	361	(780)	(721)	234	(487)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).
 (ה) התאמות בגין הטבות לעובדים כוללות את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר)					
2019			2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
592	(305)	897	538	(279)	817
רווחים (הפסדים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(22)	12	(34)	(145)	75	(220)
שינוי נטו במהלך התקופה					
570	(293)	863	393	(204)	597
התאמות מתרגום ^(ב) :					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(147)	-	(147)	10	-	10
גידורים ^(א)					
73	(38)	111	(5)	3	(8)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(74)	(38)	(36)	5	3	2
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
-	-	-	34	(18)	52
חלק הבנק ברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
3	-	3	-	(1)	1
שינוי נטו במהלך התקופה					
3	-	3	-	(1)	1
הטבות לעובדים ^(ג) :					
רווח (הפסד) אקטוארי נטו					
(1,290)	667	(1,957)	253	(130)	383
הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ד)					
96	(50)	146	141	(73)	214
מכירת מניות של חברה מאוחדת ^(ה)					
23	(8)	31	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה					
(1,171)	609	(1,780)	394	(203)	597
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
(672)	278	(950)	826	(423)	1,249
בניכוי השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
(3)	(8)	5	15	(7)	22
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
(669)	286	(955)	811	(416)	1,227

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
- (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבצע הפעילות שלהן שונה ממתבצע הפעילות של הבנק.
- (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
- (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).
- (ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה [ביאור 36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 דצמבר 2018.
- (ו) התאמות בגין הטבות לעובדים כוללות את עלויות תכניות הפרישה מראון שבועה.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	במיליוני ש"ח
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:			
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:			
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	1,659	(565)	1,094
(רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	(191)	65	(126)
שינוי נטו במהלך השנה	1,468	(500)	968
התאמות מתרגום^(ב):			
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(243)	-	(243)
גידורים ^(ג)	178	(61)	117
שינוי נטו במהלך השנה	(65)	(61)	(126)
(הפסדים) רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים	(3)	1	(2)
חלק הבנק (בהפסד) רווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(5)	1	(4)
הטבות לעובדים^(ד):			
(הפסד) רווח אקטוארי נטו	(3,746)	1,276	(2,470)
הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ה)	398	(136)	262
מכירת מניות של חברה מאוחדת ^(ו)	31	(8)	23
שינוי נטו במהלך השנה	(3,317)	1,132	(2,185)
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה	(1,922)	573	(1,349)
בניכוי השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(2)	(11)	(13)
השינויים במרכיבי (הפסד) רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(1,920)	584	(1,336)

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).
 (ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). [דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).
 (ו) התאמות בגין הטבות לעובדים כוללת את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.

ביאור 5 - ניירות ערך

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
4,010	4,010	610	-	4,620	של ממשלת ישראל
2,308	2,308	56	(2)	2,362	מגובי משכנתאות (MBS)
947	947	57	(1)	1,003	של אחרים זרים
7,265	7,265	723	(3)	7,985	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	שווי הוגן ^(א)	
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
36,234	36,234	1,237	(5)	36,234	של ממשלת ישראל
19,157	19,004	167	(14)	19,157	של ממשלות זרות
67	65	2	-	67	של מוסדות פיננסיים בישראל
9,488	9,279	228	(19)	9,488	של מוסדות פיננסיים זרים
7,604	7,513	128	(37)	7,604	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
199	199	4	(4)	199	של אחרים בישראל
5,746	5,370	379	(3)	5,746	של אחרים זרים
78,495	76,432	2,145^(א)	(82)^(א)	78,495	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(א)

ראה הערות [בעמוד 125](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
מניות וקרנות	3,773	119	(104)	3,773	
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,395			1,395	
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	3,773	119^(ג)	(104)^(ד)	3,773	
סך כל ניירות ערך שאינם למסחר	89,533	2,987	(189)	90,253	
במיליוני ש"ח					
ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
4. ניירות ערך למסחר - אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	7,904	24	(4)	7,924	
של ממשלות זרות	217	45	-	262	
של מוסדות פיננסיים בישראל	524	4	(1)	527	
של מוסדות פיננסיים זרים	170	2	(9)	163	
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	129	-	(5)	124	
של אחרים בישראל	55	1	(7)	49	
של אחרים זרים	71	1	(1)	71	
סך הכל אגרות חוב	9,070	77	(27)	9,120	
מניות וקרנות	18	1	-	19	
סך הכל ניירות ערך למסחר	9,088	78^(ה)	(27)^(ו)	9,139	
סך הכל ניירות ערך^(ה)	98,672	3,065	(216)	99,392	

ראה הערות [בעמוד 125](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
3,070	3,070	195	-	3,265	של ממשלת ישראל
1,653	1,653	14	(3)	1,664	מגובי משכנתאות (MBS)
954	954	44	-	998	של אחרים זרים
5,677	5,677	253	(3)	5,927	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
28,805	28,580	250	(25)	28,805	של ממשלת ישראל
14,730	14,658	73	(1)	14,730	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
10,494	10,404	97	(7)	10,494	של מוסדות פיננסיים זרים
8,514	8,496	41	(23)	8,514	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
141	137	5	(1)	141	של אחרים בישראל
3,178	3,059	122	(3)	3,178	של אחרים זרים
65,862	65,334	588 ^(ב)	(60) ^(ב)	65,862	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(א)

ראה הערות [בעמוד 125](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
מניות וקרנות	3,501	83	(26)	3,558	
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,120			1,120	
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	3,501	83^(ד)	(26)^(ג)	3,558	
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר					
	74,512	924	(89)	75,347	
75,097					
ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	4,831	20	(5)	4,846	
של ממשלות זרות	51	-	-	51	
של מוסדות פיננסיים בישראל	110	1	-	111	
של מוסדות פיננסיים זרים	144	4	-	148	
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	214	2	-	216	
של אחרים בישראל	106	3	(2)	107	
של אחרים זרים	166	3	(1)	168	
סך הכל אגרות חוב	5,622	33	(8)	5,647	
מניות וקרנות	18	1	-	19	
סך הכל ניירות ערך למסחר	5,640	34^(ד)	(8)^(ג)	5,666	
סך הכל ניירות ערך^(ה)	80,152	958	(97)	81,013	

ראה הערות [בעמוד 125](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן במיליוני ש"ח	
	שווי הוגן ^(א)				
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
אגרות חוב -					
					של ממשלת ישראל
3,500	-	420	3,080	3,080	
1,551	(4)	12	1,543	1,543	מגובי משכנתאות (MBS)
851	(2)	31	822	822	של אחרים זרים
5,902	(6)	463	5,445	5,445	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן במיליוני ש"ח	
	הפסדים	רווחים			
	שווי הוגן ^(א)				
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
					של ממשלת ישראל
33,132	-	739	32,393	33,132	
18,121	(12)	64	18,069	18,121	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
9,597	(3)	124	9,476	9,597	של מוסדות פיננסיים זרים
7,748	(13)	45	7,716	7,748	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
140	(3)	1	142	140	של אחרים בישראל
3,530	(2)	150	3,382	3,530	של אחרים זרים
72,268	^(א) (33)	^(א) 1,123	71,178	72,268	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(ב)

ראה הערות [בעמוד 125](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:				
מניות וקרנות	3,712	100	(44)	3,712
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,317			1,317
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	3,712	100^(ד)	(44)^(ד)	3,712
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	81,425	1,686	(83)	81,882

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -				
של ממשלת ישראל	2,699	16	-	2,715
של ממשלות זרות	214	1	(2)	213
של מוסדות פיננסיים בישראל	100	1	-	101
של מוסדות פיננסיים זרים	194	7	-	201
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	153	1	-	154
של אחרים בישראל	52	1	-	53
של אחרים זרים	87	1	(1)	87
סך הכל אגרות חוב	3,499	28	(3)	3,524
מניות וקרנות	-	-	-	-
סך הכל ניירות ערך למסחר	3,499	28^(ד)	(3)^(ד)	3,524
סך הכל ניירות ערך^(ה)	84,949	83,778	(86)	85,406

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיעודו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) כולל אג"ח פגומות צוברות ריבית בסך 4 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 9 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 5 מיליון ש"ח).
- (ו) סך של 9.6 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם (SSA) Supernationals, Sovereign and Agencies (30 ביוני 2019 - 8.6 מיליארד ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 8.3 מיליארד ש"ח).

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו בסך 7 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 204 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 127 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור. ניירות ערך ששוועדו למלווים הסתכמו בסך 7,020 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 3,480 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 4,521 מיליון ש"ח). לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3א](#).

הבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכרו

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%- ^(ד) 35%	0- ^(ג) 20%	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%- ^(ד) 35%	0- ^(ג) 20%	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
1	-	-	1	126	1	-	-	1	123	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	1	-	-	1	195	של אחרים זרים
1	-	-	1	126	2	-	-	2	318	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם מומשו					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%- ^(ד) 35%	0- ^(ג) 20%	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%- ^(ד) 35%	0- ^(ג) 20%	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	251	1	-	-	1	360	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	- ^(ו)	29	-	-	-	-	-	של אחרים זרים
2	-	-	2	280	1	-	-	1	360	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בניגון מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בניגון מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בניגון מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכר (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	220	2	-	-	2	299	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	2	-	-	2	766	של אחרים זרים
2	-	-	2	220	4	-	-	4	1,065	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	5	-	-	5	1,386	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	14	-	-	14	3,777	של ממשלות זרות
-	-	-	- ^(ז)	1,041	19	-	-	19	689	של מוסדות פיננסיים זרים
17	-	-	17	1,756	20	-	-	20	890	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
1	-	-	1	25	3	-	-	3	33	של אחרים בישראל
-	-	-	- ^(ז)	9	3	-	-	3	139	של אחרים זרים
18	-	-	18	2,831	64	-	-	64	6,914	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

(א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	25	-	-	25	3,950	של ממשלת ישראל
1	-	-	1	137	-	-	-	- ^(ז)	4,620	של ממשלות זרות
3	-	-	3	1,041	4	-	-	4	746	של מוסדות פיננסיים זרים
18	-	-	18	4,013	5	-	-	5	1,189	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	1	-	-	1	37	של אחרים בישראל
3	-	-	3	311	-	-	-	- ^(ז)	18	של אחרים זרים
25	-	-	25	5,502	35	-	-	35	10,560	סך כל אגרות חוב זמינות למכירה

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	- ^(ז)	188	של ממשלת ישראל
-	-	-	- ^(ז)	70	12	-	-	12	5,258	של ממשלות זרות
-	-	-	- ^(ז)	225	3	-	-	3	1,193	של מוסדות פיננסיים זרים
7	-	-	7	2,394	6	-	-	6	1,211	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	3	-	-	3	52	של אחרים בישראל
1	-	-	1	178	1	-	-	1	455	של אחרים זרים
8	-	-	8	2,867	25	-	-	25	8,357	סך כל אגרות חוב זמינות למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)
81	- ^(ב)	53	(1)	134	(1)
187	(3)	793	(2)	980	(5)
622	(17)	910	(14)	1,532	(31)
890	(20)	1,756	(17)	2,646	(37)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)
94	- ^(ב)	1,210	(8)	1,304	(8)
585	(2)	1,954	(10)	2,539	(12)
510	(3)	849	- ^(ב)	1,359	(3)
1,189	(5)	4,013	(18)	5,202	(23)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)
112	- ^(ב)	103	(3)	215	(3)
889	(5)	1,194	(2)	2,083	(7)
210	(1)	1,097	(2)	1,307	(3)
1,211	(6)	2,394	(7)	3,605	(13)

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס. כל ההפסדים שטרם מומשו מהווים עד 20% מהעלות המופחתת של ההשקעה.
 (ב) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן
לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,246	56	(2)	2,300
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,432	32	(2)	1,462
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
814	24	-	838
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
62	-	-	62
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם GNMA או			
62	-	-	62
2,308	56	(2)	2,362
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
2,308	56	(2)	2,362
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			
30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן
לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
1,370	13	(1)	1,382
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
910	8	(1)	917
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
460	5	-	465
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
283	1	(2)	282
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם GNMA או			
119	-	(1)	118
1,653	14	(3)	1,664
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,653	14	(3)	1,664
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
1,538	12	(4)	1,546
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
877	5	(4)	878
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
661	7	-	668
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
5	-	-	5
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם GNMA או			
5	-	-	5
1,543	12	(4)	1,551
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,543	12	(4)	1,551
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,988	64	(1)	3,051
מזה: אגרות חוב שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
806	16	-	822
אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2,182	48	(1)	2,229
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
2,607	57	(5)	2,659
מזה: אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם GNMA או			
2,230	49	(3)	2,276
5,595	121	(6)	5,710
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,918	7	(31)	1,894
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,447	7	(28)	1,426
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
379	-	(2)	377
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
7,513	128	(37)	7,604

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)		שווי הוגן
	רווחים	הפסדים	
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,516	17	(8)	2,525
347	4	-	351
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
2,169	13	(8)	2,174
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
4,075	17	(12)	4,080
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
3,792	15	(12)	3,795
6,591	34	(20)	6,605
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,905	7	(3)	1,909
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
1,315	5	(3)	1,317
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
537	2	-	539
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
8,496	41	(23)	8,514
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)		שווי הוגן
	רווחים	הפסדים	
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,627	21	(3)	2,645
538	3	(1)	540
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
2,089	18	(2)	2,105
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
3,425	20	(7)	3,438
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
3,036	14	(6)	3,044
6,052	41	(10)	6,083
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,664	4	(3)	1,665
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
1,152	3	(2)	1,153
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
438	-	(1)	437
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
7,716	45	(13)	7,748
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
3	-	-	3
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
3	-	-	3
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
38	(2)	-	36
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
-	-	-	-
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
41	(2)	-	39
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
88	(3)	-	85
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
129	(5)	-	124
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
3	-	-	3
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
3	-	-	3
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
42	-	-	42
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
-	-	-	-
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
45	-	-	45
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
169	2	-	171
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
214	2	-	216
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו להתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו להתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
3	-	-	3
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
3	-	-	3
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
40	-	-	40
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
43	-	-	43
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
111	-	1	110
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי נכסים (ABS)			
154	-	1	153
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
133,027	26	748	133,801	15,495	149,296
שנבדקו על בסיס פרטני					
42,613	86,806	25,828	155,247	287	155,534
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
736 ^(ב)	86,642	-	87,378	-	87,378
מזה: לפי עומק פיגור					
175,640	86,832	26,576	289,048	15,782	304,830
סך הכל חובות^(א)					
מזה ² :					
879	-	288	1,167	-	1,167
חובות בארגון מחדש					
1,322	26	44	1,392	29	1,421
חובות פגומים אחרים					
2,201	26	332	2,559	29	2,588
סך הכל חובות פגומים					
185	879	70	1,134	-	1,134
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
2,352	-	256	2,608	-	2,608
חובות בעייתיים אחרים					
4,738	905	658	6,301	29	6,330
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,551	-	211	2,762	3	2,765
שנבדקו על בסיס פרטני					
691	603	577	1,871	-	1,871
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
- ^(ג)	602 ^(ב)	-	602	-	602
מזה: לפי עומק פיגור					
3,242	603	788	4,633	3	4,636
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי⁴					
487	-	198	685	-	685
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 270 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
126,156 ^(ה)	29	798	126,983	10,115 ^(ה)	137,098
44,107 ^(ה)	82,820	27,078 ^(ה)	154,005	477 ^(ה)	154,482
894 ^(ג/ה)	82,427	-	83,321	-	83,321
170,263	82,849	27,876	280,988	10,592	291,580
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
877	7	295	1,179	-	1,179
1,292	22	14	1,328	-	1,328
סך הכל חובות פגומים					
2,169	29	309	2,507	-	2,507
107	850	51	1,008	-	1,008
2,459	-	216	2,675	-	2,675
סך הכל חובות בעייתיים					
4,735	879	576	6,190	-	6,190
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,763 ^(ה)	5 ^(ה)	161	1,929	3	1,932
488 ^(ה)	477 ^(ה)	460 ^(ה)	1,425	-	1,425
- ^(ד)	477 ^(ב/ה)	-	477	-	477
2,251	482	621	3,354	3	3,357
387	4	150	541	-	541
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 299 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
 (ה) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
130,760	-	795	131,555	12,800	144,355
שנבדקו על בסיס פרטני					
42,589	84,421	27,241	154,251	282	154,533
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
714 ^(א)	84,220	-	84,934	-	84,934
מזה: לפי עומק פיגור					
173,349	84,421	28,036	285,806	13,082	298,888
סך הכל חובות^(א)					
מזה: ²					
729	-	290	1,019	-	1,019
חובות בארגון מחדש					
1,491	-	21	1,512	-	1,512
חובות פגומים אחרים					
2,220	-	311	2,531	-	2,531
סך הכל חובות פגומים					
92 ^(ה)	830	58	980	-	980
חובות בפיגור של 90 ימים או יותר					
1,858	-	244	2,102	-	2,102
חובות בעייתיים אחרים					
4,170	830	613	5,613	-	5,613
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,721	-	176	1,897	2	1,899
שנבדקו על בסיס פרטני					
503	467	461	1,431	-	1,431
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
- ^(ד)	466 ^(ב)	-	466	-	466
מזה: לפי עומק פיגור					
2,224	467	637	3,328	2	3,330
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי⁴					
372	-	167	539	-	539
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 299 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
 (ה) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח ^(א)	3,177	497	709	4,383	4,388
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	615	107	155	877	875
מחיקות חשבונאיות	(201)	(1)	(109)	(311)	(311)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	70	-	53	123	123
מחיקות חשבונאיות, נטו	(131)	(1)	(56)	(188)	(188)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(10)	-	-	(10)	(10)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹	3,651	603	808	5,062	5,065
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	409	-	20	429	429
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח	(א) 2,657	468	(א) 603	3,728	3,730
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(א) 203	(א) 24	60	287	288
מחיקות חשבונאיות	(א) (259)	(9)	(א) (92)	(360)	(360)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	(א) 87	-	(א) 70	157	157
מחיקות חשבונאיות, נטו	(172)	(9)	(22)	(203)	(203)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(2)	(1)	-	(3)	(3)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹	2,686	482	641	3,809	3,812
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	435	-	20	455	455

(א) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,590	467	657	3,714	2	3,716
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
1,354	138	242	1,734	1	1,735
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(453)	(2)	(213)	(668)	-	(668)
מחיקות חשבונאיות					
161	-	122	283	-	283
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(292)	(2)	(91)	(385)	-	(385)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(1)	-	-	(1)	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
3,651	603	808	5,062	3	5,065
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
409	-	20	429	-	429
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ¹					

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,700	479	634	3,813	3	3,816
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
181 ^(א)	15 ^(א)	74	270	-	270
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(480) ^(א)	(12)	(211) ^(א)	(703)	-	(703)
מחיקות חשבונאיות					
294 ^(א)	-	144 ^(א)	438	-	438
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(186)	(12)	(67)	(265)	-	(265)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(9)	-	-	(9)	-	(9)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,686	482	641	3,809	3	3,812
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
435	-	20	455	-	455
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ¹					

(א) סווג מחדש.

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2019	2020		
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
בישראל				
לפי דרישה				
86,908	84,901	100,593		אינם נושאים ריבית
135,846	^(א) 133,492	158,475		נושאים ריבית
222,754	218,393	259,068		סך הכל לפי דרישה
128,526	^(א) 131,380	133,799		לזמן קצוב
351,280	349,773	392,867		סך כל פיקדונות בישראל ¹
מחוץ לישראל				
לפי דרישה				
8,118	8,276	10,791		אינם נושאים ריבית
6,287	6,042	6,792		נושאים ריבית
14,405	14,318	17,583		סך הכל לפי דרישה
7,959	9,916	6,506		לזמן קצוב ²
-	21	-		² מזה: שאינם נושאים ריבית
22,364	24,234	24,089		סך כל פיקדונות מחוץ לישראל
373,644	374,007	416,956		סך כל פיקדונות הציבור
¹ מזה:				
130,513	^(א) 130,363	143,591		פיקדונות של אנשים פרטיים
68,329	^(א) 72,438	74,774		פיקדונות של גופים מוסדיים
152,438	^(א) 146,972	174,502		פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2019	2020		
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
103,709	103,969	111,908		עד 1
92,249	93,107	105,730		מעל 1 ועד 10
66,169	64,753	75,521		מעל 10 ועד 100
36,318	^(א) 36,985	43,930		מעל 100 ועד 500
75,199	^(א) 75,193	79,867		מעל 500
373,644	374,007	416,956		סך הכל

(א) סווג מחדש.

ביאור 8 - זכויות עובדים

א. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2019	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	
	במיליוני ש"ח	
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
20,470	18,137	19,551
סכום ההתחייבות		
7,614	6,625	7,856
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
12,856	11,512	11,695
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
חופשת יובל צבורה		
36	45	36
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
36	45	36
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
הטבות אחרות		
635	563	591
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
635	563	591
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
סך הכל¹		
13,527	12,120	12,322
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"		
61	58	84
מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל		

2. תכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשנה	לשישה חודשים		לשלושה חודשים	
שהסתיימה	שהסתיימו		שהסתיימו	
ביום 31	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
בדצמבר	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר			
	במיליוני ש"ח			
15,867	15,867	20,470	16,921	16,751
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת התקופה				
149	64	79	34	34
עלות שירות				
640	330	295	160	163
עלות ריבית				
39	19	17	9	8
הפקדות משתפי תכנית				
4,526	2,241	(456)	1,178	2,822
הפסד (רווח) אקטוארי				
(22)	(17)	(9)	(11)	(10)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ				
(698)	(336)	(845)	(154)	(217)
הטבות ששולמו ^(א)				
(31)	(31)	-	-	-
אחר				
20,470	18,137	19,551	18,137	19,551
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף תקופת הדיווח				
18,902	17,089	18,099	17,089	18,099
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף תקופת הדיווח				

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2019	2020
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
					במיליוני ש"ח
6,235	6,235	7,614	6,502	7,448	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת התקופה
1,143	410	20	128	443	תשואה בפועל על נכסי תכנית
403	47	655	24	22	הפקדות לתכנית על ידי הבנק ^(א)
39	19	17	9	8	הפקדות משתפי תכנית
(24)	(17)	(11)	(10)	(11)	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(182)	(69)	(485)	(28)	(100)	הטבות ששולמו ^(ב)
-	-	46	-	46	אחר
7,614	6,625	7,856	6,625	7,856	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף תקופת הדיווח
12,856	11,512	11,695	11,512	11,695	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	2020	2019
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
			במיליוני ש"ח
12,856	11,512	11,695	11,695
12,856	11,512	11,695	11,695

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	2020	2019
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
			במיליוני ש"ח
5,908	4,424	5,347	5,347
5,908	4,424	5,347	5,347

(א) ראה [ביאור 3.4.8](#).

(ב) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2019	2019	2020	2019	2020	
מבוקר					
במיליוני ש"ח					
149	64	79	34	34	עלות שירות
640	330	295	160	163	עלות ריבית
(364)	(172)	(170)	(88)	(81)	תשואה חזויה על נכסי התכנית
401	144	210	83	71	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
31	31	-	-	-	אחר לרבות שינוי מבני
857	397	414	189	187	סך עלות ההטבה נטו
170	85	94	45	46	סך הוצאה בגין תכנית פנסיה להפקדה מוגדרת
1,027	482	508	234	233	סך הוצאות שנכללו ברווח והפסד

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2019	2019	2020	2019	2020	
מבוקר					
במיליוני ש"ח					
(A) 3,678	(X) 1,934	(306)	(A) 1,069	2,460	הפסד (רווח) אקטוארי נטו לתקופה
(401)	(144)	(210)	(83)	(71)	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
(6)	(3)	1	(10)	(1)	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(31)	(31)	(46)	-	(46)	אחר
3,240	1,756	(561)	976	2,342	סך הכל הוכר בהפסד (רווח) כולל אחר
857	397	414	189	187	סך עלות ההטבה נטו
4,097	2,153	(147)	1,165	2,529	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה ובהפסד (רווח) כולל אחר

(א) כולל התאמות בגין שנים קודמות.

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2020 לפני השפעת המס

לשישה חודשים שסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
262	הפסד אקטוארי נטו
262	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו
 1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

ליום 31 בדצמבר		30 ביוני	
2019	2019	2020	
מבוקר		בלתי מבוקר	
באחוזים			
1.22	2.12	1.40	
1.42	1.53	1.46	
0.1-3.7	0.1-3.7	0.1-3.7	
0-6.3	0-6.3	0-6.3	
שיעור היוון			
שיעור עליית המדד			
שיעור עזיבה			
שיעור גידול בתגמול			

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

ליום 31 בדצמבר		30 ביוני	
2019	2019	2020	
מבוקר		בלתי מבוקר	
באחוזים			
2.16	2.49	1.83	
5.50	5.50	4.45 ^(ב)	
0-6.3	0-6.3	0-6.3	
שיעור היוון			
תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תכנית			
שיעור גידול בתגמול			

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת		
ליום 31 בדצמבר		30 ביוני	ליום 31 בדצמבר		30 ביוני
2019	2019	2020	2019	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר	מבוקר		בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח					
3,435	2,884	3,312	(2,760)	(2,333)	(2,664)
714	615	648	(635)	(551)	(580)
(202)	(208)	(200)	233	236	229
(635)	(551)	(574)	714	615	640
שיעור היוון					
שיעור עליית המדד					
שיעור עזיבה					
שיעור גידול בתגמול					

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

(ב) תשואה משוקללת. ראה [ביאור 8.א.ב.4](#).

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמה, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

בהקשר זה יצוין כי ביום 6 בנובמבר 2019 פורסם חוזר על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לעניין עדכון ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה. לחוזר האמור לא היתה השפעה מהותית על היקף ההתחייבויות לעובדים.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 30 ביוני		ליום 31 בדצמבר	
2020	2019	2019	2020
בלתי מבוקר		מבוקר	
במיליוני ש"ח			
מזומנים ופקדונות בבנקים	344	413	323
מניות	1,673	2,403	2,011
אגרות חוב ממשלתיות	427	1,158	884
אגרות חוב קונצרניות	1,163	1,691	1,319
אחר	4,249	960	3,077
סך הכל	7,856	6,625	7,614

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2020

יעד הקצאה		אחוז מנכסי התכנית	
31 בדצמבר 2020	30 ביוני 2020	2019	31 בדצמבר 2019
בלתי מבוקר		מבוקר	
באחוזים			
מזומנים ופקדונות בבנקים	4	4	6
מניות	38	21	37
אגרות חוב ממשלתיות	13	5	17
אגרות חוב קונצרניות	27	15	26
אחר	18	55	14
סך הכל	100	100	100

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק כאשר לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 קיימות הפקדות שוטפות לפיצויים ותגמולים ולגביהם לבנק אין חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פיטורין, וככלל לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 הפורשים מעבודתם בבנק, בהתקיים תנאים מסויימים, הזכות לבחור בין קבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או הסדר ביטחון סוציאלי, או שילוב של החלופות, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים. עבור עובדים אלה מופקדים כספים לתגמולים ולפיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה. בהמשך להתקשרות שנעשתה בעבר, התקשר הבנק עם גוף מוסדי נוסף להעברת כספי תגמולים וכספי פיצויים של עובדים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול של הסדר ביטחון סוציאלי, לקופה משלמת. כמו כן התקשר הבנק בהסכם לרכישת פוליסת ביטוח לפורשים ממקורות העצמיים. בכוונת הבנק להתקשר בהסכמים דומים עם גופים מוסדיים נוספים.

יודגש, כי אין כל וודאות במועד זה כי הבנק אכן יתקשר עם גופים מוסדיים נוספים, ואין וודאות לגבי הסכומים שיועברו לקופה משלמת כאמור או לעיתוי בו יועברו הסכומים.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים

א. הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	תחזית ^(א)		
2019	2019	2020	2019	2020	2020
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
442	66	672	33	30	213
הפקדות					

(א) אומדן ההפקדות שהבנק צופה כי יפקדו לתכנית להטבה מוגדרת במהלך התקופה שנותרה עד לסוף שנת 2020.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2020	381
2021	739
2022	735
2023	772
2024	800
2025-2029	4,682
2030 ואילך	13,605
סך הכל	21,714

(א) בערכים מהוונים.

ביאור פא - הון

שינויים בהון הבנק

תגמול מבוסס מניות

בהתאם לתכנית התגמול של הבנק, התנאי להבשלת השליש השלישי והאחרון של יחידות ה-PSU אשר הוקצו לנושאי משרה בבנק כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2017 (להלן - "יחידות ה-PSU 2017") למניות, התקיים, ולפיכך השליש השלישי והאחרון של יחידות ה-PSU 2017 הבשילו למניות. בהתאם, ביום 26 בפברואר 2020 הוקצו לנושאי המשרה בבנק מניות בהתאם למספר יחידות ה-PSU 2017 אשר הבשילו למועד זה.

על פי הקבוע במדיניות התגמול, המניות המוקצות בשל הבשלת יחידות ה-PSU 2017 כאמור, הופקדו בידי הנאמן לתכנית התגמול, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן - "הנאמן לתכנית").

יצוין, כי הבשלת יחידות ה-PSU 2017 בכל אחד ממועדי ההבשלה הותנתה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי ההוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפרסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, הייתה נדחית הבשלת המנה הרלוונטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שיפרסם.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2019](#).

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 26 בפברואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 700 מיליון ש"ח, החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 26 בפברואר 2021. תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל על פי ייפוי כוח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה תבוצע בשלושה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם יהיה בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א'", "שלב ב'" ו-"שלב ג'"). ביצוע שלב א' יחל ביום 1 במרס 2020, ויסתיים במוקדם מבין (א) יום 3 במאי 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב א', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ב', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ב' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ב'. במקרה כזה, יסתיים שלב ב' במוקדם מבין: (א) יום 2 באוגוסט 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב ב', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ג', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ג' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ג'. במקרה כזה, יסתיים שלב ג' במוקדם מבין: (א) יום 26 בפברואר 2021; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 700 מיליון ש"ח, בניכוי סך הרכישות שבוצעו בפועל במסגרת שלב א' ושלב ב'. אם לאחר סיום שלב א' או שלב ב', תתקבל החלטה שלא לבצע את שלב ב' או שלב ג', לפי העניין, יפרסם על כך הבנק דיווח מיידי. להפסקת תכנית הרכישה העצמית ראה פירוט להלן.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332, התקבל בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רוברד 1 של 10.9% לפחות.

ביצוע שלב א' של תכנית הרכישה הסתיים ביום 2 באפריל 2020 ובמסגרתו נרכשו באמצעות חבר בורסה חיצוני 13,488,021 מניות בהיקף של כ-250 מיליון ש"ח.

כפי שיפורט להלן, בהמשך למכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, בו התבקשו כל הבנקים לבחון את מדיניות חלוקת דיבידנד ותכנית הרכישה העצמית על רקע משבר הקורונה, ולאור החוזר שפרסם בנק ישראל ביום 31 במרס 2020 בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250), החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את תכנית הרכישה העצמית. למידע נוסף ראה סעיף [עדכון יעד הון עצמי רוברד 1, הפסקת חלוקת דיבידנד והפסקת תכנית הרכישה העצמית](#), להלן.

נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 71,824,258 מניות רדומות.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250
ביום 29 במרס 2020 פרסם מכתב המפקחת על הבנקים בנושא "חלוקת רווחים בעקבות משבר הקורונה" (להלן: מכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020). במכתב הודיעה המפקחת על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים, וזאת בעקבות משבר הקורונה ובמסגרת מכלול הצעדים שנקטו על ידי בנק ישראל בעקבות המשבר. כמו כן, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת דיבידנד והתכנית לרכישה עצמית של מניות, על רקע משבר הקורונה ואי הוודאות, מתוך ציפייה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מההקלה לא ישמשו לצורך חלוקת דיבידנדים או ביצוע רכישה עצמית של מניות.

ביאור פא - הון (המשך)

ביום 31 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250) (להלן: הוראת השעה), על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל. בין יתר הוראות החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא "מדידה והלימות הון", כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% וביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5% (חלף 10%-13.5% בהתאמה, עובר לחוזר). הוראה זו חלה על לאומי.

תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020 (וניתן להאריכה בעד שישה חודשים נוספים). דרישות הון המופחתות תהיינה בתוקף למשך 24 חודשים נוספים לאחר תום תוקף ההוראה, וזאת על מנת לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים טרם הוראת השעה, ובלבד שממועד תום תוקף ההוראה לא יפחתו יחסי ההון של הבנק מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלו על הבנק טרם הוראת השעה, לפי הנמוך מביניהם.

בהתאם להוראת השעה, יעדי ההון המזעריים החלים על לאומי ליום 30 ביוני 2020 הינם יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% ויחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5%.

ביום 27 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראת השעה (הוראה מספר 250). על פי החוזר, במטרה לסייע ולהפחית את השפעות המשבר על נוטלי המשכנתאות, נקבע בהוראת השעה כי בגין הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר (החל מיום 19 במרס 2020 ועד תום תוקף ההוראה), לא תחול דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% מיתרת ההלוואה, הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור.

בהתאם להוראת השעה, ובתוספת דרישת ההון בגין יתרת ההלוואות לדיור, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 ביוני 2020 הינן 9.25% ליחס הון עצמי רובד 1 ו-12.75% ליחס הון הכולל.

עדכון יעד הון עצמי רובד 1, הפסקת חלוקת דיבידנד והפסקת תכנית הרכישה העצמית

במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020 התבקשו הדירקטוריונים של הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית על רקע המשבר ואי הוודאות. לאור האמור במכתב זה ובהוראת השעה, ובהתאם להפחתה בדרישות הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה, כמפורט לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 כלהלן:

א. לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5%.

ב. להפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק.

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 6 במרס 2019 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

כאמור לעיל, במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית, על רקע משבר הקורונה. בהמשך לאמור במכתב, ולאור הוראת השעה, שפורסמה ביום 31 במרס 2020, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד.

למידע נוסף ראה סעיף [עדכון יעד הון עצמי רובד 1, הפסקת חלוקת דיבידנד והפסקת תכנית הרכישה העצמית](#) לעיל.

ביאור פא - הון (המשך)

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
24 במאי 2018	19 ביוני 2018	19.18	292
14 באוגוסט 2018	6 בספטמבר 2018	23.96	361
12 בנובמבר 2018	10 בדצמבר 2018	25.08	375
6 במרס 2019	3 באפריל 2019	18.40	275
26 במאי 2019	23 ביוני 2019	29.27	437
13 באוגוסט 2019	8 בספטמבר 2019	24.95	369
26 בנובמבר 2019	22 בדצמבר 2019	20.87	306
26 בפברואר 2020	23 במרס 2020	20.29	297

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 25 במאי 2018 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות לניירות ערך. ביום 18 במאי 2020 החליטה הרשות לניירות ערך להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף עד ליום 24 במאי 2021.

ביום 29 בינואר 2020, הנפיק הבנק סך של 750 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים סדרה לאומי \$ 2031. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל-אביב.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 עומדים לפדיון בתשלום אחד, לאחר 11 שנים ממועד הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם לאחר 6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לתנאים מסוימים.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.275% לשנה, עד ליום 29 בינואר 2026, אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה בכתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031, כך שמאותו מועד, הריבית השנתית תהיה שווה לסכום של תשואת אג"ח ממשלת ארה"ב ל-5 שנים במועד שינוי הריבית, ומרווח בשיעור של 1.63%, כמפורט במסמכי ההנפקה.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה (מתורגם לדולר ארה"ב לפי השער באותו מועד), או על פי שער הרצפה שנקבע (3.6048 דולר ארה"ב, כפוף להתאמות), כגובה מביניהם.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 כשירים להיכלל בהון רובד 2 החל ממועדי הנפקתם.

על פי דוח הצעת מדף מיום 2 ביוני 2020 הנפיק הבנק ביום 4 ביוני 2020 סך של כ-2.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 181. אגרות החוב עומדות לפדיון בתשלום אחד ביום 5 בספטמבר 2023 ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 1% והצמודות למדד המחירים לצרכן, אשר תשולם אחת לשנה ביום 5 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2023 כולל. אגרות חוב סדרה 181 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

ביום 30 ביוני 2020 נפרעו אגרות חוב סדרה 177 של הבנק בערך נקוב של כ-5.3 מיליארד ש"ח. אגרות חוב אלה לא היוו חלק מההון הפיקוחי של הבנק.

למידע בעניין הנפקת כתבי התחייבות סדרה 401 ו-402 במהלך שנת 2018, ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2018](#).
למידע בעניין הנפקת כתבי התחייבות סדרה 403 ו-404 במהלך שנת 2019, ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2019](#).

פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 8 ביולי 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון סדרות 300 ו-301 אשר הונפקו לציבור באוגוסט 2009. בהתאם לכך, ביום 10 באוגוסט 2020 נפדו שטרי ההון בסכום כולל של כ-2.1 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה בסדרה 300). שטרי ההון נכללו באופן חלקי בהון הפיקוחי של הבנק ליום 30 ביוני 2020, בהתאם להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

1. רכיבי ההון הפיקוחי
2. ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3. טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
4. טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
5. הקצאת הון בגין סיכון CVA

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2020 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 20%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020. ביום 13 בינואר 2020 התקבל אישור בנק ישראל להארכת תוקף האישור עד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדטיות הנובעת משינויים בריבית להיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 17,985 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 37,475 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 19,952 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 33,828 מיליון ש"ח.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

31 בדצמבר		30 ביוני	
2019		2020	
מבוקר		בלתי מבוקר	
		במיליוני ש"ח	
א. נתונים			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
37,603	36,644	37,475	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(ב)
11,987	10,794	13,735	הון רובד 2, לאחר ניכויים
49,590	47,438	51,210	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
288,340	286,328 ^(ה)	296,428	סיכון אשראי ^(ב)
5,008	5,223	6,890	סיכויי שוק
23,116	23,212	22,715	סיכון תפעולי
316,464	314,763	326,033	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.88%	11.64%	11.49%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ^(ג)
15.67%	15.07%	15.71%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(ג)
10.27%	10.26%	9.25%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
13.77%	13.76%	12.75%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
ב. חברות בת משמעותיות			
בנק לאומי ארה"ב			
14.04%	13.66%	13.33%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.91%	14.58%	14.52%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
7.00%	7.00%	7.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ד)
10.50%	10.50%	10.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ד)

- (א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש עד ליום 31 במרס 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ביום 31 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה לפיה יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 9%-12.5% בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. לפירוט נוסף על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה, ראה סעיף א. לעיל.
- (ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", הפוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2022 וליום 30 בספטמבר 2024 בהתאמה. לסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון התווסף סך של 15 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2020 בשל התאמות בגין תכניות התייעלות (ליום 30 ביוני 2019 התווספו 144 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר הופחתו 283 מיליון ש"ח). לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכניות התייעלות ראה [סעיף ד.י](#) להלן.
- (ג) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית הינו 4.5%-8%, בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת כרית לשימור הון של 2.5% נכון ליום 30 ביוני 2020.
- (ד) ביום 1 בינואר 2020 הבנק החל ליישם את ההוראות החדשות בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור הון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.04%, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן בשיעור של 100% והתאמת יתרות המיסים הנדחים המתייחסים.
- (ה) הוצג מחדש.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 ביוני	
2019	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	
	במיליוני ש"ח	
1. הון עצמי רובד 1		
35,406	35,795	36,132
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק		
266	264	321
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט		
1,687	285	1,128
התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום 8 רבעונים ^(א)		
37,359	36,344	37,581
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים		
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(148)	(128)	(132)
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים		
-	(184)	(344)
מיסים נדחים לקבל		
(11)	(14)	(22)
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1		
(159)	(326)	(498)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1		
403	626	392
סך ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות		
37,603	36,644	37,475
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
2. הון רובד 2		
8,897	7,656	10,030
הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים		
3,090	3,138	3,705
הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים		
11,987	10,794	13,735
סך הון רובד 2 לפני ניכויים		
ניכויים:		
-	-	-
סך הכל ניכויים - הון רובד 2		
11,987	10,794	13,735
סך הכל הון רובד 2		
49,590	47,438	51,210
סך הכל הון כולל		

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החל מיום 1 בינואר 2014.

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר	30 ביוני	
2019	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	
	באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.74%	11.46%	11.37%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ולפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות ^(א)		
0.14%	0.18%	0.12%
התאמות בגין תכנית התייעלות ^(ב)		
11.88%	11.64%	11.49%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המוקבלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

(ב) התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים נזקפות על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון. לפרטים נוספים ראה

[ביאור 8](#)

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

ליום 30 ביוני		ליום 31 בדצמבר	
2020		2019	
בלתי מבוקר		מבוקר	
במיליוני ש"ח			
א. בנתוני המאוחד^(א)			
הון רובד 1	37,475	36,644	37,603
סך החשיפות	558,261	514,063 ^(ב)	512,173
יחס המינוף			
יחס המינוף	6.71%	7.13%	7.34%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	6.00%	6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות			
בנק לאומי ארה"ב			
יחס המינוף	10.86%	11.71%	12.46%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00%	5.00%	5.00%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים. ההשפעה של ההקלה בגין תכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2020 המוערכת בכ-0.07% נזקפת על פני 5 שנים בקו ישר ממועד תחילתן (0.08%-0.12% ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 30 ביוני 2019, בהתאמה). לפריטים נוספים על ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [סעיף 1](#) לעיל.

כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

(ב) הוצג מחדש.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון כגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך, יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש הינו 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

31 בדצמבר		30 ביוני	
2019	2019	2020	
מבוקר		בלתי מבוקר	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
123	125	133	
100	100	100	
ב. בנתוני הבנק			
121	123	131	
100	100	100	

הערה: בנק לאומי ארה"ב אינו נדרש ביחס כיסוי נזילות.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר	30 ביוני	2020	2019
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר
	במיליוני ש"ח		
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות^(א)			
244	193		
182	173		
152	122		
113	107		
102	98		
657	681		
1,450	1,374		
סך הכל חוזי שכירות לזמן ארוך			
692	730	929	
(2) התחייבויות להשקעה בכניינים ורכישת ניירות ערך			
30	125	78	
(3) התחייבויות להשקעה בכניינים ובציוד ורכישתם			

(א) החל מיום 1 בינואר 2020 בעקבות יישום נושא 842 בקודיפיקציה בדבר חכירות, ההתחייבויות בגין חוזי שכירות נכללו במסגרת התחייבויות אחרות. למידע בגין חכירות ראה [ביאור 1.ב.1](#).

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2020	2019
מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח	מבוקר	מבוקר
2019	2019	2020	2019	2020
(4) פעילות מכירת אשראי				
900	393 ^(א)	4	297	-
915	393 ^(א)	4	297	-
15	-	-	-	-

(א) הוצג מחדש.

ב. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

[בביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019](#), נכלל מידע לגבי כל התביעות המהותיות למועד הדוחות כאמור. בביאור להלן נכלל מידע לעניין תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת הדוח ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו, וכן שינויים שחלו לגבי תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת דיווח קודמות, ואינו כולל מידע אודות תביעות שדווחו [בביאור 26 לדוח השנתי](#) ולא חל לגביהן שינוי.

לדעת הנהלת הבנק והחברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, לרבות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-201 מיליון ש"ח.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים ביחס למפורט [בביאור 26 לדוח השנתי](#), למעט כמפורט להלן:
- 1.1 ביום 11 בפברואר 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-2.3 מיליארד ש"ח (שמאוחר יותר הופחת ל-1.5 מיליארד ש"ח). לטענת המבקש, הבנק מנהל לכאורה "רשימה שחורה" של לקוחות, לפיה הוא נוהג לסמן לקוחות בכוכבית במערכות הבנק לזמן בלתי מוגבל, באופן הפוגע או מקשה עליהם, לטענתו, לקבל אשראי או לבצע פעילות עסקית אחרת מול הבנק. ביום 24 ביוני 2020 הגיש המבקש ערעור לבית המשפט העליון, על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 1 באפריל 2020, שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקש בתשלום הוצאות לבנק.
- 1.2 ביום 7 במרס 2016 הוגשה לבית המשפט בארה"ב תביעה, על ידי מספר רב של תובעים, כנגד עשרות נתבעים, וביניהם: הבנק, בנק לאומי ארה"ב ובנק הפועלים, בטענה שהנתבעים תומכים בהתנחלויות, באופן שפוגע בתושבים פלסטינאים, ברכושם ובזכויותיהם, בין היתר, באמצעות כיצוע העברות בנקאיות. סכום התביעה הנטען נגד כל הנתבעים יחדיו היה במקור 34.5 מיליארד דולר ובהמשך הופחת לסך של 1 מיליארד דולר ארה"ב. ביום 29 באוגוסט 2017 ניתן אישור על ידי בית המשפט בארה"ב לבקשה לסילוק על הסף של התובענה. ביום 8 בספטמבר 2017 הגישו התובעים ערעור על החלטה זו, וביום 19 בפברואר 2019 קיבל בית המשפט את הערעור שהגישו התובעים וביטל את ההחלטה שאישרה את הסילוק על הסף. ביום 4 במאי 2020 מסרו התובעים הודעה לבית משפט לפיה תכונת התביעה נגד הבנק ונגד חלק מהנתבעים. ההליך ימשיך להתנהל נגד יתר הנתבעים, ביניהם בנק לאומי ארה"ב.
- 1.3 ביום 22 בינואר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. ענינה של התובענה בטענה שהבנק מבצע לכאורה פעולת המרה של יתרות זכות במט"ח אשר מופקדות לזכות חשבונות מטבע ישראלי של לקוחות, וזאת גם אם הלקוחות לא ביקשו שירות זה. לטענת המבקש, הנזק לכאורה שנגרם ללקוחות כתוצאה מכך, הינו עמלת ההמרה וההפרש בין המרה לפי שער יציג לבין המרה לפי השער בו בוצעה ההמרה בפועל, שהוא נמוך יותר. המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-38 ש"ח, את הנזק שנגרם לקבוצה מעריך במיליון ש"ח, ללא פירוט. ביום 23 באוגוסט 2020 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.
- 1.4 ביום 5 ביוני 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקש, הפרשי המרת מט"ח מהווים "עמלה" המחייבת גילוי נאות על ידי הבנקים ולפיכך, בין היתר, גביתה נעשית שלא כדין, וכן הבנק גובה עמלה ביתר. הנזק שלטענת המבקש נגרם לכל חברי הקבוצה אותה הוא מתיימר לייצג עומד על כ-8 מיליארד ש"ח (המבקש טוען לנזקים נוספים שלא כומתו), מתוכו מיוחס לבנק סך של כ-2.2 מיליארד ש"ח. ביום 6 ביולי 2020 הגיש המבקש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 21 ביוני 2020, שהורה על דחיה על הסף של הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים.
- 1.5 ביום 21 בינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. עניינה של התובענה בטענת המבקשים לפיה הבנק מחייב, לכאורה, את כלל לקוחותיו (יחידים, עסקים קטנים ועסקים גדולים) עבור עסקאות לרכישת מוצרים ו/או שירותים מחו"ל, בין אם לשימוש עצמי ובין אם לצורך העברתם לחו"ל ו/או ייבואם לארץ, לפי פרק 7 לתעריפון - "סחר חוץ" וזאת במקום לחייב בעמלות הנמוכות יותר לפי פרק 5 לתעריפון - "מטבע חוץ". המבקשים מעריכים את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה, אותה הם מתיימרים לייצג, בעשרות מיליוני שקלים.
- 1.6 ביום 10 במאי 2020 הוגשה בבית המשפט המחוזי תל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד שני בנקים אחרים. לטענת המבקשים, הבנקים פוגעים בפרטיות לקוחותיהם ומפרים חובת סודיות בכך שמעבירים מידע מזהה על לקוחות הבנק לחברות כגון פייסבוק וגוגל. כן נטען כי הבנקים עשו שימוש בכלים של צדדים שלישיים, כדי לעקוב אחרי הלקוחות שלהם בזמן ביצוע פעולות באתרים ובאפליקציות הבנקאיות וזאת לשם עריכת קמפיינים פרסומיים. המבקשים מעריכים את הנזק האישי שנגרם להם כ-1,000 ש"ח ואינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי.
2. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא מתנהלות תביעות מהותיות נגד חברות בנות של הבנק.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
חוזי Forward-I Futures		
32,691	30,804	1,887
אופציות שנכתבו		
4,957	3,571	1,386
אופציות שנקנו		
2,571	2,571	-
304,012	272,094	31,918
^(א) Swaps		
344,231	309,040	35,191
סך הכל ^(ב)		
6,298	-	6,298
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
חוזי Forward-I Futures ^(ד)		
251,661	216,504	35,157
אופציות שנכתבו		
28,178	27,094	1,084
אופציות שנקנו		
30,299	29,215	1,084
^(א) Swaps		
19,685	19,615	70
329,823	292,428	37,395
סך הכל		
-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים ^(ה)		
(ג) חוזים בגין מניות		
חוזי Forward-I Futures		
92,562	92,061	501
אופציות שנכתבו		
72,258	70,915	1,343
אופציות שנקנו ^(ה)		
71,948	70,911	1,037
Swaps		
63,809	63,424	385
300,577	297,311	3,266
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
חוזי Forward-I Futures		
6,373	6,373	-
אופציות שנכתבו		
307	307	-
אופציות שנקנו		
307	307	-
Swaps		
342	342	-
7,329	7,329	-
סך הכל		
(ה) חוזי אשראי		
הבנק ערב		
-	-	-
הבנק מוטב		
-	-	-
סך הכל		
-	-	-
981,960	906,108	75,852
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 148,175 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 13,164 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 22,624 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בכורסה בסך 70,767 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
104,660	102,351	2,309
Forward-I Futures חוזי		
26,896	26,896	-
אופציות שנכתבו		
24,457	24,457	-
אופציות שנקנו		
292,455	266,440	26,015
Swaps ^(א)		
448,468	420,144	28,324
סך הכל ^(ב)		
4,027	-	4,027
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
209,912	173,572	36,340
Forward-I Futures ^(ד) חוזי		
45,102	43,737	1,365
אופציות שנכתבו		
50,317	48,952	1,365
אופציות שנקנו		
21,356	20,627	729
Swaps ^(א)		
326,687	286,888	39,799
סך הכל		
-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ג) חוזים בגין מניית		
131,603	131,184	419
Forward-I Futures חוזי		
177,986	175,729	2,257
אופציות שנכתבו		
177,722	175,679	2,043
אופציות שנקנו ^(ה)		
48,760	48,580	180
Swaps		
536,071	531,172	4,899
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
737	737	-
Forward-I Futures חוזי		
1,858	1,858	-
אופציות שנכתבו		
1,864	1,864	-
אופציות שנקנו		
194	194	-
Swaps		
4,653	4,653	-
סך הכל		
(ה) חוזי אשראי		
-	-	-
הבנק ערב		
-	-	-
הבנק מוטב		
-	-	-
סך הכל		
1,315,879	1,242,857	73,022
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 151,235 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדיד בסך 17,089 מיליון ש"ח.

(ג) הבנק מבצע את הגידור על ידי עסקאות החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 10,361 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 175,509 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
25,397	24,316	1,081
חוזי Forward-I Futures		
18,070	⁽ⁱⁱ⁾ 16,688	⁽ⁱⁱ⁾ 1,382
אופציות שנכתבו		
16,227	16,227	-
אופציות שנקנו		
312,664	275,579	37,085
Swaps ^(א)		
372,358	332,810	39,548
סך הכל ^(ב)		
5,064	-	⁽ⁱⁱ⁾ 5,064
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
209,221	176,729	32,492
חוזי Forward-I Futures ^(ד)		
27,964	26,722	1,242
אופציות שנכתבו		
30,334	29,092	1,242
אופציות שנקנו		
19,865	19,155	710
Swaps ^(א)		
287,384	251,698	35,686
סך הכל		
-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ג) חוזים בגין מניות		
142,193	141,575	618
חוזי Forward-I Futures		
62,577	61,474	1,103
אופציות שנכתבו		
62,565	61,378	1,187
אופציות שנקנו ^(ה)		
52,613	52,584	29
Swaps		
319,948	317,011	2,937
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
1,133	1,133	-
חוזי Forward-I Futures		
444	444	-
אופציות שנכתבו		
441	441	-
אופציות שנקנו		
279	279	-
Swaps		
2,297	2,297	-
סך הכל		
(ה) חוזי אשראי		
-	-	-
הבנק ערב		
-	-	-
הבנק מוטב		
-	-	-
סך הכל		
981,987	903,816	78,171
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 164,068 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 15,522 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 11,436 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים כבורסה בסך 61,181 מיליון ש"ח.

(ii) סווג מחדש.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
8,022	7,102	920	7,212	6,950	262
(א) חוזי ריבית					
545	-	545	53	-	53
מזה: נגזרים מגדרים					
2,822	2,698	124	2,603	2,519	84
(ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
4,801	4,778	23	4,812	4,769	43
(ג) חוזים בגין מניות					
182	182	-	185	185	-
(ד) חוזי סחורות ואחרים					
-	-	-	-	-	-
15,827	14,760	1,067	14,812	14,423	389
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
15,827	14,760	1,067	14,812	14,423	389
יתרה מאזנית					
474	474	-	466	413	53
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או להסדרים דומים					

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוכצים בסך 16 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוכצים בסך 17 מיליון ש"ח.

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
4,898	4,547	351	4,793	4,704	89
(א) חוזי ריבית					
187	-	187	7	-	7
מזה: נגזרים מגדרים					
2,588	2,484	104	2,108	1,921	187
(ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
4,016	3,950	66	4,033	3,954	79
(ג) חוזים בגין מניות					
165	165	-	166	166	-
(ד) חוזי סחורות ואחרים					
-	-	-	-	-	-
11,667	11,146	521	11,100	10,745	355
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
11,667	11,146	521	11,100	10,745	355
יתרה מאזנית					
340	337	3	186	186	-
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או להסדרים דומים					

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוכצים בסך 1 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוכצים בסך 41 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א) חוזי ריבית					
4,746	4,492	254	4,657	4,527	130
מזה: נגזרים מגדרים					
171	-	⁽²⁾ 171	10	-	10
ב) חוזי מטבע חוץ					
2,977	2,819	158	2,443	2,294	149
מזה: נגזרים מגדרים					
-	-	-	-	-	-
ג) חוזים בגין מניות					
3,812	3,708	104	3,826	3,721	105
ד) חוזי סחורות ואחרים					
43	43	-	44	44	-
ה) חוזי אשראי					
-	-	-	-	-	-
11,578	11,062	516	10,970	10,586	384
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו⁽³⁾					
-	-	-	-	-	-
11,578	11,062	516	10,970	10,586	384
יתרה מאזנית					
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או להסדרים דומים					
361	347	14	173	173	-

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 50 מיליון ש"ח.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. השפעת חשבונאות גידור תזרים מזומנים על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר
מרווח (הפסד) כולל אחר	מרווח (הפסד) כולל אחר	מרווח (הפסד) כולל אחר	מרווח (הפסד) כולל אחר
מצטבר לרווח ההפסד ^(א)	מצטבר לרווח מנגזרים	מצטבר לרווח ההפסד	מצטבר לרווח מנגזרים
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(א)			
-	52	-	7
חוזי ריבית			

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר
מרווח (הפסד) כולל אחר	מרווח (הפסד) כולל אחר	מרווח (הפסד) כולל אחר	מרווח (הפסד) כולל אחר
מצטבר לרווח ההפסד ^(א)	מצטבר לרווח מנגזרים	מצטבר לרווח ההפסד	מצטבר לרווח מנגזרים
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(א)			
-	-	-	-
חוזי ריבית			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	
רווח (הפסד) שסוג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח ההפסד ^(א)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים
במיליוני ש"ח	
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(א)	
-	(3)
חוזי ריבית	

(א) סכומי רווח (הפסד) שסוגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בהתאם לשורה בה מוצגת השפעת הפריט המגודר.
(ב) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

2. השפעת חשבונאות גידור שווי הוגן על רווח (הפסד)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
		בלתי מבוקר
		במיליוני ש"ח
(19)	(11)	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
374	11	פריטים מגודרים
(393)	(22)	נגזרים מגדרים
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	
		בלתי מבוקר
		במיליוני ש"ח
2	3	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
203	135	פריטים מגודרים
(201)	(132)	נגזרים מגדרים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
		(מבוקר)
		במיליוני ש"ח
(13)		סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
176		פריטים מגודרים
(189)		נגזרים מגדרים

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

3. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים		הערך בספרים של הפריט המגודר	
יחסי גידור שהופסקו	יחסי גידור קיימים		
-	279	5,502	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה
ליום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים		הערך בספרים של הפריט המגודר	
יחסי גידור שהופסקו	יחסי גידור קיימים		
-	107	4,306	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים		הערך בספרים של הפריט המגודר	
יחסי גידור שהופסקו	יחסי גידור קיימים		
-	127	4,024	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

4. השפעת גידור השקעה נטו בפעילות חוץ על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ועל דוח רווח או הפסד

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
		פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו	
-	(8)	-	60
		פיקדונות במטבע חוץ	

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
		פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו	
-	111	-	43
		פיקדונות במטבע חוץ	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	
רווח (הפסד) שסוג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר
בלתי מבוקר	
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו	
-	178
פיקדונות במטבע חוץ	

(א) סכומי רווח (הפסד) שסוגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

5. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח או הפסד

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
(610)	(20)
חוזי ריבית	
847	(609)
חוזי מטבע חוץ	
34	186
חוזים בגין מניות	
4	2
חוזי סחורות ואחרים	
275	(441)
סך הכל	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
(174)	(125)
חוזי ריבית	
(807)	(96)
חוזי מטבע חוץ	
112	15
חוזים בגין מניות	
2	2
חוזי סחורות ואחרים	
(867)	(204)
סך הכל	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)	
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
(154)	
חוזי ריבית	
(1,145)	
חוזי מטבע חוץ	
183	
חוזים בגין מניות	
4	
חוזי סחורות ואחרים	
(1,112)	
סך הכל	

(א) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים ^(א)	בנקים ^(א)	בורסות
במיליוני ש"ח					
14,812	4,701	249	1,761	7,900	201
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(א,ב)					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
10,742	2,455	24	1,482	6,781	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
2,012	1,111	225	107	569	-
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל					
2,058	1,135	-	172	550	201
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
20,262	9,230	149	3,719	6,815	349
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד,ה)					
9,594	4,200	16	1,792	3,586	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני					
10,668	5,030	133	1,927	3,229	349
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים					
12,726	6,165	133	2,099	3,779	550
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
15,827	4,653	23	2,271	8,668	212
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^(א,ג)					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
10,741	2,455	23	1,482	6,781	-
מכשירים פיננסיים					
2,938	541	-	786	1,611	-
בטחון במזומן ששועבד					
2,148	1,657	-	3	276	212
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים ^(א)	בנקים ^(א)	בורסות
במיליוני ש"ח					
11,100	2,466	26	2,440	6,040	128
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(א,ב)					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
7,638	1,788	19	1,180	4,651	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
2,120	212	-	919	989	-
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל					
1,342	466	7	341	400	128
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
27,452	12,206	80	4,451	10,454	261
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד,ה)					
13,540	6,700	37	887	5,916	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני					
13,912	5,506	43	3,564	4,538	261
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים					
15,254	5,972	50	3,905	4,938	389
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
11,667	5,451	19	1,214	4,893	90
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^(א,ג)					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
7,638	1,788	19	1,180	4,651	-
מכשירים פיננסיים					
1,867	1,684	-	28	155	-
בטחון במזומן ששועבד					
2,162	1,979	-	6	87	90
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

[ראה הערות בעמוד הבא](#)

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
10,970	2,229	141	2,039	6,386	175	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
6,820	1,303	-	1,352	4,165	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
3,314	474	133	617	2,090	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
836	452	8	70	131	175	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
20,702	9,014	84	4,825	6,312	467	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
8,542	4,837	-	1,295	2,410	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
12,160	4,177	84	3,530	3,902	467	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
12,996	4,629	92	3,600	4,033	642	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
11,578	5,525	-	1,422	4,477	154	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
6,820	1,303	-	1,352	4,165	-	מכשירים פיננסיים
3,335	3,095	-	62	178	-	בטחון במזומן ששועבד
1,423	1,127	-	8	134	154	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 14,796 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 11,099 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 10,970 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 15,810 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 11,626 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 11,528 מיליון ש"ח).

(ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

(ה) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(ו) סווג מחדש.

הערה:

בתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020, 30 ביוני 2019 ובדצמבר 2019 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה שנים	עד שלושה חודשים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
חוזי ריבית:					
	1,875	7,039	2,851	1,399	שקל - מדד
13,164					אחר
331,067	86,772	114,121	100,734	29,440	חוזי מטבע חוץ
329,823	4,962	19,815	103,117	201,929	חוזים בגין מניות
300,577	-	1,579	121,352	177,646	חוזי סחורות ואחרים
7,329	-	70	5,931	1,328	סך הכל
981,960	93,609	142,624	333,985	411,742	סך הכל 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)
1,315,879	84,206	220,499	268,444	742,730	סך הכל 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
981,987	80,966	181,526	210,029	509,466	

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים

כללי

מידע בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיווג לקוחות

סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי הבנק (לרבות מסגרת אשראי וכו'), הבנק רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים.

במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע.

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
734	399	15	1
56	-	-	26
678	399	15	(25)
(117)	(196)	(1)	40
561	203	14	15
238	17	57	35
799	220	71	50
225	79	1	-
611	50	49	17
-	-	-	-
611	50	49	17
(37)	91	21	33
(18)	29	8	12
(19)	62	13	21
-	-	-	-
(19)	62	13	21
-	-	-	-
(19)	62	13	21
97,108	70,545	3,495	295
-	-	-	-
97,971	70,910	3,532	289
99,374	72,672	3,603	289
311	-	1	-
949	879	-	-
117,856	20	8	26,272
117,775	-	-	26,267
117,267	1	-	26,324
69,645	46,353	3,662	720
69,442	46,570	3,616	705
59,903	-	-	38,994
492	203	14	(1)
69	-	-	16
-	-	-	-
561	203	14	15

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 13,903 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽¹⁾
2,498	263	2,235	-	275	3	465	210	547
377	24	353	-	107	44	49	43	28
2,121	239	1,882	-	168	(41)	416	167	519
-	(9)	9	(2)	152	51	(71)	4	(48)
2,121	230	1,891	(2)	320	10	345	171	471
1,481	64	1,417	8	707	51	126	67	185
3,602	294	3,308	6	1,027	61	471	238	656
875	58	817	-	(6)	(7)	226	57	322
1,669	175	1,494	181	77	56	91	102	359
-	1	(1)	-	(1)	-	-	-	-
1,669	176	1,493	181	76	56	91	102	359
1,058	60	998	(175)	957	12	154	79	(25)
359	11	348	(88)	351	3	62	31	(5)
699	49	650	(87)	606	9	92	48	(20)
1	-	1	-	1	-	-	-	-
700	49	651	(87)	607	9	92	48	(20)
6	6	-	-	-	-	-	-	-
694	43	651	(87)	607	9	92	48	(20)
532,081	33,615	498,466	7,609	221,412	7,512	74,136	29,068	61,326
782	-	782	-	782	-	-	-	-
296,561	24,745	271,816	-	-	7,517	74,777	29,343	61,919
289,048	23,507	265,541	-	-	1,037	72,169	29,406	63,266
2,559	443	2,116	-	-	2	673	279	851
1,134	51	1,083	-	-	-	30	4	100
494,396	27,261	467,135	10,326	55,161	76,788	67,647	42,704	70,381
423,393	25,482	397,911	-	-	76,232	64,737	42,618	70,282
416,956	24,089	392,867	-	-	74,774	59,298	43,775	71,429
331,125	32,792	298,333	18,609	28,150	938	91,970	31,656	56,645
326,033	29,986	296,047	18,649	29,437	995	88,157	31,984	56,678
1,060,794	17,787	1,043,007	-	42,421	764,699	58,486	23,257	55,247
2,194	230	1,964	(2)	526	3	336	165	445
(267)	(22)	(245)	-	(378)	7	9	6	26
194	22	172	-	172	-	-	-	-
2,121	230	1,891	(2)	320	10	345	171	471

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ^(ה) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
1,215	858	17	1
170	-	-	57
1,045	858	17	(56)
(409)	(648)	-	85
636	210	17	29
241	12	57	33
877	222	74	62
77	16	-	-
774	61	47	22
-	-	-	-
774	61	47	22
26	145	27	40
12	53	7	13
14	92	20	27
-	-	-	-
14	92	20	27
-	-	-	-
14	92	20	27
94,572	65,472	2,768	323
-	-	-	-
95,223	65,801	2,795	314
96,963	68,906	4,211	332
307	-	-	-
901	850	-	-
108,580	46	5	23,685
108,521	-	-	23,680
106,594	-	-	23,769
68,517	44,869	4,131	741
69,516	45,533	4,032	755
67,713	-	-	43,207
529	210	17	1
107	-	-	28
-	-	-	-
636	210	17	29

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיוור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 13,450 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2019.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)
3,556	360	3,196	-	439	12	608	220	701
1,090	78	1,012	-	325	198	127	70	65
2,466	282	2,184	-	114	(186)	481	150	636
-	7	(7)	2	147	246	(89)	68	(57)
2,466	289	2,177	2	261	60	392	218	579
1,194	69	1,125	29	363	50	139	77	193
3,660	358	3,302	31	624	110	531	295	772
288	23	265	-	(5)	2	64	16	111
1,950	194	1,756	178	68	65	107	126	416
-	(3)	3	12	(9)	-	-	-	-
1,950	191	1,759	190	59	65	107	126	416
1,422	144	1,278	(159)	570	43	360	153	245
499	29	470	(55)	236	15	111	53	85
923	115	808	(104)	334	28	249	100	160
10	-	10	-	10	-	-	-	-
933	115	818	(104)	344	28	249	100	160
10	10	-	-	-	-	-	-	-
923	105	818	(104)	344	28	249	100	160
463,517	31,645	431,872	8,290	168,300	3,475	67,777	28,075	61,060
607	-	607	-	607	-	-	-	-
280,162	24,984	255,178	-	-	3,478	66,268	28,390	61,505
280,988	24,157	256,831	-	-	1,946	67,775	28,251	61,564
2,507	514	1,993	-	-	-	687	258	741
1,008	35	973	-	-	-	14	-	58
426,772	25,345	401,427	11,123	36,198	71,551	53,763	38,098	58,429
371,860	24,523	347,337	-	-	70,505	48,229	38,037	58,365
374,007	24,234	349,773	-	-	72,438	50,052	38,958	57,962
312,785	33,357	279,428	17,967	25,212	1,452	80,866	30,753	53,920
314,763	31,925	282,838	18,473	25,559	757	83,284	30,464	54,030
1,048,225	17,853	1,030,372	-	60,512	712,299	69,469	25,907	51,265
3,075	318	2,757	2	1,200	4	352	163	506
(744)	(78)	(666)	-	(1,025)	56	40	55	73
135	49	86	-	86	-	-	-	-
2,466	289	2,177	2	261	60	392	218	579

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
1,430	723	31	2
97	-	-	58
1,333	723	31	(56)
(163)	(313)	(2)	93
1,170	410	29	37
504	32	116	74
1,674	442	145	111
343	110	(3)	-
1,279	102	98	40
1	1	-	-
1,280	103	98	40
51	229	50	71
12	77	18	25
39	152	32	46
-	-	-	-
39	152	32	46
-	-	-	-
39	152	32	46
97,557	71,010	3,676	319
-	-	-	-
98,283	71,354	3,715	312
99,374	72,672	3,603	289
311	-	1	-
949	879	-	-
113,224	21	8	24,997
113,144	-	-	24,992
117,267	1	-	26,324
69,774	46,157	3,857	732
69,442	46,570	3,616	705
63,342	-	-	41,688
1,013	410	29	-
157	-	-	37
-	-	-	-
1,170	410	29	37

- (א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 (ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 (ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 13,903 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾	עסקים בינוניים ⁽⁷⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽⁷⁾
5,091	575	4,516	-	617	15	901	414	1,137
801	73	728	-	173	111	125	98	66
4,290	502	3,788	-	444	(96)	776	316	1,071
-	(18)	18	(6)	33	146	(87)	53	(51)
4,290	484	3,806	(6)	477	50	689	369	1,020
1,727	132	1,595	8	77	125	265	150	392
6,017	616	5,401	2	554	175	954	519	1,412
1,735	105	1,630	-	1	(2)	606	158	524
3,472	384	3,088	360	151	112	186	209	751
-	1	(1)	-	(2)	-	-	-	-
3,472	385	3,087	360	149	112	186	209	751
810	126	684	(358)	404	65	162	152	137
320	27	293	(114)	178	23	64	56	49
490	99	391	(244)	226	42	98	96	88
(13)	-	(13)	-	(13)	-	-	-	-
477	99	378	(244)	213	42	98	96	88
15	15	-	-	-	-	-	-	-
462	84	378	(244)	213	42	98	96	88
503,116	31,778	471,338	8,416	197,322	4,787	71,841	28,746	62,350
750	-	750	-	750	-	-	-	-
291,718	23,981	267,737	-	-	4,791	72,526	28,993	62,832
289,048	23,507	265,541	-	-	1,037	72,169	29,406	63,266
2,559	443	2,116	-	-	2	673	279	851
1,134	51	1,083	-	-	-	30	4	100
466,293	25,237	441,056	12,543	49,461	71,226	62,245	41,030	66,330
399,057	23,949	375,108	-	-	70,669	59,124	40,944	66,235
416,956	24,089	392,867	-	-	74,774	59,298	43,775	71,429
323,799	31,660	292,139	18,142	27,176	980	87,360	31,684	56,291
326,033	29,986	296,047	18,649	29,437	995	88,157	31,984	56,678
1,097,803	17,444	1,080,359	-	42,560	789,707	62,752	23,984	56,326
4,412	511	3,901	(6)	969	7	652	324	942
(620)	(72)	(548)	-	(945)	43	37	45	78
498	45	453	-	453	-	-	-	-
4,290	484	3,806	(6)	477	50	689	369	1,020

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 ^(א) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
1,958	1,234	35	2
229	-	-	102
1,729	1,234	35	(100)
(450)	(817)	-	164
1,279	417	35	64
484	25	106	72
1,763	442	141	136
82	7	(2)	-
1,515	123	106	51
-	-	-	-
1,515	123	106	51
166	312	37	85
58	109	11	30
108	203	26	55
-	-	-	-
108	203	26	55
108	203	26	55
94,540	67,035	3,475	323
-	-	-	-
95,162	67,354	3,508	316
96,963	68,906	4,211	332
307	-	-	-
901	850	-	-
107,795	23	6	23,562
107,717	-	-	23,556
106,594	-	-	23,769
68,739	44,901	4,155	742
69,516	45,533	4,032	755
67,399	-	-	42,285
1,067	417	35	1
212	-	-	63
-	-	-	-
1,279	417	35	64

(א) יתרות ממוצעות יחושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 13,450 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2019.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)
6,235	722	5,513	-	781	19	1,071	424	1,258
1,649	159	1,490	-	390	318	209	133	109
4,586	563	4,023	-	391	(299)	862	291	1,149
-	(4)	4	2	(108)	407	(119)	143	(35)
4,586	559	4,027	2	283	108	743	434	1,114
2,749	139	2,610	420	727	92	283	153	379
7,335	698	6,637	422	1,010	200	1,026	587	1,493
270	22	248	-	(21)	(4)	(9)	16	184
3,896	425	3,471	342	168	124	209	257	805
-	(2)	2	20	(18)	-	-	-	-
3,896	423	3,473	362	150	124	209	257	805
3,169	253	2,916	60	881	80	826	314	504
1,120	51	1,069	24	356	28	283	112	178
2,049	202	1,847	36	525	52	543	202	326
(14)	-	(14)	-	(14)	-	-	-	-
2,035	202	1,833	36	511	52	543	202	326
20	20	-	-	-	-	-	-	-
2,015	182	1,833	36	511	52	543	202	326
46,1761	33,913	427,848	7,734	167,230	2,377	66,156	27,990	61,498
624	-	624	-	624	-	-	-	-
279,061	25,368	253,693	-	-	2,382	65,621	28,271	61,941
280,988	24,157	256,831	-	-	1,946	67,775	28,251	61,564
2,507	514	1,993	-	-	-	687	258	741
1,008	35	973	-	-	-	14	-	58
425,103	26,282	398,821	11,263	37,887	68,366	53,835	37,937	58,176
368,540	25,291	343,249	-	-	66,960	49,071	37,855	58,090
374,007	24,234	349,773	-	-	72,438	50,052	38,958	57,962
311,492	33,758	277,734	17,759	25,366	1,287	79,892	29,868	54,081
314,763	31,925	282,838	18,473	25,559	757	83,284	30,464	54,030
1,030,975	17,739	1,013,236	-	54,211	703,283	69,411	25,870	50,777
5,361	629	4,732	2	1,690	6	666	323	977
(1,208)	(152)	(1,056)	-	(1,758)	102	77	111	137
433	82	351	-	351	-	-	-	-
4,586	559	4,027	2	283	108	743	434	1,114

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
3,392	1,918	71	4
319	-	-	176
3,073	1,918	71	(172)
(505)	(1,072)	-	287
2,568	846	71	115
952	43	204	145
3,520	889	275	260
157	13	2	-
3,063	241	224	100
1	1	-	-
3,064	242	224	100
299	634	49	160
95	226	18	57
204	408	31	103
-	-	-	-
204	408	31	103
204	408	31	103
96,868	69,192 ^(ה)	4,205	333
-	-	-	-
97,500	69,527 ^(ה)	4,245	328
99,370	71,248 ^(ה)	4,176	346
310	-	-	-
888	830	-	-
107,842	-	8	23,498
107,746	-	-	23,491
106,796	-	-	23,717
69,266	45,316	4,120	746
69,901	45,960	4,052	742
67,701	-	-	43,681
2,153	846	71	2
415	-	-	113
-	-	-	-
2,568	846	71	115

- (א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 (ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 (ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 12,903 מיליון ש"ח.
 (ה) סווג מחדש.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)
11,437	1,340	10,097	-	1,449	33	1,973	842	2,404
2,596	290	2,306	-	517	490	353	262	189
8,841	1,050	7,791	-	932	(457)	1,620	580	2,215
-	(39)	39	5	(484)	631	(163)	284	(16)
8,841	1,011	7,830	5	448	174	1,457	864	2,199
5,081	279	4,802	369	1,541	170	559	306	760
13,922	1,290	12,632	374	1,989	344	2,016	1,170	2,959
609	58	551	-	(30)	(6)	27	31	372
7,908	832	7,076	813	269	252	496	502	1,581
-	(7)	7	-	4	1	1	-	-
7,908	825	7,083	813	273	253	497	502	1,581
5,405	407	4,998	(439)	1,746	97	1,492	637	1,006
1,830	72	1,758	(216)	661	36	536	229	360
3,575	335	3,240	(223)	1,085	61	956	408	646
(15)	-	(15)	-	(15)	-	-	-	-
3,560	335	3,225	(223)	1,070	61	956	408	646
38	38	-	-	-	-	-	-	-
3,522	297	3,225	(223)	1,070	61	956	408	646
460,499	32,196	428,303	10,207	163,553	2,138	64,489	28,452	62,263
625	-	625	-	625	-	-	-	-
280,556	24,333	256,223	-	-	2,142	64,807	28,702	62,744
285,806	23,219	262,587	-	-	3,399	67,167	29,578	62,727
2,531	501	2,030	-	-	-	699	259	762
980	^(ה) 3	977	-	-	-	17	-	72
424,522	25,339	399,183	13,152	40,126	66,919	51,155	38,456	58,035
365,403	24,339	341,064	-	-	65,932	47,612	38,357	57,926
373,644	22,364	351,280	-	-	68,329	53,531	40,919	57,988
313,160	32,424	280,736	18,104	25,422	995	81,743	30,276	54,184
316,464	30,527	285,937	17,675	26,200	1,022	82,749	31,712	55,936
1,064,513	17,453	1,047,060	-	51,368	735,417	71,165	26,111	51,617
9,826	1,179	8,647	4	2,593	1	1,301	652	1,941
(2,026)	(286)	(1,740)	-	(3,066)	172	156	212	258
1,041	118	923	1	921	1	-	-	-
8,841	1,011	7,830	5	448	174	1,457	864	2,199

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

כללי

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

מידע בדבר מגזרי פעילות גישת הנהלה הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)												
בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	במיליוני ש"ח
												הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
258	275	488	1,021	270	256	203	112	-	21	238	2,121	מחיצוניים
179	(5)	(221)	(47)	6	(91)	(32)	164	6	2	(8)	-	בינגזרי
437	270	267	974	276	165	171	276	6	23	230	2,121	הכנסות ריבית, נטו
321	108	6	435	96	50	76	715	3	44	62	1,481	הכנסות שאינן מריבית
758	378	273	1,409	372	215	247	991	9	67	292	3,602	סך כל ההכנסות
170	266	108	544	134	104	57	(9)	(17)	3	59	875	הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי
622	233	58	913	158	56	30	92	206	38	176	1,669	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
(34)	(121)	107	(48)	80	55	160	908	(180)	26	57	1,058	רווח (הפסד) לפני מס
(11)	(41)	36	(16)	28	18	55	310	(44)	(3)	11	359	הפרשה (הטבה) למס
(23)	(80)	71	(32)	52	37	105	598	(136)	30	40	694	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	בנק
												במיליוני ש"ח
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:												
2,466	298	16	8	(101)	245	279	249	1,472	1,036	313	123	מחיצוניים
-	(10)	6	(3)	476	(88)	(117)	74	(338)	(782)	18	426	בינמגזרי
2,466	288	22	5	375	157	162	323	1,134	254	331	549	הכנסות ריבית נטו
1,194	69	114	83	249 ^(א)	81	50	106	442	1 ^(א)	115	326	הכנסות שאינן מריבית
3,660	357	136	88	624	238	212	429	1,576	255	446	875	סך כל ההכנסות
288	25	1	(1)	(17)	29	30	45	176	15	84	77	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,950	191	48	278	103	31 ^(א)	68	183 ^(א)	1,048	72	282	694	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,422	141	87	(189)	538	178	114	201	352	168	80	104	רווח (הפסד) לפני מס
499	28	24	(25)	184	61	39	69	119	57	27	35	הפרשה (הטבה) למס ^(א)
923	103	72	(164)	355	117	75	132	233	111	53	69	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	
												במיליוני ש"ח
												הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
4,290	501	70	-	307	395	448	522	2,047	885	584	578	מחיצוניים
-	(17)	8	9	123	(61)	(125)	59	4	(353)	(4)	361	בינגזרי
4,290	484	78	9	430	334	323	581	2,051	532	580	939	הכנסות ריבית, נטו
1,727	133	52	1	139	156	112	211	923	11	230	682	הכנסות שאינן מריבית
6,017	617	130	10	569	490	435	792	2,974	543	810	1,621	סך כל ההכנסות
1,735	106	8	(24)	(4)	94	442	256	857	144	424	289	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,472	385	88	414	184	60	112	300	1,929	120	494	1,315	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
810	126	34	(380)	389	336	(119)	236	188	279	(108)	17	רווח (הפסד) לפני מס
320	27	2	(61)	133	115	(41)	81	64	95	(37)	6	הפרשה (הטבה) למס
462	84	19	(319)	256	221	(78)	155	124	184	(71)	11	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 ביוני 2020												
284,415	23,173	940	4,998	5,295	27,633	39,869	42,371	140,136	87,733	24,387	28,016	אשראי לציבור, נטו
416,956	24,089	-	4	82,050	7,233	22,022	61,070	220,488	-	44,331	176,157	פיקדונות הציבור
1,090,685	17,104	313,423	15,372	532,251	1,559	9,825	21,656	179,495	-	15,233	164,262	נכסים בניהול

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	במיליוני ש"ח
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:												
4,586	582	31	2	79	433	496	482	2,481	1,483	634	364	מחיצוניים
-	(24)	8	(3)	399	(126)	(173)	152	(233)	(988)	31	724	בינמגזרי
4,586	558	39	(1)	478	307	323	634	2,248	495	665	1,088	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
2,749	139	191	470	^(N) 594	159	104	209	883	^(N) 3	234	646	הכנסות שאינן מריבית
7,335	697	230	469	1,072	466	427	843	3,131	498	899	1,734	סך כל ההכנסות
270	22	4	(1)	(36)	11	(72)	82	260	6	146	108	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,896	423	106	547	180	64	140	381	2,055	142	539	1,374	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,169	252	120	(77)	928	391	359	380	816	350	214	252	רווח (הפסד) לפני מס
1,120	52	34	52	317	134	123	130	278	119	73	86	הפרשה למס ^(N)
2,015	180	71	(129)	612	257	236	250	538	231	141	166	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 ביוני 2019												
277,634	23,854	769	5,741	^(N) 5,605	25,586	37,868	39,449	138,762	83,595	25,653	29,514	אשראי לציבור, נטו
374,007	24,234	-	374	^(N) 78,696	6,536	16,836	51,501	195,830	-	37,879	157,951	פיקדונות הציבור
1,073,552	17,293	282,525	21,170	509,730	1,660	21,415	23,754	196,005	-	17,670	178,335	נכסים בניהול

(א) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:												
8,841	1,047	81	1	522	821	888	972	4,509	2,311	1,271	927	מחיצוניים
-	(36)	12	3	192	(194)	(255)	305	(27)	(1,294)	43	1,224	בינמזרי
8,841	1,011	93	4	714	627	633	1,277	4,482	1,017	1,314	2,151	הכנסות ריבית, נטו
5,081	279	324	420	1,366	323	205	413	1,751	3	454	1,294	הכנסות שאינן מריבית
13,922	1,290	417	424	2,080	950	838	1,690	6,233	1,020	1,768	3,445	סך כל ההכנסות
609	58	7	(13)	(37)	71	(124)	80	567	7	329	231	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,908	825	204	1,059	371	133	350	721	4,245	278	1,097	2,870	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,405	407	206	(622)	1,746	746	612	889	1,421	735	342	344	רווח (הפסד) לפני מס
1,830	72	48	(141)	597	255	209	304	486	251	117	118	הפרשה (הטבה) למס
3,522	297	141	(481)	1,151	491	403	585	935	484	225	226	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2019												
282,478	22,966	958	5,760	8,358	26,387	37,696	40,661	139,692	85,390	25,110	29,192	אשראי לציבור, נטו
373,644	22,364	-	10	74,326	6,940	20,632	53,313	196,059	-	39,125	156,934	פיקדונות הציבור
1,152,027	17,100	313,901	20,734	547,613	2,294	21,766	24,183	204,436	-	18,175	186,261	נכסים בניהול

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
3,177	497	709	4,383	5	4,388
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח ^(ב)					
615	107	155	877	(2)	875
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(201)	(1)	(109)	(311)	-	(311)
מחיקות חשבונאיות					
70	-	53	123	-	123
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(131)	(1)	(56)	(188)	-	(188)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(10)	-	-	(10)	-	(10)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
3,651	603	808	5,062	3	5,065
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
409	-	20	429	-	429
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,657 ^(ב)	468	603 ^(ב)	3,728	2	3,730
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
203 ^(ב)	24 ^(ב)	60	287	1	288
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(259) ^(ב)	(9)	(92) ^(ב)	(360)	-	(360)
מחיקות חשבונאיות					
87 ^(ב)	-	70 ^(ב)	157	-	157
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(172)	(9)	(22)	(203)	-	(203)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(2)	(1)	-	(3)	-	(3)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,686	482	641	3,809	3	3,812
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
435	-	20	455	-	455
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,590	467	657	3,714	2	3,716
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
1,354	138	242	1,734	1	1,735
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(453)	(2)	(213)	(668)	-	(668)
מחיקות חשבונאיות					
161	-	122	283	-	283
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(292)	(2)	(91)	(385)	-	(385)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(1)	-	-	(1)	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
3,651	603	808	5,062	3	5,065
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
409	-	20	429	-	429
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,700	479	634	3,813	3	3,816
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
181 ^(ב)	15 ^(ב)	74	270	-	270
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(480) ^(ב)	(12)	(211) ^(ב)	(703)	-	(703)
מחיקות חשבונאיות					
294 ^(ב)	-	144 ^(ב)	438	-	438
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(186)	(12)	(67)	(265)	-	(265)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(9)	-	-	(9)	-	(9)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,686	482	641	3,809	3	3,812
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
435	-	20	455	-	455
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
133,027	26	748	133,801	15,495	149,296
שנבדקו על בסיס פרטני					
42,613	86,806	25,828	155,247	287	155,534
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
736 ^(ב)	86,642	-	87,378	-	87,378
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
175,640	86,832	26,576	289,048	15,782	304,830
סך הכל חובות ^(א)					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,551	-	211	2,762	3	2,765
שנבדקו על בסיס פרטני					
691	603	577	1,871	-	1,871
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
- ^(ג)	602 ^(ב)	-	602	-	602
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
3,242	603	788	4,633	3	4,636
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³					
487	-	198	685	-	685
מזה: בגין חובות פגומים					
30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
126,156 ^(ה)	29	798	126,983	10,115 ^(ה)	137,098
שנבדקו על בסיס פרטני					
44,107 ^(ה)	82,820	27,078 ^(ה)	154,005	477 ^(ה)	154,482
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
894 ^{(ג)(ה)}	82,427	-	83,321	-	83,321
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
170,263	82,849	27,876	280,988	10,592	291,580
סך הכל חובות ^(א)					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,763 ^(ה)	5 ^(ה)	161	1,929	3	1,932
שנבדקו על בסיס פרטני					
488 ^(ה)	477 ^(ה)	460 ^(ה)	1,425	-	1,425
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
- ^(ג)	477 ^{(ב)(ה)}	-	477	-	477
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
2,251	482	621	3,354	3	3,357
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³					
387	4	150	541	-	541
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 270 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2020 (30 ביוני 2019 - סך של 299 מיליון ש"ח).

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):						
130,760	-	795	131,555	12,800	144,355	שנבדקו על בסיס פרטני
42,589	84,421	27,241	154,251	282	154,533	שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹
714 ⁽¹⁾	84,220	-	84,934	-	84,934	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
173,349	84,421	28,036	285,806	13,082	298,888	סך הכל חובות ^(א)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):						
1,721	-	176	1,897	2	1,899	שנבדקו על בסיס פרטני
503	467	461	1,431	-	1,431	שנבדקו על בסיס קבוצתי ²
- ⁽¹⁾	466 ⁽²⁾	-	466	-	466	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
2,224	467	637	3,328	2	3,330	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³
372	-	167	539	-	539	מזה: בגין חובות פגומים ³

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 299 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד/ח)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
21	14	25,381	112	137	25,132
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ט)					
18	10	27,764	193	96	27,475
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(ט)					
4	3	13,552	8	6	13,538
שרותים פיננסיים					
143	107	76,915	1,249	1,529	74,137
מסחרי - אחר					
186	134	143,612	1,562	1,768	140,282
סך הכל מסחרי					
537	879	86,635	-	879 ^(ו)	85,756
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
151	70	26,180	311	325	25,544
אנשים פרטיים - אחר					
874	1,083	256,427	1,873	2,972	251,582
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,374	-	-	1,374
בנקים בישראל					
-	-	16	-	-	16
ממשלת ישראל					
874	1,083	257,817	1,873	2,972	252,972
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
29	-	12,322	303	178	11,841
בינוי ונדל"ן					
116	51	19,706	336	591	18,779
מסחרי - אחר					
145	51	32,028	639	769	30,620
סך הכל מסחרי					
-	-	593	47	1	545
אנשים פרטיים					
145	51	32,621	686	770	31,165
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	13,669	-	-	13,669
בנקים בחו"ל					
-	-	723	29	-	694
ממשלות בחו"ל					
145	51	47,013	715	770	45,528
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,019	1,134	289,048	2,559	3,742	282,747
סך הכל ציבור					
-	-	15,043	-	-	15,043
סך הכל בנקים					
-	-	739	29	-	710
סך הכל ממשלות					
1,019	1,134	304,830	2,588	3,742	298,500
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 192](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)						
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים	
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
89	7	23,029	88	101	22,840 ^(א)	בינוי ונדל"ן - בינוי
21	11	26,681	311	94	26,276 ^(א)	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	1	13,864	5	9	13,850 ^(א)	שרותים פיננסיים
126	53	76,253	1,268	1,580	73,405 ^(א)	מסחרי - אחר
238	72	139,827	1,672	1,784	136,371	סך הכל מסחרי
686	850	82,413	-	850 ^(א)	81,563	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
153	51	27,415	307	267	26,841 ^(א)	אנשים פרטיים - אחר
1,077	973	249,655	1,979	2,901	244,775	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	1,394	-	-	1,394	בנקים בישראל
-	-	16	-	-	16	ממשלת ישראל
1,077	973	251,065	1,979	2,901	246,185	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
86	27	12,111	204	252	11,655	בינוי ונדל"ן
354	8	18,325	293	530	17,502 ^(א)	מסחרי - אחר
440	35	30,436	497	782	29,157	סך הכל מסחרי
1	-	897	31	-	866	אנשים פרטיים
441	35	31,333	528	782	30,023	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	8,464	-	-	8,464 ^(א)	בנקים בחו"ל
-	-	718	-	-	718	ממשלות בחו"ל
441	35	40,515	528	782	39,205	סך הכל פעילות בחו"ל
1,518	1,008	280,988	2,507	3,683	274,798	סך הכל ציבור
-	-	9,858	-	-	9,858	סך הכל בנקים
-	-	734	-	-	734	סך הכל ממשלות
1,518	1,008	291,580	2,507	3,683	285,390	סך הכל

ראה הערות [בעמוד 192](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ימים ^(ג)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(א)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
48	8	23,782	79	102	23,601
בינוי ונדל"ן - בינוי					
28	13	27,097	300	94	26,703
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
54	4	17,162	4	11	17,147
שרותים פיננסיים					
150	64	74,614	1,116	1,155	72,343
מסחרי - אחר					
280	89	142,655	1,499	1,362	139,794
סך הכל מסחרי					
620	830	84,213	-	830 ^(ה)	83,383
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
154	58	27,677	310	302	27,065
אנשים פרטיים - אחר					
1,054	977	254,545	1,809	2,494	250,242
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	2,167	-	-	2,167
בנקים בישראל					
-	-	11	-	-	11
ממשלת ישראל					
1,054	977	256,723	1,809	2,494	252,420
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
17	3	11,962	362	77	11,523
בינוי ונדל"ן					
139	- ^(ו)	18,732	359	511	17,862
מסחרי - אחר					
156	3	30,694	721	588	29,385
סך הכל מסחרי					
-	-	567	1	-	566
אנשים פרטיים					
156	3	31,261	722	588	29,951
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	10,171	-	-	10,171
בנקים בחו"ל					
-	-	733	-	-	733
ממשלות בחו"ל					
156	3	42,165	722	588	40,855
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,210	980	285,806	2,531	3,082	280,193
סך הכל ציבור					
-	-	12,338	-	-	12,338
סך הכל בנקים					
-	-	744	-	-	744
סך הכל ממשלות					
1,210	980	298,888	2,531	3,082	293,275
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 192](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים. למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 13.2.1](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 246 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 431 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 210 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך 81 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 89 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 85 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) 2.2% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעור LTV העולים על 85%.
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 30 ביוני 2020, בסך של 1,084 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכו 205 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיר ו-879 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיר, כאשר מתוכן סך של 216 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 173 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.
- (ט) סווג מחדש.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל.

חוב המוערך על בסיס פרטני מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 60 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים, יחזור שוב להיות מטופל כחוב לא מבצע. לגבי הלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יצוין כי לאור הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 וכחלק מהמאמצים לסייע ללווים בקשיים הנובעים מאירוע הקורונה, הסדרי חוב שבמסגרתם שונו תנאי החוב ובפרט נדחו מועדי התשלום המקוריים, לא הובאו בחשבון בקביעת סטטוס הפיגור או סיווג החוב.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 4.2.1](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
בינוי ונדל"ן - בינוי	49	13	63	112	367
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	56	2	137	193	970
שרותים פיננסיים	2	1	6	8	411
מסחרי - אחר	786	270	463	1,249	3,135
סך הכל מסחרי	893	286	669	1,562	4,883
אנשים פרטיים - אחר	307	188	4	311	773
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	1,200	474	673	1,873	5,656
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
בינוי ונדל"ן	302	77	1	303	380
מסחרי - אחר	229	124	107	336	370
סך הכל מסחרי	531	201	108	639	750
אנשים פרטיים	21	10	26	47	47
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	552	211	134	686	797
ממשלות בחו"ל	29	-	-	29	29
סך הכל פעילות בחו"ל	581	211	134	715	826
סך הכל ציבור	1,752	685	807	2,559	6,453
סך הכל ממשלות	29	-	-	29	29
סך הכל	1,781	685	807	2,588	6,482
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	1,536	599	573	2,109	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	649	226	518	1,167	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)				
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)	בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
558	88	31	10	57
בינוי ונדל"ן - בינוי				
1,181	311	207	25	104
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
427	5	2	1	3
שרותים פיננסיים				
4,446	1,268	261	256	1,007
מסחרי - אחר				
6,612	1,672	501	292	1,171
סך הכל מסחרי				
2,542	307	6	148	301
אנשים פרטיים - אחר				
9,154	1,979	507	440	1,472
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
406	204	2	59	202
בינוי ונדל"ן				
509	293	152	36	141
מסחרי - אחר				
915	497	154	95	343
סך הכל מסחרי				
31	31	6	6	25
אנשים פרטיים				
946	528	160	101	368
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
10,100	2,507	667	541	1,840
סך הכל ציבור				
מזה:				
	2,051	453	481	1,598
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים				
	1,179	427	200	752
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים				

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם קיימת
	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	79	22	11	57	323
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	300	235	2	65	1,097
שרותים פיננסיים	4	1	1	3	410
מסחרי - אחר	1,116	541	217	575	2,981
סך הכל מסחרי	1,499	799	231	700	4,811
אנשים פרטיים - אחר	310	3	166	307	765
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	1,809	802	397	1,007	5,576
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן	362	-	100	362	379
מסחרי - אחר	359	222	41	137	392
סך הכל מסחרי	721	222	141	499	771
אנשים פרטיים	1	-	1	1	1
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	722	222	142	500	772
סך הכל ציבור	2,531	1,024	539	1,507	6,348
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	2,023	694	493	1,329	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	1,019	357	181	662	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית^(ה)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג,ד)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג,ד)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	-	202	-	1	98
בינוי ונדל"ן - בינוי					
-	-	311	-	1	230
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	9	-	-	5
שרותים פיננסיים					
-	2	1,151	1	1	1,194
מסחרי - אחר					
-	2	1,673	1	3	1,527
סך הכל מסחרי					
-	-	325	2	2	311
אנשים פרטיים - אחר					
-	2	1,998	3	5	1,838
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	1	226	-	-	331
בינוי ונדל"ן					
1	1	312	1	1	332
מסחרי אחר					
1	2	538	1	1	663
סך הכל מסחרי					
-	-	18	-	-	5
אנשים פרטיים					
1	2	556	1	1	668
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	-	-	-	5
ממשלות בחו"ל					
1	2	556	1	1	673
סך הכל פעילות בחו"ל					
1	4	2,554	4	6	2,506
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	5
סך הכל ממשלות					
1	4	2,554	4	6	2,511
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 בסך 89 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 89 מיליון ש"ח).

(ה) (-) לרבות יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית^(ד) (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן ^(ג)	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן ^(ג)	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	-	179	-	1	100
בינוי ונדל"ן - בינוי					
-	-	311	-	2	223
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	8	-	-	5
שרותים פיננסיים					
3	6	1,174	1	3	1,205
מסחרי - אחר					
3	6	1,672	1	6	1,533
סך הכל מסחרי					
-	1	322	2	3	311
אנשים פרטיים - אחר					
3	7	1,994	3	9	1,844
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	2	342	-	-	323
בינוי ונדל"ן					
2	2	184	2	2	335
מסחרי - אחר					
2	4	526	2	2	658
סך הכל מסחרי					
-	-	17	-	-	8
אנשים פרטיים					
2	4	543	2	2	666
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	-	-	-	10
ממשלות בחו"ל					
2	4	543	2	2	676
סך הכל פעילות בחו"ל					
5	11	2,537	5	11	2,510
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	10
סך הכל ממשלות					
5	11	2,537	5	11	2,520
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
 (ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
 (ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 בסך 182 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 185 מיליון ש"ח).
 (ה) (-) לרבות יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

ליום 30 ביוני 2019				ליום 30 ביוני 2020			
צובר	שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	שאינו צובר	צובר ^(ב)	שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר	שאינו צובר
סך הכל ^(א)	לא בפיגור	לא בפיגור	סך הכל ^(א)	לא בפיגור	לא בפיגור	סך הכל ^(א)	לא בפיגור
בלתי מבוקר							
במיליוני ש"ח							
<u>פעילות לווים בישראל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
66	26	2	38	85	13	1	71
בינוי ונדל"ן - בינוי							
230	136	1	93	135	66	-	69
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן							
2	1	-	1	5	1	-	4
שרותים פיננסיים							
400	96	7	297	635	106	6	523
מסחרי - אחר							
698	259	10	429	860	186	7	667
סך הכל מסחרי							
293	67	3	223	288	93	3	192
אנשים פרטיים - אחר							
991	326	13	652	1,148	279	10	859
סך הכל ציבור - פעילות בישראל							
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
134	2	-	132	6	-	-	6
בינוי ונדל"ן							
45	13	-	32	13	5	-	8
מסחרי - אחר							
179	15	-	164	19	5	-	14
סך הכל מסחרי							
9	4	-	5	-	-	-	-
אנשים פרטיים							
188	19	-	169	19	5	-	14
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל							
1,179	345	13	821	1,167	284	10	873
סך הכל ציבור							

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) צובר הכנסות ריבית.
 (ג) נכלל בחובות פגומים.

לא היו ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי ליום 30 ביוני 2020 (ליום 30 ביוני 2019 - 1 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2019			
סך הכל ^(ג)	צובר ^(ב) לא בפיגור	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	שאינו צובר הכנסות ריבית מבוקר
במיליוני ש"ח			
<u>פעילות לווים בישראל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
48	15	1	32
בינוי ונדל"ן - בינוי			
202	139	-	63
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
3	1	-	2
שרותים פיננסיים			
356	122	8	226
מסחרי - אחר			
609	277	9	323
סך הכל מסחרי			
290	72	5	213
אנשים פרטיים - אחר			
899	349	14	536
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
-	-	-	-
בינוי ונדל"ן			
120	24	-	96
מסחרי - אחר			
120	24	-	96
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטיים			
120	24	-	96
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל			
1,019	373	14	632
סך הכל ציבור			

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

לא היו ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי ליום 31 בדצמבר 2019.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשלושה חודשים שהסתיימו 30 ביוני					
2019			2020		
יתרת חוב רשומה לפני לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
10	11	98	50	51	95
בינוי ונדל"ן - בינוי					
10	11	22	3	3	21
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	1	8	1	1	2
שרותים פיננסיים					
57	59	415	279	280	543
מסחרי - אחר					
78	82	543	333	335	661
סך הכל מסחרי					
34	35	1,298	48	49	1,261
אנשים פרטיים - אחר					
^(ב) 112	^(ב) 117	^(ב) 1,841	381	384	1,922
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
9	9	1	-	-	-
בינוי ונדל"ן					
9	9	1	-	-	-
סך הכל מסחרי					
9	9	1	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
121	126	1,842	381	384	1,922
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
יתרת חוב רשומה לפני לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
16	17	167	56	57	188
19	20	47	10	10	47
1	1	13	1	1	7
122	124	783	425	430	1,073
158	162	1,010	492	498	1,315
69	71	2,415	98	100	2,734
^(ב) 227	^(ב) 233	^(ב) 3,425	590	598	4,049
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
12	12	2	6	6	1
12	12	2	6	6	1
12	12	2	6	6	1
239	245	3,427	596	604	4,050

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2019		2020	
מספר חוזים	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	יתרת חוב רשומה ^(ג)
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
<u>פעילות לווים בישראל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
3	35	6	34
בינוי ונדל"ן - בינוי			
3	7	6	11
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
1	3	- ^(ד)	1
שרותים פיננסיים			
22	153	30	213
מסחרי - אחר			
29	198	42	259
סך הכל מסחרי			
11	472	14	441
אנשים פרטיים - אחר			
40	670 ^(ה)	56	700
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
- ^(ד)	1	-	-
בינוי ונדל"ן			
- ^(ד)	2	-	-
מסחרי - אחר			
-	3	-	-
סך הכל מסחרי			
-	3	-	-
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל			
40	673	56	700
סך הכל ציבור			

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- (ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.
- (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
- (ה) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב) (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2019		2020	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
<u>פעילות לווים בישראל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
11	93	10	87
בינוי ונדל"ן - בינוי			
5	23	14	26
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
1	6	- ^(ד)	3
שרותים פיננסיים			
58	383	65	462
מסחרי - אחר			
75	505	89	578
סך הכל מסחרי			
30	1,047	31	994
אנשים פרטיים - אחר			
105 ^(ה)	1,552 ^(ה)	120	1,572
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
- ^(ד)	1	-	-
בינוי ונדל"ן			
- ^(ד)	3	-	-
מסחרי אחר			
-	4	-	-
סך הכל מסחרי			
-	4	-	-
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל			
105	1,556	120	1,572
סך הכל ציבור			

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- (ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.
- (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
- (ה) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
2,394	35,881	1,625	56,177	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
328	20,130	659	30,645	מעל 60%	
-	7	-	10		שיעור משני או ללא שיעור
2,722	56,018	2,284	86,832		סך הכל
30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
1,965	34,771	1,821	53,541	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
251	19,807	711	29,282	מעל 60%	
-	23	-	26		שיעור משני או ללא שיעור
2,216	54,601	2,532	82,849		סך הכל
31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
2,270	35,258	1,771	54,809	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
303	19,730	659	29,601	מעל 60%	
-	9	-	11		שיעור משני או ללא שיעור
2,573	54,997	2,430	84,421		סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת הפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול הפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי הפרשה הקבוצתית גבוהה מהפרשה הנדרשת על פי LTV.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31 בדצמבר		30 ביוני		2020		2019		2019	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)
מבוקר					בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח					במיליוני ש"ח				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים									
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:									
2	729	3	1,266	2	628	2	628	3	1,266
74	5,293	65	5,158	78	4,970	78	4,970	65	5,158
18	21,248	17	20,215	19	20,163	19	20,163	17	20,215
158	16,257	235	16,531	174	16,359	174	16,359	235	16,531
13	14,837	15	14,375	15	15,608	15	15,608	15	14,375
25	12,456	23	12,096	29	13,358	29	13,358	23	12,096
81	28,655	81	27,628	96	30,204	96	30,204	81	27,628
15	16,723	16	17,271	16	16,240	16	16,240	16	17,271
-	2,921	-	2,507	-	3,925	-	3,925	-	2,507
-	4,778	-	4,929	-	5,586	-	5,586	-	4,929

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 208 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 214 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 207 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

- (א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת הבורסה והמעוף בסך 572 מיליון ש"ח (ב-30 ביוני 2019 וב-31 בדצמבר 2019 סך של 228 מיליון ש"ח ו-259 מיליון ש"ח בהתאמה).
 (ג) התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת ניהול בנק תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
102,911	2,618	1,228	1,055	9,356	-	88,654
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
98,672	3,792	2,651	4,529	45,172	5,108	37,420
ניירות ערך						
2,694	-	32	60	2,282	-	320
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
284,415	558	4,522	3,945	30,939	43,571	200,880
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
739	-	-	15	708	-	16
אשראי לממשלות						
748	748	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,910	2,910	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
14,796	4,643	236	415	4,778	9	4,715
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
9,749	1,339	30	-	1,139	6	7,235
נכסים אחרים						
517,650	16,624	8,699	10,019	94,374	48,694	339,240
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
416,956	3,008	5,452	9,423	109,305	11,958	277,810
פיקדונות הציבור						
6,659	51	51	331	2,188	-	4,038
פיקדונות מבנקים						
230	-	-	10	127	-	93
פיקדונות מממשלות						
1,285	1	32	59	919	-	274
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
19,519	-	-	-	2,636	11,282	5,601
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
15,810	4,632	276	473	5,011	217	5,201
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
20,598	379	117	18	795	12,445	6,844
התחייבויות אחרות						
481,057	8,071	5,928	10,314	120,981	35,902	299,861
סך כל ההתחייבויות						
36,593	8,553	2,771	(295)	(26,607)	12,792	39,379
הפרש ^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	537	(3,440)	(525)	25,139	(2,703)	(19,008)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	58	429	(428)	-	(59)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	28	8	(131)	225	-	(130)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
36,593	9,118	(603)	(522)	(1,671)	10,089	20,182
סך הכל כללי						
-	-	80	558	(493)	-	(145)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	187	169	(321)	(831)	-	796
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 4,633 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
83,605	53	^(א) 2,155	^(א) 1,974	^(ה) 5,083	-	74,340
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
80,763	3,577	5,413	4,228	34,310	3,197	30,038
ניירות ערך						
2,963	-	240	61	1,401	-	1,261
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
277,634	258	5,543	4,271	^(ה) 30,751	43,389	193,422
אשראי לציבור, נטו ^(ד)						
734	-	-	26	692	-	16
אשראי לממשלות						
690	690	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,940	2,940	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
11,099	4,030	149	243	2,613	137	3,927
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,092	407	31	2	774	4	6,874
נכסים אחרים						
468,536	11,971	13,531	10,805	75,624	46,727	309,878
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
374,007	327	^(א) 6,117	^(א) 11,247	^(ה) 100,671	15,196	240,449
פיקדונות הציבור						
4,939	-	591	367	^(ה) 2,210	-	1,771
פיקדונות מבנקים						
437	-	-	9	326	-	102
פיקדונות מממשלות						
954	21	30	61	227	-	615
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
19,981	-	-	-	-	14,237	5,744
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
11,626	3,979	168	232	2,305	332	4,610
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
20,339	395	117	31	462	11,964	7,370
התחייבויות אחרות						
432,283	4,722	7,023	11,947	106,201	41,729	260,661
סך כל ההתחייבויות						
36,253	7,249	6,508	(1,142)	(30,577)	4,998	49,217
הפרש^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	615	(7,151)	(222)	28,003	(3,414)	(17,831)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	(58)	(11)	345	629	-	(905)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	(35)	(9)	904	234	-	(1,094)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
36,253	7,771	(663)	(115)	(1,711)	1,584	29,387
סך הכל כללי						
-	(115)	(5)	556	2,178	-	(2,614)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	(1)	(75)	1,249	(711)	-	(462)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,354 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.
 (ה) סווג מחדש.
 (ו) הוצג מחדש.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
76,213	917	1,859	1,103	6,785	-	65,549
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
84,949	3,712	1,953	5,059	38,649	3,186	32,390
ניירות ערך						
1,470	-	30	59	1,220	-	161
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
282,478	424	5,096	3,775	31,513	43,731	197,939
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
744	-	-	20	713	-	11
אשראי לממשלות						
765	765	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
3,043	3,043	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
10,970	3,693	228	187	2,111	97	4,654
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,486	259	20	3	757	4	7,443
נכסים אחרים						
469,134	12,829	9,186	10,206	81,748	47,018	308,147
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
373,644	1,368	5,220	9,531	99,241	13,878	244,406
פיקדונות הציבור						
6,176	-	67	444	3,385	-	2,280
פיקדונות מבנקים						
315	-	-	8	199	-	108
פיקדונות מממשלות						
476	11	30	59	264	-	112
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
19,958	-	-	-	-	14,337	5,621
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
11,528	3,637	301	185	1,698	285	5,422
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
21,163	350	115	19	496	13,093	7,090
התחייבויות אחרות						
433,260	5,366	5,733	10,246	105,283	41,593	265,039
סך כל ההתחייבויות						
35,874	7,463	3,453	(40)	(23,535)	5,425	43,108
הפרש^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	634	(4,150)	(1,159)	23,180	(3,009)	(15,496)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	(1)	972	(1,351)	-	380
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	8	133	(128)	-	(13)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
35,874	8,097	(690)	(94)	(1,834)	2,416	27,979
סך הכל כללי						
-	-	2	1,496	(1,531)	-	33
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	71	1,188	(113)	-	(1,146)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לכסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בנינו נוצר בסך 3,328 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן				
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
102,988	1,624	9,821	91,543	102,911
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
99,392	3,354	38,873	57,165	98,672
ניירות ערך ^(ב)				
2,694	-	-	2,694	2,694
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
285,306	196,991	84,006	4,309	284,415
אשראי לציבור, נטו				
714	700	14	-	739
אשראי לממשלות				
14,796	2,264	9,024	3,508	14,796
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,909	1,840	-	69	1,909
נכסים פיננסיים אחרים				
507,799	206,773	141,738	159,288	506,136 ^(ג)
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
416,967	110,754	301,838	4,375	416,956
פיקדונות הציבור				
6,648	2,116	4,481	51	6,659
פיקדונות מבנקים				
243	88	155	-	230
פיקדונות מממשלות				
1,285	-	-	1,285	1,285
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
19,746	806	-	18,940	19,519
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
15,810	269	12,029	3,512	15,810
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
5,388	1,319	3,977	92	5,388
התחייבויות פיננסיות אחרות				
466,087	115,352	322,480	28,255	465,847 ^(ג)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
330	330	-	-	330
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
19,551	19,357	194	-	19,551
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)				

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 141,813 מיליון ש"ח ובסך 277,185 מיליון ש"ח. בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 2.15-1.15](#).

(ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים					
83,628	905	7,492 ^(ה)	75,231 ^(ו)	83,605 ^{(ה)(ו)}	מזומנים ופיקדונות בבנקים
81,013	2,651	35,635	42,727	80,763	ניירות ערך ^(ב)
2,963	-	1,375	1,588	2,963	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
278,031	187,509	88,745 ^(ה)	1,777	277,634 ^(ה)	אשראי לציבור, נטו
764	750	14	-	734	אשראי לממשלות
11,099	1,289	6,517 ^(ה)	3,293 ^(ה)	11,099	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,993	1,916	-	77	1,993	נכסים פיננסיים אחרים
459,491	195,020	139,778	124,693	458,791 ^(ג)	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
371,455	104,288	264,907 ^(ה)	2,260 ^(ו)	374,007 ^{(ה)(ו)}	פיקדונות הציבור
4,938	56	4,882 ^(ה)	-	4,939 ^(ה)	פיקדונות מבנקים
449	89	360	-	437	פיקדונות מממשלות
954	-	-	954	954	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
20,945	813	-	20,132	19,981	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
11,626	317	7,944 ^(ה)	3,365 ^(ה)	11,626	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,279	541	4,109	629	5,279	התחייבויות פיננסיות אחרות
415,646	106,104	282,202	27,340	417,223 ^(ג)	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
345	345	-	-	345	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
18,137	17,973	164	-	18,137	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 123,080 מיליון ש"ח ובסך 240,508 מיליון ש"ח. בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 115-215](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
 (ה) סוג מחדש.
 (ו) הוצג מחדש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים					
76,192	1,251	8,104	66,837	76,213	מזומנים ופיקדונות בבנקים
85,406	2,772	31,831	50,803	84,949	ניירות ערך ^(ב)
1,470	-	-	1,470	1,470	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
283,464	192,218	88,862	2,384	282,478	אשראי לציבור, נטו
770	759	11	-	744	אשראי לממשלות
10,970	1,399	7,423 ^(ה)	2,148 ^(ה)	10,970	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,008	1,961	-	47	2,009	נכסים פיננסיים אחרים
460,280	200,360	136,231	123,689 ^(ג)	458,833 ^(ג)	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
372,353	98,136	270,780	3,437	373,644	פיקדונות הציבור
6,160	183	5,977	-	6,176	פיקדונות מבנקים
323	87	236	-	315	פיקדונות מממשלות
476	-	-	476	476	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
20,869	828	-	20,041	19,958	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
11,528	295	9,100 ^(ה)	2,133 ^(ה)	11,528	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,055	607	4,348	100	5,052	התחייבויות פיננסיות אחרות
416,764	100,136	290,441	26,187 ^(ג)	417,149 ^(ג)	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
301	301	-	-	301	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
20,470	20,284	186	-	20,470	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 129,657 מיליון ש"ח ובסך 216,697 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-215](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנהלים כנגדה.
 (ה) סווג מחדש.

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
36,234	34	4,660	31,540
אגרות חוב ממשלת ישראל			
19,157	3	7,521	11,633
אגרות חוב ממשלות זרות			
67	-	67	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
9,488	7	9,481	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
7,604	1,914	5,690	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
199	-	129	70
אגרות חוב אחרות בישראל			
5,746	-	5,746	-
אגרות חוב אחרות זרים			
78,495	1,958	33,294	43,243
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה			
מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר:			
2,378	-	-	2,378
מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
7,924	-	-	7,924
אגרות חוב ממשלת ישראל			
262	-	10	252
אגרות חוב ממשלות זרות			
527	-	-	527
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
163	-	163	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
124	1	123	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
49	-	-	49
אגרות חוב אחרות בישראל			
71	-	71	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
19	-	-	19
מניות וקרנות נאמנות			
9,139	1	367	8,771
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
327	114	213	-
חוזי שקל - מדד			
6,885	1,007	5,850	28
חוזי ריבית			
2,420	763	1,657	-
חוזי מטבע - חוץ			
4,570	350	1,277	2,943
חוזי מניית			
185	30	27	128
חוזי סחורות ואחרים			
409	-	-	409
פעילות בשוק המעוף			
14,796	2,264	9,024	3,508
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
4,381	-	-	4,381
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
2,694	-	-	2,694
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
69	-	-	69
אחר			
7,144	-	-	7,144
סך הכל אחרים			
111,952	4,223	42,685	65,044
סך כל הנכסים			

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)		
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
				חוזי שקל - מדד	-
413	77	336		חוזי ריבית	39
7,609	-	7,570		חוזי מטבע - חוץ	-
2,597	192	2,405		חוזי מניית	2,935
4,599	-	1,664		חוזי סחורות ואחרים	128
182	-	54		פעילות בשוק המעוף	410
410	-	-		סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,512
15,810	269	12,029		אחרים:	
				פקדונות בגין השאלות ניירות ערך	4,375
4,376	-	1		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,285
1,285	-	-		אחרים	92
92	-	-		סך הכל אחרים	5,752
5,753	-	1		סך כל ההתחייבויות	9,264
21,563	269	12,030			

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
28,805	-	2,818	25,987
אגרות חוב ממשלת ישראל			
14,730	-	7,909	6,821
אגרות חוב ממשלות זרות			
-	-	-	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
10,494	-	10,454	40
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
8,514	1,531	6,983	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
141	-	37	104
אגרות חוב אחרות בישראל			
3,178	-	3,178	-
אגרות חוב אחרות זרים			
65,862	1,531	31,379	32,952
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה			
מניות וקרנות זמינות למכירה:			
2,438	-	-	2,438
מניות וקרנות נאמנות			
ניירות ערך למסחר:			
4,846	-	-	4,846
אגרות חוב ממשלת ישראל			
51	-	-	51
אגרות חוב ממשלות זרות			
111	-	-	111
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
148	-	148	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
216	-	216	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
107	-	-	107
אגרות חוב אחרות בישראל			
168	-	168	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
19	-	-	19
מניות וקרנות נאמנות			
5,666	-	532	5,134
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
170	90	80	-
חוזי שקל - מדד			
4,622	665	^(א) 3,738	^(א) 219
חוזי ריבית			
1,992	508	1,484	-
חוזי מטבע - חוץ			
3,931	17	^(א) 1,094	^(א) 2,820
חוזי מניות			
166	9	121	36
חוזי סחורות ואחרים			
218	-	-	218
פעילות בשוק המעוף			
11,099	1,289	6,517	3,293
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,466	-	1	^(ב) 2,465
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
2,963	-	1,375	1,588
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
77	-	-	77
אחר			
5,506	-	1,376	4,130
סך הכל אחרים			
90,571	2,820	39,804	47,947
סך כל הנכסים			

(א) סווג מחדש.

(ב) הוצג מחדש.

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
318	112	206	-
4,580	-	4,283 ^(א)	297 ^(א)
2,448	205	2,243	-
3,898	-	1,084	2,814
165	-	128 ^(א)	37 ^(א)
217	-	-	217
11,626	317	7,944	3,365
אחרים:			
2,301	8	33	2,260 ^(ב)
954	-	-	954
629	-	-	629
3,884	8	33	3,843
15,510	325	7,977	7,208

(א) סווג מחדש.

(ב) הוצג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
33,132	-	2,662	30,470
אגרות חוב ממשלת ישראל			
18,121	-	5,863	12,258
אגרות חוב ממשלות זרות			
9,597	-	9,556	41
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
7,748	1,455	6,293	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
140	-	32	108
אגרות חוב אחרות בישראל			
3,530	-	3,530	-
אגרות חוב אחרות זרים			
72,268	1,455	27,936	42,877
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה			
מניות וקרנות זמינות למכירה:			
2,395	-	-	2,395
מניות וקרנות נאמנות			
ניירות ערך למסחר:			
2,715	-	-	2,715
אגרות חוב ממשלת ישראל			
213	-	-	213
אגרות חוב ממשלות זרות			
101	-	-	101
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
201	-	201	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
154	-	154	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
53	-	-	53
אגרות חוב אחרות בישראל			
87	-	87	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
-	-	-	-
מניות וקרנות נאמנות			
3,524	-	442	3,082
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
209	82	127	-
חוזי שקל - מדד			
4,448	767	^(א) 3,663	^(א) 18
חוזי ריבית			
2,279	538	1,741	-
חוזי מטבע - חוץ			
3,664	8	^(א) 1,882	^(א) 1,774
חוזי מניות			
44	4	^(א) 10	^(א) 30
חוזי סחורות ואחרים			
326	-	-	326
פעילות בשוק המעוף			
10,970	1,399	7,423	2,148
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
3,564	-	-	3,564
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,470	-	-	1,470
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
47	-	-	47
אחר			
5,081	-	-	5,081
סך הכל אחרים			
94,238	2,854	35,801	55,583
סך כל הנכסים			

(א) סווג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
303	38	265	-
4,443	-	^(א) 4,429	^(א) 14
2,768	257	2,511	-
3,645	-	^(א) 1,882	^(א) 1,763
43	-	^(א) 13	^(א) 30
326	-	-	326
11,528	295	9,100	2,133
אחרים:			
3,487	6	44	3,437
476	-	-	476
100	-	-	100
4,063	6	44	4,013
15,591	301	9,144	6,146

(א) סווג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				במיליוני ש"ח
			-	-
(55)	479	479		אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(55)	479	479	-	-
				סך הכל

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה ^(א)	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים ^(א) (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				במיליוני ש"ח
			-	-
(12)	456	456		אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(12)	456	456	-	-
				סך הכל

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה ^(א)	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים ^(א) (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				במיליוני ש"ח
			-	-
76	508	508		אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
76	508	508	-	-
				סך הכל

(א) הוצג מחדש.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2020		שווי הוגן ליום 30 ביוני 2020		העברות מרמה 3 ^(א)		העברות אל רמה 3 ^(א)		התאמות מתרגום דוחות כספיים		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2020	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2020	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת התקופה	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	
במיליוני ש"ח											
נכסים											
אגרות חוב זמינות למכירה:											
-	34	-	-	-	-	-	1	(1)	34		ממשלת ישראל
-	3	-	3	-	-	-	-	-	-		ממשלות זרות
-	7	-	-	-	-	7	-	-	-		מוסדות פיננסיים בחו"ל
(27)	1,914	-	62	-	(88)	171	48	(1)	1,722		MBS/ABS
(27)	1,958	-	65	-	(88)	178	49	(2)	1,756		סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:											
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-		MBS/ABS
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-		סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(116)	114	-	6	-	-	-	-	(9)	117		חוזי שקל - מדד
198	1,007	-	-	-	-	-	-	-	194		חוזי ריבית
(124)	763	-	-	-	-	105	-	(937)	1,595		חוזי מטבע - חוץ
(942)	350	-	-	-	-	-	-	(1,207)	1,557		חוזי מניות
(10)	30	-	-	-	-	-	-	(18)	48		חוזי סחורות ואחרים
(991)	2,264	-	6	-	-	105	-	(1,977)	4,130		סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,018)	4,223	-	72	-	(88)	283	49	(1,979)	5,886		סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
(26)	77	-	50	-	-	-	-	(26)	53		חוזי שקל - מדד
16	192	-	-	-	-	-	-	-	17		חוזי מטבע - חוץ
(10)	269	-	50	-	-	-	-	(9)	228		סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(10)	269	-	50	-	-	-	-	(9)	228		סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנוותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור ג'15 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)												
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:										
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2019	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח הפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת התקופה והפסד ^(א)	1,873	MBS/ABS	
נכסים												
ניירות ערך זמינים למכירה:												
	(2)	1,531	(88)	-	-	(38)	(247)	64	4	(37)	1,873	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:												
	(26)	90	-	4	-	-	-	-	-	(37)	123	חוזי שקל - מדד
	275	665	-	-	-	8	-	-	-	267	390	חוזי ריבית
	60	508	-	-	-	-	-	97	-	(177)	588	חוזי מטבע - חוץ
	-	17	-	-	-	-	-	-	-	(16)	33	חוזי מניות
	3	9	-	-	-	-	-	-	-	1	8	חוזי סחורות ואחרים
	312	1,289	-	4	-	8	-	97	-	38	1,142	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	310	2,820	(88)	4	-	(30)	(247)	161	4	1	3,015	סך כל הנכסים
התחייבויות												
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:												
	31	112	-	26	-	-	-	-	-	(11)	97	חוזי שקל - מדד
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית
	6	205	-	-	-	-	-	-	-	9	196	חוזי מטבע - חוץ
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
	37	317	-	26	-	-	-	-	-	(2)	293	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	-	8	-	-	-	-	-	-	-	(1)	9	סך הכל אחרים
	37	325	-	26	-	-	-	-	-	(3)	302	סך כל התחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2020	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2020	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:
במיליוני ש"ח										
נכסים										
אגרות חוב זמינות למכירה:										
	3	34	-	34	-	-	-	1	(1)	-
ממשלת ישראל										
ממשלות זרות	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-
מוסדות פיננסיים בחו"ל	-	7	-	-	-	-	7	-	-	-
MBS/ABS	(27)	1,914	-	234	-	(317)	514	(23)	51	1,455
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	(24)	1,958	-	271	-	(317)	521	(22)	50	1,455
אגרות חוב למסחר:										
MBS/ABS	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל - מדד	(39)	114	-	6	-	-	-	-	26	82
חוזי ריבית	120	1,007	-	-	-	(209)	-	-	449	767
חוזי מטבע - חוץ	348	763	-	-	-	-	805	-	(580)	538
חוזי מניות	340	350	-	-	-	-	-	-	342	8
חוזי סחורות ואחרים	28	30	-	-	-	-	-	-	26	4
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	797	2,264	-	6	-	(209)	805	-	263	1,399
סך כל הנכסים	773	4,223	-	278	-	(526)	1,326	(22)	313	2,854
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל - מדד	45	77	-	51	-	-	-	-	(12)	38
חוזי מטבע - חוץ	-	192	-	-	-	-	-	-	(65)	257
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	45	269	-	51	-	-	-	-	(77)	295
סך הכל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	(6)	6
סך כל ההתחייבויות	45	269	-	51	-	-	-	-	(83)	301

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור ג15 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו		שווי הוגן ליום 30 ביוני 2019		העברות מרמה 3 ^(א)		העברות אל רמה 3 ^(א)		התאמות מתרגום דוחות כספיים		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	
המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019	המוחזקים ליום 30 ביוני 2019
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
(2)	1,531	(1,112)	-	-	(170)	(247)	300	32	(93)	2,821	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(22)	90	(2)	5	-	-	-	-	-	(62)	149	חוזי שקל - מדד
525	665	-	-	-	(9)	-	-	-	532	142	חוזי ריבית
(36)	508	-	-	-	-	-	272	-	(735)	971	חוזי מטבע - חוץ
(222)	17	-	-	-	-	-	-	-	(920)	937	חוזי מניות
(1)	9	-	-	-	-	-	-	-	(10)	19	חוזי סחורות ואחרים
244	1,289	(2)	5	-	(9)	-	272	-	(1,195)	2,218	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
242	2,820	(1,114)	5	-	(179)	(247)	572	32	(1,288)	5,039	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
41	112	-	38	-	-	-	-	-	(35)	109	חוזי שקל - מדד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית
(16)	205	-	-	-	-	-	-	-	77	128	חוזי מטבע - חוץ
25	317	-	38	-	-	-	-	-	42	237	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4	8	-	-	-	-	-	-	-	5	3	סך הכל אחרים
29	325	-	38	-	-	-	-	-	47	240	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנתרת לפירעון היא מתחת לשנה. כמו כן, הועברו עסקאות מסוג SBA בעקבות ביצוע הקצאה מחדש של יתרת הקרן שטרם שולמה. העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנתרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)												
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	העברות מרמה 3 ^(ג)	העברות אל רמה 3 ^(ג)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה	הפסד ^(א)	ברוח כולל אחר ^(ב)	
							רווחים	פסדים				
במיליוני ש"ח												
נכסים												
ניירות ערך זמינים למכירה:												
												MBS/ABS
(4)	1,455	(1,012)	-	-	(234)	(315)	308	31	(144)	2,821		
נכסים בגין מכשירים נגזרים:												
												חוזי שקל - מדד
(25)	82	(5)	18	-	-	-	-	-	(80)	149		
												חוזי ריבית
618	767	-	-	-	(106)	-	-	-	731	142		
												חוזי מטבע - חוץ
229	538	-	-	-	-	-	530	-	(963)	971		
												חוזי מניות
2	8	-	-	-	-	-	-	-	(929)	937		
												חוזי סחורות ואחרים
(2)	4	-	-	-	-	-	-	-	(15)	19		
												סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
822	1,399	(5)	18	-	(106)	-	530	-	(1,256)	2,218		
												סך כל הנכסים
818	2,854	(1,017)	18	-	(340)	(315)	838	31	(1,400)	5,039		
התחייבויות												
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:												
												חוזי שקל - מדד
12	38	(69)	35	-	-	-	-	-	(37)	109		
												חוזי מטבע - חוץ
-	257	-	-	-	-	-	-	-	129	128		
												סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
12	295	(69)	35	-	-	-	-	-	92	237		
												סך הכל אחרים
3	6	-	-	-	-	-	-	-	3	3		
												סך כל ההתחייבויות
15	301	(69)	35	-	-	-	-	-	95	240		

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)				
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾				
bp 205	bp 205	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	היוון תזרימי מזומנים	34
1.68%	1.68%			
25%	25%			
bp 135	bp 135	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	3
bp 433.8	bp 433.8	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	7
מוסדות פיננסים בחו"ל				
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
bp 163	bp 110-215	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	היוון תזרימי מזומנים	1,914
2.90%	2%-3.8%			
20%	20%			
30%	30%			
ני"ע למסחר⁽¹⁾				
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
bp 163	bp 110-215	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	היוון תזרימי מזומנים	1
2.90%	2%-3.8%			
20%	20%			
30%	30%			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.11%	0%-0.21%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	56
1.31%	0.2%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	58
1.31%	0.2%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1,007
1.31%	0.2%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	763
1.31%	0.2%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	350
1.31%	0.2%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	30
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.11%	0%-0.21%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	77
0.11%	0%-0.21%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	192
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון				
השווי ההוגן של הביטחון				479

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות ושל ניירות ערך ממשלת ישראל הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

30 ביוני 2019 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן		טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה⁽¹⁾					
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)					
1,531	היוון תזרימי מזומנים	מרווח			
		הסתברות לכשל			
		שיעור פירעון מוקדם			
		שיעור הפסד			
bp 163		bp 110-215			
2.90%		2%-3.8%			
20%		20%			
30%		30%			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
73	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה			
17	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה			
665	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה			
74	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה			
434	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה			
9	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה			
8	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות			
9	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה			
0.49%		(0.23)%-1.2%			
1.29%		^(*) 0.87%-100%			
1.29%		^(*) 0.87%-100%			
0.49%		(0.23)%-1.2%			
1.29%		^(*) 0.87%-100%			
1.29%		^(*) 0.87%-100%			
(0.02)%		(0.30)%-0.27%			
1.29%		^(*) 0.87%-100%			
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
112	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה			
205	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה			
8	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות			
0.49%		(0.23)%-1.2%			
0.49%		(0.23)%-1.2%			
(0.02)%		(0.30)%-0.27%			
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
אשראי פגום שבגיייתו מותנית בביטחון					
456 ^(א)	השווי ההוגן של הביטחון				

(א) הוצג מחדש.

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה⁽¹⁾				
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
1,455	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 110-215	bp 163
		הסתברות לכשל	2%-3.8%	2.90%
		שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
		שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
45	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
37	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
767	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
82	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
456	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
2	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
6	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות	0.41%-0.27%	(0.07)%
4	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
38	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
257	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
6	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות	0.41%-0.27%	(0.07)%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
508 ^(*)	השווי הוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון		

(א) הוצג מחדש.

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, 'בוא ליד' ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
- נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 16 - נושאים שונים

א. הסכם שירותי מחשוב ותפעול לבנק אגוד לישראל בע"מ

הבנק הגיע להסכמות עם בנק אגוד לישראל בע"מ בדבר הארכת תקופת ההתקשרות למתן שירותי מחשוב ותפעול ("ההסכם"), תוך שינוי חלק מתנאי ההתקשרות.

במסגרת זו סוכם, בין היתר, כי בכפוף ובהתאם לתנאים המפורטים בכתב התוספת להסכם ("התוספת"), יוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022 וכן ניתנו אופציות להארכת ההסכם לתקופות נוספות ועד לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2032, אם לא יתקיים מיזוג של בנק אגוד עם בנק מזרחי טפחות בע"מ עד המועדים שנקבעו בתוספת, ובכפוף לקיומם של התנאים למימוש כל אחת מהאופציות.

היקף השירותים השוטפים ורמת השירות שיינתנו על ידי לאומי לפי התוספת יהיו כפי השירותים השוטפים ורמת השירות שניתנו לאגוד ביום 31 בדצמבר 2016, ולאומי יספק לאגוד את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה-follow me. בנוסף בוצעה התאמה לתמורה המשולמת במסגרת ההסכם.

ביום 26 במאי 2020 התקיימו התנאים המתלים הקבועים בתוספת, והתוספת נכנסה לתוקפה.

ב. השפעות התפשטות נגיף הקורונה

המחצית הראשונה של שנת 2020 התאפיינה בהתפשטות נגיף הקורונה, אשר החלה בחודש ינואר 2020, והחלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של 2020. מרבית הממשלות פעלו בדרך של הטלת סגר זמני, הפסקת חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם פעלו במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית, מעבר להורדות הריבית.

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית הינן משמעותיות ביותר, תוך כדי ירידה ניכרת של התוצר הגלובלי השנה, ובהתאם לכך תתכן השפעה מהותית על עסקי הבנק לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי של לווים וקשיי נזילות של לווים, בין היתר על רקע עלייה בשיעורי האבטלה וההאטה בפעילות הכלכלית.

על מנת לתת מענה לצרכים הנוכחיים ולאפשר המשכיות עסקית תומכת עסקים, יחידות מרכזיות בלאומי עברו לתצורת עבודה חדשה המשלבת עבודה מהבית, פיצול פיזי של יחידות אורגניות, ובוצעו התאמות בתהליכי העבודה והבקרה. במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים. מאחר ומדובר בתצורת עבודה דינמית המשתנה מעת לעת מתקיים תהליך שוטף לבחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה והתאמתם לסובלנות הסיכון.

בהתאם להערכה סובייקטיבית, כתוצאה מהמשבר ואי הבהירות ביחס להתפתחות התחלואה, צעדי הסגירה במשק והמדיניות הכלכלית עלתה רמת החומרה של הסיכון המערכתי העולמי והסיכון המערכתי המקומי ברבעון השני לשנת 2020 ל"גבוהה". רמת חומרת סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים ובטחונות עלתה ברבעון השני לשנת 2020, ל"בינונית-גבוהה". הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה ערך במהלך חודש יוני 2020 תרחישי קיצון אחיד לבקשת הפיקוח על הבנקים.

בעקבות משבר הקורונה החליט הפיקוח על הבנקים (במכתב המפקחת על הבנקים מתאריך 29 במרס 2020), להפחית בדרישות הלימות ההון הרגולטורי המזערי. בעקבות זאת, דירקטוריון הבנק החליט ביום 16 באפריל 2020 לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5% וכי הבנק יפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכניות הרכישה העצמית של מניות הבנק.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, לרבות סמכויות האשראי, במסגרת זו מתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר. בעקבות המשבר גדלו ההוצאות להפסדי אשראי והסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 1,735 מיליון ש"ח. סך של 1,456 מיליון ש"ח הינו גידול בהפרשה הקבוצתית על רקע החמרה באינדיקטורים הכלכליים העומדים בבסיס חישוב ההפרשה, וזאת כדי לתת מענה לגידול האפשרי בהפרשה הפרטנית ברבעונים הבאים, ולהתפתחות שלילית אפשרית בימי הפיגור, על רקע אי הוודאות הקיימת.

ביאור 16 - נושאים שונים (המשך)

ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת שהופעל ברבעון זה בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות חריג.

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנדויות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשווקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. ברבעון השני של השנה התנדויות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנדויות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך. במהלך הרבעון הראשון ובעיקר בסופו, חל גידול משמעותי ביתרת פיקדונות הציבור של לקוחות קמעונאיים ופיקדונות עסקיים במטבע ישראלי, חלקו נובע מהסתת כספים משוק ההון, אשר תרם לגידול יחס ה-LCR (Liquidity Coverage Ratio) הממוצע ברבעון השני. לכל אורך התקופה הנסקרת יחס LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית.

במהלך חודש מרס, עם התגברות המשבר, חלה התייקרות של עלויות המימון בשוק המט"ח המקומי לצד ירידה חדה ברמת הנזילות של השוק. בנק ישראל החל להתערב בשוק המט"ח ולספק נזילות דולרית למערכת הבנקאית בישראל באמצעות עסקות החלף (Fx Swap) לתקופות קצרות. פעילות זו נועדה לאפשר למערכת הבנקאית להמשיך ולספק מענה לצורכי הגידור המטבעי של המשקיעים המוסדיים שהלכו וגדלו עם התפתחות המשבר. ברבעון השני, לאור השיפור ברמת הנזילות במט"ח, בנק ישראל צימצם את היקף התערבותו בשוק.

מתחילת 2020 הבנק מנהל את החשיפה לשינויים בריבית על בסיס שווי הוגן, תוך התחשבות בחשיפות הריבית בגין ההתייכויות הפנסיוניות בניכוי נכסי התכנית. במהלך התקופה הנסקרת ועם התפתחות המשבר בשוקי ההון, חלו שינויים מהותיים בחשיפת השווי לשינויים בריבית בעיקר בשל התנדויות במרווחי סיכון האשראי הסחיר, אשר גרמו לשינויים בשווי תיקי הנוסטרו ושוי ההתייכויות הפנסיוניות.

במהלך חודש מרס 2020 הוריד הבנק המרכזי של ארה"ב את שיעור הריבית משיעור של 1.75%-1.50% לשיעור של 0.25%-0.00%. במהלך חודש אפריל 2020 הוריד בנק ישראל את שיעור ריבית בנק ישראל משיעור של 0.25% לשיעור של 0.1%. הורדות אלו שבוצעו על רקע משבר הקורונה צפויות לפגוע בהכנסות המימון של הבנק.

הבנק מקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד ובחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות והאסטרטגיה שלו, ככל שיידרש.

ג. פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 8 ביולי 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון סדרות 300 ו-301 אשר הונפקו לציבור באוגוסט 2009. בהתאם לכך, ביום 10 באוגוסט 2020 נפדו שטרי ההון בסכום כולל של כ-2.1 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה בסדרה 300). שטרי ההון נכללו באופן חלקי בהון הפיקוחי של הבנק ליום 30 ביוני 2020, בהתאם להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ד. פירעון והנפקת אגרות חוב

על פי דוח הצעת מדף מיום 2 ביוני 2020 הנפיק הבנק ביום 4 ביוני 2020 סך של כ-2.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 181. אגרות החוב עומדות לפדיון בתשלום אחד ביום 5 בספטמבר 2023 ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 1% והצמודות למדד המחירים לצרכן, אשר תשלום אחת לשנה ביום 5 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2023 כולל. אגרות חוב סדרה 181 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

ביום 30 ביוני 2020 נפרעו אגרות חוב סדרה 177 של הבנק בערך נקוב של כ-5.3 מיליארד ש"ח. אגרות חוב אלה לא היוו חלק מהון הפיקוחי של הבנק.

ה. חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

ביום 17 באפריל 2018 הושלמה העסקה בין הבנק להרמטיק למכירת 75% ממניות החברה לנאמנות. להשלמת העסקה לא היתה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות. ביום 29 ביוני 2020 מימש הבנק את אופציית המכר שניתנה לו במסגרת עסקת המכירה ומכר להרמטיק את יתרת החזקותיו (בשיעור של 25%) בחברה לנאמנות. עם מימוש האופציה כאמור, הבנק אינו מחזיק עוד במניות החברה. למימוש האופציה כאמור אין השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
230	שינויים בדירקטוריון
230	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
230	השליטה בבנק
231	מינויים ופרישות
231	מבנה ארגוני
232	הסכמים מהותיים
233	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
239	דירוג אשראי
ג. נספחים	
240	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד תום תקופת הדוח, הדירקטוריון מונה 9 דירקטורים. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון.

במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301, שפורסם ביום 5 ביולי 2017 ("הוראה 301"), נקבע כי עד ליום 1 ביולי 2020, יקטן המספר המקסימלי של חברי הדירקטוריון בתאגידים הבנקאיים ל-10.

לפירוט בעניין אופן קיטון מספר הדירקטורים למספר הנוכחי, ראה פרק [שינויים בדירקטוריון בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019](#).

ביום 29 באוקטובר 2020, ד"ר סאמר חאג' יחיא, יו"ר דירקטוריון הבנק, צפוי לסיים את תקופת כהונתו השנייה כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" (דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(2) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "פקודת הבנקאות", "דירקטור במעמד דירקטור אחר") ומועמד לתקופת כהונה נוספת בהתאם להודעת הוועדה למינוי דירקטורים, כמפורט להלן.

ביום 21 בנובמבר 2020, הגב' ציפי סמט צפויה לסיים את תקופת כהונתה השלישית והאחרונה כדירקטורית חיצונית בהתאם לקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן: "הוראה 301", "דירקטור חיצוני") אשר עומדת גם בתנאי כשירות של דירקטורית חיצונית בהתאם להוראות חוק החברות¹.

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 26 באפריל 2020 פרסם הבנק הודעה מקדימה אודות הכוונה לזמן אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק שעל סדר יומה ידונו מספר נושאים וביניהם, מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בהוראה 301, וכן שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר". לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 26 באפריל 2020 (מס' אסמכתא: 01-04-1766-2020) (להלן: "הודעה המקדימה").

בהמשך להודעה המקדימה שפרסם הבנק כאמור לעיל ובהתאם לקבוע בסעיפים 11ד(א)(1), (2) ו-(3) לפקודת הבנקאות, 1941, קיבל הבנק ביום 18 במאי 2020 הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן: "הוועדה למינוי דירקטורים"), במסגרתה מפורטת רשימת מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק לבחירה באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2020 (לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 19 במאי 2020 (מס' אסמכתא: 01-04-9725-2020) (להלן: "הודעת הוועדה למינוי דירקטורים").

ביום 5 באוגוסט 2020, פרסם הבנק זימון לאסיפה כללית שנתית שתתכנס ביום 10 בספטמבר 2020, שעל סדר יומה צפויים להיכלל הנושאים הבאים: (1) דיון בדוחות הכספיים השנתיים; (2) מינוי רואי חשבון מבקרים והסמכה בנוגע לקביעת שכרם; (3) מינוי שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר"; (4) מינוי דירקטור חיצוני אחד (מס' אסמכתא: 01-08-4459-2020) (להלן: "זימון האסיפה"). ביום 13 באוגוסט 2020, פרסם הבנק דוח משלים לזימון האסיפה (מס' אסמכתא: 01-07-8268-2020).

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרכב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח הכספי לשנת 2019.

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2019 בקבוצת לאומי, הוגש לוועדת הביקורת ביום 26 במרס 2020, נדון בוועדה ביום 30 במרס 2020, הוגש לדירקטוריון ביום 3 במאי 2020 ודווח בדירקטוריון ביום 6 במאי 2020.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדיון, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 30 ביוני 2020, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 7 ביולי 2020 (אסמכתא: 01-06-4690-2020). כן, ראה דיווח מיידי משלים בעניין רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי בבנק ליום 31 במרס 2020 מיום 19 באפריל 2020 (אסמכתא: 01-03-4717-2020) ודיווח מיידי בעניין מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי בבנק מיום 31 במאי 2020 (אסמכתא: 01-05-4723-2020).

¹ הגב' צ. סמט, שכיהנה עד ליום 17 באוגוסט 2017 כדח"צית בבנק, נבחרה מחדש על ידי האסיפה הכללית שהתכנסה ביום 3 באוקטובר 2017, לכהן כדירקטורית חיצונית אשר עומדת גם בתנאי כשירות דח"צ. בהתאם להסדר פרטי (למידע נוסף ראה סעיף 1.4.2 בדוח זימון האסיפה הכללית אשר פורסם על ידי הבנק ביום 28 בספטמבר 2017 (מספר אסמכתא: 01-08-6014-2017)) והחלה כהונתה השלישית בבנק ביום 22 בנובמבר 2017.

מינויים ופרישות

מינויים

מר **אורי יוניסי**, מונה לתפקיד ראש חטיבת קשרי לקוחות, כחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר ובכפיפות לראש החטיבה הבנקאית. המינוי בתוקף מיום 26 ביוני 2020.

ביום 29 ביוני 2020, החליט דירקטוריון הבנק על מינויה של עו"ד **מור פינגרר** לתפקיד יועצת משפטית ראשית וראש חטיבת הייעוץ המשפטי. מועד תחילת כהונתה טרם נקבע, המינוי כפוף לאישור או אי התנגדות של בנק ישראל.

ביום 5 באוגוסט 2020, אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של **מיכאל שילר** לתפקיד מנכ"ל בנק לאומי אנגליה. מועד תחילת הכהונה טרם נקבע, המינוי כפוף לקבלת האישורים הנדרשים בהתאם לרגולציה המקומית.

פרישות

מר **אילן בוגנים**, ראש חטיבת דאטה וחבר הנהלת הבנק, הודיע על רצונו לפרוש מהבנק, וסיים את כהונתו ביום 31 במאי 2020.

גב' **עירית רוט**, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי, יועצת משפטית ראשית, מנהלת סיכונים משפטיים וחברת הנהלת הבנק, הודיעה על רצונה לסיים את כהונתה בבנק, מועד סיום הכהונה צפוי להיות ביום 31 באוגוסט 2020.

מר **גיל קרני**, מנכ"ל בנק לאומי אנגליה, הודיע על רצונו לסיים את תפקידו, מועד סיום הכהונה טרם סוכם.

מבנה ארגוני

חטיבת דאטה

פעילות חטיבת הדאטה פוצלה בחודש יוני והיחידות הכלולות בה שולבו בחטיבות הבנק. זאת במטרה לקדם את יישום אסטרטגיית הבנק ולהביא לקפיצת מדרגה נוספת במובילות הדיגיטלית של לאומי וביכולות הדאטה.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 27 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-04-1826).

נציגות לאומי בסין

הבנק החל בתהליך לסגירת נציגות הבנק בסין שצפוי להסתיים בחודשים הקרובים. הנציגות לא קיימה פעילות עסקית ואין לסגירתה השפעה מהותית על הבנק.

חטיבת קשרי לקוחות

בחודש יולי הוחלט על הקמת חטיבת קשרי לקוחות, בכפיפות לחטיבה הבנקאית וכחלק מקפיצת המדרגה הנדרשת בשירות ובעשייה העסקית. לחטיבה יוכפפו מערך המשכנתאות, מרכזי הבנקאות ואגף פיתוח עסקי.

ניהול המשאב האנושי בתקופת אירוע נגיף הקורונה

הבנק פועל על בסיס התקנות וההנחיות שפורסמו על ידי גורמי הממשלה וכן בשורה של צעדים נוספים שנוקט, על מנת לצמצם חשיפת עובדים ולקוחות לסיכון להדבקה ובמטרה לאפשר המשכיות עסקית. בכלל זה בוצע פיזור יחידות גדולות בין מתחמים שונים, נוסחו הנחיות למניעת התקהלויות של עובדי הבנק, הגדרת קפסולות וצעדים נוספים.

בחודשים האחרונים נעשה מהלך רחב היקף להרחבת האפשרות לעבודה מהבית לאלפי עובדים, באמצעות מגוון פתרונות טכנולוגיים, זאת כחלק מההערכות לתרחישים שונים לאור התפרצות הנגיף.

הסכמים מהותיים

הסכם מעלות-סטנדרד

בהתאם להסכם מיום 29 במרס 2020 המחתה סטנדרד לוריטס סוכנות לביטוח בע"מ מקבוצת הראל, החל מיום 1 באפריל 2020, את מלוא הזכויות והחובות של סטנדרד על פי הסכם מעלות-סטנדרד, וזאת בכפוף להשלמת המיזוג של סטנדרד לתוך הראל. המיזוג הושלם ביום 2 ביולי 2020.

למידע נוסף בנוגע להסכם מעלות-סטנדרד ראה פרק [הסכמים מהותיים בדוח הכספי לשנת 2019](#).

הסכם שירותי מחשוב ותפעול לבנק אגוד לישראל בע"מ

הבנק הגיע להסכמות עם בנק אגוד לישראל בע"מ בדבר הארכת תקופת ההתקשרות למתן שירותי מחשוב ותפעול ("ההסכם"), תוך שינוי חלק מתנאי ההתקשרות.

במסגרת זו סוכם, בין היתר, כי בכפוף ובהתאם לתנאים המפורטים בכתב התוספת להסכם ("התוספת"), יוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022 וכן ניתנו אופציות להארכת ההסכם לתקופות נוספות ועד לא יאחר מיום 31 בדצמבר 2032, אם לא יתקיים מיזוג של בנק אגוד עם בנק מזרחי טפחות בע"מ עד המועדים שנקבעו בתוספת, ובכפוף לקיומם של התנאים למימוש כל אחת מהאופציות.

היקף השירותים השוטפים ורמת השירות שיינתנו על ידי לאומי לפי התוספת יהיו כפי השירותים השוטפים ורמת השירות שניתנו לאגוד ביום 31 בדצמבר 2016, ולאומי יספק לאגוד את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה-follow me. בנוסף בוצעה התאמה לתמורה המשולמת במסגרת ההסכם.

ביום 26 במאי 2020 התקיימו התנאים המתלים הקבועים בתוספת, והתוספת נכנסה לתוקפה.

לפרטים נוספים ראה דיווח מידי שפרסם הבנק ביום 12 במאי 2020 (אסמכתא 130-047-01-2020) | ביום 26 במאי 2020 (אסמכתא 052887-01-2020).

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).
ראה תיאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2019](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. חלק מההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

חקיקה

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מספר 14), התש"ף-2020

ביום 18 באוגוסט 2020 פורסם תיקון לחוק שיקים ללא כיסוי. התיקון קובע כי במקרה בו הוצג שיק לפירעון ולא הייתה יתרה מספקת בחשבון הלקוח שתאפשר את פירעונו, ישלח הבנק הודעה לבעל החשבון שעליו משוך השיק, כדי ליידע אותו בדבר הצורך להפקיד כספים בחשבוננו עד שעתיים וחצי לפני תום יום העסקים, על מנת למנוע את סירוב השיק.
התיקון ייכנס לתוקפו שנה מיום פרסומו.

תיקון זה לחוק מחייב התאמות באופן העבודה מול הלקוחות בהקשר זה.

הוראות הפיקוח על הבנקים

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בעניין "יחס מימון יציב"

הטייטה מאמצת את המלצות באזל III לעניין חישוב יחס מימון יציב נטו (Net Stable Funding Ratio - NSFR) במערכת הבנקאית בישראל.

בהתאם לטייטה נדרש תאגיד בנקאי להחזיק יחס מימון יציב נטו - המוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש (כמוגדר בהוראה) - שיחושב על פי סך המטבעות ושלא יפחת מ-100% בכל זמן נתון.

יחס מימון יציב נטו יקוים וידווח בסך כל המטבעות יחידיו, אולם תאגידים בנקאיים מצופים לנטר ולבקר באופן פעיל את צרכי הנזילות הנדרשים ליחס מימון יציב נטו בכל אחד מהמטבעות העיקריים.

יחס המימון היציב נטו יהיה בשימוש שוטף של התאגיד הבנקאי וידווח להנהלה הבכירה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון (במצבי קיצון תדירות הדיווח תוגבר).

תאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית יישם את ההוראה על בסיס מאוחד.

עקב אירוע נגיף הקורונה, יבחן הפיקוח על הבנקים בחודש דצמבר 2020, האם נדרשת דחיה ביישום הסופי של ההוראה שתחילתה נקבעה בשלב זה ליום 1 ביולי 2021.

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו

ביום 5 באוגוסט 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים טייטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה שמטרתה לשפר את אופן הטיפול בפיקדונות ללא תנועה ובחשבונות שבעליהם נפטרו, זאת בין היתר, באמצעות הרחבת חובות האיתור של בעלי פיקדונות וחשבונות אלו, והדרישה שתתקיים פונקציה ארגונית, שמתפקידה לוודא טיפול בפיקדונות אלה.

יישום ההוראה, אם תתקבל, יחייב שינויים בתהליכי העבודה והמשאבים המוקצים לעניין זה.

יזמות חקיקה שונות בתחום הגברת התחרותיות בשוק האשראי הקמעונאי

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על חקיקה המעודדת את התחרות, בעיקר בכל הנוגע לתחום האשראי הקמעונאי. מגמה זו משתקפת בהוראות וביזמות חקיקה שונות, שנועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים; זאת, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות ומתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה.

השינויים הנ"ל, לצד יוזמות שמוכיל בנק ישראל, כגון: בניית מאגר נתוני אשראי שפועל החל מאפריל 2019 ואשר מאפשר לגורמים שונים לקבל דוחות וחיוויי אשראי בנוגע ללקוחות ולקוחות פוטנציאליים, עידוד התייעלות המערכת הבנקאית, רפורמת מעבר בין בנקים וקידום רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית בערוצים ישירים, צפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל.

לפירוט נוסף בעניין זה ראה [בדוח הכספי לשנת 2019](#).

בנוסף, ניתן למנות במסגרת זו את הנושאים הבאים:

- ביום 1 במרס 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון. התיקון להוראה כולל שינוי בחישוב הדרישות להון מזערי שמטרתו להקל על בנקים שסך נכסיהם המאזניים על בסיס מאוחד שווה או אינו עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. מטרת התיקון לאפשר שינוי במבנה המערכת הבנקאית תוך צמצום הדומיננטיות של שתי הקבוצות הבנקאיות הגדולות.
- ביום 12 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראות חדשות, העוסקות בהתאמות להוראות המפקח על הבנקים, שיחולו על בנקים חדשים ועל בנקים בשלב של הקמה. במסגרת זו פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 480 בעניין התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין החלות על בנק חדש ועל בנק בהקמה, וכן הוראת דיווח לציבור שתחול על תאגיד בנקאי חדש ותאגיד בנקאי בהקמה.
- ההוראות האמורות קובעות רגולציה מדורגת לבנקים חדשים, ויוצרות מדרגה פיקוחית מוגדרת וידועה למקימי בנק חדש, כאשר לדרישות הפיקוחיות החלות על תאגיד מסוג זה. בנוסף, הן מגדירות את הדרישות שיחולו על בנק בהקמה.
- ההתאמות המרכזיות בהוראות האמורות עוסקות בנושאים הבאים: ההון העצמי הנדרש, יחס המינוף, יחס נזילות, הרכב הדירקטוריון וועדותיו, שימוש בשירותי מחשוב ענן, ממשל תאגידי ופרסום דוחות כספיים לציבור.
- ביום 12 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון ואיסור מימון טרוו. התיקון קובע, בין היתר, הקלות בנוגע לחובה החלה על הבנקים ברישום נהנים ובעלי שליטה בחשבונות המנוהלים עבור נותני אשראי ופלטפורמות P2P (ובלבד שמדובר בגופים המפוקחים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, שקיבלו רישיון למתן אשראי או רישיון להפעלת מערכת לתיווך אשראי, ובתנאי שהפעילות היחידה בחשבונות אלו נעשית מכוח הרישיונות). מטרת התיקון להסיר חסם אשר הקשה על גופים אלה לפעול במערכת הפיננסית הישראלית ולהתחרות במערכת הבנקאית.
- ביום 7 במאי 2020 הודיע בנק ישראל, כי מערך התשלומים השלים את תהליך פינוי קודי הזיהוי (קודי הבנק) אשר משמשים לזיהוי נותני שירותי תשלום ולקוחותיהם במערכות התשלומים. מהלך זה יאפשר לגופים העוסקים במתן שירותי תשלום (אשר הינם בעלי רישיון, או פטור מרישיון, המאפשר מתן שירותי תשלום), להתחבר ולפעול במערכות התשלומים ובכך צפוי להגביר את התחרות בתחום זה.
- תחום התשלומים - בשנים האחרונות חלו שינויים משמעותיים בתחום התשלומים, שנועדו לקדם את התחרות בתחום. בהמשך למגמה זו, נתנה רשות התחרות ביום 18 ביוני 2020 הארכה לפטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין חמשת הבנקים הגדולים, שעניינו שיתוף הפעולה ביניהם במסגרת מרכז סליקה בנקאי בע"מ ("מס"ב") שבבעלותם המשותפת. מס"ב היא תאגיד שבאמצעותה נסלקות כל עסקאות העברת תשלומים בין הבנקים. בהחלטת הפטור נקבעו תנאים חדשים שתפקידם להבטיח את יכולתם של גופים חוץ-בנקאיים להשתתף במערכת מס"ב וליהנות מהשירותים שהיא מציעה בתנאים שווים לבנקים. בכלל זה, מאפשרת ההחלטה לגופים אלה לקבל גישה למערכת התשלומים המידיים שמקדמת החברה. מערכת זו תאפשר העברות כספיים בין חשבונות בנק באופן מיידי.
- במסגרת הפטור האמור נקבעו תנאים המחייבים את מס"ב לקבל כמשתתף כל נותן שירותי תשלום שרשאי לכך על פי דין ומיוצג על ידי בנק, ולאפשר לכל משתתף ליטול חלק בוועדות הפנימיות של מס"ב הנוגעות לענייניו. כמו כן, נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לסרב סירוב בלתי סביר לתת לגוף חוץ-בנקאי את שירותי הייצוג הנדרשים על מנת לאפשר את חיבורו למס"ב כמשתתף. בנוסף לכך, נאסר על בנק לעשות שימוש במערכת התשלומים המידיים לצורך אפליקציית התשלומים שלו עד שהיא מייצג גוף חוץ בנקאי כך שהמיוצג מעביר עסקאות באמצעות אותה מערכת. בפטור נקבע כי תוקפו של תנאי זה, לעניין מערכת התשלומים המידיים, הוא עד יום 30 ביוני 2022 או עד חלוף שנה מהיום שבו התחיל גוף חוץ בנקאי ראשון להעביר עסקאות כאמור באופן שוטף וסדיר, לפי המוקדם.
- תנאים אלה, בשילוב עם יתר התנאים החלים על פעילותה של מס"ב, נועדו לאפשר לגופים חוץ-בנקאיים להתחרות בבנקים על מתן שירותים פיננסיים שונים ולהציע לציבור שירותים פיננסיים שונים.
- במקביל לפטור הנ"ל מאישור הסדר כובל בעניין פעילות מס"ב, פרסם בנק ישראל הוראות למס"ב ולמשתתפים במס"ב לעניין חובת הייצוג בסליקה או בכללי מערכת מס"ב. במסגרת זו, קבע בנק ישראל את התנאים שנועדו לאפשר לנותני שירותי תשלום גישה למערכות התשלומים השונות המנוהלות על ידי מס"ב באמצעות ייצוגם על ידי המשתתפים בסליקה, וכן לעניין הגדרתו של "סירוב סביר" ותנאים שהמשתתפים כאמור רשאים להתנות כתנאי לייצוג האמור.
- ביום 24 ביוני 2020 פרסם משרד האוצר את תזכיר חוק מתן שירות מידע פיננסי, התש"ף - 2020. תזכיר זה מבקש להחליף את החלקים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, המתייחסים לשירות להשוואת עלויות פיננסיות בחוק חדש, שבו תוסדר כלל הפעילות הכלולה במתן שירותי מידע פיננסי, הן מצד הגופים שייטנו את השירות והן מצד הגופים הפיננסיים בהם מרוכז מידע פיננסי של לקוחות. האסדרה המוצעת תאפשר לנותני שירותי

מידע פיננסי לקבל, בהסכמת לקוח, גישה מקוונת למידע פיננסי על לקוח ממקורות מידע פיננסי (בשלב זה: בנק, סולק שהוא מנפיק ואגודת פיקדון ואשראי), לצורך מתן שירותים שונים. במקביל תוטל על מקורות מידע כאמור החובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע פיננסי של לקוח, בכפוף להסכמתו. שירותי המידע הפיננסי בהם דן התזכיר כוללים: שירותי ריכוז מידע פיננסי ממקורות מידע פיננסי שונים; השוואת מחירים, עלויות או תשואות; העברת מידע לספקים פיננסיים לשם קבלת הצעות להתקשרות עבור הלקוח לשירותים פיננסיים שאותם הלקוח צורך או מבקש לצורך (כלומר, הצעות מחיר מתחרות) או לשם סיוע בהתקשרות עמם; וכן ייעוץ בדבר התנהלות פיננסית. הגישה למידע הפיננסי של לקוח המצוי בידי מקורות מידע פיננסיים צפויה, בהתאם לדברי ההסבר, להסיר חסמים למעבר בין ספקים פיננסיים שונים ולעודד את התחרות, הן מצד הביקוש והן מצד ההיצע. החוק המוצע יחול גם על התאגידים הבנקאיים, הן כנותני שירותי מידע פיננסי והן כמקורות מידע.

- ביום 2 ביולי 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432 בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון לקוח. בהתאם לתיקון על תאגיד בנקאי לאפשר ללקוח להגיש, באופן מקוון, בקשה להעברת תיק ניירות ערך לגוף פיננסי אחר, מבלי לחייבו להגיע אל סניף הבנק. תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לבקשת לקוח להעברת תיק ניירות הערך כאמור. ההנחיה נועדה להקל על לקוח המעוניין להעביר את תיק ניירות הערך שלו בין גופים שונים במערכת הבנקאית ומחוצה לה, וכן לעודד את התחרות בשוק הברוקראז', בהתאם להמלצה שעלתה במסגרת דוח הברוקראז', שפרסמו הרשות לניירות ערך ורשות התחרות.

התפתחויות רגולטוריות עקב אירוע נגיף הקורונה

על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בישראל ובעולם, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, במטרה לסייע למשקי הבית והעסקים לצלוח תקופה זו, תוך מתן גמישות עסקית נדרשת לתאגידים הבנקאיים.

הצעדים האמורים מתמקדים, בין היתר, בהמשכיות מתן השירותים הבנקאיים לציבור הרחב בדגש על מעבר לערוצי דיגיטל השונים, מתן שירותים ללא צורך בהגעה לסניפי הבנק וביצוע התאמות לעבודה מרחוק; במתן הקלות שונות לבנקים שייאפשרו את תפקודם התקין בכוח אדם חסר; ובדרישה כי הבנקים יירתמו לסיוע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות.

להלן עיקרי הנושאים בהם עוסקות ההתאמות האמורות:

התאמות לעבודה מרחוק

- הנחיות הפיקוח על הבנקים:
 - פתיחת סניפים - קביעת השיעור המינימלי של הסניפים שיהיו פתוחים לקהל בהתחשב בפיזור גיאוגרפי נאות, וביכולתם לספק שירותים בנקאיים לציבור רחב של לקוחות, תוך התייחסות לסוגי השירותים שיינתנו בסניפים אלה, והצורך בתיאום תור מראש.
 - הצטרפות לשירותי דיגיטל - מתן אפשרות לשלוח ללקוחות הודעות בערוצים דיגיטליים, המציעות להם להצטרף לשירותי הבנקאות הדיגיטליים ומנחות אותם כיצד לבצע זאת. בנוסף, מתן אפשרות לבנק לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב שהונפק על ידי הבנק, הודעות אשר מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב.
 - גיבוש מתווה להנפקת כרטיסי דביט ללקוחות מקבלי קצבאות הביטוח הלאומי - זאת על מנת לסייע ללקוחות למשוך את סכום הקצבאות מכל מכשיר בנק אוטומטי ללא הגעה לסניף.
 - לקוחות פושטי רגל - הנחיה להנפיק כרטיסי דביט ללקוחות פושטי רגל ולצרפם לשירות המאפשר ביצוע פעולות בחשבון דרך אתר האינטרנט או האפליקציה של הבנק, ללא צורך באישור הנאמן בפשיטת רגל בכל בקשה פרטנית. זאת על בסיס עמדת הכנס הרשמי שנתן לכך הרשאה גורפת.
 - ניהול חשבונות אפוטרופוסות - הנחיות ביחס להנפקת כרטיסי חיוב לאפוטרופוס ולאדם שמונה לו אפוטרופוס במקרים המתאימים, וכן הנחיות לגבי צירוף אפוטרופוס לקבלת מידע מרחוק, והסדרת הפעילות בחשבון אפוטרופוסות לאו דווקא בסניף שבו מתנהל חשבון הלקוח.
 - הקלות לעניין קבלת שירותים בנקאיים באמצעות הטלפון - לרבות כריתת הסכם בנקאות בתקשורת, כריתת הסכם הוראות טלפונית, ביצוע שיחות טלפונית לשיווק אשראי ללקוחות קמעונאיים, וכריתת הסכמים למתן אשראי (למעט הלוואה לדירור) בשיחת טלפון לא מוקלטת.
 - הפקדת שיקים - הגדלת מגבלת סכום הפקדת שיק בודד בסלולר מ-20,000 ש"ח ל-50,000 ש"ח.
 - מענה טלפוני אנושי מקצועי - הורדת הגיל המינימלי ממנו יקבל הלקוח קדימות בתור במענה הטלפוני מ-75 ל-70.

- חובות זיהוי - הקלה בחובות הזיהוי בחשבון נאמנות כללי המנוהל על ידי עו"ד, רו"ח, או טוען רבני בעבור לקוחותיו. במקרה שהנאמן בחשבון נאמנות כללי (הפטור מהצהרת נהנים כל עוד אינו חורג מסכומים שנקבעו) מבקש לחרוג ממגבלות הסכומים שנקבעו לניהול חשבון מסוג זה, באפשרותו להסב את החשבון לחשבון שאינו מוגבל, על ידי משלוח הצהרת נהנים מעודכנת. הואיל ואין מדובר בפתיחת חשבון, ניתן לקבל את הצהרת הנהנים באמצעות הפקס (חלף קבלתה במקור).
- ביטול הרשאה - קבלת הוראת לקוח לביטול הרשאה לחיוב חשבון (או חיוב מסוים בהרשאה), באמצעות הטלפון, ובלבד שהשיחה תתועד (חלף הוראה בכתב).
- טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מיידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה), התש"ף-2020 - בהתאם לטיטוט הצו שפורסמה ביום 16 באוגוסט 2020, יוכרוז השירותים הבאים כשירותים בני פיקוח וסכומי העמלה המרביים שניתן יהיה לגבות עבורם יוגבלו, כמפורט להלן: פעולה על ידי פקיד במוקד הטלפוני - שניים וחצי ש"ח לפעולה; מכתב התראה של עורך דין - חמישים ש"ח למכתב; דמי כרטיס חיוב מיידי - חל איסור על גביית עמלה.
- מטרת הצו להקל על הלקוחות בהתמודדות עם משבר הקורונה, לעודדם להימנע מלהגיע לסניפים ולהעדיף ביצוע פעילויות בנקאיות מרחוק.
- בטיטוט הצו נקבע, כי הוא יעמוד בתוקפו במשך שישה חודשים. לצו האמור, אם ייקבע, תהיה השפעה על הכנסות הבנק מגביית עמלות אלה.
- רשם החברות ורשם המשכונות - גיבוש מתכונות עבודה מרחוק לצורך רישום וביטול משכונות ושעבודים.
- תיקון תקנות המקרקעין (ניהול ורישום) - התיקון מאפשר רישום משכנתא באופן דיגיטלי וללא נוכחות פיזית בשני אופנים: רישום ישירות מול הרשם או רישום באמצעות הבנק.
- הממונה על חוק המכר - הוראות חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) קובעות, כי במקרים מסוימים רוכש דירה חדשה נדרש לשלם עבורה באמצעות "פנקס שוברים". הממונה על חוק המכר פרסם תהליך המאפשר תשלום השובר כאמור, ללא הגעה פיזית לסניף הבנק.
- ייעוץ השקעות - רשות ניירות ערך - קביעת אפשרות לעריכה מרחוק של הליך בירור הצרכים הראשוני של לקוח חדש וכן הקלות לעניין דרישת עדכון צרכי הלקוח ואופן ביצוע העדכון, והקלות לעניין תיעוד שיחת ייעוץ.
- תיקון חוק ההוצאה לפועל - כיום קובע החוק, כי הגבלה על שימוש בכרטיסי חיוב שהטיל רשם ההוצאה לפועל על חייב, לא תחול על שימוש בכרטיס חיוב מיידי, בתנאי שניתן יהיה לבצע בו עסקאות כנגד יתרת זכות בלבד. התיקון מאפשר הנפקה של כרטיס דביט כאמור גם ללקוחות שיש בחשבונם מסגרת אשראי, וכן ביצוע עסקאות בכרטיס כנגד המסגרת הלא מנוצלת.
- תיקון חוק כרטיסי חיוב - ויתור על דרישת "חתימה כחולה" על גבי חוזה הכרטיס והחלפתה בדרישה לקבל את הסכמתו של הלקוח ותיעודה בידי המנפיק.

התאמות שנועדו להקל על הלקוחות בתחום האשראי

- הנחיות הפיקוח על הבנקים:
 - הרתמות המערכת הבנקאית לסיוע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הגון של הלוואות - מכתב המפקחת על הבנקים, בו מדגישה המפקחת, את הציפיה הפיקוחית להמשיך ולספק אשראי בעת הזו ולהימנע מהקשחת תנאי החיתום, בדגש על לווים במגזר העסקים הקטנים והבינוניים ומשקי הבית; זאת, בראיה כלכלית הוליסטית וארוכת טווח, שלוקחת בחשבון את צרכי המשק והלקוחות.
 - הפחתת דרישות יחסי ההון המזעריים - הקלה של בנק ישראל בדרישות ההון שמטרתה שימוש של הבנקים במקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מיישום ההקלה, לצורך הגדלת האשראי למשקי הבית ולמגזר העסקי; זאת בלי לגרוע מהצורך בחיתום מוקפד ואחראי, בדגש על מתן אשראי ללקוחות שלפני פרוץ משבר הקורונה עמדו בפירעון האשראי כסדרו. אין לעשות שימוש במקורות שישתחררו לצורך חלוקת דיבידנדים או ביצוע רכישה עצמית של מניות.
 - הגדלת מגבלת החבות הענפית לענף הבינוי והנדל"ן - במטרה לתמוך בהמשך פעילות ענף הנדל"ן ולסייע לקבלנים לעמוד בצרכי המימון המתגברים, ניתנה אפשרות לבנקים להגדיל את האשראי לענף הבינוי והנדל"ן, כך שסך האשראי (בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות) יעלה משיעור של 20% לשיעור של 22% מסך כל חבויות הציבור.
 - ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש - אפשרות לאישור חריגה מן המסגרת לבקשת לקוח לפרק זמן של שלושה ימים (חלף יום אחד לפני ההקלה), וכן אפשרות שלא ליישם את ההוראה על חריגות בסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח לאנשים פרטיים ו-100,000 ש"ח לאשראי מסחרי, כאשר קיימת מסגרת אשראי בחשבון הלקוח. שיעור הריבית בחריגה לא יעלה על הריבית שנקבעה במסגרת האשראי האחרונה שהוסכמה עם הלקוח.

- דיווחים למערכת נתוני אשראי - הנחיית בנק ישראל לפיה במקרים של הקלות ללקוחות, יש להקפיד כי ההקלות ידווחו באופן שלא יבטא מידע שלילי. במקרה של דיווח על פיגור ניתן להוסיף הערה כי מדובר בפיגור הנובע מ"כוח עליון". בנוסף, אין לדווח על שיקים והוראות לחיוב חשבון מקום בו הבנק פועל להגדלת המסגרת על מנת שלא יוחזרו.
- שיקים ללא כיסוי - הנחיית הפיקוח על הבנקים לפיה יש להשהות הגבלה של חשבון ובעליו בתקופה שנקבעה. המידע לגבי שיק שלא כובד יועבר למערכת לשיתוף נתוני אשראי.
- שיעור המימון במשכנתאות -
 - א. הבנק רשאי להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה בשיעור מימון 70% (לעומת 50% לפני ההקלה). מתן ההלוואה מותנה בהצהרת הלווה, כי ההלוואה אינה למטרת רכישת דירה נוספת.
 - ב. לצורך אמידת הכנסת הלווה, התאגידים הבנקאיים רשאים להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלווה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה, בהתקיים התנאים הבאים: (1) להערכת הבנק, בחלוף משבר הקורונה הלווה צפוי לחזור לעבודתו ברמת ההכנסה שהייתה לו טרם היציאה לחל"ת; (2) שיעור ההחזר מההכנסה של הלווה, לאחר היציאה לחל"ת, לא יעלה על 70%; ו-(3) הבנק יקבע מגבלה כוללת להיקף האשראי הניתן אגב הקלה זו.
 - ג. הדרישה לפיה לצורך חישוב דרישת ההון, על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד ההון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיוור, לא תחול על הלוואות לדיוור שאושרו בתקופה שהוגדרה. הקלה זו נועדה להקל בדרישת ההון מהבנק בגין המשכנתא ובהתאמה להפחית את הריבית על הלוואות לדיוור.
- הסדרי חוב - החלפת דרישת החתימה על הסדר החוב בדרישה לקבלת הסכמה מתועדת של הלקוח, כך שניתן יהיה לקבל את הסכמת הלקוח גם באמצעות הטלפון.
- הקלות לעניין מועד מסירת דוח כספי עדכני לבנק, בהתאמה לארכה שניתנה לעניין זה על ידי רשויות המס.
- שינויים מסוימים בתנאי הלוואות, הקשורים לאירוע נגיף הקורונה (כגון דחיות במועדי תשלום, ויתור על ריבית פיגורים ועוד), המבוצעים מול לווה בודד או במסגרת תכנית ללוויים שנתקלים בבעיות פיננסיות לטווח הקצר, לא יסווגו כחובות בעייתיים בארגון מחדש; זאת על מנת לסייע לייצב לווים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד בחובות התשלום החוזיות שלהם בעקבות השפעת אירוע נגיף הקורונה.
- הקלות בהחזרי משכנתא לזכאים - הנחיית החשב הכללי ומשרד הבינוי והשיכון בדבר הקלות בהחזרי משכנתאות לזכאים, לרבות הצורך בהפעלת שיקול דעת והתחשבות מיוחדת בכל הקשור בהליכי גביה, ואפשרות לדחיית תשלומי משכנתא לתקופה של עד 6 חודשים (עד לתאריך 31 בדצמבר 2020 על בנק לאפשר להאריך את משכון של ההקפאות, גם מעבר לתקופה של 6 חודשים במצטבר).
- מתווה לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה - מדובר במתווה מקיף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים (משקי הבית והעסקים הקטנים) בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה.
- המתווה שפורסם חל על הלוואות מהסוגים הבאים: משכנתאות, הלוואות צרכניות והלוואות לעסקים קטנים, והוא כולל שורה של תנאים לעניין אופן פריסת החזרי הלוואות שנדחו והתשלומים שייגבו בגינן.
- התקופה להגשת בקשות לדחיית תשלומי הלוואה על פי המתווה הוארכה, עד ליום 30 באוקטובר 2020.
- תיקון לתקנות שיקים ללא כיסוי, אשר משלים את הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא (לפיהן יש להשהות הגבלה של חשבון ובעליו בתקופה שנקבעה), ולפיו, שיקים שחזרו החל מיום 4 במרס 2020 ועד ליום 22 ביוני 2020, ייגרעו ממניין השיקים המסורבים באופן קבוע (והגבלת החשבונות בטלה בהתאם).
- מתן מענה ללקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים על רקע משבר נגיף הקורונה - מכתב המפקח על הבנקים המבהיר, כי למרות החזרה לפעילות שגרה לצד קורונה, השלכות המשבר טרם הגיעו לסיומן, ונראה כי משקי בית ועסקים רבים מושפעים וימשיכו להיות מושפעים מהשלכות המשבר שנכפה עליהם, גם בטווח הקצר והבינוני. על רקע מציאות זו, נדרשים הבנקים לנסות ולמצות, ככל הניתן, דרכים שונות לגביית החוב על כלל מרכיביו מן הלקוח, טרם פניה לערכאות משפטיות, וזאת בעצמות גבוהה יותר בהשוואה לימי שגרה, במטרה לזהות קשיים ולסייע ללקוחותיהם לצלוח את התקופה המאתגרת בה הם נמצאים, בשלב מוקדם ככל האפשר, ובכך לסייע במניעת תפיחת חובות והידרדרות עתידית שלהם. במסגרת זו ניתן לפעול במגוון כלים, ובהם: הארכת לוחות הזמנים לטיפול בחובות ביחס לימים שבשגרה; פניה יזומה ללקוחות שנקלעו לפיגור תוך זמן קצר על מנת לבחון אפשרויות סיוע; הצעת הסדרי תשלום נוחים; מתן הקלות בעמלות ובריביות פיגורים; פריסת חובות לתקופות החזר ארוכות יותר, ועוד.

הקלות בשל התנהלות הבנק בכוח אדם חסר ומרוחק

- הנחיות הפיקוח על הבנקים:

- שינויים בעבודת הדירקטוריון - הנחיה של הפיקוח על הבנקים המאפשרת לקיים ישיבות דירקטוריון באמצעות שימוש באמצעי תקשורת חלף נוכחות פיזית. בנוסף, ניתנה אפשרות ליו"ר הדירקטוריון לקבוע את המועד ואת תדירות הדיון בנושאים השונים (בכפוף לדרישות חוק החברות), וזאת בהתחשב בסיכונים המתפתחים ובשינויים המהירים בסביבת הפעילות, והצורך לנטר את פעולות התאגיד הבנקאי. כמו כן ניתנה הקלה לעניין מועדי אישור פרוטוקול הישיבות והפצתו.
- דיווח על פעולות בלתי רגילות - הבהרה של הפיקוח על הבנקים, לפיה הבנקים נדרשים לדווח על פעולות אלה בזמן הקצר ביותר בנסיבות העניין. עם זאת, לעניין זה ניתן להתחשב בשינוי מתכונת עבודת התאגידים הבנקאיים בתקופה זו. במקרה של עיכוב בדיווח, יש לתעד את העיכוב. הבהרה זו עולה בקנה אחד עם הבהרה של רשות איסור הלבנת הון, לפיה הרשות תקבל בהבנה עיכובים שיחולו בהעברת הדיווחים אליה. לצד זאת, מדגישה הרשות שמצופה מהמוסדות הפיננסיים להעביר לרשות את המידע במקרים המתאימים, סמוך ככל שניתן למועד הפעילות, והכל בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים ובהתאם לצורך.
- טיפול בתלונות הציבור - הקלות לעניין טיפול בתלונות הציבור, לרבות אופן מתן התשובה ללקוח, ופרקי הזמן למתן התשובה.
- הארכת המועד לסגירת חשבון לקוח מ-5 ימי עסקים ל-14 ימי עסקים מהמועד בו השלים הלקוח את הפעולות הנדרשות ממנו.
- הארכת מועדים מחייבים שונים בטיפול בהלוואות לדיוור.
- רוטציה וחופשה רציפה - הקלות שונות ביישום הדרישה לקיום חופשה רציפה, תוך הבחנה בין עובדים שאינם ממלאים תפקידים שזוהו כרגישים לבין עובדים הממלאים תפקידים שזוהו כרגישים. לצד הקלה זו נדרשים הבנקים להגביר את הפיקוח והבקרה בנוגע לסיכוני מעילות והונאות.

- כללי:

היתר כללי להעסקת העובדים במשק בשעות נוספות, בהתחשב בצרכים הייחודיים של מקום העבודה ובהתחשב בטובת העובדים, שעמד בתוקפו למשך חודשיים החל מיום 17 במרס 2020.

דחיית מועדי התחילה של הוראות שונות והקלות בדיווחים לפיקוח

- דחיית מועד התחילה של הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368 "בנקאות פתוחה" בכשלושה חודשים, כך שהיישום ההדרגתי של ההוראה יחל ביום 31 במרס 2021.
 - דחיית מועד התחילה של הוראת ניהול בנקאי תקין 359A "מיקור חוץ" בכשישה חודשים ליום 30 בספטמבר 2020.
 - דחיית מועד פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020 עד ליום 30 ביוני 2020.
 - דחיית היערכות הבנקים בנושאים שונים, ובכלל זה: דחיית היערכות לדיווח על תוצאות סקר ההשפעה הכמותית (QIS) בנושא מגבלות על שיעבוד נכסי תאגיד בנקאי; דחיית המועד להשלמת סקר ההשפעה הכמותית בנוגע לטיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מימון יציב נטו (NSFR) עד ליום 31 בדצמבר 2020 (הפיקוח על הבנקים יבחן בחודש דצמבר 2020 האם נדרשת גם דחיה ביישום הסופי של ההוראה שתחילתה נקבעה ליום 1 ביולי 2021); ודחיה בביצוע סקר הפערים אל מול הקוד הגלובלי למסחר במטבע חוץ (FX GLOBAL CODE).
 - דחיית המועד האחרון לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות בסיכון גבוה.
 - הקלות בדיווחים לפיקוח בהתאם להוראות דיווח שונות, בין על ידי הקפאה זמנית של הדיווח ובין על ידי מתן דחיה במועד הדיווח הנדרש.
 - דחיית ביצוע סקר בלתי תלוי על פונקציית הביקורת הפנימית (אוותו נדרש התאגיד הבנקאי לבצע אחת לחמש שנים לפחות), כך שאם תקופת חמש השנים מסתיימת במהלך שנת 2020, רשאי הבנק להאריך את השלמת הסקר בשישה חודשים.
 - דחיית ביצוע סקר סיכונים תפעוליים (אוותו נדרש התאגיד הבנקאי לבצע אחת לשלוש שנים לפחות), כך שאם תקופת שלוש השנים מסתיימת במהלך שנת 2020, רשאי הבנק להאריך את השלמת הסקר בשישה חודשים.
 - דחיית רפורמת "חובת ניידות בין בנקים" בשישה חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.
- ההתאמות השונות על רקע אירוע נגיף הקורונה, נקצבו לתקופות זמן שונות, בהתאם להערכות לגבי משך התמשכות אירוע נגיף הקורונה, והן מתעדכנות באופן דינאמי בהתאם לצרכי הלקוחות והמערכת הבנקאית, והמצב במשק. השפעת הוראות הרגולציה האמורות הינה חלק מההשפעה הכוללת של האירוע על הבנק והקבוצה כאמור בדוח זה.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי והתחזית של המדינה והבנק ליום 27 באוגוסט 2020:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1+	stable	AA-	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	stable	A	S&P	
F1+	stable	A	Fitch	
A-1				
F1+	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

להלן התפתחות דירוג האשראי ותחזית הדירוג של הבנק מה-1 בינואר 2020 ועד ליום 27 באוגוסט 2020:

- ב-18 בפברואר 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-30 באפריל 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-17 ביוני 2020 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-19 ביוני 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-20 ביולי 2020 סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-20 ביולי 2020 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
4.50	2,755	248,896	2.97	1,960	266,663
בישראל					
5.23	320	24,942	3.84	234	24,726
מחוץ לישראל					
4.57	3,075	273,838	3.05	2,194	291,389
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
4.99	9	735	3.37	6	721
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.99	9	735	3.37	6	721
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
2.11	45	8,603	0.46	16	14,052
בישראל					
1.14	1	351	-	-	288
מחוץ לישראל					
2.07	46	8,954	0.45	16	14,340
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.25	35	55,895	0.11	19	66,594
בישראל					
2.66	4	607	-	-	1,766
מחוץ לישראל					
0.28	39	56,502	0.11	19	68,360
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	895	-	-	2,930
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	895	-	-	2,930
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
2.04	330	65,109	1.18	228	77,907
בישראל					
2.61	36	5,567	2.31	29	5,070
מחוץ לישראל					
2.09	366	70,676	1.24	257	82,977
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
1.41	21	5,973	0.22	6	10,724
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.41	21	5,973	0.22	6	10,724
סך הכל					
3.45	3,556	417,573	2.14	2,498	471,441
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
4,845			55,795		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
40,071			55,795		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ז)					
3,556			2,498		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
4.67	361	31,467	3.34	263	31,850
מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 246](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(1.00)	(663)	265,582	(0.33)	(242)	295,174
בישראל					
(0.13)	(43)	129,544	(0.01)	(2)	157,767
לפי דרישה					
(1.84)	(620)	136,038	(0.70)	(240)	137,407
לזמן קצוב					
(2.11)	(81)	15,456	(0.60)	(25)	16,806
מחוץ לישראל					
(1.47)	(19)	5,191	(0.25)	(4)	6,485
לפי דרישה					
(2.44)	(62)	10,265	(0.82)	(21)	10,321
לזמן קצוב					
(1.06)	(744)	281,038	(0.34)	(267)	311,980
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
-	-	201	-	-	206
בישראל					
-	-	233	-	-	102
מחוץ לישראל					
-	-	434	-	-	308
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	10	(0.34)	(1)	1,192
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	10	(0.34)	(1)	1,192
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.69)	(7)	4,084	(0.13)	(2)	6,281
בישראל					
-	-	40	-	-	223
מחוץ לישראל					
(0.68)	(7)	4,124	(0.12)	(2)	6,504
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	329	(0.49)	(4)	3,242
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	329	(0.49)	(4)	3,242
סך הכל					
אגרות חוב					
(6.85)	(339)	20,297	(1.84)	(103)	22,535
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(6.85)	(339)	20,297	(1.84)	(103)	22,535
סך הכל					
(1.43)	(1,090)	306,232	(0.44)	(377)	345,761
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		90,822			111,413
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		4,192			1,289
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		25,526			35,933
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(1.090)		426,772		(377)	494,396
סך כל ההתחייבויות					
		36,745			37,685
סך כל האמצעים ההוניים					
(1.090)		463,517		(377)	532,081
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
2.02	2,466		1.70	2,121	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
2.28	2,186	386,106	1.72	1,883	439,591
בישראל					
3.61	280	31,467	3.02	238	31,850
מחוץ לישראל					
2.38	2,466	417,573	1.81	2,121	471,441
סך הכל					
(2.08)	(81)	15,729	(0.59)	(25)	17,131
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 246](#)

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.86	4,731	247,390	3.00	3,900	262,168
בישראל					
5.04	630	25,317	4.32	512	23,940
מחוץ לישראל					
3.97	5,361	272,707	3.11	4,412	286,108
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
4.69	17	733	3.88	14	729
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.69	17	733	3.88	14	729
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.85	89	9,642	0.82	49	11,927
בישראל					
1.67	3	361	-	-	225
מחוץ לישראל					
1.85	92	10,003	0.81	49	12,152
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.25	67	53,285	0.17	49	57,201
בישראל					
1.35	8	1,187	0.31	2	1,279
מחוץ לישראל					
0.28	75	54,472	0.17	51	58,480
סך הכל					
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.25	1	796	0.35	4	2,307
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.25	1	796	0.35	4	2,307
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
1.83	579	63,550	1.32	484	73,549
בישראל					
2.80	81	5,831	2.51	61	4,889
מחוץ לישראל					
1.91	660	69,381	1.39	545	78,438
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ד)					
0.96	29	6,052	0.38	16	8,492
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.96	29	6,052	0.38	16	8,492
סך הכל					
3.03	6,235	414,144	2.29	5,091	446,706
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
5,852			5,279		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
41,765			51,131		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)					
6,235			5,091		
461,761			503,116		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
4.47	722	32,696	3.83	575	30,333
מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 246](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.81)	(1,049)	260,421	(0.39)	(547)	278,529
בישראל					
(0.12)	(77)	125,678	(0.05)	(36)	144,091
לפי דרישה					
(1.45)	(972)	134,743	(0.76)	(511)	134,438
לזמן קצוב					
(1.98)	(159)	16,164	(0.94)	(73)	15,526
מחוץ לישראל					
(1.35)	(38)	5,654	(0.56)	(18)	6,386
לפי דרישה					
(2.32)	(121)	10,510	(1.21)	(55)	9,140
לזמן קצוב					
(0.88)	(1,208)	276,585	(0.42)	(620)	294,055
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(1.00)	(1)	200	(1.05)	(1)	191
בישראל					
-	-	367	-	-	117
מחוץ לישראל					
(0.35)	(1)	567	(0.65)	(1)	308
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	5	(0.30)	(1)	673
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	5	(0.30)	(1)	673
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.46)	(10)	4,374	(0.28)	(8)	5,745
בישראל					
-	-	34	-	-	145
מחוץ לישראל					
(0.45)	(10)	4,408	(0.27)	(8)	5,890
סך הכל					
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.58)	(1)	343	(0.70)	(8)	2,287
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.58)	(1)	343	(0.70)	(8)	2,287
סך הכל					
אגרות חוב					
(4.37)	(429)	19,828	(1.48)	(163)	22,089
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(4.37)	(429)	19,828	(1.48)	(163)	22,089
סך הכל					
(1.10)	(1,649)	301,736	(0.49)	(801)	325,302
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
91,955			105,002		
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
3,840			2,509		
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
27,572			33,480		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(1,649)		425,103	(801)		466,293
סך כל ההתחייבויות					
36,658			36,823		
סך כל האמצעים ההוניים					
(1,649)		461,761	(801)		503,116
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.93	4,586		1.80	4,290	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
2.12	4,023	381,448	1.83	3,788	416,373
בישראל					
3.47	563	32,696	3.34	502	30,333
מחוץ לישראל					
2.23	4,586	414,144	1.93	4,290	446,706
סך הכל					
(1.93)	(159)	16,565	(0.93)	(73)	15,788
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראו הערות [בעמוד 246](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני						
2019			2020			
שיעור הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי צמוד מדד						
9.15	1,034	46,710	2.21	262	47,831	סך נכסים נושאי ריבית
(7.94)	(585)	30,328	(1.26)	(82)	26,223	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.21			0.95			פער הריבית
מטבע ישראלי לא צמוד						
2.49	1,710	276,960	2.16	1,643	306,732	סך נכסים נושאי ריבית
(0.29)	(150)	205,133	(0.20)	(117)	228,528	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.20			1.96			פער הריבית
מטבע חוץ						
2.92	451	62,436	1.56	330	85,028	סך נכסים נושאי ריבית
(2.04)	(274)	55,042	(0.83)	(153)	73,879	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.91			0.73			פער הריבית
סך פעילות בישראל						
3.35	3,195	386,106	2.05	2,235	439,591	סך נכסים נושאי ריבית
(1.40)	(1,009)	290,503	(0.43)	(352)	328,630	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.95			1.62			פער הריבית

ראה הערות [בעמוד 246](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2019			2020		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
5.51	1,251	46,061	1.70	400	47,325
(4.48)	(675)	30,441	(0.71)	(95)	26,687
1.03			0.99		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.48	3,385	274,807	2.32	3,361	291,708
(0.29)	(291)	202,043	(0.23)	(253)	217,285
2.19			2.09		
מטבע חוץ					
2.92	877	60,580	1.96	755	77,340
(2.00)	(524)	52,687	(1.16)	(380)	65,542
0.92			0.80		
סך פעילות בישראל					
2.91	5,513	381,448	2.18	4,516	416,373
(1.05)	(1,490)	285,171	(0.47)	(728)	309,514
1.86			1.71		

ראה הערות [בעמוד 246](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2020 לעומת 2019		2020 לעומת 2019		2020 לעומת 2019	
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)		גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)		גידול (קיטון) בגלל שינוי נטו	
מחיר	כמות	מחיר	כמות	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
בישראל					
(831)	(1,051)	220	(795)	(926)	131
מחוץ לישראל					
(118)	(89)	(29)	(86)	(84)	(2)
סך הכל					
(949)	(1,140)	191	(881)	(1,010)	129
נכסים נושאי ריבית אחרים					
בישראל					
(166)	(246)	80	(165)	(222)	57
מחוץ לישראל					
(29)	(19)	(10)	(12)	(14)	2
סך הכל					
(195)	(265)	70	(177)	(236)	59
סך כל הכנסות הריבית					
(1,144)	(1,405)	261	(1,058)	(1,246)	188
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל					
(502)	(538)	36	(421)	(445)	24
מחוץ לישראל					
(86)	(83)	(3)	(56)	(58)	2
סך הכל					
(588)	(621)	33	(477)	(503)	26
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
בישראל					
(260)	(296)	36	(236)	(264)	28
מחוץ לישראל					
-	-	-	-	-	-
סך הכל					
(260)	(296)	36	(236)	(264)	28
סך הכל הוצאות הריבית					
(848)	(917)	69	(713)	(767)	54
סך הכל בנטו					
(296)	(488)	192	(345)	(479)	134

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס יתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 1,197 מיליון ש"ח (30 ביוני 2019 - 82) מיליון ש"ח.
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של שישה חודשים בסך של 214 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 ביוני 2019 - 195 מיליון ש"ח).

מילון מונחים

מונח	הגדרה
א	
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
איגוח	פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משוכצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אנשים פרטיים	יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטיות.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים.
אשראי on call	אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC	אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למחולטת.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

<p>אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה.</p> <p>אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי פגום אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.</p> <p>בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.</p>	<p>אשראי פגום</p>
<p>הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>	<p>ב באזל 2/באזל 3</p>
<p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>	<p>ה הון עצמי רובד 1</p>
<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות הון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>	<p>הון פיקוחי</p>
<p>שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים הון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>	<p>הון רובד 2</p>
<p>ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.</p>	<p>החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)</p>
<p>הסכמי ריפו אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.</p>	<p>הסכמי רכש/מכר חוזר (Repurchase agreement or reverse repurchase)</p>

<p>הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הריבית המקורית של החוב או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוחים הרלבנטיים. בנוסף, הפרשה פרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל והמצוי בפיגור של 90 יום.</p>	<p>הפרשה פרטנית</p>
<p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p>	<p>הפרשה קבוצתית</p>
ח	
<p>סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.</p>	<p>חבות</p>
<p>פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.</p>	<p>חוב בפיגור</p>
<p>מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.</p>	<p>חוזה אופציה</p>
<p>כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמה, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.</p>	<p>חישוב אקטוארי</p>
<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד. 	<p>חשיפות חוץ מאזניות</p>

<p>החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.</p>	<p>חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין</p>
י	
<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>	<p>יחס הלימות ההון</p>
<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>	<p>יחס כיסוי נזילות</p>
<p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>	<p>יחס מינוף</p>
כ	
<p>כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.</p>	<p>כתבי התחייבות נדחים</p>
מ	
<p>מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך, מוקמת חברה יעודית (Entity SPE – Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranche). המחאת הזכויות כאמור יוצר מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE הוא קבלת תקבולי תזרים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.</p>	<p>מבני איגוף</p>
<p>הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו.</p>	<p>מודל ההון הכלכלי</p>
<p>נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים ומכשירים פיננסיים אחרים או חוזרים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" Host Contract).</p> <p>הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.</p>	<p>מכשירים נגזרים משובצים (Embedded Derivative)</p>
<p>מניות המוחזקות במישרין על ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.</p>	<p>מניות רדומות</p>

<p>המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.</p>	<p>מרווח Bid-Ask</p>
<p>משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפדיון הסופי.</p>	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ)</p>
נ	
<p>חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.</p>	<p>נגזר אשראי</p>
<p>הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבר 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.</p>	<p>נדבר 1</p>
<p>ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.</p>	<p>ניהול נכסים והתחייבויות - ALM</p>
<p>נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוזי מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק, משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 203 עד 209 בכלל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.</p>	<p>נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)</p>
<p>מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.</p>	<p>נקודת בסיס - BP</p>
ס	
<p>סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.</p>	<p>סיכון אשראי</p>
<p>סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומותאמת לצרכיו תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.</p>	<p>סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)</p>
<p>סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.</p>	<p>סיכון נזילות</p>
<p>סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.</p>	<p>סיכון תפעולי</p>
<p>הסיכון השיורי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים, לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.</p>	<p>סיכון שיורי</p>

סיכון בסיס	סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.
סיכון ריבית	סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון אסטרטגי	סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של ההחלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגיים.
סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.
סיכון שוק	סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשערי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).
סינדיקציה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
ע	
עלות ריבית	מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות אחרות.
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.
ר	
רווח בסיסי למניה	הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
רווח מדולל למניה	חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.
רווח/הפסד אקטוארי	בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
ריבית העוגן	ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני הינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.

ש

שווי הוגן

ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתייכות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:

- רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;
- רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;
- רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שוק פעיל

שוק בו עסקאות בנכס או בהתייכויות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שיעור התשואה הפנימי (שת"פ)

מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון

היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולות הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.

התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:

- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע;
- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי.

ת

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

**תהליך הסקירה הפיקוחי
SREP - (Supervisory Review Process)**

התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.

תכנית הטבה מוגדרת

סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן

תשואה להון

רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.

	A
נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.	ABS – Assets Back Securities (אגרות חוב מגובי נכסים)
	B
כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית	BSC – Balanced Score Card
מימון פרויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.	B.O.T – Build Operate Transfer
	C
אגרות חוב המגובים על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוים שונים.	CDO – Collateralized Debt Obligation
מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.	CDS – Credit Default Swap
אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.	CLO – Collateralized Loan Obligation
מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.	COSO – Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.	Cross Border Activity (“פעילות חוצת גבולות”)
חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.	CVA – Credit Valuation Adjustment
	D
ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומכיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).	DFA – Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
	E
רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.	EMIR – European Market infrastructure Regulation
	F
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA – Foreign Accounts Tax Compliance Act
התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.	FDIC – Federal Deposit Insurance Corporation
סוכנות המסונפת לממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FHLMC – Freddie Mac
חברה ציבורית בחסות ממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FNMA – Fannie Mae

חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשוקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צרכי הלקוח.	FORWARD (חוזה אקדמה)
חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשוקי הון מאורגים.	FUTURE (חוזה עתידי)
	G
חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).	GNMA - Ginnie Mea
	I
תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם. על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process
	L
השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.	LGD - Loss Given Default (שיעור הפסד בהינתן כשל)
השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון ההלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.	LTV (שיעור המימון)
	M
אגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.	MBS - Mortgage Back Securities (אגרות חוב מגובי משכנתאות)
	N
היחס שבין הכנסות ריבית נטו ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית.	NIM - Net Interest Margin
אשראי פגום שאינו צובר ריבית.	NPL - Non Performing Loan
	O
ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.	OECD

	P
מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.	PD - Probability of Default (כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה)
מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי.	PSU (יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע)
	R
שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.	RORAC (תשואה להון מתואמת סיכון)
מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא התממש.	RSU (יחידות מניה חסומות)
	S
סוכנות ממשלתית אמריקאית לתמיכה בעסקים קטנים בארה"ב.	SBA - Small Business Administration
הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.	SCDO - Synthetic collateralized Debt Obligation
סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.	SWAP
	V
הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרות המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים השוק בפעילויות שונות.	VaR - Value at Risk (ערך בסיכון)

אינדקס

א

אומדנים חשבונאיים קריטיים 3

איגוח 250, 247, 205

אקטוארי 252, 249, 143, 142, 141, 119, 118, 117

ארגון מחדש של חובות בעייתיים 195, 194, 193

ב

באזל 251, 248, 233, 154, 150, 78, 72, 34, 31, 30

ביטחונות 153, 83, 61

בנינים וציוד 208, 207, 206, 103, 102, 95, 93, 23, 20, 19

בקרות 255, 248, 227, 91, 90, 89, 87, 79, 11, 3

ג

גורמים סביבתיים 85

גידור 157, 119, 118, 117, 116, 113, 111, 110, 94, 81, 74, 72, 22

166, 165, 164, 163, 162, 159

ד

דוח מאוחד על הרווח הכולל 94, 4

דוח על השינויים בהון 100, 98, 96, 4

דוח על תזרימי מזומנים 104, 103, 102, 4

דוח רווח והפסד 93, 4

דיבינד 148, 147, 112, 103, 102, 100, 98, 96, 44, 33, 32, 13, 6

253, 149

ה

הון והלימות ההון 30, 23, 3

הון מניות 100, 98, 96

הון עצמי רובד 1 150, 148, 147, 35, 34, 33, 32, 31, 30, 13, 11, 5

248, 237, 227, 152, 151

הון רובד 1 נוסף 31, 30

הון רובד 2 248, 152, 151, 31, 30, 29

הלבנת הון 238, 234, 81, 80

הלוואות לדיור 64, 58, 57, 56, 52, 51, 50, 49, 48, 46, 32, 31, 24

172, 170, 151, 148, 137, 136, 135, 109, 71, 70, 69, 68, 67, 66

237, 205, 204, 192, 191, 190, 189, 188, 187, 178, 176, 174

הנפקה 256, 236, 149, 28

הפחתת סיכון אשראי 168, 167, 153

הפרשה לירידת ערך 112, 102, 13

הפרשה למס 183, 42, 39, 14, 5

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 195, 194, 193

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 249, 248, 85, 31

התחייבויות בגין הטבות לעובדים 94, 30

ו

ועדת 251, 248, 154, 78, 34

ז

חובות פגומים 170, 150, 137, 136, 135, 109, 54, 53, 52, 51, 50

198, 197, 196, 195, 194, 193, 192, 188, 187, 178, 176, 174, 172

246, 203, 202, 201, 200, 199

י

יחסים פיננסיים 62

יעד הון 237, 227, 148, 147, 32, 31, 11

ירידת ערך 125, 108, 102, 25

כ

לקוחות עסקיים 178, 176, 174, 172, 170, 48

לקוחות קמעונאיים 228, 78, 11

מ

מאזן מאוחד 95, 4

מבנה ארגוני 231, 229, 45, 4

מגבלות 238, 168, 148, 73, 72, 62, 61, 60, 58, 57, 56, 32, 31

מגזרי פעילות 180, 169, 41, 36, 3

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה 180, 36, 3

מגזרי פעילות פיקוחיים 178, 170, 169, 41, 3

מדד המחירים לצרכן 228, 149, 29, 9

מדינות זרות 82, 61, 60

מדיניות חשבונאית 85, 54, 34, 3

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 152

מוסדות פיננסיים זרים 124, 123, 122, 121, 120, 63, 62, 27, 26

216, 214, 212, 125

מוסדיים 177, 175, 173, 171, 149, 145, 140, 63, 43, 42, 41, 28

179

מזומנים ושווי מזומנים 103, 102

מימון ממונף 71

מינוף 250, 248, 153, 150, 105, 35, 31, 5

מיסוי 81

מיסים נדחים 152, 102

מכשירי הון 248, 31

ממשלה 254, 243, 242, 241, 240, 231, 111, 103, 10, 9

מסגרות אשראי 249, 236, 205

נ

נגזרים 85, 74, 72, 71, 70, 69, 68, 63, 61, 58, 57, 56, 23, 19, 18

161, 160, 159, 158, 157, 153, 113, 112, 111, 110, 105, 102, 95

209, 208, 207, 206, 205, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162

223, 222, 221, 220, 219, 217, 216, 215, 214, 213, 212, 211, 210

256, 250, 246, 226, 225, 224

נזילות 227, 205, 154, 78, 72, 62, 61, 60, 46, 45, 12, 11, 10, 5, 3

251, 250, 234, 228

ניירות ערך 58, 57, 56, 35, 33, 28, 27, 26, 25, 23, 22, 21, 11, 7, 6

120, 119, 116, 111, 105, 104, 102, 95, 86, 85, 82, 81, 80, 70, 63

164, 155, 153, 149, 147, 134, 133, 132, 131, 130, 125, 123, 121

217, 216, 215, 214, 213, 212, 211, 210, 209, 208, 207, 206

248, 243, 236, 235, 226, 225, 224, 223, 220, 222

נכסי סיכון 248, 178, 176, 174, 172, 170, 151, 108, 35, 34, 30

251

נכסים אחרים 247, 246, 242, 240, 208, 207, 206, 102, 95, 63

250

ס

סייבר 247,79

סיכון הריבית 73

סיכון מוניטין 252,83,45

סיכון נזילות 251,78,3

סיכויי אשראי 157,83,46,45,24,3

סיכויי שוק 252,251,151,73,72,45,30,3

סיכונים אחרים 80,3

סיכונים תפעוליים 238,79,45,3

ע

עמלות 246,236,93,80,19,18,17,13,6,5

ענפי משק 71,58,57,56,24

ערך בסיכון 256

פ

פחת והפחתות 20

פיקדונות הציבור 105,95,78,70,43,42,40,39,38,28,23,11,6

208,207,206,184,183,182,178,176,174,172,170,140,111

246,243,241,228,211,210,209

פנסיה 252,211,210,209,144,143,141,94,85,28,21

ר

רגולציה 254,234,233,83,81,80,45,4

רואי החשבון המבקרים 92,87,4

רווח למניה 114,105

ש

שווי הוגן 115,113,105,94,77,76,75,73,72,63,25,22,21,12

,130,128,127,125,124,123,122,121,120,119,118,117,116

,211,210,209,168,164,163,161,160,142,134,133,132,131

,224,223,222,221,220,219,218,217,216,215,214,213,212

253,246,228,226,225

ת

תגמול 147

תיאבון הסיכון 72,67,59

תיק בנקאי 77,76,75

תיק למסחר 27,26

תשואה להון 256,253,15,14,13

תשואה להון מותאמת סיכון 256

תשלום מבוסס מניות 102,100,98,96